

T.C.
İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

MUHAMMED B. AHMED EL-GÜMÜLCÜNEVÎ'NİN RİSÂLETÜ'T-TA'RÎF Fİ
TERCEMETİ'L-MEVLİDİ'Ş-ŞERÎFİ
(İNCELEME-METİN-DİLBİLGİSEL DİZİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tuğçe Zeynep BÜYÜKBAY

1302030431

Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı

Programı: Türk Dili ve Edebiyatı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Hacı Ömer KARPUZ

AĞUSTOS 2020

T.C.
İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

MUHAMMED B. AHMED EL-GÜMÜLCÜNEVÎ'NİN RİSÂLETÜ'T-TA'RÎF Fİ
TERCEMETİ'L-MEVLİDİ'Ş-ŞERÎFİ
(İNCELEME-METİN-DİLBİLGİSEL DİZİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tuğçe Zeynep BÜYÜKBAY

1302030431

Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı

Programı: Türk Dili ve Edebiyatı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Hacı Ömer KARPUZ

Jüri Üyeleri: Dr. Öğr. Üyesi Cemil GÜLSEREN

Dr. Öğr. Üyesi Ali TAŞTEKİN (İstanbul Arel Üniversitesi)

AĞUSTOS 2020

ÖNSÖZ

Yüzyıllardır çeşitli gelişim evreleri geçiren ve birçok tarihi sebeplerle coğrafi sahalara yayılmış olan Türk dili, zengin dil yapısıyla içeriğini korumaya özen göstermiştir. Türkoloji araştırmaları başlıyalı bir asır olmuştur. Bu uzun süreç içerisinde gerek Avrupalı Türkologlar, gerekse Türk ilim adamları Türkçenin birçok sorunlarını araştırıp, çözümler üretmeye çalışmışlardır. Aynı yolun takipçisi olarak bu tez de, Türkçeyi daha doğru ve iyi anlayabilmek için yapılmış naçizane bir çalışmadır. Çalışmanın içeriğini oluşturan metinde İslam peygamberi, son peygamber Hz. Muhammed'in doğumundan itibaren hayatı, peygamberlik yolundaki mucizeleri ve vefatı konu edilmiştir.

Çalışmanın birinci bölümünde, “Risâletü't-Ta'rîf fi Tercemeti'l-Mevlidi'ş-Şerîf” adlı eser üzerinde genel olarak bir dil incelemesi yapılmıştır. Sonrasında metnin dilsel özelliklerine yer verilmiştir. İkinci bölümde, metnin çeviriyazılı aktarması yapılmıştır. Son bölümde ise, dilbilgisel bir dizin oluşturulmuştur. Bu dizinde ise metinde geçen sözcükler yalnızca sözlüksel madde olarak değil; aynı zamanda içerisindeki bağlamları üzerinde de durulmuştur. Metinde geçen bütün kelimeler alfabetik olarak düzenlenmiştir. 98 varak olan bu tezin 1B-49A aralığındaki varakları çalışılmıştır. Yapılan bu tez çalışması, günümüz Türkoloji çalışmalarına, Türklük bilimine bir el yazma eserin bilimsel metninin kazandırılması hususu ile katkıda bulunulması amaçlanmıştır.

Bilim insanı olma yolunda kendisinden ders alma fırsatı bulduğum, dilin tüm felsefesini şüphesiz sevdiren ve bu zor geçen pandemi sürecinde dahi her zaman iletişim halinde olan saygıdeğer danışman hocam Prof. Dr. Hacı Ömer Karpuz'a, yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen sevgili annem Gülşen Büyükbay'a, ne zaman soru sorsam anında yetişen, her konuda yardımcı olan değerli arkadaşlarım Öğr. Gör. Kadir Korkmaz'a, Emre Şeker'e ve Hakan Kotel'e, İstanbul Kültür Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nün değerli hocalarına sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmada görülebilecek herhangi bir eksikliğin hoşgörü ile karşılanması ve eserin ilgilenenlere faydalı olması dileğiyle...

İSTANBUL, AĞUSTOS 2020

Tuğçe Zeynep BÜYÜKBAY

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	I
İÇİNDEKİLER	II
ÖZET	IV
ABSTRACT	V
KISALTMALAR	VI
ÇEVİRİYAZI ALFABESİ	VII
1. GİRİŞ	1
1.1. MUHAMMED B. AHMED EL-GÜMÜLCİNEVİ'NİN HAYATI VE ESERLERİ	1
1.1.1. HAYATI.....	1
1.1.2. ESERLERİ	2
1.1.2.1. Şerh-i Ebyat-ı Nûniyye	2
1.1.2.2. el-Meslekü's-Sedâd Fi'l-Îrâdeti'l-Cüz'iyye ve Ef'âli'l-İbâd	2
1.1.2.3. Risâletü't-Ta'rîf Fi Tercemeti'l-Mevlidi's-Şerîf	2
2. DİL İNCELEMESİ	4
2.1. Sözcük Türetme (Yapım Ekleri).....	4
2.1.1. Addan Ad Yapan Ekler	4
2.1.2. Addan Eylem Yapan Ekler	5
2.1.3. Eylemden Ad Yapan Ekler	5
2.1.4. Eylemden Eylem Yapan Ekler	6
2.2. Sözcük Çekim ve Çeşitleri	7
2.2.1. Adlar ve Ad Çekimleri.....	7
2.2.1.1. Çokluk Ekleri	7
2.2.1.2. Hal Ekleri	8
2.2.1.3. İyelik Ekleri	23
2.2.1.4. Zamir	27
2.2.1.5. Sıfat	29
2.2.1.6. Zarf.....	30
2.2.1.7. Edat	32
2.2.1.8. Ünlem.....	34
2.2.2. Eylemler ve Eylem Çekimleri.....	34
Basit Kipler	34
2.2.2.1. Emir Kipi	34
2.2.2.2. Görülen Geçmiş Zaman	35

2.2.2.3. Öğrenilen Geçmiş Zaman	36
2.2.2.3. Geniş Zaman	37
2.2.2.4. Gelecek Zaman	39
2.2.2.5. Dilek-Şart Kipi.....	39
2.2.2.6. İstek Kipi.....	40
Birleşik Kipler	41
2.2.2.7. Hikaye Çekimi	41
2.2.2.8. Rivayet Çekimi	41
2.2.2.9. Şart Çekimi	41
2.2.2.10. İken Zarf Eylemi	42
2.2.2.11. Eylemlerde Olumsuzluk.....	42
2.2.2.12. Eylemlerde Çatı.....	43
2.2.2.13. Eylemsiler	43
2.2.3. Sözcük Grupları	45
2.2.3.1. Tamlamalar	45
2.2.3.2. Bağlamalı Sözcük Grupları.....	46
MUHAMMED B. AHMED EL-GÜMÜLCÜNEVÎ'NİN RİSÂLETÜ'T-TA'RÎF Fİ TERCEMETİ'L-MEVLİDİ'Ş-ŞERÎFİ - ÇEVİRİYAZILI METİN	48
METİNLE İLE İLGİLİ NOTLAR.....	104
DİLBİLGİSEL DİZİN.....	105
SONUÇ	213
KAYNAKÇA.....	214
EK - “MUHAMMED B. AHMED EL-GÜMÜLCÜNEVÎ'NİN RİSÂLETÜ'T-TA'RÎF Fİ TERCEMETİ'L-MEVLİDİ'Ş-ŞERÎFİ”	217

Üniversite	: İstanbul Kültür Üniversitesi
Enstitü	: Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Anabilim Dalı	: Türk Dili ve Edebiyatı
Program	: Türk Dili ve Edebiyatı
Tez Danışmanı	: Prof. Dr. Hacı Ömer KARPUZ
Tez Türü ve Tarihi	: Yüksek Lisans-Ağustos 2020

ÖZET

MUHAMMED B. AHMED EL-GÜMÜLCÜNEVÎ'NİN RİSÂLETÜ'T-TA'RÎF Fİ

TERCEMETİ'L-MEVLİDİ'Ş-ŞERÎFİ

TUĞÇE ZEYNEP BÜYÜKBAY

Muhammed B. Ahmed El-Gümülcünevî'nin "Risâletü't-Ta'rîf fi Tercemeti'l-Mevlidi'ş-Şerîf" adlı eseri mensur bir mevlit örneğidir. Eser 18. yy 'da yazılmıştır. Eser, Mevlid-i Şerîf tercümesi olup, son peygamber olan Hz. Muhammed'in doğumu, çocukluğu, peygamberliği, mucizeleri ve vefatı anlatılmaktadır. Mensur bir mevlit türü olan bu metnin pek çok yerinde Arapça ibareler geçmektedir. Bu ibarelerin bir bölümü ayetlerden, bir bölümünün ise hadislerden alındığı tahmin edilmektedir.

Tez çalışması üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, biçim bilgisinin özellikleri metinden seçilen çeşitli örneklerle gösterilmiştir. İkinci bölümde, 50 varağı çalışılan bu metinden Arap harfli metin çeviriyazı alfabesi kullanılarak yazıya geçirilmiştir. Üçüncü bölümde ise metnin dilbilgisel dizini oluşturulmuştur. Bu dizinde toplam 30.812 sözcük ve bu sözcükler ile kullanılan tüm ekler sözcüklerin bağlamları dahilinde tahlil edilmiştir. Ayrıca sözcüklerin köken, tür ve sözlüksel anlam çeşitliliği de çalışmada ayrıntılı bir biçimde belirtilmiştir. Çalışmamızın sonuç bölümünde ise; metne dair dilsel özellikler ve çeşitli tamlama gruplarının da ilgili yerlerde gösterilmesiyle elde edilen veriler alfabetik olarak kaydedilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Hz. Muhammed, Mevlid-i Şerîf, Osmanlı Türkçesi, Türkçe dilbilgisi, Risâletü't-Ta'rîf fi Tercemeti'l-Mevlidi'ş-Şerîf.

University	: Istanbul Kültür University
Institute	: Institute of Graduate Studies
Department	: Turkish Language and Literature
Programme	: Turkish Language and Literature
Supervisor	: Prof. Dr. Hacı Ömer KARPUZ
Degree Awarded and Date	: MA-Ağustos 2020

ABSTRACT

The work of Muhammed B. Ahmed El-Gümülcünevî's "Risâletü't-Ta'rîf fi Tercemeti'l-Mevlidi's-Şerîf" is an example of a prolific mevlit. The work was written in the 18th century.

The work is translated into Mevlid-i Şerîf and Hz. The birth of Mohammed, his childhood, his prophecy, his miracles and his death are described. Arabic phrases pass. It is estimated that some of these phrases are taken from verses and some are from hadiths.

The thesis study consists of three parts. In the first part, the properties of the format information are shown with various examples selected from the text. In the second part, the text written in Arabic letters was transcribed from this text, of which 50 were studied. In the third part, the grammatical index of the text is created. In this directory, a total of 30,812 words and all the appendices used with these words are analyzed within the context of the words. In addition, the origin, type and lexical diversity of the words are specified in detail in the study. In the conclusion part of our study the linguistic features of the text and the data obtained by showing various phrases were recorded alphabetically.

Keywords: Prophet Muhammed, Mevlid-i Şerîf, Ottoman Turkish, Turkish grammar, Risâletü't-Ta'rîf fi Tercemeti'l-Mevlidi's-Şerîf.

KISALTMALAR

<i>Ar</i>	: Arapça
<i>Ar+F</i>	: Arapça+Farsça
<i>Ar+T</i>	: Arapça+Türkçe
<i>b ad</i>	: Birleşik Ad
<i>b sf</i>	: Birleşik Sıfat
<i>b</i>	: Bağlaç
<i>ed</i>	: Edat
<i>ey</i>	: Eylem
<i>F</i>	: Farsça
<i>H</i>	: Hazret-i
<i>s ed</i>	: Soru Edatı
<i>s sf</i>	: Soru Sıfatı
<i>sa sf</i>	: Sayı Sıfatı
<i>sf</i>	: Sıfat
<i>sı sa sf</i>	: Sıra Sayı Sıfatı
<i>T</i>	: Türkçe
<i>Tm</i>	: Tamlama
<i>ün</i>	: Ünlem
<i>y ey</i>	: Yardımcı Eylem
<i>zf</i>	: Zarf
<i>zm</i>	: Zamir

ÇEVİRİYAZI ALFABESİ

ا (ā)	a, ā	ص	ş
ا (ā)	a, e, ı, i, u, ü	ض	z, d
ب	b, p	ط	t
پ	p	ظ	z
ت	t	ع	c
ث	ṯ	غ	g
ج	c, ç	ف	f
چ	ç	ق	q
ح	ḥ	ك	k, g, (ñ)
خ	ḫ	كث	ñ
د	d	ل	l
ذ	z, d	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	v, u, ū, ü, o, ö
ژ	j	ه	h, a, e
س	s	لا	la, lā
ش	ş	ی	y, ı, i, ī
		ء	ʾ

1. GİRİŞ

Doğum zamanı, doğum yeri ve doğum manalarına gelen mevlit aynı zamanda edebiyatımıza aynı isimle anılan bir türün adıdır. Bu edebi türde Hz. Muhammed'in hayatı konu olarak alınarak tüm hayatı işlenmektedir. Çok sayıda, çeşitli mevlit metinleri de bulunmaktadır. Mevlit metinleri arasında edebi değeri, etkileri ve yaygınlığı açısından 15. yy'da yazılan Süleyman Çelebi'nin Mevlid'i "Vesîletü'n Necât" (Kurtuluş Vesilesi) ayrı bir öneme sahiptir.

18. yy alimlerinden olan Muhammed b. Ahmed el-Gümülcinevî önemli bir kelam şarihidir. *Risâletü 't-Ta 'rîf fi Tercemeti 'l-Mevlidi 'ş-Şerîf* eseri Mevlid-i Şerîf'in tercümesi olarak Gümülcinevî tarafından kaleme alınmıştır. Eserde derkenar bulunup, müellifin eklediği notlar yer almaktadır. Hz. Muhammed'in hayatına dair her bir konuda titizlikle kelimeleri seçmiş ve onları detaylı bir biçimde metnin genel hattında işlemiştir. Metinde geçen çeşitli ibareler döneme ait özellikleri de yansıtmaktadır.

Mevlit, peygamberin doğduğu zamana verilen dini bir ehemmiyet teşkil ettiğinden dolayı bu kelime özellikle Hz. Muhammed'in doğduğu zamana mutabık olmuştur. Bu kelime halk arasında da "mevlüd" olarak da telaffuz edilmektedir.

Risâletü 't-Ta 'rîf fi Tercemeti 'l-Mevlidi 'ş-Şerîf adlı metin, dili açısından Eski Anadolu Türkçesi özelliklerini içerisinde barındırmaktadır. Metnin yazılış tarihini 18. yüzyıl olarak bilmekteyiz. Konu başlığı siyer olan bu metnin hattı ise nesih olarak kaleme alınmıştır. Aynı zamanda Arapça-Farsça tamlamaların ağırlıkta olduğu bir eserdir.

1.1. MUHAMMED B. AHMED EL-GÜMÜLCİNEVÎ'NİN HAYATI VE ESERLERİ

1.1.1. HAYATI

Asıl adı Muhammed b. Ahmed el-Gümülcinevî olup hayatı hakkında bilgiler oldukça sınırlıdır. Tabakât eserleri incelendiğinde, Gümülcinevî hakkında Bursalı Mehmed Tahir hariç herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır. Eserleri bulunduğu devrin önde gelen birçok ismin övgüsünü kazanmış olması ve yaşadığı dönem itibariyle de çok eski bir tarihten söz edemeyişimize rağmen kendisi kendisi hakkında bir kaç cümle dışında bilgi bulunamamıştır.

Bursalı Mehmed Tâhir'in belirttiği üzere Gümülcinevî, hicri 1203 yılında İstanbul'da vefat etmiş ve Emîr Buhârî Tekkesi¹ haziresine defnedilmiştir.

1. *Şerh-i Ebyât-i Nûniyye*
2. *Risâletü't-Ta'rîf fi Tercemeti'l-Mevlidi's-Şerîf*
3. *El-Meslekü's- Sedâd Fi'l-Îrâdeti'l-Cüz'iyye ve Ef'âli'l-İbâd*

adlı eserleri bulunmaktadır.²

1.1.2. ESERLERİ

1.1.2.1. Şerh-i Ebyat-ı Nûniyye

Hızır Bey'in *Kasîde-i Nûniyye* eserine yazdığı bir şerh olup sadece ilahiyat konularını ihtiva etmektedir.

1.1.2.2. el-Meslekü's-Sedâd Fi'l-Îrâdeti'l-Cüz'iyye ve Ef'âli'l-İbâd

Gümülcinevî'nin irâde-i cüz'iyye ile alakalı olarak kaleme aldığı bir risale olup eserin birçok yazma nüshası bulunmaktadır.³ Risalenin Esad Efendi koleksiyonu 1180 demirbaş numaralı nüshanın istinsah tarihi 1759 h. olarak kaydedilmiştir. Risalede, kulların fiileri ve irade konuları etrafında Ehl-i Sünnet, cebriyye ve kaderiyye ekollerinin görüşlerine yer verilir. Risalede ele alınan diğer konular arasında kesb nazariyyesi, saadet-şekavet halleri ve Allah'ın ilim sıfatının irade-i cüz'iyye ile ilişkisi zikredilebilir.

1.1.2.3. Risâletü't-Ta'rîf Fi Tercemeti'l-Mevlidi's-Şerîf

Mahmud b. Abbas b. Süleyman'ın yazdığı Mevlid-i Şerîf'in tercümesi olan bu eser dönemin birçok aliminin övgüyle bahsettiği bir eser olarak karşımıza

---

¹ Nakşibendî tarikatının en önemli şeyhlerinden Emîr Buhârî'nin adını taşıyan tekkelerdir. Fatih, Ayvansaray ve Edirnekapı Otakçılar'da toplamda üç farklı tekkeden oluşmaktadır. Ayrıntılı bilgi için bkz: M.Baha Tanman, "Emîr Buhârî Tekkesi", DİA, C.11, s.126-128.

² Bursalı Mehmed Tâhir, Osmanlı Müellifleri, Matbaa-i Âmire, C. 1, İstanbul 1333, C.2, s.8.

³ Risalenin nüshaları için bkz. Süleymaniye Ktp., Esad Efendi Koleksiyonu, nr. 1180; Süleymaniye Ktp., Esad Efendi Koleksiyonu, nr. 3670; Nuruosmaniye Ktp., nr. 4943.

çıkılmaktadır. Seyyid Murtaza Efendi (ö. 1171/1758), Damadzâde Feyzullah Efendi (ö. 1157/1761), Mirzazâde Mehmed Said Efendi (ö. 1188/1775) ve Ebû İshak İsmail Efendi'nin (ö. 1137/1725) oğlu kazasker görevinde bulunmuş Lütfullah tarafından risalenin zahriyesine takriz yazmışlardır.

Gümülcinevî bu eseri Sultan III. Osman'a hediye ettiğini bildirmektedir. 3 yıl boyunca yani 1754-1757 yılları arasında saltanatı devam ettiği düşünülürse Gümülcinevî'nin eserini bu tarihlerde yazmış olduğu ortaya çıkmaktadır.

Eser tercüme olarak Osmanlı Türkçesi ile yazılsa da giriş kısımları Arapça yazılmıştır. Müellifimiz eserde peygamberimizin mevlidine dair bilgileri ortaya koyup bazı yerlerde düzeltme ve eklemeler yaptığını belirtmektedir.⁴ Yer yer manzumeler ile de eserin içeriğini çeşitlendirmektedir. Bu eserin ayrıca birçok farklı nüshası bulunmaktadır.⁵

---

⁴ Süleymaniye Ktp. Hacı Mahmud Efendi Koleksiyonu, nr. 4401, 4463; Laleli Koleksiyonu nr. 2020.

⁵ Bkz. Mustafa Lemsi, "Muhammed Gümülcinevî Şerh-i Ebyat-ı Nûniyye adlı Eseri", Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2019.

2. DİL İNCELEMESİ

Bu kısımda sözcük türetme, sözcük çekimi, sözcük çeşit ve gruplarını sırası ile inceleyeceğiz. Dizin bölümünde sözcükler oluşturdukları bağlamlar ve gramatik detayları ile belirtildiğinden dolayı bu kısımda belirli örnekler verilecektir.

2.1. Sözcük Türetme (Yapım Ekleri)

2.1.1. Addan Ad Yapan Ekler

+cı

hac+cı 025b/12

+er

bir+er 037b/03

+ki

evvelki 003b/15

+l

yeş+i+l 024a/01

+lu

boy+lu 026a/05

koşu+lu 040b/09

+lik

gice+lik 024a/15

peygamber+lik 020a/03

+ncı/+nci

altı+ncı 025a/10

iki+nci	028a/09
+sız/+siz	
binid+siz	033b/15
keyfiyyet+siz	032b/10
şarık+sız	046b/04

2.1.2. Addan Eylem Yapan Ekler

-la

boğaz+la-ma+sı	034a/05
şayib+la-maz	034b/12

+la-n/+le-n

ferah+lan-up	023b/12
şavt+lan-dı	015a/01
tāze+len-dir-üp	002a/01

2.1.3. Eylemden Ad Yapan Ekler

-ıcı/-ici

korq-u-d-ıcı	029b/01
id-ici	017a/03

-ku/

uy-ku	0386/16
-------	---------

-u/

qoh-u	040b/13
-------	---------

2.1.4. Eylemden Eylem Yapan Ekler

-ar/-er

gid-e-r 018a/04

-dır/-dir/-dur/-dür

yan-dır-up 012a/11

ye-dir-di 035b/02

ol-dur 003a/13

-ıl/-il/-ul/-ül

buyur-ıl-up 032a/10

sevdil-il-di 040b/13

buyur-ul-dı 031a/15

-ın/-un/-ün

bul-ın-an 021b/09

bul-un-duk-da 008b/10

gör-ün-ce 018a/01

-ur/-ür

düş-ür-ür-di 027a/10

biş-ür-me-si 034a/07

toğ-ur-maz 047a/03

2.2. Sözcük Çekim ve Çeşitleri

2.2.1. Adlar ve Ad Çekimleri

2.2.1.1. Çokluk Ekleri

+lar/+ler

+lar

bīkār+lar	001b/09
bulut+lar	001b/06
ğayrı+lar	029b/06
ḥatun+lar	040b/12
қан+lar	022b/12
қулақ+lar	011b/14
libās+lar	024a/01
yılan+lar	032a/01
biz+ler	011b/01
deve+ler	047a/03
elçi+ler	043a/03
gice+ler	021b/11
gören+ler	015b/11
kāfir+ler	031a/05
қamer+ler	011a/03
kerāmet+ler	048a/06
melek+ler	033b/15
müşrik+ler	021a/13
peygamber+ler	028a/13
pīr+ler	042a/13
sefīne+ler	012a/08
siz+ler	044b/04

2.2.1.2. Hal Ekleri

Yalın Hali (Nominative)

bulut	001b/06
gice	016a/05
ekmek	040a/13
şu	041b/10
tırak	045a/08
namāz	046b/04

Yönelme Hali (Dative) +a/+e

+a

aclıg+a	037a/15
at+a	035a/06
başar+a	044b/05
baş+a	046a/14
beyān+a	003a/15
bitihām+a	023a/04
cevāb+a	032b/09
ebşār+a	015b/07
eşbāh+a	008a/13
eṭvār+a	008a/12
fevķ+a	030b/09
gūlām+a	042a/13
ḥacc+a	025b/01
ḥakķ+a	024a/10

ḥalk+a	009a/03
ḥāşıl+a	011a/15
ḥayr+a	035a/10
ḥimār+a	035a/07
hişām+a	045a/10
ḥuşuş+a	002a/09
iḥrām+a	025b/07
işkār+a	002a/11
ḳatır+a	035a/07
kirām+a	039b/08
ḳonuĝ+a	020b/13
maḥfūz+a	006b/02
maḳdūrāt+a	001b/08
maḳşūd+a	010a/14
mekān+a	034b/02
şıfat+a	004a/02
şakḳ+a	014b/13
ṭaraf+a	033b/13
tevsī'+a	033b/07
ṭūr+a	039b/07
yol+a	018a/04

+e

'aded+e	048a/10
āşikār+e	010b/05
bekir+e	042a/08
bilāl+e	049a/08
cānib+e	041a/11

cemā'at+e	015a/09
cenk+e	033a/01
emr+e	018b/02
eşref+e	044a/10
hāl+e	017b/13
hāriş+e	013a/05
herkes+e	003b/10
hidāyet+e	006a/06
hikmet+e	006a/05
'ilm+e	026b/10
iş+e	035a/13
kerāmet+e	006a/06
keşir+e	044a/06
ķudret+e	006a/05
maķdis+e	009a/05
ma'rifet+e	006a/07
mestūr+e	011a/04
meşģul+e	017b/06
meşy+e	014a/05
muħabbet+e	006a/05
muşannif+e	002b/02
mu'teber+e	003a/01
mübeşşire	009b/11
mübīn+e	008b/02
mü'ellif+e	002b/01
mükellif+e	003b/03
mükerrem+e	009b/12

münevver+e	029b/04
mürşid+e	029a/14
müte'āl+e	034b/15
müteveccih+e	015a/06
nuşret+e	006a/04
nübüvvet+e	005a/12
pāk+e	001b/03
raḥmet+e	006a/05
reb'+e	026a/04
şābit+e	007a/10
sefer+e	019b/09
sehāvet+e	006a/06
siz+e	043a/15
süd+e	042a/04
şefā'at+e	006a/07
şerr+e	035a/11
ţā'at+e	029a/14
ţayir+e	035a/11
ţayyib+e	002a/04
ümme't+e	026a/12
vaḥy+e	021b/04
vech+e	027a/02
velede	017b/11
yir+e	018a/07
zāhir+e	011a/04
zamuret+e	013b/12
zıkr+e	003b/11

Yükleme Hali (Accuzative)

Belirtili Yükleme Hali +i/+i

+1

‘abd+1	035a/04
‘abdullāh+1	031a/11
āğ+1	026b/15
‘alāmāt+1	016a/10
‘aleyhi’s-selām+1	015a/05
aln+1	027b/08
‘arş+1	006a/13
‘arż+1	043a/05
aşnām+1	017b/03
ayağ+1	016b/11
barmağ+1	039b/12
beyān+1	048b/02
beyāñ+1	024b/13
cevāz+1	044a/04
ebvāb+1	010b/06
endām+1	026a/13
es‘ad+1	019b/15
eşcār+1	015b/05
evşāf+1	002b/13
eyvān+1	012a/04
fażl+1	004b/04
ğulām+1	019b/08
қан+1	018a/09

+i

a‘lem+i	032b/07
‘amel+i	034b/15
beş+i	004a/03
bir+i	016b/14
biz+i	014a/09
bülend+i	026b/03
cemā‘at+i	016a/03
cesed+i	009a/07
cinn+i	002b/05
da‘vet+i	021b/02
feth+i	028b/12
göbeg+i	014b/04
ḥabīb+i	004b/02
ḥaddeyn+i	026b/07
ḥidmet+i	034a/02
ḥikmet+i	048b/04
ḥilm+i	014a/13
ḥiyn+i	016b/09
ḥumret+i	027a/02
i‘ānet+i	022a/14
iḥtimāl+i	042b/14
iktiḥāl+i	044b/02
‘ilm+i	004b/08
ism+i	031b/01
qalem+i	006a/13
kāmil+i	038a/07

levn+i	026b/07
ma‘şiyet+i	029a/15
meclis+i	034b/06
meḥāsin+i	025b/15
şevb+i	035b/07
seyyid+i	011a/05
siz+i	024a/10
söz+i	020b/12
süd+i	039a/12
şey’+i	014b/10
şīt+i	009b/13
ṭīb+i	040b/12
‘umeyr+i	047b/06
üzneyn+i	019a/03
vāc+ib+i	002b/02
veled+i	018b/08
z+ikr+i	002b/04
zübeyr+i	049a/14

Bulunma Hali (Locative)   +da/+de

+da

‘aẓīmü’ş-şān+da	029a/13
bilād+da	012a/15
cevāb+da	038a/14
deryā+da	016b/07
du‘ā+da	037b/11
ḥicāb+da	005a/12

maḳāmāt+da	006a/03
maḳām+da	005b/02
ma‘nā+da	026b/13
nehār+da	036b/14
raḥmān+da	015b/13
ravḻa+da	025a/02
rū‘yā+da	009b/08
sābıḳ+da	032b/14
semā+da	008b/08
ṣenā+da	037b/12
ṣuḥuf+da	032a/07
tevrāt+da	032a/05
uḥrā+da	014b/11
‘uḳbā+da	009a/09
zamān+da	048b/05
zebūr+da	032a/07

+de

āḥer+de	037b/12
āyīne+de	044b/15
‘azamet+de	004b/10
bedir+de	027a/15
cāhiliyyet+de	021a/01
cehennem+de	024a/11
cennet+de	022b/01
cibāl+de	031b/14
da‘vet+de	031a/10

dördünci+de	020a/13
eflāk+de	015b/15
emir+de	030b/15
evkāt+de	027a/06
fir+devs+de	026a/08
hevl+de	003b/01
hidāyet+de	005a/03
h̄idmet+de	033b/11
ibā+det+de	005a/13
incīl+de	032a/06
işneyn+de	020a/03
iş+de	035a/10
kendi+de	038b/03
leyl+de	024b/01
maḥşer+de	028b/08
menzilet+de	005a/02
minnet+de	004b/12
müd+det+de	021a/09
mürret+de	008a/01
müslim+de	036b/06
nāḥiye+de	042a/06
nevm+de	037a/09
nübüvvet+de	021b/07
raḥmet+de	004b/13
rifʿat+de	005a/06
risāle+de	019a/06
rivāyet+de	021b/13

sa‘ā+det+de	004b/14
sefer+de	034a/03
sene+de	025a/10
ṭā‘at+de	005a/07
üçünci+de	020a/13
vaḳit+de	021b/13

Ayrılma Hali (Ablative)   +*dan*/*den*

+dan

‘abbās+dan	039a/15
aḡnām+dan	017a/05
aḥcār+dan	011b/02
aḥkām+dan	002a/06
‘aleyhi’s-selām+dan	029a/10
altun+dan	014b/07
‘anhā+dan	016a/01
‘anhu+dan	007a/07
a‘rāb+dan	032b/02
avkān+dan	021b/12
bal+dan	011b/10
baş+dan	044b/05
belā+dan	013b/06
beyāz+dan	042b/13
cū‘+dan	037b/02
çanaḳ+dan	038b/15
dünyā+dan	033a/08
ervāḥ+dan	008a/13

esrār+dan	008a/12
eṭrāf+dan	043a/03
ḥaḳ+dan	029b/03
ḥalk+dan	033a/01
ḥamd+dan	028a/07
ḥirā+dan	021b/13
iḥāṭa+dan	004b/08
ḳar+dan	011b/11
ḳaymak+dan	011b/11
kelām+dan	019b/05
menāf+dan	007a/15
mīḳāt+dan	025b/07
namāz+dan	047a/13
nās+dan	033a/04
selām+dan	008b/10
ṣiyāb+dan	042b/06
ṣām+dan	019b/12
ṭāhirāt+dan	008b/15
ṭamar+dan	045b/09
ṭoḳuz+dan	025a/05
uyḳu+dan	037a/06
yehūd+dan	016a/02
zākiyāt+dan	007a/12

+den

aḥvāl+den	021b/08
ba‘īd+den	036b/15
büyük+den	032a/13
cennet+den	015a/01
cibāl+den	014a/06
cihet+den	042b/13
ḍalālet+den	029a/15
ebū'l-‘āliye+den	030a/15
gice+den	049a/04
gümüş+den	043b/02
gün+den	039a/01
hediyeye+den	037a/14
hicret+den	025a/09
hureyre+den	048b/06
isim+den	031a/15
isrā'īl+den	016a/14
ḳabir+den	028b/06
ḳalānis+den	046a/13
melek+den	020a/11
misk+den	013b/15
mükerreme+den	024b/08
münebbih+den	033a/05
nübüvvet+den	048a/04
‘ömer+den	036a/10
penpe+den	043a/08
raḥim+den	017b/11

ricāl+den	023a/07
šanem+den	022b/15
sefīne+den	029b/14
semere+den	041a/02
sen+den	042a/15
sene+den	012a/12
siz+den	013b/04
süd+den	013b/14
sükker+den	013b/15
şevvāl+den	036b/02
te'emmül+den	038a/03
tefsīr+den	006b/12
'ubeyde+den	039a/04
ümāme+den	040a/09
vādī+den	017a/04
vāsīṭī+den	030a/08
vechehü+den	032b/15
yedi+den	025a/04
yemen+den	043a/07
zer+den	042b/10

Vasıta Hali (Instrumental)   *+la/+le/+ıla+ile*

+la

adam+la	026b/02
āğ+la	014a/15
'azāb+la	029a/15
nāz+la	017b/04

+le

dikkat+le	016b/03
kefen+leyiñ	042b/07
maḥal+le	034b/07
sa‘ādet+le	023b/08
selāmet+le	029b/14

+ıla

ağz+ıla	039b/13
‘aleyhi’s-selām+ıla	048b/07
anlar+ıla	011a/14
āṣār+ıla	033a/03
aşhāb+ıla	046b/11
fażl+ıla	001b/09
ferah+ıla	012b/06
hōşluğ+ıla	041a/12
ihsān+ıla	002a/02
kuçar+ıla	017b/04
luţf+ıla	032b/01
nūr+ıla	014b/10
tamām+ıla	032b/12
‘unvan+ıla	003a/11
vaşf+ıla	028a/08
zaḥm+ıla	049a/03

+ile

berakāt+ile	030a/03
beregāt+ile	013a/10
fācir+ile	049a/11

feth+ile	010b/07
hikmet+ile	001b/06
mağdem+ile	015b/01
meşy+ile	015a/08
muğar+ile	011a/06
nevm+ile	030b/06
sa'adet+ile	020a/04
şerif+ile	015b/03
tarik+ile	036b/08
tebşir+ile	009b/07
veladet+ile	002b/09

Eşitlik Hali (Equative)

+ca

+ca

ard+i+n+ca	033b/14
yan+i+n+ca	038a/11

+ce

'aded'i+n+ce	008a/10
--------------	---------

Yön Gösterme Hali (Directive)

+erü/+ra/+re/+ri

ge*+ri+y+e	034a/12
il+erü	034b/1
son+ra	006a/12
üz(e)*+re	016b/09

2.2.1.3. İyelik Ekleri

I. Teklik Şahıs +ım/+im/+m/+um/+üm

+ım

aşhāb+ım	044b/04
‘ayn+ım	040b/13
baş+ım	011b/08
duḥūl+ım	015a/15
fu’ād+ım	011b/12
ḥimār+ım	014a/04
oḡl+ım	014a/04

+im

ḥāl+im+den	017a/12
öḡ+im+den	018a/14

+um

maḥbūb+um	004b/04
oḡ(u)l+um	013b/12
ruḥ+um	039a/10

+üm

güc+üm	020a/10
vüs’+üm	020a/08
yüz+üm+e	014b/03

II. Teklik Şahıs +ın/+in/+un/+ün

+ın

arż+ın	004b/06
--------	---------

ḥamd+ın	041b/13
tesbīḥāt+ın	010b/01
tevfikāt+ın	002a/07

+in

el+in	019b/02
ḥaber+in	029a/02
kerāhet+in	044a/04
ḫuṭr+in	009a/09
pāk+in	002b/15

+un

ḫul+un+ı	034a/12
oḡlun+ı	016a/09
ucun+ı	046a/07

+ün

ḫüsn+ün+de	014b/05
üst+ün+de	011b/08
yüz+ün+i	035a/09

III. Teklik Şahıs

+ı/+i/+sı/+si/+su

+ı

‘abd+ı+nı	035a/08
ad+ı+nı	014a/09
‘afv+ı+nı	012b/07
aḡnām+ı+nı	016b/10

+i

aḥvāl+i+ni	003b/11
beşig+i+ni	015b/14
ekmeg+i+ni	040a/05
el+i+ni	016b/12

+sı

behā+sı	014a/15
deryā+sı	012a/07
du`ā+sı	006b/09
edā+sı	002b/02
erba`a+sı	008b/07

+si

dāne+si	033a/12
fā`ide+si	003a/06
iki+si	045b/09
`imāme+si	046b/08
küllī+si	028b/02
mu`cize+si	048b/06
nebī+si	016a/05

+u

rūḥ+u	009a/06
sefer+u	035b/05
`ulüvv+u	037a/08
vücūd+u	033a/02

I. Çoğul Şahıs +ımız/+imiz/+miz

+ımız

‘abd+ımız	031a/05
bilād+ımız+a	015b/04
enhār+ımız+a	015b/05

+imiz

ehl+imiz+e	017b/05
mezheb+imiz+de	044a/08
peygamber+imiz	037b/08
resūl+imiz	007a/09

+miz

hücre+miz+den	011b/02
ķabīle+miz+e	015a/15

II. Çoğul Şahıs +ımız/+iniz

+ımız

taraf+ımız+a	013b/06
şiyāb+ımız+dandır	042b/08

III. Çoğul Şahıs +si/+lar+ı/+ler+i

+si

cümle+si+n+de	033a/08
dā’ire+si+nde	016b/04
gölge+si+nde	019a/02

hātīme+si+nde	028b/10
+lar+ı	
alın+lar+ı	027b/07
ayağ+lar+ı	041b/02
baba+lar+ı	019a/08
ğazāvāt+lar+ı	024b/13
hırşları	029a/07

+ler+i

biri+ler+i	037b/02
cāriyye+ler+i	013a/03
diş+ler+i	027b/10
diz+ler+i	031b/02
eb+ler+i	007a/14
ehl+ler+i	040a/08
ekmek+ler+i	040a/09

2.2.1.4. Zamir

a. Şahıs Zamirleri

I. Teklik Şahıs		ben
ben	020a/06	
beni	030b/12	
II. Teklik Şahıs		sen
sen	004b/03	
seni	020b/10	
senden	042a/15	

II. oğul Şahıs siz

anlarıń 028b/14
anlarıń 008a/11

III. Teklik Şahıs ol, an

ol 043a/15
anıń 010b/07
anıńla 045a/10

I. oğul Şahıs biz

biz 011a/12
bize 016a/09
bizden 018b/13

b. İşaret Zamirleri

1. ol 009b/07
2. ańın 013a/10
3. bu 014b/13
4. bunlardan 008a/06

c. Soru Zamirleri

1. ęanı 036a/08
ęanı 044a/05
2. kim 013b/04
3. ne 020b/07

d. Donşllk Zamiri

kendi 023b/14
kendinden 007a/03
kendine 030b/04

e. Belirsizlik Zamiri

1. biri 016b/14
2. birinde 021b/14
3. her birileri 037b/02
4. kimi 028b/04
5. cümle 033a/01

f. İlgı Zamirleri

- evvel 048a/04
- evvelki 003b/15
- evvelini 006b/08

2.2.1.5. Sıfat

a. Niteleme Sıfatları

- āhir (zaman) 006b/13
- büyük (deryā) 012a/09
- güzel (koḥu) 040b/13
- mübārek (gözler) 014b/04
- yeşil (libāslar) 024a/01

b. Belirtme Sıfatları

1. İşaret Sıfatı

- bu (ma‘nā) 026b/09
- ol (maḥalle) 034b/07

2. Soru Sıfatları

kaᅅı (günler)	036a/08
ne (güzel)	038b/01

3. Belirsizlik Sıfatları

bir (teñcere)	039a/05
ba'zı ('ulemā)	036b/10

4. Sayı Sıfatları

i. Asıl Sayı Sıfatları

altı (kerre)	048b/03
beş biñ yıl	005a/03
yedi (kerre)	018b/04

ii. Sıra Sayı Sıfatları

birinci (sene)	024b/11
ikinci (hāmidiyyet)	028a/09

2.2.1.6. Zarf

a. Zaman Zarfları

ba' dehu (ol cāriyyeyi)	013a/05
evvel (zuhūr idüp anıñ işrine)	028b/07
gice (yeyecek bulmayup)	040a/07
imdi (hicāb-ı kudretde)	004b/09
soñra (haᅅ te'ālā cibril)	009a/12

b. Yer Zarfları

oñime (bindirüp)	018a/03
------------------	---------

c. Hal Zarfları
- Niteleme Zarfları

birden (niyyet idüp)	025b/08
icmālen (ma'naları beyān)	030a/05

d. Gösterme Zarfları

böyle (buyurdılar)	036a/01
öyle (görürdi)	036b/06
şöyle (tavīl ki ola)	26a/13

e. Yineleme Zarfları

yine (bālāter idi)	026b/03
tekrār (eyledikde)	020a/08

f. Olasılık Zarfları

belki (saña müjde)	020b/10
ola ki (ricāl u nisādan)	003b/03

g. Miktar Zarfları

çok (mekş itmeyüp)	021b/01
ikinci def'a (kamer tām)	019b/08
üç kerre (yalar idi)	040a/04

h. Soru Zarfları

niçün (maḥzündür)	047b/07
nereye (müntehī oldısa)	034b/06

1. Derecelendirme Zarfi

çok (nās-ı cem' olup)

025b/02

2.2.1.7. Edat

a. Çekim Edatları

böyle 007a/05

dek 020a/10

diye 025b/11

evvel 003b/04

gibi 012b/11

içün 018a/06

ile 014a/03

kadar 026b/03

şoñra 002b/01

üzre 002b/10

b. Bağlama Edatları

ancağ 003a/13

belki 002a/10

bile 018a/04

eger 017b/08

gūyā 026b/11

ile 027a/01

illā 021a/13

lākin 005b/03

nitekim 015a/01
u 017a/12
ve 015a/02
hattā 020b/06
ya'nī 021a/12
zīrā 023a/05

c. Cevap Edatları

belī 016a/05
ne'am 021a/11

d. Karşılaştırma Edatları

hem.....hem 026b/12

e. Gösterme Edatları

tā 041b/13

f. Kuvvetlendirme Edatları

bile 018a/04
degil 026a/13
ise 027b/02
ki 026a/13
kim 013b/04

g. Tekerrür Edatları

def'a 019b/08
kerre 018b/04

h. Soru Edatları

mı 038a/14

mi 038a/01

2.2.1.8. Ünlem

ey 021a/03

hāṣā 020b/09

yā 021a/05

2.2.2. Eylemler ve Eylem Çekimleri

Basit Kipler

2.2.2.1. Emir Kipi

Metnimizde emir kipinin II. teklik şahıs, II. çoğul şahsının kullanım örneklerine rastlanmıştır.

II. Teklik Şahıs	-ø
getür [ø]	016a/09
namāz kı1 [ø]	041b/03
II.Çoğul Şahıs	-iñ/-üñ
getür-üñ	038a/15
gey-iñ	042b/07
gid-iñ	017a/05
giy-iñ	042b/09

2.2.2.2. Görülen Geçmiş Zaman

I. Teklik Şahıs -dım/(-madım)/-dim/-dum/-düm

çık-ar-dım 014a/14

kaynat-dım 039a/05

koçla-madım 041a/01

ol-madım 039a/02

git-dim 038b/12

bul-dum 033a/08

ol-dum 006b/05

gör-düm 010b/05

II. Teklik Şahıs -diñ

i-diñ 039a/12

III. Teklik Şahıs -dı/-di/(-madı)/(-medi)

ol-un-dı 010b/09

ağla-dı 047a/12

al-dı 019a/13

düş-di 012b/02

em-di 014b/04

emzir-di 013a/07

eyle-di 001b/07

ol-madı 027a/14

it-medi 011b/15

gel-medi 021a/13

gör-medi	040a/15
öl-medi	049a/02
III. Çoğul Şahıs	-dılar/-diler/(-mediler)
ol-dılar	023b/08
ol-un-dılar	009b/03
bırak-dılar	043b/01
buyur-dılar	009b/10
diñ-diler	014b/11
düş-diler	018b/12
eyle-diler	012b/12
getür-diler	042a/11
gör-diler	007a/06
idin-diler	043b/03
it-mediler	025a/15

2.2.2.3. Öğrenilen Geçmiş Zaman

Metnimizde öğrenilen geçmiş zaman örneklerinden,yalnızca III. teklik şahıs ve III. çoğul şahıs kullanım örneklerine rastlanmıştır.

III. Teklik Şahıs	-mış/-miş/-muş/(-mışdur)
kapla-mış	013b/13
gicelen-miş	045a/10
kesil-miş	014b/04
ol-muş	014b/05
ol-un-mışdur	048a/07

III.Çoğul Şahıs	-mışlar
buyur-mışlar	024a/15
h�azırlan-mışlar	013b/11
ol-mışlar	017b/08

2.2.2.3. Geniş Zaman

Metnimizde II. çoğul şahıs geniş zaman kullanım  rneğine rastlanmamıştır.

I. Teklik Şahıs	(-mem)
bil-mem	039b/06
vir-mem	042b/01
II. Teklik Şahıs	-ersin/-ursın
id-ersin	020b/11
al-ursın	020b/13
III. Teklik Şahıs	-ir/-ır/-ur/-�r/-r/(-maz/-mez)
vir-ir	042a/14
vir-ir	034b/08
şığın-ır	029a/12
olın-ur	045a/10
ol-ur	011b/09
bil-ur	026b/09
buyur-ur	032b/01
vir-�r	024a/03
gel-�r	043a/07
g�rin-�r	026b/05

gör-ür	043b/14
iriş-ür	045a/14
eyle-r	049a/12
iste-r	038a/01
yala-r	040a/03
ye-r	040b/04
yi-r	039b/15
ol-maz	034a/14
art-maz	040a/11
kı-l-maz	017a/13
ol-maz	013b/05
toğur-maz	047a/03
uzat-maz	035b/06
bil-mez	028b/03
eyle-mez	020b/11
geç-mez	033b/08

III.Çoğul Şahıs -rler/(-mazlar/-mezler)/-urlar/-ürler

de-rler	008a/10
di-rler	045a/01
ye-rler	040b/07
kıyır-mazlar	036a/09
uzat-mazlar	033b/06
iç-mezler	041b/08
ol-urlar	040a/08

buyur-urlar	033b/07
begen-ürler	040b/01
gör-ürler	008b/02
göster-ürler	031b/06
sürin-ürler	041a/07

2.2.2.4. Gelecek Zaman

Metnimizde III. teklik şahsın gelecek zaman kullanım örneklerine rastlanmıştır.

III. Teklik Şahıs	-acak
ol-acak	048b/06

2.2.2.5. Dilek-Şart Kipi

Metnimizde III. teklik şahsın dilek-şart kipinin kullanım örneklerine rastlanmıştır.

III. Teklik Şahıs	-sa/-se
al-sa	044b/11
ayrıl-sa	026b/04
ol-sa	026a/11
olun-sa	035a/01
şavtlan-sa	013b/09
derle-se	027a/04
eyle-se	027b/04
vir-se	044b/12
yüri-se	026b/02

2.2.2.6. İstek Kipi

Metnimizde I. teklik şahısın, III. teklik şahısın, I.çoğul şahısın, III.çoğul şahısın istek kipinin kullanım örneklerine rastlanmıştır.

I. Teklik Şahıs -ayım/-eyim

ol-ayım 037b/11

id-eyim 024a/05

vir-eyim 006b/08

III. Teklik Şahıs -a/-e

ol-a 037a/11

kı1-a 038a/11

ol-a 003b/02

id-e 011a/02

I. Çoğul Şahıs -elim

gör-elim 016a/09

III. Çoğul Şahıs -eler

bil-eler 009a/15

Birleşik Kipler

2.2.2.7. Hikaye Çekimi

Geniş Zamanın Hikayesi

III. Teklik Şahıs	-maz idi/ -r idi/ -er idi
art-maz idi	040a/11
'ayb-la-maz idi	034b/12
yala-r idi	040a/03
sev-er idi	040a/05

I. Çoğul Şahıs	-ır idik / -ür idik
şığın-ır idik	029a/12
bil-ür idik	041a/12

III. Çoğul Şahıs	-mazlar idi / -erler idi /
uzat-mazlar idi	033b/06
kayır-mazlar idi	036a/09
yer-ler idi	040b/07
id-erler idi	045b/10

2.2.2.8. Rivayet Çekimi

Öğrenilen Geçmiş Zamanın Rivayeti

kapla-mış idi	013b/13
---------------	---------

2.2.2.9. Şart Çekimi

emzir-irse	013b/04
gid-ersen	034b/02
iç-irse	039b/04

id-erse 013b/06

2.2.2.10. İken Zarf Eylemi

Geniş Zamanın İken Zarf Eylemi -erken

gid-erken 024a/01

iç-erken 041b/06

id-erken 014b/12

2.2.2.11. Eylemlerde Olumsuzluk

Eylemlerde olumsuzluk, sözcüklerin kök ve gövdelerine getirilen -ma/-me ekleriyle yapılır.

gel-me-di 021a/13

gör-me-di 040a/15

it-medi 011b/15

ol-ma 017a/13

öl-me-di 049a/02

şan-ma 026a/15

-ma-z/ me-z

art-maz 040a/11

bil-mez 028b/03

eyle-mez 020b/11

geç-mez 033b/08

gel-mez 028b/11

kıl-maz 017a/13

2.2.2.12. Eylemlerde Çatı

Eylem çatıları oluşturulurken kullanılan “-l-/-n-/-ş-/-t-/-r-“ ekleri aynı zamanda eylemden eylem yapan eklerdir. Söz konusu eylem çatısı örnekleri, yukarıda eylemden eylem yapan ekler kısmında verilmiştir.

2.2.2.13. Eylemsiler

Ad-Eylemler

-ma/-me

bişür-me+si	034a/07
boğazla-ma+sı	034a/05
çık-ma+sı	029b/14
eyle-me+si	019b/07
ol-ma+sı	029b/15
vir-me+si	048b/06

-mak/-mek

çekiñ-mek	044b/05
di-mek	030a/12
git-mek	019b/05
it-mek	036b/01
kılmak	034a/15
olmak	003b/11
olmak	030a/04

Sıfat-Eylemler

a. Geçmiş Zaman Sıfat Eylemleri

di-dik+ler+i (kimse)	022b/04
----------------------	---------

eyle-di+gi mezheb 003b/14

b. Geniş Zaman Sıfat Eylemleri

agar-an (saçlar) 027a/13

gel-en (hamīs) 036a/13

c. Gelecek Zaman Sıfat Eylemleri

iç-ecek (meşrübāt) 041a/12

ol-acaḳ (şeyler) 048b/06

Zarf-Eylemler

-araḳ-/erek

id-erek 007a/13

uç-araḳ 014a/09

-dıḳça/-dikçe

iste-dikçe 039a/11

ol-dıḳça 048a/07

-ıcaḳ

ol-ıcaḳ 027b/02

-ınca/-ince

gel-ince 020b/01

iç-ince 011b/12

id-ince 017b/11

ol-ınca 040a/14

-ken/-iken

ana arnında iken	019a/09
büyük deryā iken	012a/09
ider-ken	014b/12

-madan

al-madan	016b/13
----------	---------

-up/(-mayup)/-üp

ıl-up	014b/10
olun-up	032b/06
ol-up	009b/11
otu-rup	031b/03
arın-up	046b/01
ık-up	020a/11
o-up	046a/07
ur-up	016b/06

2.2.3. Sözcük Grupları

2.2.3.1. Tamlamalar

a. Türkçenin Kurallarına Göre Yapılmış Tamlamalar

-Ad Tamlamaları

ana arnı	019a/09
boynınıñ nūrı	027a/10
alīmenin oyunları	014b/12
anemiñ yanı	018b/03
seniñ dīniñ	021a/14

-Sıfat Tamlamaları

āhir zamān	002a/13
büyük deryā	012a/09
küçük oğul	047b/06
ma' ruf kimse	048b/09
mübārek mekān	024a/14
siyāh 'imāme	046a/10

b. Farsçanın Kurallarına Göre Yapılmış Tamlamalar

leyle-i mi' rāc	009b/04
medīne-i münevvere	024b/11
mevlūd-i şerīf	002b/08
sırr-i imān	010b/11
'ulemā-yı müte' aḥir	003b/13

c. Arapçanın Kurallarına Göre Yapılmış Tamlamalar

fātiḥe'l-kitāb	015a/03
қаşıру'l-kāme	026a/15
maḳamı'l-maḥmūd	010a/03
melekü'r-raḥmān	017a/06
sūyebte'l-eslemiyye	013a/07
zī'l-қа' de	025b/13
ravza-i ḥāḥ	049a/15

2.2.3.2. Bağlamalı Sözcük Grupları

a. ve bağlama edatı ile

'aleyhi ve sellem	024a/09
-------------------	---------

dīn ve irşād-ı ‘ālemīn	024b/12
ekl ve şürb	026a/01
ba‘īd ve vāsi‘	026b/06
ḥavāşşı ve tafşīl	030a/06

b. u bağlama edatı ile

beyān u taḥkīk	003b/14
cūd u iḥsān	002a/02
fażl u iḥsān	037a/12
ḥāl u şān	017a/12
ricāl u nisā	003b/03
şavt u şadā	036a/03

c. +ıla/+ile/+la/+le bağlama ekleri ve edatı ile

cemī‘ muḥaddişīn icmā‘ıyla	025b/05
dār-ı dünyāya ṭulū‘larıyla	009b/02
gül ile yekdil	027a/01
ism-i ‘ubūdiyyet ile müşerref	031a/13
mücāhedeye ziyāde hırşları olmağıla	029a/06
sa‘ādetle	023b/08

MUHAMMED B. AHMED EL-GÜMÜLCÜNEVÎ'NİN RİSÂLETÜ'T-TA'RÎF Fİ TERCEMETİ'L-MEVLİDİ'Ş-ŞERÎFİ - ÇEVİRİYAZILI METİN

Metinle İlgili Açıklamalar

1. Metin, bugün Türkiye'de kullanılan çeviri yazı alfabesiyle yazılmıştır.
2. Metin, İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmud Efendi Koleksiyonu 04463 numarada kayıtlı 98 varaklık, 15 satırdan oluşan mensur bir metindir. Ancak bu çalışmada 50 varak üzerinde çalışılmıştır.
3. Metinde geçen Arapça ibareler Latin harfli olarak gösterilmiştir. Bazı Arapça ibarelerin Türkçeleri ise metinle ilgili açıklamalar bölümünde verilmiştir.
4. Metinde ilgili sözcük veya bağlama kolay ulaşılabilmesi için, metine varak numarası ve satır sıra numaraları eklenmiştir.
5. Müellifin yaptığı hatalara göre gerekli dipnotlar eklenmiştir.

- 1b (01) Bismillāhirrahmānirrahīm
(02) ḥamd olsun ol vācibü'l-vücūd ma'būd bi'l-ḥaḳ
(03) olan zāt-ı pāke ki * kendi nūrı ma'nevīsile
(04) bu kā'inātı nūrlandırdı * ve ḳudreti ziyāsıla
(05) bu mevcūdātı ziyālandırdı * ve esmā'-yı ve şifātı
(06) baḫrlarından beyāz bulutlar mişāli ḫikmetile zerrāt-ı
(07) mümkināta vāsi' olan raḫmetini inzāl eyledi * nesīm-i
(08) ḳudretile aḡzān-ı maḳdūrāta ḫüsni virdi
(09) ve bīkārılar mişāli olan fazlıla besā'in-i maḫlūḳātı
- 2a (01) tazelendirüp yapraklandırdı * mā'ī zülāl mişāli
(02) olan cūd u iḫsānıla bu maşnū'atı ḳandırdı
(03) * imdi evrāḳınıñ ṭīb rāyiḫasıla meşāmm-ı
(04) kemālāt müte'aṭtır ya'nī rāyiḫa-yı tayyibe aḫz
(05) ider oldı * 'azamet ufḳından hidāyet ḳamerlerini
(06) ṭāli' ve zāhir ḳıldı * ve meşārıḳ-ı aḫḳāmdan
(07) şümüs tevḫīḳātın eflākı nübüvvet-i ve aşḫāb-ı risālet
(08) 'aleyhim eşref'üş-şallavāt-ı ve ekmel'it-taḫiyyāt irsāli(y)le
(09) ṭāli' ve zāhir ḳıldı * ḫuşūşa evvel-i murādāt
(10) ve eşref-i mevcūdāt zübdetü'l-ervāḫ belki sırr'ul-eşbāḫ
(11) nūrullāh'il-mübīn* ya'nī zāhir ve işkāra fī merāyā'l-enbiyā'
(12) ve'l-mürselīn * sultānu's-seḳaleyn * 'ālī kürsiyyi ḳāb-ı
(13) ḳavseyni * āḫir zamān peygāmer-i muḫammed'ül-muşṭafā *
(14) üzerine ve ālü aşḫāb-ı kirāme'l-ḳāi'dīn * ṭerākib'il-rākib-i
(15) enām * bi-āzimet'il-islām * ilā dāris-selām *
- 2b (01) üzerlerine olsun * bundan şoñra ya'nī her mü'ellife
(02) ve muşannife edāsı vācibi olan besmele-i şerīfe
(03) ve ḥamd-ı ve resūline 'aleyhi's-selām * şalāt-u

- (04) vesselām ba‘dinde bu zikri murād olunan mesā’ il
- (05) mergūbe ins ve cinni yedleri mess itmedik ve gözleri
- (06) görmedik hūr-i ‘ayn hisān mişāli mesā’ il-i *
- (07) laṭīfedür ki ḥabīb-i muştafā şalla’lāhu te‘ālā
- (08) ‘aleyhi ve sellem ḥazretlerinüñ mevlūd-i şerīfi şerḥine
- (09) ve beyānına müte‘allika belki onıñ velādetile arz
- (10) semā⁶ üzre ve rabbü’l-‘izzetü melā-yı ‘alā üzre *
- (11) mübāhāt ve iftiḥār eylediği ‘arş’ul-ma‘ārif
- (12) vel-yaḳīn şalla’lāhu ‘aleyhi ilā yevmi’ddīn ve vücūd-u
- (13) muḥtereminüñ evşāfi ve aḥvāline ve seyr ve şemā’iline
- (14) müte‘allika mesā’ildir mennān ya’nī mübālīga ile
- (15) iḥsān(ı) idici zāt-ı pākin luṭfi recā idici
- 3a (01) maḥmūd bin ‘abbās bin süleymān * kütüb mu‘tebere ki
- (02) buḥārī ve müslim ve sā’ir-i kütüb-i sitte ve şifā-yı ḳādı
- (03) ‘iyāz⁷ ve şürūḥından cem‘ ve te’līf eyledi * bu ‘abd-[ı]
- (04) fakīr ḡayr-ı muvāzi’n-naḳīr seyyid muḥammed gümülcinevī
- (05) ‘āmelu’l-lāhu te‘ālā bi-luṭfihi’ş-şūrā vel-ma‘nevī
- (06) daḥı nef‘ ‘ām ve fā’idesi şāmile olsun
- (07) deyü ba‘zı iḥvānıñ raḡbeti(y)le ‘arabiyyet.den lisān-ı
- (08) türkiyye tercüme murād idüp ḥasbe’l-istiṭā’he
- (09) ol emr-i ḥaṭıre ḳıyām ve tekmīl ve itmāmına iḳdām
- (10) ve ḥitām-ı kelām olduḳda * risāletü’t-ta’rīf
- (11) fi tercümeti’l-mevlidi’ş-şerīf * ‘unvanıla ta’yīn-i nām
- (12) ḳılındı * dergāh-ı ḥudāvend maḡfıret penāhdan
- (13) niyāz bende-i pür-cürm ve günāhı oldur ki * ancak

⁶ “semā” kelimesi sözlükte hemzeli olarak (semā’) yer almaktadır. Metinde ise hemzesiz (semā) olarak yazılmıştır.

⁷ Metinde “‘iyāz” kelimesi “ض” ile yazılmıştır. Ancak sözlükte “إ” (‘iyāz) olarak yer almaktadır. Metinde birkaç yerde daha bu hata tekrarlanmıştır.

- (14) sultān-ı risālet penāh hazretlerinüñ siyer-i şerīfe
- (15) ve şemā'il-[i] münīfelerini beyāna bahāne-yi şefā'at ve vesīle-yi
- 3b (01) fevz-ü 'ināyet olup * rüz-u pür hevlde mūşil-i necāt
- (02) ola * ve mā tevfiķ-i illābillāhi 'aleyhi tevekkelet ve ileyhi inüp
- (03) ma'lūm ola ki ricāl u nisādan her mükellife cümle
- (04) fera'izden evvel üzerine farz-[1] 'ayn ve i'tikādı
- (05) lāzım olan herkes hālīkını bilüp birleyüp kemāl
- (06) şıfatları ile mevşūf ve noķsān şıfatlarından
- (07) munezzeh ve müberrā olduğunu taḥşīl idüp vācibü'l-
- (08) vücūdı ma'būd bi'l-ḥaķ olduğına delālet iden
- (09) āyāt ve delā'il ki bu mevcūdāt u maşnū'atı ile
- (10) istidlālı herkese lāzım oldısa muşannif-i
- (11) vilādet-i şerīfe aḥvālını zikre muķaddime olmak üzere
- (12) şıfāt-[1] selbiyye ve şübütiyye ve nefsiyyesini zikir
- (13) eyledi * ol şıfatlarının cümlesi 'ulemā-yı müte'aḥiruniñ⁸
- (14) muḥaķķikini beyān u taḥķik eylediği mezheb üzere
- (15) yigirmi ikidür * evvelki vücūd şıfat-ı nefsiyye
- 4a (01) sidir muşannifiñ de[lā]let-i'l-āyātı ve nezaketi'l-mevcūdātı
- (02) bi-vücūd-ı vācibü'l-vücūd didiği bu şıfata işāretdür
- (03) * beşi daḥı şıfāt-ı selbiyyesidür * kıdem
- (04) beķā * kıyām bi-nefsihi * muḥālefet lil-ḥavādis * vaḥdāniyet
- (05) muşennifiñ * hüvel evvelü bilā bedi āyetin vallāḥirü billā nihāyetin
- (06) kādīm-i bizatihi * dediği şıfāt-ı selbiyyesine *
- (07) işāretdür * sekizi daḥı şıfāt-ı şübütiyyesidür
- (08) * ḥayāt * 'ilm * sem' * başar * kudret * irādet
- (09) * kelām * tekvīn * sekizi daḥı şıfāt-ı şübütiyyeye

⁸ "müte'aḥir" kelimesi metinde tek "ḥ" ile yazılmıştır. Ancak sözlükte "ḥ" (müte'aḥḥir) olarak belirtilmiştir.

- (10) lâzım gelen şıfat-ı ma‘neviyyeleridür * hay[y] * ‘alīm
- (11) semī‘ * başīr * kadir * mürīd * mütekellim * mükevvin
- (12) imdi zāt-ı vācib-i te‘ālā ve şıfāt-ı ‘ulyāsından
- (13) māsivā-yı maḥlūk ve ḥādīt olup āḥir zamān *
- (14) peygamber-i muḥammed’ül-muştafā şalla’llāhu te‘ālā ‘aleyhi
- (15) ve sellem (s.a.v) ḥazretlerinüñ şān-[1] ā’lāsını izhār-ı murād
- 4b (01) eyledikde ol vācib-ül vücūd kendi nūrından
- (02) kabza-yı ma‘neviyye ile bir kabza alup * kün-i ḥabībi
- (03) muḥammed seyyid’il-kā’ināt * deyü buyurdı ya’nī sen
- (04) benim maḥbūbum muḥammed mevcūdātıñ ulusu ve fazlı *
- (05) ol deyü emir eyledikde ol nūr-ı ḥaḳ celle ‘alā ḥazretlerine
- (06) semāvātı ve arzın ḥalḳ olunmazdan evvel maḳām-ı ‘ubūdiyyetde
- (07) niçe biñ tesbīḥāt ile tesbīḥ iderdi ki
- (08) anı maḥlūḳātıñ ‘ilmi ihāḩadan ‘ācizdür *
- (09) imdi ḥicāb-ı ḳudretde on iki biñ yıl *
- (10) subḥānerabiye’l-a’lā * ve ḥicāb-ı ‘azametde on
- (11) bir biñ yıl * subḥāne ‘ālim-is sırrı ve eḥfā ḥicābı
- (12) minnetde on biñ yıl * subḥān’el reff’i’l ‘alā
- (13) ḥicāb-ı raḩmetde ḩokuz biñ yıl * subḥān-
- (14) er raūf’ir-raḩim * ḥicāb-ı sa‘ādetde sekiz biñ
- (15) yıl * subḥāne min huvedā-yim’ül yezāl * ḥicāb-ı kirāmında
- 5a (01) yedi biñ yıl * subḥāne’l-‘ilm’ül-ḥākīm * ḥicāb-ı
- (02) menziletde altı bin yıl * subḥāne zil-melik’il- *
- (03) ‘azīm * ḥicāb-ı hidāyetde beş biñ yıl *
- (04) subḥāne rabbi’l ‘arş’il kerīm * ḥicāb-ı nübüvvetde dört
- (05) biñ yıl * subḥānellāhi ve biḩamdihi subḥānellāh’il-
- (06) ‘azīm * ḥicāb-ı rif’atde üç biñ yıl *

- (07) subhāne'l-melik'il-ḫuddūs-ı * hicāb-ı t̄ā'atde
 (08) iki biñ yıl * subhānellā zelli'l-ebediyyi *
 (09) hicāb-ı şefā'atde biñ yıl * subhāne'l-melik'il-
 (10) ma'būd * deyü tesbīh'idirdi * haḫ te'ālā
 (11) ḫazretleri bu on iki hicāb-ı ḫalk'idüp *
 (12) nūr-ı nübüvveti maḫām-ı 'ubūdiyyet kılup her bir hicābda
 (13) bu ḫadar biñ yıl tesbīh ve 'ibādetde oldı
 (14) siyeh'ül-islām üstād'ül-muḫaddişin muḫammed bin-i *
 (15) mes'ūd'ul-kāzirünni kitāb'ül-müntekā fi mevlid'il-muştafā

5b

- (01) nām-ı te'lifinde bu on iki hicāb maḫāmı 'ubūdiyyet
 (02) olup her bir maḫāmda biñ yıl 'ubūdiyyetde *
 (03) oldı deyü zikir eyledi * lākin esmālarında iḫtilāf
 (04) üzere ol maḫāmāt hicāb-ı kerāmet *
 (05) ve hicāb-ı sa'ādet * ve hicāb-ı heybet * ve hicāb-ı
 (06) raḫmet * ve hicāb-ı re'fet * ve hicāb-ı 'ilm * ve
 (07) hicāb-ı ḫilm * ve hicāb-ı veḫār * ve hicāb-ı sekīnet
 (08) ve hicāb-ı şabr * ve hicāb-ı şıdḫ * ve hicāb-ı *
 (09) yaḫīn * fe'ābedallāh zālikan-nūr fi küll-i hicābin *
 (10) elfsine-in didigi zāhir bu ki mü'ellifiñ zikir
 (11) eylediği rivāyetiñ ḡayrıdır * lākin i'mmeti ḫanefiyye
 (12) 'indinde esmā'-yı 'aded ḫaşra delālet itmeyüp
 (13) belki kāhīce mücerred keşret murād olunur didiklerine
 (14) binā'en mü'ellifiñ zikir eylediği rivāyeti te'yid ider
 (15) * mü'ellifi ibtidā-yı kelāmında * fiḡān-ı yi-subḫullaha

6a

- (01) te'ālā ḫabl ḫalkı'l arzı u semāvāt-ı tesbiḫātın *
 (02) lā muḫşihā 'ilmü'l-maḫlūḫātı * didigi keşret murād
 (03) olunmasına delālet ider * bu maḫāmātta 'ubūdiyyet

- (04) ba‘dinde haḳ te‘ālā ol nūr-ı baḥr-ı nuşrete ve baḥr-ı
- (05) ḥikmete ve baḥr-ı raḥmete ve baḥr-ı muḥabbete ve baḥr-ı ḳudrete
- (06) ve baḥr-ı kerāmete ve baḥr-ı seḥāvete ve baḥr-ı hidāyete ve baḥr-ı
- (07) şefā‘ate ve baḥr-ı ma‘rifete ḡams idüp daldır-
- (08) dı * ve her bār ol nūr ḥavl-i ḳudretde ṭavāf
- (09) eyledikde secde idüp secdesinde yüz yıl
- (10) bākī olup * subḥāne‘l-‘ālimi‘z-zī lā yechel
- (11) subḥāne‘l-ḥekimi‘z-zī lā-ye‘cel * subḥāne‘l kerīmi‘z-zī
- (12) lā-incildir idi * buñdan şoñra haḳ te‘ālā
- (13) ol nūrdan mā‘yı ve ‘arşı ve kürsī(yi) ve levḥi ve ḳalemi
- (14) ve sār-i mübde‘ātı ḥalk eyledi * bu zikir olunan
- (15) ma‘nāya kānallāhu ve lā şey‘i ḳable ḥadīs-i şerīf
- 6b (01) işāretdür * ve levḥi ve ḳalem ḥalk olunması ba‘dinde
- (02) her şey‘ levḥ-i maḥfūza kitābet olınup semāvāt
- (03) ve arz ḥalk olundu * ve daḥı ḥadīs-i şerīfde
- (04) taḥḳīḳ ben haḳ te‘ālā ‘indinde ümme‘l-kitābda ya‘nī
- (05) levḥde ḥātīmü‘n-nebiyyīn oldum * ḥazret-i ādem
- (06) ‘aleyhi‘s-selām tıynetinde mülḳi ve maṭrūḥ iken
- (07) ya‘nī türāb bi‘l-ḥaḳ olup rūḥ virilmezden evvel *
- (08) ve emrimiñ evvelini sizlere ḥaber vireyim * babam ibrahīm
- (09) ‘aleyhi‘s-selāmıñ du‘āsı ki ka‘be-i mükerrmeyi binā
- (10) idüp itmām eyledikde ehl-i mekkeyi da‘vet idüp
- (11) du‘asında rabbenā ve eb‘et fihim rasūlen minhüm deyü
- (12) buyurdı * ehl-i tefsīrden imām-ı süddī eşyāḥından
- (13) naḳlen resūl ile murād āḥir zamān peygamberi muḥammed
- (14) şalla‘llāhu te‘ālā ‘aleyhi ve sellemdir * ve beşāret ‘īsā
- (15) ‘aleyhi‘s-selām beni isrā‘ eyle * inni resūllallāhı

- 7a (01) ileykum muşaddıkān li-mābeyn yediyye mine'l-tevriye ve mubeşşiren
(02) bi-resūlin ya'tı min ba'dī's-sümühu aḥmed * buyurduğu
(03) ve vālidemiñ rü'yāsı ki kendinden bir nūr zāhir
(04) olup şām şehrinüñ sarāylarını ziyālandırđı
(05) kezālik cemī' enbiyāniñ ümmühātı böyle kerāmāt *
(06) gördiler diyü bu ḥadīs-i şerīf-i 'irbāz bin
(07) sāriye raḍiyallāhu 'anhudan ibni'l-cevz-ī kitābü'l-
(08) vefā fi fazl 'il li'l-muştafa nām te'lifinde zikir eyledi
(09) * imdi resūlimiz şalla'llāhu 'aleyhi ve sellem ḥazretlerinüñ
(10) nübüvvet-i 'arş ve semāvāt ḥalk olunmazdan evvel sābite
(11) olup evvel-i sādāt belki evvel-i kā'ināt oldu
(12) aşlāb-ı t̄ahirāt bütün zākiyātdan intikāl
(13) iderek nūr vücūdı vālideleri āmine binti veheb
(14) bin 'abd-ı menāf ile vālid u ebleri 'abdullāh bin *
(15) 'abdü'l-muṭṭālib bin hāşim bin 'abd-ı menāfdan ṭulū'
- 7b (01) ve zuhūr eyledi * imdi ḥazret-i ādem 'aleyhi's-selāma
(02) varınca silsile-i neseb-i şerīfleri eşher-i rivāyet
(03) üzre böyledir * muḥammed bin 'abdullāh bin 'abdi'l-muṭṭālib
(04) bin hāşim bin 'abd-ı menāf bin kuşsa bin kilāb *
(05) bin mürret bin ka'b bin lu'y bin gālib bin fehr bin mālīk
(06) bin en-nażır bin kināne bin ḥurmeye bin müdrike bin eyyās
(07) bin muzār bin nizār bin ma'naz bin 'adnān bin udde bin uded
(08) bin hümeysa' bin ḥaml bin nebbet bin kayzār bin ismā'il
(09) bin ibrahīmi'l-ḥalīl bin tārah bin nāḥūr bin sārūg
(10) bin argüvā bin fālag bin şālah bin arfaşşaz bin sām
(11) bin nūḥ bin melek bin matuşelaḥ bin idriş bin yerid
(12) bin mehlā'il bin keynān bin anūs bin şit bin

- (13) ādem ‘aleyhi’s-selām ve ālā cemī’ enbiyā-yı allāh teālā
- (14) * ve ümmüleri āmine binti veheb bin ‘abd-ı menāfi
- (15) bin zühre bin kilāb bin mürre olup neseb-i ümmī(y)le
- 8a (01) neseb-[i] ebī kilāb bin mürretde müttehid olmuşdır *
- (02) bu silsile-i şerīfe şeyhü’l-islām üstādu’l-muḥaddiṣīn
- (03) ‘allāme-i kāzūruniniñ mevlid-i şerīf kitābında *
- (04) ve işrākü’t-tevārīḫ şāhibeniñ tertīb eylediği
- (05) üzredir * imdi cesed-[i] şerīflerini ‘anāşır-ı
- (06) erba ‘a ki mā’ hevā nār-[1] türābdur bunlardan kılup
- (07) türāb-ı gālib kıldı * cin tā’ifesine nār * melā’ikeye
- (08) nūr gālib kıldı * rūh-u muḥammedi ki evvel mā ḫalaḳ allāhu
- (09) te‘ālā dinildi * aña nazar ve tecellī eyledikde cemī’
- (10) enbiyā’ ‘adedince derler tamlayup her bir ḳaṭresinden
- (11) nebī ve anlaruñ ‘araḳ-ı ḳaṭresinden velī ḫalk eyledi
- (12) ol nūr-ı muḥammed-i ‘ālem-i esrārdan ‘ālem-i eṭvāra *
- (13) ve ‘ālem-i ervāḫdan ‘ālem-i eşbāḫa intikāl idüp
- (14) ḫattā ḫālīkü’l-kūyū vel-küdar cedd-i ālā ādem ebū’l-beşer
- (15) ‘aleyhi’s-selāmıñ şulb-ı pākinde iskān idüp
- 8b (01) melā’ike’i-kirām ḫalef ādem ‘aleyhi’s-selāmdan ol
- (02) nūr-u mübīne nazar idüp görürler idi ba‘dehu ol
- (03) nūrı ḫaḳ te‘ālā ādem ‘aleyhi’s-selāmıñ cebhen gurrāsına
- (04) naḳl idüp rabbisine ḫazret-i ādem ‘aleyhi’s-selām
- (05) ile secde iderdi * ba‘dehu müsebbihan bünyesine
- (06) naḳl idüp rabbi’l-arz-ı ve’s-semāya tesbīḫ iderdi
- (07) * ve ḫulefā-yı erba‘ası nūrını bākī aşābi’ına
- (08) naḳl idüp hevāda şu‘ā’ semāda nücüm mişāli
- (09) ziyā virürdi * vaḳtāki ḫazret-i ādem ‘aleyhi’s-

- (10) selāmdan emr-i bāriye muḥālefet bulunduḡda ol
- (11) nūrı zāhirine redd idüp andan oḡlı ŧīt
- (12) ‘aleyhi’s-selāma ve andan idrīs ‘aleyhi’s-selāma
- (13) mütesellisilen ilā āḡiri’l-eṡvār ḡattā ebeveyni beyninde
- (14) irŧād-[1] ebrār iġün zāhir olunca zuhūr zākiyāt
- (15) ve bütün ṡāhirātđan intikāl iderek ümmī āmine binti
- 9a (01) veheb receb-i ŧerīfiñ evvel cum ‘a ġicesi ḡāmile
- (02) olup rebī’ül-evvel ayınıñ on ikinci ġüni ḡarību’l-fecirde
- (03) vaz ‘ ḡam(1)l ve vāḡi ‘ oldı * kezālik cemī ‘ ḡalka
- (04) peyġamber ġönderilmesi * ve leyle-i mi ‘ rācda beyt-i
- (05) maḡdise belki ‘ arŧ-ı ālāya isrā ve medīne-yi
- (06) münevvere ki ṡayyibe daḡı dinilür aña hicret ve rūḡu
- (07) ve cesedi ŧerīflerile āḡirete intikāl cümlesi
- (08) yevmi’l-iŧneyn vāḡi ‘ oldı * imdi
- (09) riyāsetini dūnyā ve ‘ uḡbāda aḡz ve ḡuṡrin ki
- (10) cum ‘a ve iŧneyndir ihāṡa eylediler * ŧalavātu’l-
- (11) lāḡı ve selāmu ‘aleyhi mā ittaḡaḡe’l-‘ayn bāli ‘ in
- (12) bundan ŧoñra ḡaḡ te ‘ ālā cibrīl āmine emir idüp
- (13) ḡabībü’l-meliki’l-celīl-i arz ve semāvātı ṡavāf
- (14) itdirdi * ḡattā arz ve semāvāt sākinleri
- (15) seyyidü’s-sādāt oldıġımı bileler * taḡḡīḡ
- 9b (01) mīlād-ı ŧerīflerini cemī ‘ mevcūdāt bilüp dār-ı
- (02) dūnyāya ṡulū ‘ larıyla ŧeyāṡin ḡaber-i semāvātđan
- (03) men ‘ olınup recm olundılar ve nār-ı ḡümüm ile iḡrāḡ⁹
- (04) olundılar ve mīlād-ı ŧerīfi ḡubeylinde ḡaḡ te ‘ ālā
- (05) aŧḡāb-ı fili ihlāk ve erbāb-ı tazlīl keydini

⁹ Metinde “iḡrāḡ” kelimesi “ḡ” ile yazılmıŧtır. Ancak sözlükte “ḡ” (iḡrāḡ) olarak yer almaktadır.

- (06) ve zararlarını men' eyledi ve cediti 'abdü'l-muṭṭalib
- (07) ol vaḳtîñ 'ulemāsınıñ tebşîrile mübeşşer oldu
- (08) ve vālidesine rü'yāda enbiyā-yı 'aleyhimü's-selām
- (09) nübüvveti ḫaberini virdi vālideleri rü'yālarını
- (10) naḳl idüp buyurdılar ḫamlından evvelki ayda
- (11) ādem ebü'l-beşer zāhir olup mübeşşire ol yā āmine
- (12) taḫḳīḳ esved ve aḫmer anıñla iftiḫār eylediği vücūd-[1] mükerreme
- (13) ḫāmile olduñ didi ikinci ayda oğlu şīti
- (14) şāhibü't-te'vīl vel-ḫadīs ile tebşîr eyledi
- (15) üçüncü ayda idrīs nebīyyi re'īs ile tebşîr eyledi
- 10a (01) * dördüncü ayda nūḫ şāhibü'n-naşrı ve'l-fütūḫ
- (02) ile tebşîr eyledi * beşinci ayda hūd şāhibü'l-
- (03) maḳamı'l-maḫmūd ile tebşîr eyledi * altıncı ayda
- (04) ibrahīmü'l-ḫalīl-i nebīyyi celīl nebīyyi ile tebşîr eyledi
- (05) yedinci ayda ismā'īl nebīyyi cemīl ile tebşîr eyledi
- (06) * sekizinci ayda mūsā bin 'imrān bin yünezzilü 'aleyhi'l-
- (07) furḳān ile tebşîr eyledi * toḳuzuncı ayda
- (08) rūḫü'l-ḳuds nebīyyi'l-cinni vel-ins ile tebşîr
- (09) eyledi * imdi rebbī'ül-evvel ayınıñ evvel gicesi
- (10) baña feraḫ ḫāşıl oldu * ikinci gicesi
- (11) semā' tarafından ḫātıfdan nidā¹⁰ geldi ki * ḳad
- (12) ḫān en-naṭla'ş-şemsu min burcı il-hudā * ya'nī
- (13) hidāyet burcından şems-i vücūdlarınıñ ṭulū'ı
- (14) vaḳtı geldi * üçüncü gicede maḳşūda nā'il
- (15) olduñ deyü tebşîr olundum * dördüncü gicede

¹⁰ "nidā" kelimesi sözlükte hemzeli (nidā') şeklinde yazılmıştır. Metinde hemzesiz (nidā) olarak gösterilmiştir. Bu kelime metinde çoğunlukla hemzesiz gösterilmiştir.

- 10b (01) melā'ikenüñ tesbīhātın işitdim * beşinci
(02) gicede ḥalīl şāhib-i selsebīl ile tebşīr
(03) eyledi * altıncı gicede mazhar esrār sebebile
(04) envār-ı zāhir oldı * yedinci gicede melā'ikeye
(05) mübeşşirīn bessidi'l-murselīn āşikāre gördüm
(06) * sekizinci gice hevātifü's-semāvātı ebvābı *
(07) ḥaber anıñ fetḥile tebşīr eyledi * toközuncı
(08) gice maḥlūkāt envā'ı berekāt ile ihāta
(09) olundı * onuncı gice el-ḥanīf ve el-minā vücūdu'l-
(10) muştafā ile tebşīr olundı * on birinci
(11) gice sırr-ı ĩmān zāhir oldı * on ikinci
(12) gice ḥayru'l-farīkayni ve seyyidü's-sakāleyni ile
(13) tebşīr olundım * ve daḥı vālideleri buyurdılar
(14) ki ḥücremde yalnız olduğım ḥālde ba'zı āşār *
(15) zāhir olduğda didim ki yanımda cāriyye yok ki
- 11a (01) i'ānet eyleye bir dost yok ki muvāneset idüp
(02) def'-i vaḥşet¹¹ ide didigim evkāt beyninde
(03) nāgāh dīvār münşak olup kamerler mişāli nūrdan
(04) perdelerile mestūre dört ḥatun zāhire
(05) olup evvelki ḥavvā ümmü'l-beşer faḥr rebi'a ve seyyidi
(06) muḍarile beni tebşīr eyledi * ikinci sāre imretü'l-
(07) ḥalīl * mīlādı'n-nebīyyi'l-cemīli ile tebşīr eyledi
(08) * üçüncü āsiyye binti müzāḥım * men hüvelliddīni me'ālim
(09) ile tebşīr eyledi * dördüncü meryem binti 'imrān
(10) muḥammed şāhibü'l-burhān ve'l-ḩur'ān ile tebşīr eyledi

¹¹ Metinde “vaḥşet” kelimesi “ح” ile yazılmıştır. Ancak sözlükte “ح” (vaḥşet) olarak yer almaktadır.

- (11) * bu fazīlet şāhibeleri dört ḥatun *
- (12) buyurdılar ki yā āmine biz saña istīnās ve muştafā
- (13) yā şalla'llāhu te'ālā 'aleyhi ve sellem dāye ve kabile¹² *
- (14) olmağičün geldik didikde anlarıyla ülfet *
- (15) ve ünsiyyet ḥāşıla oldı * buyurdılar ki
- 11b (01) bizler muḥammed şemsü's-semāvātīñ ṭulū'ına muntezireyiz
- (02) ḥücremizden aqmār ṭulū' idüp eşcār ve aḥcār-
- (03) dan tehlīl şadāsı istimā' olındı *
- (04) ḥücremden misk ve reyḥān rāyiḥası zāhire
- (05) olup * ke enne ṭıbbu ḥevarā' lem yetimşünne ins u kablehu
- (06) velācānne * tāliyātın * febā'ıyyi allā-yı rabbükümā tokuzzi bānı
- (07) ve daḥı vālideleri buyurdılar ki bu eşnāda nazār
- (08) idüp başım üstünde bir beyāz kuş gördüm ki
- (09) ḥüsnüniñ vaşfindan lisānı 'āciz olur *
- (10) baña bir beyāz şerbet virdi ki baldan tatlı
- (11) ve kıardan şovuk ve kıaymakdan yumşak *
- (12) ol şerbeti içince kıanadımı fu'ādım üzre yürüdüp
- (13) üzerime nūr-ı 'azīm ve surūr-ı 'amīm ḥāşıl
- (14) oldı ki mişlini kıulaqlar işitmeyüp ezhān
- (15) taşavvur itmedi * ol sā'at ḥabībü'l-meliki'l-
- 12a (01) mennān muḥammed muştafā 'aleyhi şālavātu'r-rahmānū vaż'-ı ḥaml
- (02) vāķi' oldı * ve resūlu'l-verā ḥazretlerinüñ mīlād-ı
- (03) şerīfinüñ kıubeylinde ehl-i ṭuğyān ihlāk olunup
- (04) kıudüm-[1] şerīflerile kısrāniñ eyvānı ki dīvān sürüp
- (05) salṭanat izḥār eylediği şofa'¹³ 'azīme ditreyüp

¹² Metinde “kabile” kelimesi “ā” ve “i” harfi ile yazılmıştır. Ancak sözlükte “a” ve “i” (kabile) olarak yer almaktadır. Bu hata metinde birkaç defa tekrarlanmıştır.

¹³ “şofa” kelimesi metinde hemzeli yazılmıştır. Ancak sözlükte hemzesiz “şofa” olarak belirtilmiştir.

- (06) şerefesinden on dört gün göresi sâkıt oldu
- (07) * ve sâve didikleri mekânın deryâsı ki 'ırâk-[1]
- (08) 'acem ve hemedân ve mezregân etrâfına sefineler yürür
- (09) büyük deryâ iken bi'l-küllîye şuyı kurıyup yerine
- (10) şehir binâ olundu * ve fâris-i diyârında âtesperest
- (11) olanlar yandırıp tapdıkları âteş söyündi
- (12) biñ seneden berü söyünmeyüp leylek ve nehâren 'alevlenüp
- (13) aña 'ibâdet iderlerdi * vilâdet-i şerîf gicesi
- (14) söyünüp 'alevlendirmeye kâdir olmadılar ve ka'be-i *
- (15) mükerremede ve sâ'ir-i bilâdda 'ibâdet olunan
- 12b (01) aşnâm düşüp münkesir oldu * ve cebâbirenün
- (02) başlarından tâcları düşdi * ve şeyâfîn
- (03) zencîrler ile habs olunup ebvâb-ı semâvât ve cennet
- (04) fetḥ olundu * ve ebvâb-ı nâr kapandı * ve hûru
- (05) ve ğilmân tezeyyün idüp tıyûr-ı ağşân üzre
- (06) terennüm ve nağme eyledi * ve anın feraḥıla melâ'ike-i
- (07) semâvât nuzûl idüp ḥaḳ te'âlânın 'afvını
- (08) anı muḥibb olanlara ḥaber virdi * ibn-i 'abbâs
- (09) raḳıyallâhu te'âlâ 'anhu buyurdılar ki nübüvvetine ḥayvânât-ı
- (10) mekke şehâdet eyledi * ve yahûd naşârâ 'ulemâsı
- (11) kehene ve müneccimîn gibi cümlesi vilâdet-i şerîfe
- (12) gicesine icmâ' eylediler * cânib-i semâdan
- (13) bir melek nidâ idüp hâzâ muḥammed-i seyyidü'l-enbiyâ-yı
- (14) tûbâ lişadin arz'atu * ya'nî devlet ve sa'âdet
- (15) ol memeye ki südile anı emizre didikde *
- 13a (01) vuḥuş ve tıyûr rezâ'ını ve arz-ı ḥizmetini
- (02) semâ imdâdını melâ'ike nuşretini taleb eyledi

- (03) evvelā ümmü eyemen ki ‘aleyhi’ş-şalavātu ve’s-selāmīñ cāriyye-
- (04) leri hizānesine alup hıfz ve terbiyet eyledi
- (05) ba‘dehu ol cāriyyeyi āzād idüp zeyd bin hārişe
- (06) tezvīc eylediler * bu eşnāda vālideleri āmine yedi
- (07) gün emzirüp ba‘dehu sūyebte’l-eslemiyye emzirdi
- (08) ki ebū lehebiñ mu‘tekası vilādet-i şerīfe *
- (09) tebşīrini ebū lehebe getürdikde ferahen āzād eylediler
- (10) anıñ beregātile haq te‘ālā ebū lehebe külle yevmin ‘azā-
- (11) bından bir miqdār taḥfif eyledi * şoyundan şoñra
- (12) ḥalīmetü’z-zekiyye binti ebī zūyebü’s-sa‘diyye emzirdi
- (13) bunıñ sebebi ḥalīme kendi rüfakāları ḥatunlarıla
- (14) bir maḥalde ‘uşb yaş ot ve kelā’ taleb iderler iken
- (15) hātıfdan nidā işitdiler ki * yā nisvātü’l-ḥayy ve yā ḥayrını
- 13b (01) sa‘dın te‘āleyn ve bādıran ilāzi’l-ḳamere’l-ferd-i femin
- (02) yurzi‘u minekkün lā yelḥuḳu ceḥdu * ya‘nī ey nebī sa‘d
- (03) ḳabīlesinüñ nisāları sür‘atile ḳamıra ferde geliñ
- (04) sizden her kim anı emzirirse aña elem ve meşakḳat lāḥiḳ
- (05) olmaz * ḥasene’l-vechi kerīmü’l-ābi ve’l-ceddidir *
- (06) siziñ ḫarafınıza nuzul iderse ceḥd belādan
- (07) necāt bulursınız * haq te‘ālāsınun rahmeti anı setr
- (08) idüp hıfz ider * her ne zamān ra‘d melek
- (09) şavtlansa ya‘nī cemī‘ evḳātında rahmet ile
- (10) mestūr olur * ḥalīme bu nidāyı işitdikde
- (11) ḳabīleye geldik gördik mekkeye gitmege ḫāzır-
- (12) lanmışlar * oğlum zāmurete vilādet eyleyüp beni bu
- (13) eşnāda cū‘ ve ca‘ ve deren kaplamış idi *
- (14) rü’yāmda bir recul mehīb beni südden beyāz

- (15) ve sükkerden tatlı ve miskden rāyihası atıyeb
- 14a (01) bir deryāya bıraktı ben daḥı iḡtisal idüp ve şuyundan
(02) içtim * andan üzerime nūr-u ‘azīm zāhir olup
(03) bir mevlūd-ı kerīm şāḥibi’l-ḥulku’l-‘azīm ile tebşīr olundum
(04) * pes ḥimārıma binüp oḡlım zamurete ile ve ḥimārım şiddet
(05) za‘fından meşye kādır degildi gördim ki ba‘zı
(06) cibālden bir şaḥıṣ nāzil olup ḥarbesile ḥimārıma
(07) işāret idüp * el-ḥaḳīhā bi-muḥammedin ma‘dine’l-cūd *
(08) ve’l-kemāl deyü nidā eyledi * ol sā‘at meşyinde
(09) kuş gibi uçarak adını seyr ile bizi mekkeye ulaştır-
(10) dı * mekke-yi mükerreme envā‘ nebāt ile tezeyyün ve eşnāf-ı
(11) luḡāt ile tesbīḥ iderdi * kudüm-ı muḥammed şalla’llāhu
(12) te‘ālā ‘aleyhi ve sellem sebebile * yine ḥalīme dir ki
(13) baḥr-ı ‘aḳıl ḥüsnü ve ḥilmi ve şenāḥı şāḥibesi āmineniñ
(14) yanına dāḥil olup ḡumānından bir cevher semīne çıkardım ki
(15) behāsı arz ve semādan āḡlā ya‘nī ziyāde ve yanında *
- 14b (01) oḡlı muḥammed emīn rabbi’l-‘ālemīni ḥazretlerine secde-
(02) de gördüm * kendini üzerime atup ben daḥı mübārek
(03) vechini teḳbīl eyledigimde yüzüme tebessüm idüp mememden
(04) emdi gördüm ki göbeḡi kesilmiş ve mübārek gözleri
(05) sürmelenmiş ve ḥıtān olmuş * şadefi ḥüsnünde
(06) dürri maşūn gibi āmine dir ki ricāldan üç kimse
(07) gördüm ellerinde altundan legen üzerinde mā’-yı cinān
(08) ile memlū¹⁴ gümüşten ibriḳ şadr-ı şerīfini şaḳḳ idüp
(09) ḡusül eylediler * ve andan ḥazızı şeytān olan

¹⁴ “memlū” kelimesi metinde hemzesiz yazılmıştır. Ancak sözlükte hemzeli (memlū’) olarak yer almaktadır. Metinde bu hata birkaç defa tekrarlanmıştır.

- (10) şey'i iḥrāc idüp nūrıla ve ĩmān ile memlū kılup
- (11) diñdiler kezālik şadr-ı şerīflerini def'en uḥrāda
- (12) ḥalīmenin koyunlarını rā'ī iderken ve bi'aset vaḳti
- (13) ve mi'rāc gicesi bu üç vaḳitte daḥı şakḳa şadrı
- (14) vāḳi' olmuşdır * bu eṣnāda iblīs-i la'īn * nebī
- (15) 'aleyhi's-selāmın vilādetine ḥıznen renīn itdi
- 15a (01) ya'nī şavt-u münker ile şavtlandı * nitekim cennetden iḥrāc
- (02) olındıḳda ve nebī 'aleyhi's-selāma risālet virildikde
- (03) ve fātiḥe'l-kitāb inzāl buyurıldıḳda renīn idüp
- (04) şavt-ı münker ile şavtlandıḳı gibi * ḥalīme dir ki
- (05) ḥimārıma binüp muḥammed 'aleyhi's-selāma emāmıma ve oḒlu
- (06) ḥalīfe alup cānib-i beyte müteveccihe olduḒımda
- (07) şālaşā sücedāt ile şükrān secde eyledim * pes
- (08) ḥimārım vechi ḡabrā' üzre hevāda kuş mişāli meşyile
- (09) bizi rāhiblerden bir cemā'ate ulaştırdı
- (10) anlar didiler ki taḥḳīḳ muḥammed şāhibu'l-ḳur'ān zuḥūr-ı
- (11) vaḳti ḳarīb oldu vaḳtāki muḥammed 'aleyhi's-selāma
- (12) naḳar idüp gördükde ḥāzā ya'nī o muḥammed *
- (13) bu şabīdir deyüp ḳatl-ı murād eylediklerinde mübārek
- (14) gözlerin cānib-i semāya ref' idince nār-ı cabbār
- (15) kuffār-ı ḥāk(i)sārı iḥrāk¹⁵ eyledi * ḳabilemize duḫūlım
- 15b (01) vaḳtinde nās maḳdemile müşerref olup subḫane'l-'ilmi'l-
- (02) ḥakīm * mā ḥāzā beşerin in ḥāzā illā melek kerīm * deyüp
- (03) rīḳ-i şerīfile istişfā' ve turāb ḳademeyni ile *
- (04) intiḫāl eylediler * ḥattā bilādımıza bollıḳ ve ucuzlıḳ
- (05) ve enhārımıza cereyān ve eşcārı şemere virüp ḳulūblara

¹⁵ Metinde "iḥrāk" kelimesi "ح" ile yazılmıştır. Ancak sözlükte "ح" (iḥrāk) olarak yer almaktadır.

- (06) ülfet hāşıl oldu * her bār nebīyyi muhtārīñ ‘avdet
- (07) maḥalli keşf olunsa ebşāra ḥayret virici
- (08) envār anı setr iderdi * cesed-i şerīfleri benāt
- (09) gibi büyüyüp nümā bulurdu * ve aḥlāk-ı cemīlelerinde
- (10) ekmel şifāt ile muttaşif olarak şıbyāndan
- (11) görülen aḥvālī andan görülmez idi * ve görenler aña
- (12) te‘accub iderler idi * ve ğilmān ile lu‘b itmeyüp
- (13) belki münācātı rahmānda olurdu * ve serīrini
- (14) ya ‘nī beşigini emlāk-ı taḥrīk idüp aḥvāl-i şerīfe-
- (15) sini eflākde zikir iderlerdi * ve ḥazret-i ‘āyişe
- 16a (01) raḍiyallāhu te‘ālā ‘anhādan şaḥīḥ ve sābit oldu ki *
- (02) aḥbār-ı¹⁶ yehūddan bir ḥaber¹⁷ ya ‘nī ‘ālim didi ki yā ma‘şer-i
- (03) kureyşin ya ‘nī ey kureyş cemā‘ati sizde bu gice bir
- (04) mevlūd vilādet itdi mi anlar bilmeziz didiklerinde
- (05) belī taḥkīk bu gice bu ümmetiñ nebīsi şalla’llāhu te‘ālā
- (06) ‘aleyhi ve sellem vilādet eyledi * kitfeyn şerīfini
- (07) beyninde ḥātemü’l-nübüvvet ‘aleyhā şa‘irāt kānehā ‘urfu’l-
- (08) fersi didi * bunları āmine yanına idḥāl idüp
- (09) oğlunu bize getir görelim didi getürdigi ḥinde
- (10) üzerinde olan ‘alāmātı görüp mağşiyen *
- (11) ‘aleyhi oldu * ifākat buldıḳda vallāhi zehebeti’l-
- (12) nübüvvet min benī isrā’īl alī nebī ismā‘īl didi
- (13) ya ‘nī ol zāt-ı pāke ḳasem iderim ki peygamberlik
- (14) benī isrā’īlden ḥazret-i ismā‘īl evlādına intiḳāl
- (15) eyledi * bu zikir olunan ḥātem-i nübüvvet vaşfinda

¹⁶ Metinde “aḥbār” kelimesi “ح” ile yazılmıştır. Ancak sözlükte “خ” (aḥbār) olarak yer almaktadır.

¹⁷ Metinde “ḥaber” kelimesi “ح” ile yazılmıştır. Ancak sözlükte “خ” (ḥaber) olarak yer almaktadır.

- 16b (01) fāzıl hāḳāni dir ki didiler anı idenler ta‘rif
(02) bir büyük hāl¹⁸ idi ol mühr-i şerīfi * kim siyāhı
(03) şaruya mā‘il idi * aña diḳḳatle nazār müşkil idi
(04) * var idi dā‘iresinde müşkīn * kılcugazlar biri-
(05) birine yaḳīn * mişālen hayli müje gibi ḳamu * dik
(06) ṭurup çevresin almışdı umu ten pākinde
(07) o hāli¹⁹ sāde ‘anber-i hāliş idi deryāda *
(08) ba‘dehu ‘aleyhi’ş-şalātu ve’s-selām ümmetini irşād
(09) ve ḳavmine nasīhat üzere yevm-i vilādetinden hiyni
(10) vefātına varınca hālīmeniñ aḡnāmını ra‘y iderken
(11) gördiği bir ḳoyunuñ ayağı münkesir oldu ‘aleyhi’s-
(12) selām mübārek elini ayaḡınıñ münkesir olan
(13) maḡalline mess idüp yürütdikde öḡülüp almadan
(14) biri öldi * ve aña aḡcār selām virüp eşcār
(15) zeyl şerīfine yapışırlar idi * ol aḡnām ile
- 17a (01) ba‘zı ihvānıla ma‘en keşīru’s-sibā‘ bir vādīye
(02) dāḡil olunduḳda bir esed zuhūr idüp başını mübārek
(03) ḳademeyni taḡtına vedā‘ idici olduḡı hālde *
(04) hāriḳ-i ‘āde tekellüm idüp didi bu vādīden siz
(05) gidiñ zirā aḡnāmdan birisi sibā‘ görüp
(06) ḡavf itmesün * ve ihvānıla ḡidālanurken melekü’r-raḡmān
(07) gelüp anlarıñ arasından alup şadı şerīflerini şaḳḳ
(08) idüp ḡikmet ve imān ile ṭoldırdı * ḳabīleye
(09) şayḡa eyledikde ricāl ve nisā’ irişüp hālīme
(10) cümleden muḳaddem anı gördikde cān atup mübārek

¹⁸ Metinde “hāl” kelimesi “ح” ile yazılmıştır. Ancak sözlükte “ح” (hāl) olarak yer almaktadır.

¹⁹ Metinde “hāl” kelimesi “ح” ile yazılmıştır. Ancak sözlükte “ح” (hāl) olarak yer almaktadır.

- (11) ‘aynını beynini taḳbīl eyledi * ve didigi nedir
- (12) ḥāl u ṣāniñ ey oğlum ḥayr yā ümme benim ḥālinden
- (13) ḥavf üzere olma * zīrā benim rabbim var beni zāyi‘ kılmaz
- (14) * melekü’r-rahmān gelüp şadri şerīfini şaḳḳ eyledigini
- (15) ḥaber viridi * ḥalīme bunı alup dergāhına götürdi
- 17b (01) kāhin bunuñ ṣān-[1] şerīflerini işitdikde yā ḳavm bunı
- (02) ḳatlı idiñ ve beni daḥı ḳatlı idiñ zīrā bu ṣabī yakında
- (03) ‘ibādet aṣnāmı ‘ibtāl ve ru’esā-yı aḳḳāmı ḳatlı ider
- (04) didikde nār-ı cabbār nāzla olup ol kāhini kuçarıla
- (05) iḥrāḳ eyledi * ve ḥalīme dir ki ehlimize rücū‘ *
- (06) eyledikde gördik ki bir ḥatun vilādetile meşḡüle
- (07) şayḥa idüp nās eṭrāfindan veledini iḥrācı murād
- (08) idüp ‘ācir olmışlar * ben didim ki ey oğlum eger
- (09) seniñ ḥaḳḳ te‘ālā ‘indinde ḳader ve şerefiñ varısa
- (10) bu ḥatunıñ veledini ḥalāş ile didigimde nazar-ı himmet
- (11) ile ol veledde nazar idince raḥimden şu heyecān
- (12) idüp ol veledde’s-selām ‘aleyke yā muḥammed diye-
- (13) rek zuhūr eyledi * eṭrāfinda olan nās bu ḥāle
- (14) te‘accub eylediklerinde buna te‘accub itmek yakında ümmetini
- (15) nār-ı cehennemden iḥrāc ider deyü tekellüm eyledi * ḥalīme
- 18a (01) dir ki bu aḥvāl-i ‘azīmesini görünce bir zarar ḥavfindan
- (02) anı ehline ilḥāḳ-[1] murād eyledim * ḥimārıma binüp muḥammed
- (03) şalla’llāhu te‘ālā ‘aleyhi ve sellemi oñime bindirüp
- (04) bile yola gider idim * ḥattā mekke ḳapularından bāb-ı a‘zame
- (05) geldim ol ḳapu üzerinde bir cemā‘at ṭurur pes
- (06) ḥācetimi görüp libāsımı ıṣlāḥ itmek için
- (07) resūlullāh şalla’llāhu te‘ālā ‘aleyhi ve sellemi yire vażı‘

- (08) eyledi bir şedīd görüldi işitdim döndüğimde
(09) muḥammed ‘aleyhi’s-selāmi görmedim * eyyuhā’n-nās kanı
(10) ol şabī didigimde şabīleriñ kanķısını²⁰ sorarsın
(11) didiler * ben daḥı muḥammed bin ‘abdullāh bin ‘abduḥmuṭṭalib
(12) ki ḥaḫ te‘ālā anıñ sebebile benim yüzime tarāvet virüp
(13) açlıgımı giderüp beni tok eyledi * ḥattā ben anı
(14) virüp emānet ‘uhdesinden çıkam dir iken öñimden
(15) kapıldı lāt-ı ‘uzzā ḥaḫiçün eger anı görmez isem
- 18b (01) nefsimi şu tāğıñ tepesinden atarım didim *
(02) bu emre te‘accub eṣnāsında anı gördim ki bir şeyḥ ‘aşāsına
(03) dayanarak beni aḥz idüp hubel nām-ı şanemiñ yanına
(04) vardıkda yedi kerre eṭrāfını ṭavāf ve re’sini taḫbīl
(05) idüp yā seyyidi seniñ kureyş üzre iḥsāniñ²¹
(06) dā’ imdir * hāzihi emret sa’diyyeye ḳaddā’ veledde hā
(07) muḥammed ḥayru’l-beriyye * ya’nī bu ḥatun beni sa’d *
(08) ḳābilesindendir * veledi muḥammed ḥayru’l-beriyye zāyi’
(09) oldu * bize ḥaber virene maḥaldedir didikde
(10) şanem hubel * muḥammed şalla’llāhu ‘aleyhi ve sellem ism-i *
(11) şerīfini işidince yerinden düşüp ve sā’ir
(12) eṭrāfında olan aṣnām daḥı düşdiler *
(13) ve bunlardan bir nidā geldi ki bizden ba’īd ol *
(14) bizim helākımız bu şabīniñ yedindedir * ve ḥalīme
(15) dir ki bu eṣnāda hātıfdan nidā geldi ki ḥavf itmek
- 19a (01) anıñ rabbisi vardır anı zāyi’ ḳılman o şabī vādī
(02) tihāmede sidre-i kerāme taḫtında bulut gölgesinde

²⁰ Metinde “kanķısı” kelimesi “ق” ile yazılmıştır. Ancak sözlükte “گ” (kanģısı) olarak yer almaktadır.

²¹ Metinde “iḥsān” kelimesi “ح” ile yazılmıştır. Ancak sözlükte “ح” (iḥsān) olarak yer almaktadır.

- (03) ḥasāyedinde tesbīḥ ve üzneyni vaḥy istimā' ider
- (04) didi * ol sā'at ceddī 'abdü'l-muṭṭalib *
- (05) varup 'aynīni arasını taḳbīl ve ḳademeyni beyninde
- (06) meşy eyledi ḥātīme-i risālede 'aleyhi'ş-şalātu
- (07) ve's-selāmīñ ba'zı siyer-[i] şerīfesi icmālen beyān
- (08) olunur * babaları 'abdullāh vefāt eyledi anlar
- (09) ana ḳarnında iken vālideleri āmine vefāt eyledi
- (10) dört yaşında iken ceddī 'abdü'l-muṭṭalib vefāt
- (11) eyledi * sekiz yaşında iken ba'dehu 'ammisi *
- (12) ebūṭālib kefālet idüp ḥıfz ve terbiyesini
- (13) boynuna aldı anıñla şām seferine çıḳtı
- (14) on iki yaşında iken * başra didikleri
- (15) maḥalle geldikde buḥeyrā rāhib didikleri kimse
- 19b (01) anı görünce evşāf-ı şerīfesile bilüp mübārek
- (02) elin aḥz itdi ve didi ki şu muḥammed emīn şalla'llāhu
- (03) 'aleyhi ve sellemdir * ḥaḳ te'ālā anı 'ālemlere raḫmet oldıḡı
- (04) ḫālde peygamber gönderur * bunı şāma aḥz idüp
- (05) gitmek süfehā-yı nās eziyyet itmesünler didikde bu kelāmdan
- (06) ḫavf idüp gerüye redd itdiler * ve daḫı 'aleyhi's- *
- (07) selām meşy eylemesi vaḳtinde bulut gölgelendirir
- (08) idi * ikinci def'a ḳamer tām mışli ḫadīceniñ ḡulāmı
- (09) meysere ile sefere şāma gitdi * ehl-i şām 'indinde
- (10) meşḫūr rāhibiñ şavma'asına ḳarīb bir şereceniñ
- (11) taḫtına nuzūl itdi * rāhib görüp şehādet *
- (12) eyledi ki ḫāzā muḥammed seyyidü'l-enām * sefer-i şāmdan
- (13) rücū' eyledikde 'ömr-i şerīfleri yigirmi beş yaşında
- (14) iken ḫadīce-yi kübrā binti ḫüveyildiye tezevvüc eyledi

- (15) ḥadīceniñ ‘ömri kırk yaşında idi * ḥacer-i es‘adı
- 20a (01) mekāmına vaż‘ vaqtinde ‘ömr-i şerīfleri otuz beş
(02) yaşında idi * ġār-ı ḥirāda rebī‘ul-evvel ayından
(03) yevm-i işneynde peygamberlik geldiği vaqıt ‘ömr-i şerīfleri
(04) kırk yaşında idi * sa‘ādetile buyurdılar ki melek
(05) baña ḥiṭāb idüp “iḳrā’” didikde “mā enā bi-ḳārī”
(06) ya‘nī ben ḳirā’at idici degilim didim ol sā‘at melek
(07) beni ġaṭṭ idüp ya‘nī kendine zamm idüp şıḳtı
(08) vūs‘üm oldukca yine “iḳrā’” kelāmını tekrār eyledikde
(09) ben daḥı “mā enā biḳārī” kelāmını didim * pes ikinci kerre
(10) yine gücüm yetdüğü mertebeye dek beni nefesine zamm
(11) idüp şıḳup ba‘dehu şaluvirdi melekden
(12) murād nāmūs-ı ekber cümle peygamberlere vahy getüren cibrīl-i
(13) emīn ‘aleyhi’s-selāmdır * üçüncide yā dördüncide
(14) tekrār iḳrā’ bismi rabbik’l-zī ḥalk * el-insān
(15) min ‘alāḳın * iḳrā’ ve rabbekü’l-ekrem uzzī ‘allem bil-ḳalem * ‘alleme’l-insān
- 20b (01) mālem ya‘lem * bu araya gelince teblīġ idüp evvel * mā nezel
(02) mine’l-ḳur‘ān-ı ‘ālā rivāyetin şaḥīḥatin bu oldu * pes mübārek
(03) omuzlarıyla mübārek boyunlarıñun arasında olan
(04) etleri titreyerek ḥadīceye gelüp zemmilüni *
(05) zemmilüni buyurdılar * ya‘nī beni bir sevb ile örtüñ
(06) örtüñ didi * anlar daḥı örtüp ḥattā ol ḥavf
(07) andan zā’il oldu pes * yā ḥadīce baña ne oldu
(08) diyüp vāḳī ḥaber virüp * taḥḳīḳ ben kendimden
(09) ḥavf eyledim buyurdılar * ḥadīce daḥı yok ḥāşā
(10) belki saña müjde fevallāhu ḥaḳ te‘ālā seni ebeden ḥōr
(11) ve zelīl eylemez zīrā sen şıla-yı raḥim idersin *

- (12) ve sözi gerçek söylersin * ve nâsin ma'ünetini
- (13) üzerine alursun * konuğa it'âm idersin
- (14) didi * ba'dehu hadice anı götürüp varağa bin nüfileme
- (15) geldi * varağa hadice 'ammisi oğlu idi
- 21a (01) cāhiliyyetde naşārā dīnine girüp kitāb-ı 'arabī
- (02) yazardı * ve pīr-i kebīr olup a'mā olmuş idi *
- (03) hadice ey 'emmizāde işbu ibrā der zāde gibi diñle
- (04) ve işit didi * ol dağı resūl 'aleyhi's-selāma
- (05) hitāb idüp * yā ibn-i āhine görürsin didikde
- (06) ol dağı mācerāyı varağaya haber virdi * varağa
- (07) dağı bu didiğñ şol nāmūsdır * ya'nī şol
- (08) melekü'l-vaħyidir ki mūsāya inzāl olunmuşdır *
- (09) nolaydı ol müddetde kavmiñ seni iħrāc itdiklerinde
- (10) hayātda olaydım didi * peygamber 'aleyhi's-selām
- (11) yā kavmim beni iħrāc iderler mi didikde varağa ne'am
- (12) ya'nī iħrāc iderler ve bir kimse seniñ geldiğñ
- (13) ile gelmedi illā 'adāvet olundı * ya'nī müşrikler
- (14) aña 'adāvet eyledi * ve eger seniñ dīniñ zuhūrī
- (15) günine yetişür isem saña ziyāde nuşret iderim
- 21b (01) didi * ba'dehu çok mekş itmeyüp varağa vefāt
- (02) eyledi * bundan soñra islāma da'veti ins
- (03) ve cinn.e izhār eyledikde kavmi ba'zı şı'bde
- (04) muħāşara eyledi * iki sene miqdārı vaħye
- (05) fütür gelüp te'ehhür eyledi * imām kaştalānī mevāhib-i
- (06) ledünniyede taħkik eylediği üzre fetret vaħyi üç
- (07) sene oldı * ve bunda hikmet ibtidā-yı nübüvvetde
- (08) 'aleyhi's-şalātu ve's-selāma zāhir olan aħvāl-

- (09) den bulunan havf gitsün ve vahyiñ 'avdına
- (10) şavķ hāşıl olsun deyü te'hîr olundıkda
- (11) 'aleyhi's-şalātu ve's-selām (a.s.v) * ġār-ı hırāda giceler
- (12) halvet idüp mekş iderdi * avkāndan
- (13) bir vaķitde ġār-ı hırādan gelürken bir rivāyetde ġār-ı
- (14) hırāda iken birinde işitdim şaġıma ve şolıma
- (15) ve ardıma nazar idüp bir şey' görmedim başımı
- 22a (01) kaldırup nazar eyledigimde gördüm ki nāmūsu'l- *
- (02) meliki'l-muta'al 'ālā kürsiyyin min nūrın fî gāyeti'l-kemāl
- (03) ol sâ'at durmayup hadıceye gelüp *
- (04) deşşirüni ve şubbu 'ālā māen bārıdan * ya'nî
- (05) beni dışarımla örtüñ örtüñ ve üzerime *
- (06) şovuk şu şaçıñ didigim ba'dinde * yā
- (07) eyyühe'l-müddeşirr kum fe enzir * ve rabbeke fe kebbir ve şiyābeke
- (08) fetāahir * verrucze fehcur * nāzil oldu ve bundan şoñra
- (09) vahye fütür ve inķitā' gelmedi * vaķtāki risālet
- (10) sa'ādetleri toķuz yıl sekiz ay on bir gün
- (11) mürür idince 'avn-ı islāmıda olan 'ammisi
- (12) ebü tālib vefāt eyledi * andan üç gün şoñra
- (13) hadıce kübrā rađiyallāhu te'alā 'anhā vefāt eyledi
- (14) 'ammisiniñ islāma i'āneti olmaķ sebebile haķ
- (15) te'alā 'azābını taħffif eyledi ve hadıce hazretine
- 22b (01) cennetde bir serāy binā eyledi * hazreti 'alî kerremal-
- (02) lāhu vecchü ve rađiyallāhu 'anhu buyurdılar ki ibtidā-yı
- (03) islāmıda nebî 'aleyhi's-şalavātu ve's-selāmıñ huzūrında
- (04) iken 'gassānı 'āmiri didikleri kimse duħül
- (05) idüp islāma geldi * ve didi ey resül

- (06) meliki'l-enām bizden bir recul ba'zı aşnāma kurbān
- (07) eyledi ol şanemiñ cevfinden nidā geldi ki yā 'isām
- (08) cā el-islām ve baçalü'l-eşnām * ve hūkinetü'l-
- (09) diamā ve vuşileti'l-erhām * ve zaherat el-hanīfiyyetu
- (10) ve'l-islām * bi-ṭulū' muḥammedin 'aleyhi's-şalātu ve's-selām
- (11) hūlāşa-yı nidā ey 'işām islām gelüp aşnām
- (12) bāṭıl oldu ve kanlar hıfz olunup erhām-ı şıla
- (13) olundu millet-i hanīfiyye ve islām zāhir oldu
- (14) ṭulū' muḥammed 'aleyhi's-selām ile mezkūr 'işāmdan
- (15) şoñra bir āher kimse kurbān eyledikde yine ol şanemden
- 23a (01) nidā geldi ki ey tāriķ ba's olundu nebī şādık-ı
- (02) bi-vaḥyin nātık * mine'l-'azīzi'l-hālık ve ba'dehu ben kendim
- (03) kurbān eyledigimde nidā geldi ki ey 'gassān bin ḥamāme
- (04) iriş nebīyyen bitihāma aña yardım idenlere selāma
- (05) yerdamı terk idenlere nedāme hādiyen ve dā'iyen ilā
- (06) yevmi'l-kıyāmete * didi pes nisādan evvelā islāma
- (07) ḥadīce raḍiyallāhu 'anhā geldi * ba'dehu ricālden
- (08) ebū bekiri's-şiddık geldi * ba'dehu şıbyāndan 'alī
- (09) kerremallāhu vechehü geldi * zīrā ḥazret-i 'alī
- (10) nebī 'aleyhi's-selāmıñ hıfzı ve terbiyyesinde
- (11) idi ḥattā didi sebeküküm ilā el-islāmı ṭurran
- (12) şağır amā belāgatu evān ḥulmī 'illā meyye kāzirünī
- (13) ibn-i işāķdan rivāyet eylediği üzre ḥazret-i
- (14) 'alī raḍiyallāhu 'anhu ḥin islāmında on yaşında
- (15) idi * ba'dehu zeyd ibn-i ḥarişe islām ile müşerref
- 23b (01) oldu ba'dehu ḥazret-i ḥamzanıñ cāriyyesi kameriyye
- (02) anıñ ba'dinde züheyr anıñ ba'dinde ebū 'ubeyde bin el-cerrāh

- (03) anıñ ba‘dinde Ƨalħa bin ‘ubeydullāh anıñ ba‘dinde *
- (04) zübeyr bin el-‘avvām islāmıla müşerref oldı rađiyallāhu
- (05) te‘ālā ‘anhum ecma‘īn *‘abdullāh ibn-i mes‘ūd rađiyallāhu
- (06) te‘ālā ‘anhu buyurdılar ki Ƨureyş hubel nām şanemleriniñ
- (07) ‘indinde meclis-i ‘azīm idüp nebī ‘aleyhi’s-selāmı
- (08) istediler anlar daħı sa‘ādetle ħāzır oldılar *
- (09) ol şanemiñ derūnına müsfir nām şeytān duħūl
- (10) idüp ıdlāl-ı nās içün didi taħķīķ muħammed
- (11) nebī degildir * anı taşdıķ itmek deyince bunuñla Ƨureyş
- (12) cemā‘ati feraħlanup nebī ‘aleyhi’s-selām maħzūn oldı
- (13) ve baña didi ki ey ibn-i mes‘ūd şeytānıñ bu işinden
- (14) sen ħavf itme * taħķīķ ħaķ celle ve ‘alā kendi kelimāt
- (15) ħoķķası(y)la ħaķī²² izħār idüp sābit Ƨılar * ba‘dehu

- 24a (01) rücū‘ idüp giderken yolda yeşil libāslar ile
- (02) bir atlı gelüp selām viridi ve didi seniñ düşmānıñ
- (03) müsfirmi Ƨatlı eyledim baña izin virür misin yā resūl-
- (04) allāh ol şanemiñ derūnına duħūl idüp seniñ
- (05) nübüvvetiñ taşdıķ ideyim resūlimiz şallalāhu ‘aleyhi
- (06) ve sellem ne‘am diyüp izin virdikten şoñra yine hubel
- (07) nām-ı şanem kebiriñ ‘indinde ictimā‘ üzre iken
- (08) anıñ cevfinden işitdiler ki taħķīķ-i muħammed şalla’llāhu
- (09) te‘ālā ‘aleyhi ve sellem ħaķ peygamberdir ve dīni ħaķ dīnidir
- (10) ve sizi ħaķķa da‘vet ider * eger kāfirīn olursañız
- (11) nār-ı cehennemde ħālidīn olursıñız didi * bundan
- (12) şoñra nās islāmıla müşerref olmağa meyl eyledi
- (13) * ellinci sene ki peygamberliginden on sene mürürından

²² Metinde “ħaķī” kelimesi “ħ” harfi, “a” ve “ķ” ile yazılmıştır. Ancak sözlükte “ħ” ve “ā ve “ķ” (ħāķī) olarak yer almaktadır.

- (14) sonra tā'if dinilen mübarek mekânına teşrîf
- (15) buyurmışlar idi * 'avdlarından mekke-i mükerreremeye bir gicelik
- 24b (01) nahle nām mevzi' nuzûl buyurup cevfi-i leyde namâz
- (02) içinde yâhûd şabâh namâzında sûre-yi cinni kırâ'at
- (03) iderken şâm-ı şerîfi kurbında naşîbîn nām-[1] beldeniñ
- (04) tā'ife-yi cinni ol nuzûl buyurdıkları mahalle mürûr
- (05) idüp işitdikde * innâ sem'anâ kur'ânîen 'icaben yehdî
- (06) ilâ er-reşid fâ mennânbihî diyüp îmâna dâhil oldılar
- (07) yine bu ellinci sene mu'ellifiñ rivâyeti üzre isrâ'
- (08) ve mi'râc vâkı' olup mekke-i mükerrermeden mescid-i
- (09) akşâya andan göklere ve dağı a'lâya 'arş-ı rabbi'l-
- (10) 'âlemine varınca 'urûc vâkı' oldu * elli
- (11) birinci sene mekke-i mükerrermeden medîne-i münevvereye
- (12) sa'âdetle izhâr-ı dîn ve irşâd-ı 'âlemîn için
- (13) hicret buyurdılar gazâvâtları mu'ellifiñ beyân[1] üzere
- (14) yigirmiye karîbdir * yedisinde bi-nefsihi muşkâtele
- (15) buyurdılar ki bunlardır * bedir * uhud * hendek *
- 25a (01) beni kureyze * nebî ül-muştalak huneyni * tā'if-i *
- (02) ravzada ve mevâhib-i ledünniyede zikir eylediği üzre
- (03) gazâvât nebî 'aleyhi's-selâm yigirmi yedidür tokuzında
- (04) bi-nefsihi kıtâl buyurdılar * zikir olunan yediden
- (05) gayrı iki dağı hayber ve fetih-i mekke bu tokuzdan mâ 'adâ-
- (06) sında 'asker gönderirler idi * ve medîne-i *
- (07) münevvereye hicretleri ba'dinde tokuz sene mürûr
- (08) idüp hac itmediler lâkin 'umre itdiler hac *
- (09) tıybınıñ şerh-i mişkâtda nakl üzre hicretten
- (10) altıncı senede vâkı' oldu * ba'zılar 'indinde

- (11) sekizinci sene ve ba‘zılar ‘indinde to‘kuzuncu
- (12) sene farz kılındı * hacetü’l-vedā‘ ki hicretten
- (13) onuncu senede vāki‘ oldı * hacetü’l-vedā‘ deyü
- (14) tesmiye olundı * zīrā nebī ‘aleyhi’s-selām aşhāb-ı
- (15) kirāmıla vedālaşup andan soñra hac itmediler
- 25b (01) hattā hacetü’l-vedā‘ senesi hacca izn-i nidāsı olunca
- (02) medīne-yi münevvereye çok nās-[1] cem‘ olup ol hacda
- (03) bulunan aşhāb to‘ksan biñ ba‘zılar ‘indinde
- (04) yüz otuz biñ idi dinildi * ol sene
- (05) āhirete teşrīf buyurdılar cemī‘ muḥaddiṣīn *
- (06) icmā‘ ıyla kırān idici oldığı ḥâlde edā buyurdılar
- (07) kırān dimeniñ ma‘nāsı hac mīkātından ihrāma
- (08) dāḥil oldıḡda hac ile ‘umreye birden niyyet idüp
- (09) allāhümme inni urīdu’l-hac vel-‘umrete feyessir humālı ve tekabbül humā
- (10) minnī deyüp telbiyesinde lebbeyk allāhümme lebbeyk hacca
- (11) ve ‘umretin diye zikir ider * ve ef‘āl-i ‘umreyi evvelā ve ef‘āl-i
- (12) hacı sāniyen edā ider * ve dört ‘umre eylediler cümlesi
- (13) zī’l-ka‘de de vāki‘ oldı * mü’ellif bundan
- (14) soñra resūlimiz ‘aleyhi’s-şalātu ve’s-selāmıñ vücūd-ı
- (15) şerīflerinde ḥalkān ve ḥulken cümle meḥāsini tekmiñ
- 26a (01) eyledigini ve ekl ve şürbine ve aşhāb-ı kirāmıla ḥüsn²³
- (02) mu‘āşeresine müte‘allik evşāf-[1] cemīle ve aḥlāk
- (03) ‘azīmesini beyān-[1] murād idüp dir ki seyyidi’l-resūlīn
- (04) ‘aleyhi’s-şalātu ve’s-selāmıñ ḡadd-i ḡāmetleri reb‘e
- (05) idi ya‘nī orta boylu ve mu‘tedil idi hattā
- (06) nazmında dinilmişdir * orta boylu idi ol sidre-[i]

²³ “ḥüsn” kelimesi metinde “ح” harfi ile yazılmıştır. Ancak sözlükte “ح” (ḥüsn) olarak yer almaktadır.

- (07) maḳām * ortalıḳ anıñ ile buldı nizām * bāğ-[1]
- (08) firdevsde anıñ boyı bil oldı bālāsında tūbā-yı
- (09) mā'il * seyr iden mu'cize ḳāmetini * didi hep
- (10) medḥ idüben ḥazretini görmedik böyle gül rüyı
- (11) güzel * ten gül boyı güzel büy-yı güzel * ne 'aceb olsa
- (12) vasat ḳadd-[1] resül * ümmete vāsıṭa-yı ḥaḳ idi ol
- (13) * degil idi boyı hem şöyle ṭavıl * ki ola endāmı
- (14) perīşān bunı bil * daḥı ol pādişāh-ı 'allāme *
- (15) şanma kim ola ḳaşıru'l-kāme * mu'tedil ḳaddını itmişdi
- 26b (01) kerīm * mazḥar-ı ḥulḳı 'azīmü't-ta'zīm * ḥāşıl-ı evsaṭ
- (02) iken ḳaddı resül * bir ṭavıl adamla yürise ol *
- (03) ne ḳadar ḳadd-ı bülendi olsa ol er * yine bālāter idi
- (04) peygamber * soñra ayrılsa didi ehl-i ḥicāz * bu vasat
- (05) görünür idi o dirāz * ve daḥı mābeyne'l-menḳibeyni
- (06) ba'īd ba'īd ve vāsi' idi ve ten sa'ādetlerinüñ
- (07) levni beyāz olup ḳırmızıya mā'il idi * ve ḥaddeyni
- (08) şerīfeyni ya'nī yañaḳları daḥı vāsi' idi *
- (09) bunüñ nazmında dinilmişdur * hep bu ma'nāyı bilur
- (10) pīr u cüvān * yaşşı yağrınlu idi faḥr-ı cihān * memleket-[1]
- (11) 'ilme medīneydi o ten * nūrdan burc idi gūyā *
- (12) o beden * yağrınıñ ortası hem atlu idi * bir kerem
- (13) şāhibi devletlü idi * ittifāḳ idi bu ma'nāda
- (14) ümem ezherü'l-levn idi faḥr-ı 'ālem * yüzünüñ ḥāliş
- (15) idi āḡı ḳatı * ruḥları şāf idi şāf şıfatı
- 27a (01) reng-i rüy-yı gül ile yekdil idi * gül gibi ḳırmızıya
- (02) mā'il idi * veche berrāḳınun aşḥāb-ı şafā-yı ḥumreti
- (03) ḡālib idi dir ḥattā * dāne-i dūr gibi yüzinde diri

- (04) * hōş nümā eylerdi ol güheri * derlese ol
- (05) gül gülzār-ı surūr * cūş iderdi şanasın
- (06) kılzüm-i nūr ve dahı ba'zı evkātde şa'r-ı şerīfleri ki
- (07) mübārek başınuñ saçları üzneyn-i şaḥmesine ya'nī
- (08) kulaḳlarınıñ yumşagına vāşıl olurdı bunuñ
- (09) beyānında dinilmişdir * gāhī ol turre-i 'anber nesebi
- (10) düşürürdi kulaḳı üzre beni * boynınıñ nūrı
- (11) iderdi her ān * tār-ı zülfi arasında leme'ān şu'le-i
- (12) gerden şāf-ı pākī * pür ziyā eylerdi eflākı
- (13) ve mübārek başınuñ ve ḫilye-i şerīfesinüñ ağaran
- (14) saçları yigirmiye bāliḡ olmadı * ve vech-i şerīfleri
- (15) leyle-i bedirde k̄amer mişāli ziyā virürdi * nazm dahı hem
- 27b (01) ibn-i ebū hāle didi * bedir ruḥsār-ı k̄amer gibi idi
- (02) * leyletü'l-bedir olıcaḳ cirm-[i] k̄amer * niçe raḥşān ise
- (03) ol 'arız ter ve dahı ḥasenü'l- ḫulḳ idi şumt-u *
- (04) sükūt ile vaḳār üzre idi * tekellüm eylese
- (05) esrār-[i] tekellüm iderdi * ve nuḳḳ-ı sa'ādetleri tatlı
- (06) idi * ve vāsi'ül-cebeyni idi ya'nī mübārek
- (07) alınları vāsi' ve pāk ve pür ziyā idi * naşş-ı tenzīl-i
- (08) melāḫatda 'ayān * vel zuhyā idi şerīf alnı
- (09) hemān * ve müfellecū'l-esnān idi ya'nī mübārek
- (10) dişleri şāf hem seyrek idi * sırr-ı şun' idi
- (11) ol esnān-ı nazīf * bir numūne idi aña nazm-ı
- (12) şerīf * gūyā ol dür-i dendān-ı nefis * iki
- (13) mışrā' idi mevzūn ve selīs * şöyle
- (14) maḫbū' idi ol silk-i dürer-i gāña meyyāl
- (15) idi bi't-ḫabi' beşer * la'line virmiş idi

- 28a (01) h̄usn-i cemāl * dişleri iki diri incü mişāl
(02) ve üzerinde enbiyā' ve mürselīn 'aleyhimü's-selām *
(03) sīmāsı var idi * ve dağı 'aleyhi's-şalātu
(04) ve's-selām kemālātını ve haq te'ālānıñ kendini niçe
(05) fezā'il ile teşrīfini müfide olan esmā'-yı *
(06) şerīfesini beyān buyurdılar ki * ana muḥammed ve aḥmed
(07) bu iki ism-i şerīfi ḥamddan evvelki maḥmūdiyyetde
(08) mübālāğaya ya'nī ḥamd olunup aylık vaşfi(y)la *
(09) ögülmüş olmağa delālet ider * ikinci ḥāmidiiyyetde
(10) mübālāğaya ya'nī mübālāğa ile ḥamd idici olmağa
(11) delālet ider * ḥattā ḥadīs-i ḳudsīde küllü'l-
(12) enbiyā' ḥamdını velākin ant aḥmedu hüm * ya'nī *
(13) baña cümle peygamberler ḥamd eyledi lākin sen cümle- *
(14) sinden ziyāde ḥamd idicisindir deyü vārid
(15) oldu * ve en'el-māhı ya'nī maḥv idiciyim haq
- 28b (01) te'ālā benimle ḳulmet küfri maḥv ider * ḥattā ba's
(02) olundığı vaqit ehl-i arzıñ küllisi küffār-ı 'ubbād
(03) evşān kimi dehrine rabbi me'ād bilmez kimi 'ubbād-ı kevākib
(04) kimi 'ubbād-ı nār idi cümlesi maḥv oldu ve ene'l-ḥān beşer
(05) ḥadīs-i şerīfide ma'nāsı zikir olundığına binā'en
(06) nās anıñ ḳadem-i şerīfi üzre cem' olunur ve ḳabirden
(07) cümleden evvel zuhūr idüp anıñ işrine nās-[ı] cem'
(08) olup maḥşerde şefā'at için aña ilticā' iderler
(09) * ve ene'l-ākıbı ya'nī cümle enbiyānıñ 'aḳabinde
(10) ve ḥātimesinde gelüp lā nebī ba'dī buyurdılar
(11) ya'nī benden şoñra peygamber gelmez didiler * ve ene'l-
(12) muḳaffa fetḫi miyim sükün ḳāf kesr-i fā' ile ya'nī

- (13) rusul-ı sâbıka ‘aleyhimü’s-selâm âsârına iktifâ *
- (14) ve ittibâ‘ idüp anlarıñ âhîrinde geldim deyü
- (15) buyurdılar haq te‘âlânîñ fehudîhum aqtide emr-i
- 29a (01) şerîfi üzre * ve nebî ür-raḥmeti ya‘nî ‘âlemlere raḥmet
- (02) haberin virici * ve nebî ül-melḥimet-i fetḥ-i mim veḥâ ve sükün
- (03) lâmila ḥarb-ı şedîd ma‘nâsına aşlında *
- (04) mevzi‘ ḥarb ma‘nâsına idi kendi nefsi-i
- (05) enfeslerine ḥarb-[1] şedîd ma‘nâsına olan
- (06) melḥemeye muzâf kıldı memûr olduğı mücâhedeye
- (07) ziyâde hırşları olmağıla * hattâ ḥazret-i ‘alî kerrem
- (08) allâhu te‘âlâ vechehü ve raḍiyallâhu te‘âlâ ‘anhu buyur-
- (09) dılar ki küffâr ile muḥârebe vaqtinde kıtâl-ı şiddet
- (10) buldıqda ‘adüya ziyâde qarîb olur ‘aleyhi’s-selâm-
- (11) dan ğayrı bulunmayup bir resûlullâh şalla’llâhu
- (12) te‘âlâ ‘aleyhi ve sellem ḥazretine şıgınır idik *
- (13) ve kur‘ân-ı ‘azîmü’s-şânda beşîr ve nezîr tesmiye olundu
- (14) ya‘nî ehl-i tâ‘ate mağfîret ve şevâbı tebşîr ve mürşide
- (15) idici ve ehl-i ma‘şiyeti dâlâletden taḥzîr ve ‘azâbla
- 29b (01) korkudıcı * ve sirâc-[1] münîr tesmiye olundu
- (02) emir nübüvveti gün gibi zâhir olup kulüb-u mü‘minîn *
- (03) ve ‘ârifin taraf-ı haqdan getürdigi nûr ile
- (04) münevvere olmağıla * pes ‘aleyhi’s-salâtu ve’s-selâm
- (05) kendi zâtında neyyir-i kâmil ya‘nî nûr şâhibi olup
- (06) ğayrılar anıñla nûrlandı * ve ra’ûf raḥîmin ve raḥmeten
- (07) lil‘alemîn tesmiye olundu ya‘nî muḥîlilere re’fet
- (08) ve şefkat ve ‘âşî olanlara merḥamet idici ve ‘âlemlere
- (09) raḥmet olduğını beyânda imâm-ı kaşalânî mevâhib-i

- (10) ledünniyede zikir ider ki hattâ hazret-i âdem ‘aleyhi’s-*
- (11) selâma melâ’ike-i kirâm secde ile ta’zîm itmesi
- (12) muḥammed ‘aleyhi’s-şalâtu ve’s-selâm şulbinde olmak
- (13) berekâtile idi * ve nūḥ ‘aleyhi’s-selâmıñ
- (14) sefîneden selâmetle çıkması ve ibrahîm ‘aleyhi’s-
- (15) selâma nâr-ı nemrūd berd selâm olması nūr-ı muḥammedi
- 30a (01) anlarıñ şulbinde olmağıla idi * kâfirlere daḡı rahmet
- (02) olması ‘aleyhi’s-şalâtu ve’s-selâmıñ ba’s olunması
- (03) berakâtile ‘azâb-ı iştisâl ki bütün²⁴ birden helâk
- (04) olmak ‘uḡubetinden emîn oldılar ve muḥammed ve aḡmed
- (05) ism-i şerîfleriniñ icmâlen ma’naları beyân olundu
- (06) ḡavâşşı ve tafşîli mevâhib-i ledünniyede mezkûrdur *
- (07) ve tãhã * ve yãsã tesmiye olundu tãhãniñ ma’nası
- (08) imâm-ı vâsiṭiden rivâyet olunduğı üzre yã tãhir
- (09) yã hãdî dimekdir * ba’zılar ‘indinde ma’nası
- (10) yã muṡmi ‘üs-şefã’ati li-ümmeṡi ve yã hãdî’l-ḡalk ilã’l-milleti
- (11) dimekdür * ya’nî ey ümmeṡini şefã’atine ṡama’ virici
- (12) ve ḡalkı milleti islâma irşãd idici dimek olur
- (13) * yãsã dimenüñ ma’nası ṡay luḡatı yã süryân üzre
- (14) insân dimekdir * ibnü’l-ḡanefiyyeden rivâyet olunduğı
- (15) üzre yã muḡammed dimekdir * ebü’l-‘ãliyyeden rivâyet
- 30b (01) olunduğı üzre yã recül ebü bekiri’l-varrãḡ rivâyeti üzre
- (02) yã seyyide’l-beşer dimekdir * ve müzemmil ve müddeşir dinildi
- (03) ‘aleyhi’s-şalãvatu ve’s-selâm evvel aḡvãlinde cibrîl *
- (04) ‘aleyhi’s-selâmı gördiğinden kendine ḡavf gelüp
- (05) ḡazret-i ḡadîceye geldikde zemillüni zemillüni diyüp

²⁴ “bütün” kelimesi metinde “ت” harfi ile yazılmıştır. Ancak sözlükte “ط” ile gösterilmiştir.

- (06) siyāb-ı nevmile müteleffif ya'nī şarılıcı olduğu hâlde
- (07) yaturken yā eyyühe'l-müzzemil deyü nidā olundu * ve dağı buyurdılar
- (08) ki ğār-ı hırāda iken nidā olundım şağıma ve şolıma
- (09) nazār idüp bir kişi görmedim cānib-i fevka nazār itdikde
- (10) gördüm ki beyne'l-semā' ve'l-arzı münādī melek kürsī
- (11) üzerinde andan havf idüp hadiceye geldim
- (12) dişürinī dişürinī didikde ya'nī beni örtiñ örtiñ
- (13) diyince 'aķabinde cibrīl 'aleyhi's-selām nuzūl idüp
- (14) yā eyyühe'l-müddesir hiṭābını eyledi ba'zılar 'indinde
- (15) evvel-[i] emirde müzemmil ve müddeşir ile nidā olundu * ba'dehu
- 31a (01) yā eyyühe'n-nebīyyü deyü hiṭāb olundu * ve 'abd ve 'abdullāh
- (02) ve müzekkir dinildi * haķ te'ālā anı eşref-i maķāmāt ki
- (03) maķām-ı inzāl-i kitābdır 'abd-ı tesmiye idüp ve in kuntum
- (04) fi raybin mimmā nezzennā 'alā 'abdinā fe tü bisüretin min mişlihi *
- (05) buyurdu * ya'nī ey kāfirler bizim 'abdımız muḥammed 'aleyhi's-
- (06) şalātu ve's-selām üzerine inzāl eyledi eyledigimiz kur'an-ı 'azimü'ş-
- (07) şānda rayb ve şekde olup min 'indillāhi olduğunu
- (08) inkār ider sekiz anıñ katı kışşa süresiniñ mişli
- (09) getürinī deyü ta'ciz için emir eyledi * ve dağı
- (10) maķām-ı da'vetde olan vaşfinı beyānda ve innehü lemmā kām
- (11) 'abdullāhi buyurup 'abdullāh tesmiye eyledi *
- (12) ve dağı leyle-i isrāda kendi ḥazret-i seniyye ve ma'ālī
- (13) 'ulviyyesine ref' eyledikde ism-i 'ubūdiyyet ile müşerref
- (14) kılup subḥānellezī isrā bi'abdihi leylen * ve dağı
- (15) fā vaḥyi ilā 'abdihi mā vaḥyi buyuruldu * eger bu isimden
- 31b (01) eşref bir ismi dağı olaydı anıñla tesmiye olunurdu
- (02) ḥattā ekl-i cülūs buyurduķlarında mübārek dizleri üzre

- (03) oturup * innemā ana ‘abdu celisu kemā meclisü’l- ‘abdu ‘inde
- (04) mevlāhu buyurdı * derūnlarında ‘ubūdiyyet taḥaḫḫuk
- (05) ve karar eyledigini izhār için zāhir aḥvāllerinde daḥı
- (06) ‘ubūdiyyet gösterürler idi * mevāhib-i ledünniyede
- (07) ka ‘bu’l-aḥbārdan naḫl olunduḡı üzre *
- (08) buyurdılar ki * nebī ‘aleyhi’ş-şalātu ve’s-selāmıñ
- (09) ehl-i cennet ‘indinde isimleri ‘abdü’l-kerīm * ve ehl-i
- (10) nār ‘indinde ‘abdü’l-cabbār * ve ehl-i ‘arş ‘indinde
- (11) ‘abdü’l-ḥamīd * ve sā’ir-i melā’ike ‘indinde ‘abdü’l-mecīd
- (12) ve enbiyā-yı ‘izām ‘aleyhimü’s-selāmu ‘indinde ‘abdü’l-
- (13) vehhāb * ve şeyātīn ‘indinde ‘abdü’l-ḳahhāri *
- (14) ve tā’ife-i cinni ‘indinde ‘abdu’r-raḥīm * ve cibālde
- (15) ‘abdü’l-ḥālīḳ * ve berri ki deryālarıñ ġayrıda ‘abdü’l-ḳādir
- 32a (01) ve deryālarda ‘abdü’l-müheymin * ve ḥayyāt ki yılanlar ‘indinde
- (02) ‘abdü’l-ḳuddūs ve hevāmmu ḥaşerāt ‘indinde ‘abdü’l-ġıyās
- (03) ve vuḥuş ḥayvānāt ‘indinde ‘abdü’l-rezzāk * ve sibā’
- (04) ‘indinde ‘abdu’s-selām * ve behāyim ‘indinde ‘abdul-
- (05) mü’min ve tıyūr ‘indinde abdu’l-ġaffār * ve tevrātde
- (06) muz muz tayyib tayyib ma’nāsına * ve incilde tāb
- (07) tāb ve şuḥufda ‘ākīb ve zebūrda fārūk ve ‘indallāh
- (08) tāhā ve yāsā ve ‘indu’l-mü’minīn muḥammed şalla’llāhu te’ālā
- (09) ‘aleyhi ve sellemdir deyü rivāyet eyledi * ve ḳur’ān-ı ‘azīmu’ş-
- (10) şānda * innemā ente müzekkir buyurılıp müzekkir tesmiye
- (11) olundu * ve daḥı esmā-i²⁵ şerīfesi çoḳdur *
- (12) şifāyı ḳādı ‘iyāz ve mevāhib-i ledünniyede mezkūr
- (13) dur * ḥattā ‘alli ḳārī şifā şerḥinde iki büyükden

²⁵ “esmā” kelimesi sözlükte hemzeli olarak (esmā’) yer almaktadır. Metinde ise hemzesiz (esmā) olarak yazılmıştır.

- (14) ziyāde dinildiğini naql eyledi * mu'ellifin ve kāne ḥalīmen
- (15) fi nefsihi ḳavlinin ma'nası kendi zātında nāsa
- 32b (01) ziyāde ḥilm üzere olup luḫfıla mu'āmele buyurur idi
- (02) ḥattā a'rābdan biri mübārek bürdesinden çeküp eṣer
- (03) eyledi * yine ḥüsnü mu'āmele buyurup 'itāb itmediler
- (04) * ve rabbi te'ālānin rızāsı ḥilāfında bulınanlara rızāyı
- (05) mevlāyı taḫṣīl için intikām iderdi * ve 'ulūm-ı
- (06) evvelin ve āḫirın kendiye iḥsān olunup cümle ḥalkın
- (07) a'lemi idi * ḥattā ḥadīs-i mi'rācdā buyurdılar ki
- (08) yetmiş bin ḥicābı geçüp ḳāb-ı ḳavseyni maḳāmına *
- (09) vardıkda rabbim baña su'al idüp cevāba ḳādir olmadığımda
- (10) keyfiyyetsiz ve niteliksiz kitfeynim beynine yed ḳudretini
- (11) vaẓı' idince 'ulūm-ı evvelin ve āḫirın baña zāhir oldu
- (12) deyü ḥadīs-i ṣerīfi mevāhib-i ledünniyede tamāmıla
- (13) zikir eyledi * ve ziyāde ṣecā'atli idi nitekim *
- (14) sābıkda nebīyu'l-melḥeme ism-i ṣerīfide ḥazret-i 'alī
- (15) kerremallāhu te'ālā vechehuden rivāyet olunan ḥadīs-i
- 33a (01) ṣerīfi eṣca' olup cümle ḥalkdan ziyāde cenke
- (02) ikdām buyurmaları beyān olundu * vücūdu seḫāsı
- (03) cümleden ziyāde olduğu niçe āṣārıla ṣābitedir *
- (04) ve cümle nāsdan 'aḳl-ı ziyāde olup 'aḳl-ı nās
- (05) idi * ḥattā mevāhib-i ledünniyede vehb bin münebbih-
- (06) den rivāyet ider ki vehb bin münebbih ümem-i māzīye
- (07) kitāblarını 'ālim olmağıladır ki yetmiş bir kitāb ḳırā'at
- (08) eyledim cümlesinde öyle buldum ki ḥaḳ te'ālā ibtidā-yı
- (09) dünyādan nihāyetine varınca cemī' nāsa virdiği
- (10) 'aḳl resūlallāh ṣalla'llāhu te'ālā 'aleyhi ve sellem *

- (11) h azretine virdiği ‘aql yanında ke hayyeti remletin ya‘n 
- (12) d ny  kumları arasında bir kum d nesi mi d r dur dey 
- (13) bu na‘ m-i hilyesinde riv yet eyledi * ve ‘av rifi’l-
- (14) ma‘ rifde naql ider ki l bb-u ‘aql y z c z’dir *
- (15) toksan toksuzı neb   alla’ll hu te‘ l  ‘aleyhi ve sellemdedir
- 33b (01) bir c z’-ı s ’ir m ’minindedir * imdi ‘aql  erifleri
- (02) evsa‘u’l-‘u ul olmağıla nefis-[i] enfeslerini  ahl k-ı
- (03) kerimesi c mleden evsa‘ oldu * ve  abr ve tevekk l-
- (04) leri ziy de idi * ve hay  ve tev zuları c mleden
- (05) ekmel idi * ve m b rek ayaklarını a h b yanında *
- (06) uzatmazlar idi * ve mek n z ik olduğda anlara
- (07) tevsı ‘a²⁶ buyururlar idi * ve m b rek r kbeteyni yanında
- (08) oturanı  r kbesini ge mez idi * sa‘adet-[i] *
- (09) h nelerinden²⁷ ta ra  ıktığda  mmetini ir ad
- (10) iderdi * ve sa‘adet h nelerine d hil olduğda
- (11) ehl-i beytlerine h dmetde olurlar idi * mar z
- (12) olanı  ‘iy desine varup g ’ib olana du‘ 
- (13) iderler idi * ve bir tarafa te rif buyurup gitdiklerinde
- (14) a h b-ı kir mı  ardınca y r y p z hir  lil-mel ’ike
- (15) ya‘n  ardında melekler y r rlar der idi * ve binidsiz me yi
- 34a (01) idene mel k  olduğda devesine bind r rdi *
- (02) ve kendiye ref k olana h dmeti ref kine  kendiye *
- (03) h dmetinden ziy de idi hatt  bir seferde bir koyun
- (04) bi r p i lah itmegile emir eyledikde bir recul dağı
- (05) ya‘n  boğazlaması benim  zerime didi * bir recul a er

²⁶ Metinde ‘‘tevsı’’ kelimesi ‘‘i’’ harfi ile yazılmı tır. Ancak s zl kte ‘‘i’’ ‘‘tevsı’’ olarak belirtilmi tir.

²⁷ Metinde ‘‘h ne’’ kelimesi ‘‘h’’ ile yazılmı tır. Ancak s zl kte ‘‘h ne’’ (h ne) olarak yer almaktadır. Metinde birka  yerde daha bu hata tekrarlanmı tır.

- (06) dağı yüzmesi benim üzerime didi * üçünci bir recul
- (07) dağı bişürmesi benim üzerime didikde ‘aleyhi’s-şalātu
- (08) ve’s-selām dağı odun cem‘ itmek benim üzerime
- (09) deyü buyurdı * ol ricāl didiler ki biz hıdmetini
- (10) görmege kifāyet iderüz didikde bilürem kifāyet
- (11) idersiñiz lâkin siziñ arañızda fāriğ mütemeyyiz *
- (12) olmağı geriye görürem * zīrā hağ te‘ālā kulunı aşhāb
- (13) arasında mütemeyyiz ve anlardan ayru görmegi geriye sinüp
- (14) rāzı olmaz diyüp kalkdı * ve odun cem‘ eyledi
- (15) ve bir āher seferde dağı namāz kılmak için nuzül buyurdıklarında
- 34b (01) ilerü gidüp ve girüye rücū‘ idince aşhāb-ı kirām
- (02) buyurdılar ki ayn yā resūlallāh ya‘nī ne mekāna gidersen
- (03) didiklerinde buyurdılar ki devemi bağlarım anlara biz bağlarız
- (04) yā resūlallāh diyince lâ deyüp def‘ eyledi * ve dađı
- (05) oturup kalkdığda hağ te‘ālāyı zikir iderdi * ve
- (06) bir kavmiñ yanına dāhil olduğda meclisi nereye *
- (07) müntehī oldısa ol mağalle oturup her hağ şāhibiniñ
- (08) hađkıñı virir idi * ve kendiye celīs bulman kıyām
- (09) itmedikce kıyām itmez idi ve fuqarā’ ile oturmağı
- (10) sever idi * faķiri ve faķrından için tađķir
- (11) ve meliki ğanī olanlara ğınāsından için ta‘zīm
- (12) itmezdi * ve bir ta‘āmı ‘ayıblamaz idi eger iştiḥā²⁸ buyurur-
- (13) lar ise ekl idüp iştiḥaları olmazsa i‘tizār
- (14) iderdi * ve nāsa tebessüm ve güler yüz göstermesi
- (15) ekşer idi * ve mevlāyı müte‘āle ‘ameli dā’im idi *
- 35a (01) ve iki şey’ beyninde tağyir olunsa eyserini ihtiyār

²⁸ “iştiḥā” kelimesi metinde hemzesiz yazılmıştır. Ancak sözlükte hemzeli (iştiḥā) olarak yer almaktadır.

- (02) iderdi kaç'-ı rahm olmadıkca * eger kaç'-ı rahm olursa
- (03) andan eb'ad olurdu hattā bennī melik olmağıla bennī
- (04) 'abdı olmak beyninde taḥyīr olundıkda bennī 'abdı olmağı
- (05) ihtiyār ve terciḥ eyledi ve na'l şerīfesini ki ayak-
- (06) kabını dikirdi ve şevbiniñ eskisini yamardı ve ata
- (07) ve katıra ve ḥimāra²⁹ ve deveye bi-nefsihi binüp ardına
- (08) 'abdını yağırısını redīf iderdi * ve atıñ
- (09) yüzünü yeñile yāḥūd ridāsıla mesh idüp
- (10) ve tefāul ya'nī bir işde ḥayra 'alāmet tutmağı sevip
- (11) yu'cibini'l-fālu der idi * ve tayire ki şerre 'alāmet
- (12) tutmağı girye sinüp hattā ittīratu şeriñ buyurdılar
- (13) ya'nī bir işe şürü' eyledikde bir şeyi şerre 'alāmet
- (14) tutmak şirkdir didiler ve ta'ām yedikden soñra
- (15) elḥamdullāhi'l-lezzī eṭ'amenā ve sekānā ve avānā ve ca'lenā

- 35b (01) müslimīn dir idi * ya'nī ḥamd olsun ol vācibi'l-
- (02) vücūd ma'būd bi'l-ḥaḥ olan zāt-ı pāke ki bizlere yedir-
- (03) di ve içirdi ve ḥıfz eyledi ve islām ile müşerref
- (04) kıldı * ve cülüslerinde dā'im kıbleye istikbāl
- (05) üzre otururdu * ve seferu ḥazarda namāzları i'tizāl³⁰
- (06) üzre idi * ḥuṭbeteyni kaşır idüp uzatmaz
- (07) idi * ve cum'a ve 'īdeyn için iki şevbi var idi
- (08) ḥazret-i 'alī kerremallāhu vechehüye bir 'imāme ya'nī
- (09) şarıḥ hibe eyledi * kaçan ḥazreti 'alī kerremallāhu
- (10) vechehü ol 'imāme üzerinde iken geldikde cā'eküm
- (11) 'alli fi's-seḥāb dir idi * ve ka'b raḍiyallāhu te'ālā

²⁹ "ḥimār" kelimesi metinde "ح" harfi ile yazılmıştır. Ancak sözlükte "ح" (ḥimār) olarak yer almaktadır.

³⁰ "i'tizāl" kelimesi metinde "ت" harfi ile yazılmıştır. Ancak sözlükte "ت" harfi ile gösterilmiştir.

- (12) ‘anhu ḥazretine kisā’isini ve ubni ubbe raḍiyallāhu ‘anhu
- (13) ḳamīşini hibe eyledi * ḥattā aniñla defn olunup ḥaḳḳında
- (14) lā estağfirran lehu mālem unna ‘anhu * ya‘nī aniñ için
- (15) mağfıret olunmağıla ṭaleb iderim nehy olunmadıḳca ümmet-[i]
- 36a (01) merḥūmesine kemāl-i şefḳatlerinden böyle buyurdılar
- (02) ve namāz içinde şadr-ı şerīfleri çömlek ziyāde ḳay- *
- (03) namasından ḥāşıl olan şavt u şadā mişli şadā
- (04) virürdi * ve işneyn ve ḥamīs günlerin ve her aydan
- (05) üç günü şā’im olurdı ‘abdullāhdan mervīdür ki
- (06) peygamber ‘aleyhi’s-selām her ayıñ ibtidāsından üç
- (07) günü şā’im olurdı * me‘āz dir ki ‘āyişeye
- (08) su’āl idüp ayıñ ḳanğı günlerin şā’im olurlar idi
- (09) didigimde ḳanğı gün olursa ḳayırılmazlar idi
- (10) didi * ibn-i ‘ömerden rivāyet olunur ki resūlullāh
- (11) şalla’llāhu te‘ālā ‘aleyhi ve sellem her aydan üç günü
- (12) şā’im olurdı * ayıñ evvelinden işneyn günü ve daḫı
- (13) şoñra gelen ḥamīs günü şā’im olurdı didi
- (14) * ve yevm-i ‘āşūrāyı ki muḥarrem ayıñ onuncı günü şā’im
- (15) olup ṭoḳuzuncı yā on birinci günü yevm-i ‘āşūrāya
- 36b (01) zamm itmek sūnnet-i ‘azmiyye oldı * ve ‘īd-i aḫḫā
- (02) ‘arefesini ve şevvālden altı günü ve ekşer şa‘bānı
- (03) şā’im olurdı * ve nevm buyurduḳlarında ‘aynını
- (04) nā’ime olsa ḳalb-[i] şerīfleri nā’im olmazdı *
- (05) emāmında olanı niçe görürse ḥaḳḳında olanı
- (06) öyle görürdi * imām nevevī şerḫ-i müslimde
- (07) zikir eylediği üzre ḥaḳ te‘ālā ḥabībine mu‘cize olmak
- (08) tarīķile mübārek ḳafāsında idrāk ḥaḳ idüp

- (09) anıñla ve re'y-i zahrında olanı idrāk iderdi
- (10) ba'zı 'ulemā peygamber 'aleyhi's-şalātu ve's-selāmiñ kitfeyni
- (11) beyninde semm-[i] hıyāt ya'nī igne yurdusı mişli *
- (12) 'aynen var idi anı şiyāb-ı hacb itmeyüp anıñla
- (13) ebşār iderdi bunı 'aliyyü'l-kārī şerhi şifāda
- (14) zikir eyledi * ve nehārda niçe görürse gice zulmetinde
- (15) öyle görürdi * ve qarīb ve ba'idden işidirdi
- 37a (01) ve nevm murād eyledikde rabbi kınī azābek yevme teb'asü
- (02) 'ibādek dir idi * ba'zı rivāyetde rabbi bedeline
- (03) allāhumme vārid olup ve üç kerre tekrār itmek zikir olundu
- (04) * bu du'āyı tilāvetlerinde nevm-[i] mevt meşābesinde
- (05) yaqaza-ı kabirden ba's meşābesinde oldığını iş'ār
- (06) buyurdılar * ve uyqudan uyandıqda elḥamdulillāhi'l-diyye
- (07) aḥyānā ba'd mā imātenā ve ileyhi'n-nüşūr dir idi
- (08) kendi ma'sūm olup 'ulüvvu rütbesi var iken
- (09) tevāzuen ve iclālen ve ümmetine ta'līmen ibtidā-yı nevmde
- (10) ve ḥāl-i intibāhda sālīk āhirete lāyıq olan zikir
- (11) ile meşğül ola * zīrā ḥātīme-i 'amelidir ve uyandıqda
- (12) ḥaḳ te'ālāya ḥamd ve faẓl u iḥsānına³¹ şükür idüp
- (13) kabirden kalkdığını fikir eylemegi ta'līm buyurdılar *
- (14) ve daḥı hediyeden ekl buyurup şadaqa kendiye
- (15) ḥarām olmağıla maḥalline virürdi * ve aclığa şabr idüp
- 37b (01) mübārek qarnı üzre taş baqlardı * hattā aşḥāb-ı
- (02) kirām cū'dan şekvā idüp her birileri *
- (03) batınlarından birer taş izhār eylediklerinde anlar

³¹ "iḥsān" kelimesi metinde "ح" harfi ile yazılmıştır. Ancak sözlükte "ح" (iḥsān) olarak yer almaktadır.

- (04) ikisini izhār eyledi * hazā'in-[i]³² arzıñ miftāhları
- (05) kendiye 'arz olındıķda kabūl itmedi * hattā
- (06) şifā' kādī 'iyāzda hazret-i 'āyişe *
- (07) rađiyallāhu te'ālā 'anhādan naķlen rivāyet ider ki
- (08) peygamberimiz şalla'llāhu te'ālā 'aleyhi ve sellem buyurdılar ki
- (09) taḥķīķ baña baḥḥā' -yı mekke altun olması 'arz
- (10) olundı ben didim ki yā rabbi bir gūn aĉ olup
- (11) saña tazarru' ve du'āda olayım ve bir gūn toķ
- (12) olup saña ḥamd ve şenāda olayım ve ḥadīş-[i]
- (13) āherde buyurdılar ki cibrīl 'aleyhi's-selām nāzil
- (14) olup didi yā muḥammed şalla'llāhu 'aleyhi ve sellem taḥķīķ
- (15) ḥaķ te'ālā saña selām idüp dir ki ḥabībim sevüp
- 38a (01) ister mi şu tağları altun kılayımda anıñla her ne
- (02) maḥalede olmasını murād iderse olsun didikde
- (03) bir zamān yesīr mübārek başlarını egüp te'emmülden
- (04) soñra buyurdılar ki yā cibrīl inni'd-dünyā dārumen lā
- (05) dārelehu * ve mālu men lā mālalehu kād meḥibu'hā men lā 'aķllah
- (06) * ya'nī bu dünyā evi olmayanlara ev ve mālı olmayanlara
- (07) māl olup anı 'aķl-ı kāmili olmayan cem' ider *
- (08) buyurdıklarında cibrīl 'aleyhi's-selām buyurdılar ki
- (09) şebbetekallāhu te'ālā yā muḥammed bi'l-ķevli's-şābit * ya'nī
- (10) ḥaķ te'ālā seni bu ķavl-i şābit üzre şābit ve dā'im
- (11) kıla didiler * ve etmek yanınca sirke ķatıķ idüp
- (12) ekl buyurdı hattā bir def'a ehl-i beyt sa'ādetleri
- (13) yalnız etmek götürdikde su'al buyurdılar ki ķatıķ
- (14) yok mı ehl-i beyt cevābda mā'inde nāilā ḥalle didiklerinde

³² "hazā'in" kelimesi metinde "ح" ile yazılmıştır. Ancak sözlükte "ع" (hazā'in) olarak yer almaktadır.

- (15) getürüñ deyü emir idüp ekl iderken ni‘ame’l-idāmu’l-
- 38b (01) laħħal buyurdılar * ya‘nī ne güzel atııdır sirke bir rivāyetde
(02) benden evvel gelen enbiyāññ atııdır * ve bir rivāyetde
(03) bir hāne ki kendide sirke ola faır olmaz deyü *
(04) buyurdılar * ve laħm-ı decāce ki tavu etini ekl buyurdılar
(05) * ve ħubārā ki toy didikleri udur cevāzını
(06) beyān iün ekl buyurdılar laħmınuñ ta‘mı āz laħmından
(07) ħafıfdir deyü ‘aliyyü’l-ārī Őerĥ-i Őemā’ilde zikir
(08) eyledi * ve abaı sever idi enes raiyallāhu te‘ālā
(09) ‘anĥudan rivāyet olunup dir ki bir derzī yapdıı
(10) ta‘āma peyamber ‘aleyhi’s-selāmı aırdı enes dir ki
(11) ben daı ol ta‘āma resūlullāh Őalla’llāhu te‘ālā
(12) ‘aleyhi ve sellem ile bile gitdim * pes ol kimse peyamber
(13) ‘aleyhi’s-selāma arpa etmegi getürdi ve bir Çorba getür-
(14) di ki iinde aba ve fedīd var idi gördim ki *
(15) resūlullāh Őalla’llāhu ‘aleyhi ve sellem ol anadan
- 39a (01) abaı aradırırlar idi pes ben daı ol günden
(02) berü abaı sevmekden ĥālī³³ olmadım didi *
(03) ve zirā‘ ki oyunuñ ve keiniñ öñ olını sever
(04) idi * ĥattā ebū ‘ubeydeden mervīdür ki peyamber
(05) ‘aleyhi’s-selāma bir ťencere aynatdım ve olı begendikler-
(06) iün bir ol virdim ba‘dehu baña bir ol vir deyü
(07) buyurdı ben daı virdim Őoñra yine baña bir ol
(08) daı vir buyurdı ben daı yā resūlullāh bir oyunuñ
(09) aç olı olur didim pes peyamber ‘aleyhi’s-selām
(10) asem buyurup ruħum yedinde olan allāh ĥaıün

³³ Metinde “ĥāl” kelimesi “ح” ile yazılmıştır. Ancak sözlükte “ح” (ĥāl) olarak yer almaktadır.

- (11) eger sükût ideydiñ her istedikçe baña bir kol
- (12) virür idiñ buyurdu * ve südi sever idi
- (13) ibn-i ‘abbās rađiyallāhu ‘anhudan mervīdür ki
- (14) peygamber ‘aleyhi’s-selām içecekleriñ cümlesinden
- (15) ziyāde sevgilüsü süd idi * yine ibn-i ‘abbās-
- 39b (01) dan mervīdir ki peygamber ‘aleyhi’s-selām buyurdu ki
- (02) hağ te‘ālā bir kimseye bir ta‘ām in‘ām eylese ol
- (03) kimse allahümme bārik lenāfihī ve ebdilenābiye mā hüve hayru
- (04) minhü disün * ve bir kimseye hağ te‘ālā süd içirse
- (05) ol kimse allahümme bārik lenāfihī vezid nā minhü disün
- (06) zīrā ben bir şey’ bilmem ki hem içecek hem yeyecek yerine
- (07) tūra südden ğayrı buyurdu * ve zeyt yağıını
- (08) sever idi * hattā aşhāb-ı kirāma gülü ez-zeyt ve *
- (09) ve add-ı hunūibe fānnihū min şeceretin mübāreketin buyurdılar * ya‘nī
- (10) zeyt yağıını ekl idiñ ve anıñla iddihān idiñ zīrā
- (11) şecere-i mübārekededen hāşıl olur didiler * ve üç
- (12) barmağı ile ekli severdi * ve ta‘ām tamām olduğda
- (13) mübārek parmağlarını ağızıla yalardı * ka‘bdan
- (14) rivāyet olınuş didi ki ben resūlullāh şalla’llāhu
- (15) te‘ālā ‘aleyhi ve sellemi gördüm üç parmağ ile yir idi
- 40a (01) baş barmağ ve altındaki orta barmağ ba‘dehu gördüm ki
- (02) orta barmağıını soñra yanındakini soñra baş barmağıını
- (03) yalar idi * yine ka‘bdan mervīdir ki peygamber ‘aleyhi’s-
- (04) selām barmağlarını üç kerre yalar idi * ve arpa
- (05) ekmeğini hurmā ile sever idi * ibn-i ‘abbās rađiyallāhu
- (06) ‘anhudan mervīdir ki peygamber ‘aleyhi’s-selām birkaç
- (07) gice yeyecek bulmayup biribiri ardınca gice-

- (08) lerler idi ki kendüleri ve ehleri aç olurlar idi
- (09) * ve ekşer ekmekleri arpa ekmeği idi * ebū ümāmeden
- (10) mervīdür ki ehl-i beyt resūlullāhdan arpa ekmeği
- (11) artmaz idi * ya'nī kılleti sebeble süheyl bin sa'da
- (12) şordılar ki resūlullāh şalla'llāhu te'ālā 'aleyhi
- (13) ve sellem elenmiş ekmek yediler mi dinildikde peygamber
- (14) 'aleyhi's-selām rabbisine mülākī olunca elenmiş un
- (15) görmedi deyü cevāb virdi kārpuzı³⁴ tāze
- 40b (01) hürmā ile cem' itmeği begenürler idi * enes raḍiyallāhu
- (02) 'anhudan rivāyet olunur ki peygamber 'aleyhi's-selām
- (03) tāze hürmāyı sağ ellerine ve kārpuzı şol
- (04) ellerine alup hürmāyı kārpuz ile yer idi *
- (05) 'āyişe raḍiyallāhu 'anhādan mervīdir ki peygamber
- (06) 'aleyhi's-selām kārpuzı tāze hürmā ile ve hıyārı
- (07) tuz ile yerler idi ve hürmā ile kaymağı sever idi
- (08) * ve helvāyı ya'nī muṭlakā tatlıyı sever idi
- (09) * ve ṭīb isti'mālını ki güzel koḥulu şeyler
- (10) isti'mālını sever idi * ḥattā enes raḍiyallāhu 'anhu-
- (11) dan mervīdir ki peygamber 'aleyhi's-selām buyurdılar
- (12) baña nisā' ya'nī ḥatunlar nikāḥ itmek ve ṭibi ya'nī
- (13) güzel koḥu sevdirdi * ve benim kurre-i 'aynım ya'nī
- (14) sürürüm namāz kıldı * yine enesden mervīdür ki
- (15) ben peygamber 'aleyhi's-selāmın rāyihasından ḥoş
- 41a (01) hergiz bir rāyiḥa koḥlamadım ne misk ne 'anber *
- (02) cābirin şemereden rivāyet olunup didi ki ben peygamber

³⁴ Metinde “kārpuz” kelimesinin “a” ve “u” harfî uzatılmıştır. Ancak sözlükte sadece “a” harfî uzatılmadan (karpuz) yazılmıştır. Metinde birkaç yerde daha bu hata tekrarlanmıştır.

- (03) ‘aleyhi’s-selāmiñ mübārek ellerine yapışdım gūyā ki
- (04) ‘aṭṭār ṭablası idi * enes bin mālik raḍiyallāhu
- (05) ‘anhudan rivāyet olunur ki peygamber ‘aleyhi’s-şalātu
- (06) ve’s-selāmiñ sūkke didikleri bir nev’ ṭībleri var
- (07) idi andan sürinürler idi * ‘āyişe raḍiyallāhu
- (08) ‘anhādan mervīdir ki peygamber ‘aleyhi’s-şalātu ve’s-selāma
- (09) ṭībleriñ cümlesinden ziyāde sevgülüsü ‘ūd idi
- (10) didi * enes raḍiyallāhu ‘anhudan mervīdür ki peygamber
- (11) ‘aleyhi’s-selām bir cānibe teveccüh itdiklerinde rāyiḥa-
- (12) sınıñ ḥōşluğıla bilür idik didi * ve içecek
- (13) meşrübātı otururken içmegi sever idi * lākin
- (14) ayak üzre ṭururken daḥı içerlerdi * ‘āyişe
- (15) raḍiyallāhu ‘anhādan mervīdir ki peygamber ‘aleyhi’s-şalātu
- 41b (01) ve’s-selām oturdıkları ḥālde ve ayak üzre ṭur-
- (02) dıkları ḥālde şu içerdi * ve yalın ayak ve ayakları
- (03) başmaḳlı olduğı ḥālde namāz kılar idi * ba‘dehu
- (04) kāh şağ cānibine ve kāh şol cānibine döner
- (05) idi * ibnü’l-cevzī kitābü’l-vefā fi-fezā’ ilü’l-muştafā
- (06) nām te’lifinde³⁵ zikir eyledi * ve içerken üç kerre nefeslenmegi
- (07) sever idi ya’nī bir ḳabdan şu içdiklerinde teneffüs
- (08) idüp def’aten içmezler idi * ibnü’l-cevzī raḥmetullāhu
- (09) te’ālā dir ki taḥḳīḳ enes bin mālik peygamber ‘aleyhi’s-selāmı
- (10) gördü ki bir cur’a ya’nī içim şu içüp ba‘dehu *
- (11) keser idi ba‘dehu bismillāh diyüp içer yine keser
- (12) ba‘dehu bismillāh diyüp içer üç kerre bismillāh didiler

³⁵ “te’lif” kelimesi metinde “ى” harfi olmadan yazılmıştır. Ancak sözlükte “ى” (te’lif) olarak yer almaktadır.

- (13) tā ki fāriğ olunca tamām içdikde allāhu te‘ālāya ḥamdın
- (14) eyledi * ve sağ cānibinde olan kimseyi içtiginden
- (15) bākī ile terciḥ iderdi * hattā enes raḍiyallāhu ‘anhudan
- 42a (01) rivāyet olunup * didi ki peygamber ‘aleyhi’ş-şalātu ve’s-selām
- (02) bize gelüp ḥānede terbiye olunan bir koyunu peygamber ‘aleyhi’s-
- (03) selām için sağdık ve ḥānede vāki‘ bir kuyu *
- (04) şuyundan ol süde karışdırıldı * ve bir a‘rābī peygamber
- (05) ‘aleyhi’s-selāmıñ sağında ve ebū bekir şolında ve ‘ömer *
- (06) bir nāhiyede idi pes peygamber ‘aleyhi’s-selām içdikde
- (07) ‘ömer raḍiyallāhu ‘anhu peygamber ‘aleyhi’s-selām südi
- (08) ebū bekire vir didi peygamber ‘aleyhi’s-selām a‘rābīye virüp
- (09) el-emtenu fā’l-empten ya’nī sağdan sağa viriñ deyü
- (10) buyurdi sehl bin sa‘ddan mervīdür ki peygamber
- (11) ‘aleyhi’s-selāma bir içecek nesne getürdiler sağ
- (12) cānibinde bir gūlām sağır ve şol cānibinde birkaç
- (13) pīrlere var idi pes peygamber ‘aleyhi’s-selām ol gūlāma
- (14) ḥiṭāb idüp izin virir misiñ şunlara virmege
- (15) buyurdıkda yok ve vallāh ben senden olan naşībimi kimseye
- 42b (01) virmem didi peygamber ‘aleyhi’s-selām ol südi ol
- (02) gūlāmıñ eline virdi * bu iki ḥadīş-i şerīfler
- (03) şahīḥinde mezkūrdır ve beyāz libās giymegi severdi
- (04) sa‘īd bin cebīr ibn-i ‘abbās raḍiyallāhu ‘anhudan
- (05) rivāyet ider ki peygamberümüz ‘aleyhi’ş-şalātu ve’s-selām
- (06) buyurdılar sizler şiyābdan beyāzı aḥz idiñ aḥyā’
- (07) iken anı geyiñ mevtāñuzı andan kefenleyiñ zīrā ebyāz
- (08) şiyāb ḥayırlı şiyābıñızdandır * semüretu ibn-i cündübden
- (09) mervīdür ki beyāz libās giyiñ zīrā aḥar ve aṭyebdir

- (10) * ebū zerden mervīdir ki peygamber ‘aleyhi’ş-şalātu ve’s-selām
- (11) huzūrına geldim üzerinde şevb-i ebyaz³⁶ var idi
- (12) ve yeşil libās giymegi severdi zīrā ehl-i cennet libāsından-
- (13) dır deyü buyurdılar bu cihetden beyāzdan efđal
- (14) olmak ihtimāli var * ve müsāvī olmak dağı ihtimāllidir
- (15) deyü ‘aliyyü’l-kārī şerh-i şemā’ilde zikir eyledi ibn-i cevzī
- 43a (01) muhtaşarı’l-vefāsında peygamber ‘aleyhi’s-selāmıñ ridāsını
- (02) beyānda ‘urvetü bine’z-zübeyrden naqlen dir ki peygamber ‘aleyhi’s-
- (03) selāma eṭrāfdan elçiler geldikde geydügi bir ridā’
- (04) ve bir yeşil şevb idi * dört zirā‘ ṭolı ve iki zirā‘
- (05) bir şebr ‘arzı var idi ve’l-yevm hulefā hazīnesinde
- (06) maḥfūzdir deyü rivāyet eyledi * ve ḥibere ki
- (07) yemenden gelür bir nev‘ şiyābdır kırmızı gāhī mā’i ḥuṭūṭı
- (08) olur anı giymegi severdi * sebep muḥabbetleri penpeden
- (09) olan şiyābıñ eşrefi olmağıla dinildi * ba‘zı
- (10) ‘ulemā ḥibere yeşil olup ehl-i cennet libāsından
- (11) olmağıla severdi didiler * ve ḥātemi sağ elinüñ
- (12) şırça parmağında olmağı severdi * ibn-i ‘abbāsdan
- (13) mervīdir ki peygamber ‘aleyhi’s-selām bir ḥātem idinüp
- (14) taḳındılar ba‘dehu bu beni sizden meşğül ideyür
- (15) ol günden berü bir kerre aña baqarım ve bir kerre size baqarım
- 43b (01) buyurup * ol ḥātemi bıraḳdılar * enes raḍiyallāhu ‘anhu-
- (02) dan mervīdir ki peygamber ‘aleyhi’s-selām gümüşden bir ḥātem
- (03) idindiler aña muḥammed resūlullāh yazdılar * ve yine
- (04) enes bir rivāyetde buyurdılar ki yazusı muḥammed *
- (05) bir satır resūl bir satır allāh bir satır idi * mu’ellif

³⁶ “ebyaz” kelimesi metinde “l” harfi olmadan yazılmıştır. Ancak sözlükte “l” (ebyāz) olarak yer almaktadır.

- (06) hâtemi sağ eline takınmasını zikir eyledi * bunda
- (07) ihtilâf olup cābir rivāyeti üzere sağ ellerine
- (08) takınur idi * ibn-i cevzî dir ki lâkin bu rivāyetiñ
- (09) tarīkinde muḥammed bin ‘ubbād za‘îf dir * buḥārî *
- (10) didi ki ol zāhibü’l-ḥadīṣdir diyüp sol *
- (11) cānibine takındıkları eṣaḥ didiler * enes raḍiyallāhu
- (12) ‘anhudan mervīdir ki ben peygamber ‘aleyhi’s-selāmiñ
- (13) bize huṭbesi ḥālinde sol elinde hâteminiñ leme‘ânını
- (14) görür idi * ca‘fer bin muḥammed babasından rivāyet
- (15) idüp didi ki resūlullāh ṣalla’llāhu te‘ālā ‘aleyhi
- 44a (01) ve sellem ve ebū bekiri’ş-şiddık ve ‘ömer ve ‘alî * ve ḥasan
- (02) ve ḥüseyin cümlesiniñ hâtemleri şollarında idi
- (03) imām nevevî dir ki fuḳahā³⁷ ittifaḳ eyledi hâtemi sağında
- (04) ve şolında takınmanıñ bilā kerāhetin cevāzı üzere lâkin
- (05) kangısı efdaldır deyü ihtilâf eylediler * seleftiñ
- (06) çokları sağını ve cemā‘at keşīre şolını ve imām mālīk
- (07) şolını istiḥbāb idüp sağını mekrūh didi
- (08) nevevî dir ki bizim mezhebimizde ki imām-ı şāfi‘î mezhebinde
- (09) iki veche var efdal olan yemīndir * zīrā eşrefdir
- (10) zeyneb ve kerāmet eşrefe maḥşūşdır * ve gāliye ki
- (11) ziyāde rāyiḥa-i ṭayyibe fesliken ve gül gibi muṭlaḳā nev‘ ṭīb
- (12) isti‘mālını severdi * ḥattā fāṭımatu’z-zehrā’ raḍiyallāhu
- (13) te‘ālā ‘anhā peygamber ‘aleyhi’ş-şalātu ve’s-selāmiñ āḥirete
- (14) teşrīfleri ba‘dinde merşīye eyidüp * māzā ‘alī men şemme
- (15) türbe-i aḥmedī en lā yeşümme medā’z-zamānı gawe ileyā kelāmını

³⁷ “fuḳahā” kelimesi metinde hemzesiz yazılmıştır. Ancak sözlükte hemzeli (fuḳahā’) olarak yer almaktadır.

- 44b (01) ba‘zı fuzalā’ naql idüp ‘āliye bŷy-ı hōş³⁸ ma‘nāsıla
(02) tefsīr eyledi * ve iṣmid ile iktihāli severdi * ibn-i ‘abbās
(03) raḍiyallāhu ‘anhudan mervīdir ki peygamber ‘aleyhi’ş-şalātu
(04) ve’s-selām buyurdılar aṣḥābım sizler sürme çekiñmege devām
(05) idiñ zīrā sürme çekiñmek başara cilā virür başdan
(06) nāzil olan mevādd-ı reddiyyeyi def‘ ile ve gözün kirpiklerini
(07) bitürür bir rivāyetde her gice nevm murād itdikde üç
(08) sağ gözine ve üç şol gözine isti‘māl iderdi
(09) na‘lini geymede ve bunıñ emşālinde şağından başlamağı
(10) severdi * ‘āyişe raḍiyallāhu ‘anhādan mervīdir ki
(11) peygamber ‘aleyhi’ş-şalātu ve’s-selām bir nesne alsa sağ
(12) eli(y)le alurdi * ve bir şeyi virse sağ eli(y)le virürdi
(13) * ve her şeyde şağlarıyla başlar idi * ve āyīneye
(14) nazar iderler idi * enes raḍiyallāhu te‘ālā ‘anhudan
(15) mervīdir ki peygamber ‘aleyhi’ş-selām āyīnede vech_i
- 45a (01) enverlerine nazar itdiklerinde böyle dirler idi * elḥamdülillāhi’z-
(02) zī sevvā ḥalkı³⁹ fa‘ddelehu ve kerrem şüret vechi ḥasennahā
(03) ve ca‘lini mine’l-müslimīn * ‘āyişe raḍiyallāhu te‘ālā rivāyeti
(04) üzre āyīneye baqdıkdā * allahümme kemā hasenet ḥalkı
(05) faḥassin ḥulkı buyurur idi * ‘āyişe raḍiyallāhu te‘ālā
(06) ‘anhādan mervīdir ki yedi nesneyi peygamber ‘aleyhi’ş-
(07) selām seferde ve ḥazarda terk itmemişlerdir *
(08) şīşe ve taraḫ ve sürmedān ve misvāk ve maḫaşş
(09) ve midrā ki meşşāta āletlerinden çuvāldız hey’etinde-
(10) dir ki anıñla gicelenmiş saç işlāḥ olınur hişāma

³⁸ “hōş” kelimesi metinde “ح” harfi ile yazılmıştır. Ancak sözlükte “خ” (hōş) olarak yer almaktadır.

³⁹ “halk” kelimesi metinde “ح” harfi ile yazılmıştır. Ancak sözlükte “خ” (halk) olarak yer almaktadır.

- (11) midrā ne içündür deyü sorıldıķda hişām *
- (12) didi ki babam ‘āyişe rađiyallāhu ‘anhādan rivāyet
- (13) ider ki peygamber ‘aleyhi’s-selāmiñ saçları var
- (14) idi ki kulaķlarınıñ yumşak yerine irişür
- (15) idi pes bu midrā ile saçlarını işlāh iderler
- 45b (01) idi didi * ve hicāmet itdirirler idi *
- (02) ibn-i ‘abbās rađiyallāhu ‘anhudan mervīdir ki peygamber
- (03) ‘aleyhi’s-selām muħrim olduķları hālde mübārek *
- (04) başlarından şudā ‘ yāhūd⁴⁰ bir şey’ āher sebebile
- (05) başlarından hicāmet itdirdiler imāmeyn bu hadīsi
- (06) iħrāc eyledi * enesden mervīdir ki peygamber
- (07) ‘aleyhi’s-selām üç yerlerinden hicāmet itdirirler
- (08) idi biri iki küregiñ orta yerinden ki kāhil-
- (09) dirler * ve ikisi şah tamarlardan ayrılan iki tamaradan
- (10) iderler idi ki ol tamlara aħda‘ān⁴¹ dirler ħazret-i
- (11) ‘alī rađiyallāhu te‘ālā ‘anhudan mervīdir ki peygamber
- (12) ‘aleyhi’s-selām hicāmet itdirüp ve baña emir idüp
- (13) ħaccāmiñ ücretini ben virürdim didiler enesden
- (14) mervīdir ki resūlullāh şalla’llāhu te‘ālā ‘aleyhi ve sellem
- (15) ayiñ on yedisinde ve on toķuzında ve yigirmi birinde
- 46a (01) hicāmet iderlerdi * ve mübārek başlarına şarıķ
- (02) şarındıķlarında iki kürekleri arasına bir tarafını
- (03) şalıvirirdi * ibn-i ‘ömer rađiyallāhu ‘anhu peygamber ‘aleyhi’s-
- (04) selām ‘imāmelerini niçe şarınurlar idi deyü
- (05) su’āl olunduķda beyān idüp dülbendleriniñ

⁴⁰ “yāhūd” kelimesi metinde “ح” harfi ile yazılmıştır. Ancak sözlükte “خ” (yāhūd) olarak yer almaktadır.

⁴¹ “aħda‘ān” kelimesi metinde “ع” harfi ile yazılmıştır. Ancak sözlükte “ا” (اخذان) olarak yer almaktadır.

- (06) kolanlarını başları üzerine dolandırıp
- (07) ve ardlarından şokup ucunu iki omuzları
- (08) arasına şalvirirdi didi cābir raḍiyallāhu ‘anhudan
- (09) mervīdir ki peygamber ‘aleyhi’s-selām fetḥ-i mekke güninde
- (10) başlarında bir siyāh ‘imāme ile mekkeye dāḥil⁴² oldu
- (11) * ve peygamber ‘aleyhi’s-selām buyurdılar ki me‘āşir
- (12) müslimīn ile müşrikīn beyninde fark ƙalānis üzre
- (13) ‘amāyımdır buyurdılar * ƙalānisden murād ṭākye
- (14) ve başa giyilüp üzerine şarık şarılandır
- (15) ya‘nī me‘āşir müslimīn ṭākye üzerine şarık
- 46b (01) şarınup müşrikīn ancak şarık ile iktifā⁴³ iderler
- (02) ve ibn-i ‘ömer raḍiyallāhu ‘anhudan mervīdir ki peygamber ‘aleyhi’s-
- (03) şalātu ve’s-selām buyurdu şarık ile ƙılınan
- (04) bir nāfile namāz yāḥūd bir farz namāz şarıksız ƙılınan
- (05) yigirmi beş namāza mu‘ādildir * ve şarık ile ƙılınan
- (06) bir cum‘a şarıksız ƙılınan yetmiş ƙılınan cum‘a
- (07) namāzına mu‘ādildir didiler * imām nevevī zikir
- (08) ider ki peygamber ‘aleyhi’s-selāmın iki ‘imāmesi
- (09) var idi biri ƙaşıyra biri ṭavīle ƙaşıyra
- (10) yedi zīrā‘ ve ṭavīle on iki zīrā‘ idi
- (11) ‘aliyyü’l-kārī şerḥ-i mişkātde naql eyledi ve aşḥābıla
- (12) mizāc ya‘nī mülāṭife⁴⁴ ve inbisāṭı kelām iderdi
- (13) enes raḍiyallāhu te‘ālā ‘anhudan mervīdir ki *
- (14) bir kimse peygamber ‘aleyhi’s-selāma beni bindir didi

⁴² “dāḥil” kelimesi metinde “ح” harfi ile yazılmıştır. Ancak sözlükte “خ” (dāḥil) olarak yer almaktadır.

⁴³ “iktifā” kelimesi metinde hemzesiz ve “ك” ile yazılmıştır. Ancak sözlükte hemzeli ve “ق” harfi (iktifā) olarak yer almaktadır.

⁴⁴ “mülāṭife” kelimesi metinde “ي” sesi ile okutulmuştur. Ancak sözlükte “ا” sesi ile (mülāṭafe) belirtilmiştir.

(15) peygamber ‘aleyhi’s-selām taḥkīk seni dişi deve *

- 47a (01) yavrusına bindiririz ancak buyurdu ol kimse
(02) daḥı ben dişi deve yavrusını neyelerem didikde
(03) peygamber ‘aleyhi’s-selām her deveyi dişi develer toğurmaz mı
(04) buyurdu * ve zevcim seni da‘vet ider diyen ḥatuna
(05) seniñ zevciñ gözinde beyāz olan mıdır didikde
(06) ol ḥatun rücū‘ında zevciniñ gözünü açup
(07) baḳdı * ve enes raḍiyallāhu ‘anhudan mervīdir ki
(08) bir ḳocaḳarı peygamber ‘aleyhi’s-selāma girüp *
(09) bir nesne istedi peygamber ‘aleyhi’s-selām aña laṭīfe
(10) idüp taḥkīk cennete ḳocaḳarı girmez buyurdu
(11) ve namāz vaḳti olup peygamber ‘aleyhi’s-selām namāza çıḳdılar
(12) ol ḥatun ziyāde ağladı ḥattā peygamber ‘aleyhi’s-selām
(13) namāzdan döndikde ‘āyişe yā nebī[yu’l-]allāh sen bu ḥatuna
(14) ḳocaḳarı cennete girmez didiğiñ için ağlar didi
(15) * peygamber ‘aleyhi’s-selām gelüp öyledir ḳocaḳarı
- 47b (01) cennete girmez lākin ḥaḳ te‘ālā fec‘alenā hünne ebkāden ‘uruban
(02) etrāben buyurdu ki anlar ol gözleriniñ buñarı⁴⁵
(03) çapaḳlanmış ḳocaḳarılarıdır ol ḥālde girmez deyü
(04) buyurdılar yine enesden mervīdir ki peygamber
(05) ‘aleyhi’s-selām ümmü süleym üzerine girüp *
(06) ebū süleymiñ küçük oğlu ebū ‘umeyri maḥzūn
(07) görüp yā ümmü süleym ebū ‘umeyr niçün maḥzūndır *
(08) buyurdıkda yā resūlullāh nuḡayrı ya‘nī ḳuşcıḡazı
(09) öldi didi peygamber ‘aleyhi’s-selām yā ebā ‘umeyr
(10) nişledi nuḡayr buyurdu * ve enesden mervīdir

⁴⁵ Metinde “buñar” kelimesi sözlükte “pınar” olarak yazılmıştır.

(11) ki peygamber ‘aleyhi’s-selām enes raḍiyallāhu ‘anhu ḥiṭāb

(12) idüp * yā ze’l-üzneyn didi ya’nī ey iki kulaqlı

(13) deyüp işitdigini eyüce diñleyüp hıfz itmege

(14) ḥaml olundı ba’zı şurrāḥ-ı ḥadīs enes ḥazretiniñ

(15) zekā⁴⁶ ve ḥüsn-ü istimā’ına ḥaml eyledi * ḥulāşa-i

48a (01) kelām peygamber ‘aleyhi’s-selāmda bir ḥūyı yok ve bir fi’li

(02) şādır olmaz illā ancak nübüvvetine belki risāletine ve ḥayr-ı

(03) ḥalk-ı allāh te’ālā oldığına delālet iderdi * ḥāriḳ-

(04) ‘āde kendiye nübüvvetden evvel virilene irhāşāt

(05) dinür niçesi mürūr eyledi * ve niçe ḥāriḳ ‘āde

(06) kerāmetler ki bu ümmet-i merḥūmeniñ evliyālarına iḥsān

(07) olunmuşdur * ilā yevmi’l-kıyāmeti zāhir oldıḳça peygamber

(08) ‘aleyhi’ş-şalātu ve’s-selāma ittibā’ bergātıla oldığına

(09) binā’en her kerāmet peygamber ‘aleyhi’s-selāma nisbet mu’cize

(10) olup nübüvvetine delālet ider * ve daḥı bir ‘adede

(11) ḥaşrı mümkün olmayan mu’cizāt bāhiresiniñ a’zīm-i⁴⁷ ḳur’ān-ı

(12) ‘azīmü’ş-şāndır mütezammın oldığı mu’cizāt biñde iki

(13) biñde munḥaşır degildir * ḥattā imām süyūṭī raḥimetullāhu

(14) te’ālā enmūzecü’l-lebīb fi-ḥaşā’işi’l-ḥabīb nām te’līfide

(15) ḳur’ān-ı ‘azīmü’ş-şānda takrīben altmış biñ mu’cize vardır

48b (01) vardır deyü zikir eyledi * ve şadr-ı kerimleriniñ şakḳ

(02) olunup mā-yi cinān ile ğasl olunması sābıḳa⁴⁸ beyānı

(03) ve ‘aliyyi kāriniñ şerḥ-[i] şifāda taḥḳīḳ altı kerre

(04) vāḳi’ olup her biri bir sırr-ı ḥikmeti mütezammın mu’cize *

(05) olmuşdur * ve daḥı gā’ib şeyler ki gelecek zamānda

⁴⁶ “zekā” kelimesi metinde “ز” harfi ve hemzesiz yazılmıştır. Ancak sözlükte “ز” harfi ve hemzeli (zekā’) olarak yer almaktadır.

⁴⁷ “a’zīm” kelimesinin başı “ا” harfi yazılmıştır. Ancak sözlükte kelimenin başı “ع” başlayıp (‘azīm) “ا” harfi bulunmamaktadır.

⁴⁸ “sābıḳā” kelimesinin sonu “ا” harfi ile uzatılmıştır. Ancak sözlükte “س” (sābıḳa) ile “a” sesi uzatılmadan yazılmıştır.

- (06) olacak şeylerden haber virmesi mu‘cizesi ebū hureyre-
 (07) den rivāyet olunur ki peygamber ‘aleyhi’s-selāmıla hayber
 (08) ğazāsında hāzır⁴⁹ idik peygamber ‘aleyhi’s-şalātu ve’s-selām
 (09) ile med‘uvv ve ma‘rūf bir kimse için bu kimse ehl-i
 (10) nārdandır buyurdılar vaqtāki muḳāteleye hāzır olduğumuzda
 (11) ol kimse ḳıtāl-i şedīd ile muḳātele idüp aña cerāhat
 (12) işābet eyledi * pes yā resūlallāh taḥḳīḳ seniñ
 (13) ehl-i nārdandır didiğñ kimse yoğun⁵⁰ ḳıtāl-[i]
 (14) şedīd ile muḳātele idüp vefāt itdi didiler
 (15) * pes peygamber ‘aleyhi’s-selām yine ilā ennār buyurdı

- 49a (01) pes ba‘zı ḳavm şekk itmege ḳarīb oldı * nāğāh
 (02) anlar bunıñ üzerine iken ol kimse ölmedi ya‘nī
 (03) düşmen zaḥmıla şehīd olmadı lākin aña bir şedīd-i
 (04) cerāhat işābet itmekle giceden bir vaḳit oldıḳda
 (05) yarasına taḥammül idemeyüp nefsinı ḳatlı eyledi *
 (06) didiler peygamber ‘aleyhi’s-selām daḫı bunıñla haber
 (07) virdiklerinde * allāhu ekber eşhedü enne ‘abdullāh ve resūluhu
 (08) buyurdı * ba‘dehu bilāle emir idüp ol daḫı nāsa
 (09) nidā idüp cennete dāḫil olmaz illā nefsi-[i] müslim
 (10) dāḫil olur ya‘nī islāmıla muttasıf olan nefsi dāḫil
 (11) olur * ve taḥḳīḳ ḫaḳ te‘ālā bu dīni recul-ı fācirile te’yīd
 (12) eyler buyurdı * bu ḫadīsi imāmeyn taḫrīc⁵¹ eyledi *
 (13) ḫazret-i ‘alī raḳıyallāhu ‘anhudan mervīdir resūlullāh
 (14) şalla’llāhu te‘ālā ‘aleyhi ve sellem beni ve zübeyri ve miḳdādı
 (15) gönderüp mekke ve medīne beyninde ravza-i ḫāḫ

⁴⁹ “hāzır” kelimesi metinde “ح” harfi ile yazılmıştır. Ancak sözlükte “ح” (hāzır) olarak yer almaktadır.

⁵⁰ “yoğun” kelimesi metinde “غ” harfi ile değil “ك” harfi ile yazılmıştır.

⁵¹ “taḫrīc” kelimesi metinde “ح” harfi ile yazılmıştır. Ancak sözlükte “ح” (taḫrīc) olarak yer almaktadır.

METİNLE İLE İLGİLİ NOTLAR

1. Besmele / Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla.
2. Hadis'ten / Ben bir gizli hazine idim. Bilinmeyi sevdim ve bilinmek için halkı yarattım.
3. Kelime-i Şehadet / Allah'tan başka İlah yoktur. Hazret-i Muhammed Allah'ın resulüdür.
4. Arapça İbare'den / Allah'a hamd olsun, sonra (yine) hamd olsun.
5. Arapça İbare'den / Allah'ın selamı üzerine olsun.,
6. Arapça İbare'den / Ey Ehl-i beyt, Allah'ın rahmeti, bereketi ve selamı üzerinize olsun.

DİLBİLGİSEL DİZİN

Dizinle İlgili Açıklamalar

1. Madde başları **kalin**, köken ve tür bilgisi *italik* olarak gösterilmiştir.
2. Farklı anlamlı olan sesteş sözcükler numaralandırılarak gösterilmiştir.
3. Birden fazla şekilde yazılmış sözcükler, yazım farklılıklarından dolayı daha rahat görülebilmesi için ayrı birer madde başı olarak gösterilmiştir.
4. Ses olaylarının görüldüğü sözcüklerde sözcük biçimleri baz alınarak parantez içerisinde gösterilmiştir. Bazı yerlerde ses olayların metindeki biçimleri ile de belirtilmiştir.
5. Sözcükler köken, tür ve anlam bakımından sıralanarak bağlamları ile verilmiştir.

-a-

'abbās *özel ad* Hz. Muhammed'in amcası 'a. 003a/1
ibn-i 'a. 012b/8, 039a/13, 040a/5, 042b/4, 044b/2, 045b/2
ibn-i 'a.+ dan 039a/15, 043a/12

'abd *Ar Ad* köle, kul
'a.- ı fakîr 003a/3
'a.- ı menâf 007a/14
'a.- ı menâfdan 007a/15
'a.- ı menâfi 007b/14
'a.- ı tesmiye idüp 031a/3
'a. 031a/1
'a.+ ımız 031a/5
'a.+ ı 035a/4
'a.+ ını 035a/8

'abdu'l *Ar ad* kul
'a.- vehhâb 031b/12
'a.- cabbâr ve 031b/10
'a.- gâffâr ve 032a/5
'a.- ğıyâş ve 032a/2
'a.- hâlîk ve 031b/15
'a.- hamîd ve 031b/11
'a.- kâdir ve 031b/15
'a.- kâhhâri ve 031b/13
'a.- kerîm ve 031b/9
'a.- kuddüs ve 032a/2
'a.- mecîd ve 031b/11
'a.- mu'min ve 032a/4
'a.- muṭṭalib ol 009b/6
'a.- muṭṭalib varup 019a/4
'a.- muṭṭalib vefât 019a/10
'a.- müheymin ve 032a/1
'a.- rezzâk ve 032a/3

'abdu'r-rahîm *özel ad* esirgeyen, koruyan Tanrı'nın kulu.
'a. ve 031b/14

'abdu's-selâm *özel ad* Cennetteki bahtıyar kullarına selam eden Allah'ın kulu
'a. ve 032a/4

'abdullâh *özel ad* Hz. Abdullah, Hz Muhammed'in babası
'a. 007a/14

'a. 018a/11, 019a/8, 023b/5, 031a/1, 031a/11
'a.+ dan 036a/5
'a.+ ı 031a/11

'abdü'l-muṭṭalib *özel ad* Hz. Muhammed'in dedesi
'a. 018a/11
'a. 007a/15

'aceb *Ar ad* hayret, tereddüt, şaşılacak şey
'a. 026a/11

'acem *Ar ad* Arap ırkından olmayanlara Araplar'ın verdiği isim
'a. 012a/8

'âcir *Ar ad* kiraya veren kimse
'â. 017b/8

'âciz *Ar ad* güçsüz, zayıf
'â. olur 011b/9
'â.+ dür 004b/8

aç *T ad* yemek yeme isteği ve ihtiyâcı duyan
a. olup 037b/10
a. olurlar 040a/8

aç - *T ey* açmak
a.- up 047a/6

açlık *T ad* açlık
a.+ a 037a/15
a.+ ını 018a/13

ad *T ad* isim
a.+ ını 014a/9

'adâ *Ar ad* düşmanlar
'a.+ sında 025a/5

adam *T ad* adam, insan
a.+ la 026b/2

'adâvet *Ar ad* düşmanlık, hasımlık, husûmet
'a. 021a/13, 021a/14

- ‘āde** *Ar ad* âdet kelimesinin genellikle Arapça kurala göre yapılmış bâzı terkiplerde aldığı şekli
ḥāriḳ-i ‘ā. 017a/4
- ‘aded** *Ar ad* sayı
esmā’-yı ‘a. 005b/12
‘a.+ e 048a/10
‘a.+ ince 008a/10
- ādem** *özel ad* Hz. Adem. İslam inancına göre yaratılan ilk insan ve ilk peygamber.
ā. 007b/13, 008b/3, 009b/11
ḥāzret-i ā. 007b/1, 008b/4, 008b/9, 029b/10
ḥāzret-i ā. 006b/5
ā.+ dan ol 008b/1
- aḏhā** *Ar ad* kurbanlar, kurbanlıklar
‘īd-i a. 036b/1
- ‘adū** *Ar ad* düşman
‘a. 029a/10
- ‘afv** *Ar ad* af, bağışlama, af
‘a.+ ını 012b/7
- āġ** *T ad* göz göz seyrek örgü
ā.+ la 014a/15
- āġ** *T sf* ak, parlak
ā. 026b/15
- aġar -** *T ey* ak olmak, beyazlaşmak
a.- an 027a/13
- aġla -** *T ey* ağlamak
a.- dı 047a/12
a.- r 047a/14
- aġnām** *Ar ad* koyunlar
a. 016b/15
a.+ dan 017a/5
a.+ ını 016b/10
- aġsān** *Ar ad* ağaç dalları
tuyūr-ı a. 012b/5
- aġzān** *Ar ad* ağaç gövdesinden oyulan su yalağı
a.- ı maḳdūrāta 001b/8
- aġız** *T ad* ağız
a.+ ıla 039b/13
- aḥbār** *Ar ad* haberler
a.- ı yehūddan 016a/2
- aḥcār** *Ar ad* taşlar
a. 011b/2, 011b/3, 016b/14
- aḥdān** *Ar ad* dostlar
a. 045b/10
- āḥer** *Ar sf* başka, diğer
ā. 022b/15, 034a/5, 034a/15, 045b/4
ḥādīṣ-i ā.+ de 037b/12
- āḥir** *Ar sf* son
ā. 002a/13, 004a/13, 006b/13
ā.+ inde 028b/14
- āḥiret** *Ar ad* ahiret, öteki dünya
ā.+ e 009a/7, 037a/10, 044a/13
a.+ e 025b/5
- āḥirīn** *Ar sf* sonrakiler, sonlar
ā. 032b/6, 032b/11
- aḥkām** *Ar ad* hükümler, kanunlar
meṣārīḳ-ı a.+ dan 002a/6
- aḥlāk** *Ar ad* insandaki iyi veya kötü huylar, tabiat
a.- ı cemīlelerinde 015b/9
a. 026a/2
a.+ ı 033b/2
- aḥmed** *Ar ad* Ahmet, Hz. Muhammed’in adlarından biri
a. 028a/6, 030a/4
- aḥmer** *Ar sf* kırmızı, kızıl
a. 009b/12
- aḥvāl** *Ar ad* oluşlar, durumlar
a.- i ‘azīmesini 018a/1

- a.- i şerīfe 015b/14
a. 015b/11, 021b/8
a.+ ine 002b/13
a.+ ini 003b/11
a.+ lerinde 031b/5
a. +inde 030b/3
a. +den 021b/9
- ahyā'** *Ar ad* diriler, canlılar
a. 042b/6
- ahz** *Ar ad* alma, kabul etme
a. 002a/4, 009a/9, 018b/3,
019b/2, 019b/4, 042b/6
- 'aḳabin** *Ar zf* ardından, hemen arkasından
'a.+ de 028b/9
'a.+ de 030b/13
- 'aḳib** *Ar sf* birinden sonra gelen, onun yerine geçen
'ā. 032a/7
- 'aḳ(i)l** *Ar ad* akıl, us
'a.- ı kāmili 038a/7
'a.- ı nās 033a/4
'a.- ı ziyāde 033a/4
'a. 033a/10, 033a/11, 033b/1
bāhr-ı 'a. 014a/13
lūbb-u 'a. 033a/14
- aḳmār** *Ar ad* kamerler, aylar
a. 011b/2
- al -** *T ey almak*
a.- dı 019a/13
a.- madan 016b/13
a.- mışdı 016b/6
a.- sa 044b/11
a.- up 004b/2, 013a/4, 015a/6,
017a/7, 017a/15, 040b/4
a.- urdı 044b/12
a.- ursın 020b/13
- a'lā** *Ar sf* daha, en, pek, yüksek
a.+ ya 024b/9
'arş-ı ā.+ ya 009a/5
şān-ı ā.+ sını 004a/15
- 'alā** *Ar ed* üzere, üzerine
'a. 004b/5, 023b/14
- 'alāmāt** *Ar ad* alametler
'a.+ ı 016a/10
- 'alāmet** *Ar ad* işaret, belirti
'a. 035a/10, 035a/11, 035a/13
- a'lem** *Ar sf* çok (daha, en, pek) âlim
a.+ i 032b/7
- 'ālem** *Ar ad* dünya, cihan
'ā.- i ervāhdan 008a/13
nūr-ı muḥammed-i 'ā.- i
esrārdan 008a/12
'ā.- i eşbāha 008a/13
'ā.- i etvāra 008a/12
faḥr-i 'ā. 026b/14
irşād-ı 'ā.+ in 024b/12
'arş-ı rabbi'l- 'ā.+ ine 024b/10
'ā.+ lere 019b/3, 029a/1, 029b/8
- ālet** *Ar ad* araç, nesne, aygıt
ā.+ lerinden 045a/9
- 'alevlen** – *T ey* alevlenmek, tutuşmak
'a.- dirmege 012a/14
'a.- üp 012a/12
- 'aleyhi** *T Ar ad* onun üzerine
'a. 002b/8, 004a/14, 006b/14,
007a/9, 011a/13, 014a/12, 016a/6,
018a/3,
018a/7, 018b/10, 019b/3,
024a/5, 024a/9, 029a/12, 032a/9,
033a/10, 033a/15,
036a/11, 037b/8, 037b/14,
038b/12, 038b/15, 039b/15, 040a/12,
043b/15, 045b/14,
049a/14
- 'aleyhi's- selām** *Ar ün* selam onun üzerine olsun
'a.- selām 016b/11, 019b/6,
040a/3, 042a/2, 045a/6, 046a/3
'a.- selāma 029b/14, 043a/2
'a.- selāmdan 008b/9
'a.- salātu ve's-selām kendi
029b/4

‘a.- selām aña 047a/9
 ‘a.- selām a‘rābīye 042a/8
 ‘a.- selām aşhāb-ı kerimile
 025a/14
 ‘a.- selām āyīnede 044b/15
 ‘a.- selām beni 006b/15
 ‘a.- selām bir 041a/11, 043a/13
 ‘a.- selām birkaç 040a/6
 ‘a.- selām buyurdı 039b/1
 ‘a.- selām buyurdılar 038a/8,
 040b/11, 046a/11
 ‘a.- selām dağı 049a/6
 ‘a.- selām enes 047b/11
 ‘a.- selām feth-i mekke 046a/9
 ‘a.- selām gelüp 047a/15
 ‘a.- selām gümüşden 043b/2
 ‘a.- selām her 036a/6, 047a/3
 ‘a.- selām hicāmet itdirüp
 045b/12
 ‘a.- selām içdikde 042a/6
 ‘a.- selām içecekleriñ 039a/14
 ‘a.- selām ile 008b/4, 022b/14
 ‘a.- selām karpūzı 040b/6
 ‘a.- selām kasem 039a/9
 ‘a.- selām maḥzūn oldı 023b/12
 ‘a.- selām muḥrim 045b/3
 ‘a.- selām namāza 047a/11
 ‘a.- selām namāzdan 047a/12
 ‘a.- selām nāzil olup 037b/13
 ‘a.- selām nuzūl idüp 030b/13
 ‘a.- selām ol 042a/13, 042b/1
 ‘a.- selām rabbisine 040a/14
 ‘a.- selām şalāt-u ve’s-selām
 ba‘dinde 002b/3
 ‘a.- selām südi 042a/7
 ‘a.- selām taḥkīk 046b/15
 ‘a.- selām tāze 040b/2
 ‘a.- selām tıynetinde 006b/6
 ‘a.- selām üç 045b/7
 ‘a.- selām ümmü 047b/5
 ‘a.- selām ve 007b/13
 ‘a.- selām yā 021a/10, 047b/9
 ‘a.- selām yigirmi 025a/3
 ‘a.- selām yine 048b/15
 ‘a.- selāma arpa 038b/13

‘aleyhi’ş- şalātu ve’s-selām *Ar ün*
 salāt ve selam onun üzerine olsun
 ‘a.- şalātu 031a/5, 046b/2

‘a.- şalātu ve’s-selām asv
 021b/11
 ‘a.- şalātu ve’s-selām bir
 044b/11
 ‘a.- şalātu ve’s-selām bize
 042a/1
 ‘a.- şalātu ve’s-selām
 buyurdılar 042b/5, 044b/3
 ‘a.- şalātu ve’s-selām dağı
 034a/7
 ‘a.- şalātu ve’s-selām ḥuzūrına
 042b/10
 ‘a.- şalātu ve’s-selām ile 048b/8
 ‘a.- şalātu ve’s-selām
 kemālâtını 028a/3
 ‘a.- şalātu ve’s-selām
 oturdıkları 041a/15
 ‘a.- şalātu ve’s-selām şulbinde
 029b/12
 ‘a.- şalātu ve’s-selāma ittibā‘
 048a/8
 ‘a.- şalātu ve’s-selāma ṭibleriñ
 041a/8
 ‘a.- şalātu ve’s-selāma zāhir
 021b/8
 ‘a.- şalātu ve’s-selāmiñ ba‘ş
 030a/2
 ‘a.- şalātu ve’s-selāmiñ ba‘zı
 019a/6
 ‘a.- şalātu ve’s-selāmiñ ehl-i
 cennet 031b/8
 seyyidi’l-resūlīn ‘a.- şalātu
 ve’s-selāmiñ kadd-i kāmeleri 026a/4
 ‘a.- şalātu ve’s-selāmiñ kitfeyni
 036b/10
 ‘a.- şalātu ve’s-selāmiñ sükke
 041a/5
 ‘a.- şalātu ve’s-selāmiñ vücūd-ı
 şerīflerinde 025b/14
 ‘a.- şalātu vesselāmiñ 044a/13
 ‘a.- şalāvatu ve’s-selām evvel
 030b/3
 ‘a.- şalāvātu ve’s-selāmiñ
 ḥuzūrında 022b/3
 ‘a.- şalāvātu ve’s-selāmiñ 013a/3
 ‘a.- şalātu ve’s-selām ümmetini
 016b/8

‘aleyhi’s-selām *Ar ün* Allah’ın
 selamı onun üzerine olsun

- ‘a.+ a beni 046b/14
‘a.+ a bir 039a/5, 042a/11
‘a.+ a girüp 047a/8
‘a.+ a hattā 008b/12
‘a.+ a hitāb idüp 021a/4
‘a.+ a melā’ike-i kirām 029b/10
‘a.+ a nazar idüp 015a/11
‘a.+ a nisbet 048a/9
‘a.+ a risālet 015a/2
‘a.+ a varınca 007b/1
‘a.+ a ve 008b/12
‘a.+ da bir 048a/1
‘a.+ dan ğayrı 029a/10
‘a.+ ı āmāmime 015a/5
‘a.+ ı çağırıldı 038b/10
‘a.+ ı gördüğinden 030b/4
‘a.+ ı gördü 041b/9
‘a.+ ı görmedim 018a/9
‘a.+ ı istediler 023b/7
‘a.+ ıla hayber 048b/7
‘a.+ in bize 043b/12
‘a.+ in cebhen 008b/3
‘a.+ in du‘ası 006b/9
‘a.+ in hıfzı 023a/10
‘a.+ in iki 046b/8
‘a.+ in mübārek 041a/3
‘a.+ in rāyihasından 040b/15
‘a.+ in ridāsını 043a/1
‘a.+ in saçları 045a/13
‘a.+ in sağında 042a/5
‘a.+ in seffineden 029b/13
‘a.+ in şulb-ı pākinde 008a/15
‘a.+ in vilādetine 014b/15
- ‘aleyhimü’s-selām** *Ar ün* Allah’ın selāmı onların üzerine olsun.
‘a.- selām āsarına 028b/13
enbiyā’-yı ‘a.- selām nübüvveti
009b/8
‘a.- selām simāsı 028a/2
‘a.+ u ‘indinde 031b/12
- al(ı)n** *T ad* alın
a.+ ı 027b/8
a.+ ları 027b/7
- ‘alī** *özel ad* Hazret-i Ali, dört büyük halifeden sonuncusu
‘a. 022b/1, 023a/8, 035b/9,
044a/1
- hazret-i ‘a. 023a/9, 023a/13,
029a/7, 032b/14, 035b/8, 045b/10,
049a/13
- ‘alīm** *Ar sf* çok bilgili
‘a. 004a/10
- ‘ālim** *Ar sf* bilgili, ālim
‘ā. 016a/2, 033a/7
- ‘āliye** *Ar sf* yüce, yüksek
‘ā. 044b/1
- allāh** *Ar ad* Tanrı, Allah
a. 039a/10, 043b/5
enbiyā’-yı a. 007b/13
hayr-ı halk-ı a. 048a/3
a.+ u 008a/8
a. 029a/8, 041b/13
- allāhumme** *Ar ün* Allahım
a. 037a/3
- ‘allāme** *Ar ad* çok bilgili, her şeyi bilen
padişāh-ı ‘a. 026a/14
- alt** *T ad* alt
a.+ indaki 040a/1
- altı** *T sa sf* altı
a. 005a/2, 036b/2, 048b/3
- altıncı** *T sı sa sf* altıncı
a. 010a/3, 010b/3, 025a/10
- altmış** *T sa sf* altmış
a. 048a/15
- altun** *T ad* altın
a. 037b/9, 038a/1
a.+ dan 014b/7
- ‘ām** *Ar sf* herkese ait, umûma mahsus
‘ā. 003a/6
- ‘amā** *Ar ad* hiçbir şeyin varlık sahasına çıkmadığı, yokluk alemi
‘a.+ yımdır 046a/13

- a'mā** *Ar sf* kör
a. 021a/2
- emām** *Ar ad* ön
a.+ mda 036b/5
'aleyhi's-selāmı ā.+ e 015a/5
- 'amel** *Ar ad* iş, niyet
hātıme-i 'a.+ idir 037a/11
'a. 034b/15
- 'amīm** *Ar sf* umûmî, yaygın
surūr-ı 'a. 011b/13
- āmıne** *özel ad* Hz. Muhammed'in annesi
ā. 007a/13, 007b/14, 008b/15, 009a/12, 009b/11, 011a/12, 013a/6, 014b/6,
016a/8, 019a/9
ā.+ niñ 014a/13
- 'āmırī** *özel ad* Ebu Hasan el-Āmirī
'ā. 022b/4
- 'ammi** *Ar ad* amca
'a.+ si 019a/11, 020b/15, 022a/11
'a.+ siniñ 022a/14
- ān** *Ar ad* zamanın bölünemeyecek kadar kısa parçası, lahza, dem
ā. 027a/11
- ana** *T ad* anne
a. 019a/9, 028a/6
- aña** *T ad* ona
a. 012a/13, 015b/11, 021a/14, 023a/4, 027b/11, 028b/8, 043a/15, 043b/3,
048b/11, 049a/3
'aleyhi's-selām a. 047a/9
a. 009a/6, 013b/4
a. 008a/9, 016b/3, 016b/14
- 'anāşır-ı erba'a** *Ar ad* dört unsur
'a. 008a/5
- 'anber** *Ar sf* güzel koku
'a.- i hāliş 016b/7
'a. 041a/1
turre-yi 'a. 027a/9
- ancağ** *T b* ancak, fakat
a. 003a/13, 046b/1, 047a/1, 048a/2
- andan** *T zm* ondan
a. 008b/11, 008b/12, 014a/2, 014b/9, 015b/11, 020b/7, 022a/12, 024b/9,
025a/15, 030b/11, 035a/3, 041a/7, 042b/7
- 'anhā** *Ar zm* ondan
'a. 022a/13, 023a/7, 044a/13
'a.+ dan 016a/1, 037b/7, 040b/5, 041a/8, 041a/15, 044b/10, 045a/6, 045a/12
- 'anhu** *Ar zm* ondan
'a. 012b/9, 022b/2, 023a/14, 029a/8, 035b/12, 042a/7, 046a/3, 047b/11
'a.+ dan 007a/7, 035b/12, 038b/9, 039a/13, 040a/6, 040b/2, 040b/10, 041a/5, 041a/10, 041b/15, 042b/4, 043b/1, 043b/12, 044b/3, 044b/14, 045b/2, 045b/11, 046a/8,
046b/2, 046b/13, 047a/7, 049a/13
- 'anhum** *Ar zm* onlardan
'a. 023b/5
- anı** *T zm* onu
a. 004b/8, 012b/8, 012b/15, 013b/4, 013b/7, 015b/8, 016b/1, 017a/10,
018a/2, 018a/13, 018a/15, 018b/2, 019a/1, 019b/1, 019b/3, 020b/14, 023b/11,
031a/2, 036b/12, 038a/7, 042b/7, 043a/8
- anıñ** *T zm* onun

a. 010b/7, 012b/6, 013a/10,
018a/12, 019a/1, 023b/2, 023b/3,
024a/8,
026a/7, 026a/8, 028b/6, 028b/7,
031a/8, 035b/14

anıfla *T zm* onunla

a. 009b/12, 019a/13, 029b/6,
031b/1, 035b/13, 036b/9, 036b/12,
038a/1,
039b/10, 045a/10

anlar *T zm* onlar

a. 015a/10, 016a/4, 019a/8,
020b/6, 023b/8, 037b/3, 047b/2, 049a/2
a.+ ıla 011a/14

anlara *T zm* onlara

a. 033b/6, 034b/3

anlardan *T zm* onlardan

a. 034a/13

anlarıñ *T zm* onların

a. 017a/7, 028b/14, 030a/1

anlarıñ *T zm* onların

a. 008a/11

ara *T ad* ara, boşluk

a.+ ñızda 034a/11
a.+ sına 046a/8
a.+ sında 027a/11, 034a/13
a.+ sından 017a/7
a.+ sını 019a/5
a.+ ya 020b/1
a.+ sında 020b/3, 033a/12
a.+ sına 046a/2

a'rāb *Ar ad* Araplar

a.+ dan 032b/2

'arabiyet *Ar ad* Arapça ile ilgili olan
(ilim, kitap, fikir)

'a.+ den 003a/7

a'rābī *Ar ad* çölde yaşayan Arap

a. 042a/4
'aleyhi's-selām a.+ ye 042a/8

'arabī *Ar ad* Arapça

kitāb-ı 'a. 021a/1

'arāk *Ar ad* ter

'a.- ı kaçresinden 008a/11

araşdır - *T ey* araştırmak

a.- ırlar 039a/1

art *T ad* art, arka

a.+ ıma 021b/15 (ardıma)
a.+ ımda 033b/15 (ardımda)
a.+ ına 035a/7 (ardına)
a.+ ınca 033b/14, 040a/7
(ardınca)
a.+ larından 046a/7

'arefe *Ar ad* arife, bayramdan önceki
gün

'a.+ sini 036b/2

'arız *Ar ad* yanak

'ā. 027b/3

arpa *T ad* arpa

a. 040a/4, 040a/9, 040a/10
'aleyhi's-selāma a. 038b/13

'arş *Ar ad* islam inancına göre
göğün en yüksek katı

'a.- ı ālāya 009a/5
'a.- ı rabbi'l- 'ālemine 024b/9
ehl-i 'a. 031b/10
nübüvvet-i 'a. 007a/10
'a.+ ı 006a/13

art - *T ey* artmak

a.- maz 040a/11

arż *Ar ad* dünya, toprak

a.- ı hizmetini 013a/1
a. 002b/9, 006b/3, 009a/14,
014a/15
a.+ ın 004b/6
ehl-i a.+ ıñ 028b/2
hazā'in-i a.+ ıñ 037b/4

'arż *Ar ad* bir büyüğe sunma,
gösterme, bildirme

'a. 037b/5, 037b/9
'a.+ ı 043a/5a

- ‘aşā** *Ar ad* uzun sopa, değnek, baston
‘a.+ sına 018b/2
- āšār** *Ar ad* eserler
ā. 010b/14
ā.+ ıla 033a/3
‘aleyhimü’s-selām ā.+ ma
028b/13
- aşhāb** *Ar ad* sahabeler
a.- ı fīli 009b/5
‘aleyhi’s-selām a.- ı kerimile
025a/14
a.- ı kirām 034b/1, 037b/1
a.- ı kirāma 039b/8
a.- ı kirāmıla 026a/1
a.- ı kirāmıñ 033b/14
a.- ı şafā-yı humreti 027a/2
a. 025b/3, 033b/5, 034a/12
a.+ ıla 046b/11
a.+ ım 044b/4
- ‘āšī** *Ar sf* karşı gelen, günahkar
‘ā. 029b/8
- āsiyye** *Ar özel ad* İslam'a göre Firavun'un Hz. Mûsâ'ya iman etmiş olan eşi.
ā. 011a/8
- ‘asker** *T ad* er, orduda görev yapan erden generale kadar herkes
‘a. 025a/6
- aşlāb- ı tāhirāt** *Ar b ad* Hz. Muhammed’in oğulları
a. 007a/12
- aş(1)l** *Ar ad* asıl, esas, kök
a.+ ında 029a/3
- aşnām** *Ar ad* putlar, tapılan şeyler
a. 012b/1, 018b/12, 022b/11
a.+ a 022b/6
a.+ ı 017b/3
- āşikār** *F sf* belli, açık, meydanda
ā.+ e 010b/5
- at -** *T ey* atmak
a.- arım 018b/1
a.- up 014b/2, 017a/10
- at** *T ad* at
a.+ a 035a/6
a.+ iñ 035a/8
a.+ lı 024a/2
a.+ lu 026b/12
- āteş** *F ad* ateş, od, hararet, kızgınlık
ā. 012a/11
- āteş-perest** *F sf* ateşe tapan
ā. 012a/10
- aṭhar** *Ar sf* çok temiz
a. 042b/9
- ‘aṭṭār** *Ar ad* aktar
‘a. 041a/4
- aṭyeb** *Ar sf* çok güzel, hoş
a.+ dir 042b/9
a. 013b/15
- ‘avārifi’l-ma‘ārif** *Ar b ad* mârifet lutufları
‘a.+ de naḳl 033a/13
- ‘avd** *Ar ad* geri dönme, rücû.
‘a.+ ma 021b/9
‘a.+ larından 024a/15
- ‘avdet** *Ar ad* dönüş, geri geliş
‘a. 015b/6
- avkân** *T sf* uzak
a.+ dan 021b/12
- ay** *T ad* ay, otuz gün
a. 022a/10
a.+ da 009b/10, 009b/13, 009b/15, 010a/1, 010a/2, 010a/3, 010a/5, 010a/6,
010a/7
a.+ dan 036a/4, 036a/11
a.+ iñ 036a/6, 036a/8, 045b/15

- rebī'ül-evvel a.+ indan 020a/2
a.+ mñ 036a/14
a.+ m 036a/12
rebī'ül-evvel a.+ mñ 009a/2
rebbī'ül-evvel a.+ muñ 010a/9
- ayak** *T ad* ayak
a. 041a/14, 041b/1, 041b/2
a.+ ları 041b/2
a.+ larını 033b/5
a.+ ı 016b/11
a.+ muñ 016b/12
- ayakçabı** *T b ad* pabuç, kundura
a.+ nı 035a/5
- 'ayān** *Ar sf* açık, âşikâr, belli
'a. 027b/8
- āyāt** *Ar ad* ayetler
ā. 003b/9
- 'ayıb - ayıp** *Ar ad* utanılacak şey, kusur,
ayıp
'a.- lamaz 034b/12
- āyīne** *F ad* ayna
'aleyhi's-selām ā.+ de 044b/15
ā.+ ye 044b/13, 045a/4
- 'āyişe** *özel ad* Hazret-i Ayşe, Hz. Muhammed'in eşi
'ā. 040b/5, 041a/7, 041a/14, 044b/10, 045a/3, 045a/5, 045a/12, 047a/13
hazret-i 'ā. 015b/15
'ā.+ ye 036a/7
- aylık** *T ad* belirli aydan beri var olan, aylık
a. 028a/8
- 'ayn** *Ar ad* göz, bir şeyin eşi, pınar farz-ı 'a. 003b/4
kurre-i 'a.+ m 040b/13
'a.+ mı 017a/11, 036b/3
- 'aynen** *Ar zf* olduğu gibi, değişmeksizin, aynıyle
'a. 036b/12
- 'aynī** *Ar sf* gözle ilgili
'a.+ ni 019a/5
- ayrıl - ayrı** *T ey* ayrılmak
a.- an 045b/9
a.- sa 026b/4
- ayrı** *T sf* farklı ve değişik başka a. (ayru) 034a/13
- 'azāb** *Ar ad* işkence, keder
'a.- ı istisāl 030a/3
'a.+ mı 022a/15
'a.+ la 029a/15
'a.+ indan 013a/10
- āzād** *F sf* kurtulmuş serbest olan
ā. eylediler 013a/9
ā. idüp 013a/5
- 'azamet** *Ar ad* büyüklük, yücelik, ululuk
'a. 002a/5
hicāb-ı 'a.+ de 004b/10
- a'zame** *Ar ad* eskiden, büyük görünmesi için kadınların bağladıkları arkalık
bāb-ı a.+ e 018a/4
- a'zīm** *Ar sf* büyük, ulu, iri
a.- i kur'ān-ı 'azīmü's-şāndır müteḍemmin 048a/11
nūr-ı 'a. 011b/13
nūr-u 'a. 014a/2
meclis-i 'a. 023b/7
- 'azīme** *Ar sf* büyük, ulu, iri
'a. 012a/5
'a.+ sini 026a/3
ahvāl-i 'a.+ sini 018a/1
- b-**
- bāb** *Ar ad* kapı
b.- ı a'zeme 018a/4
- baba** *T ad* baba
b.+ ları 019a/8
b.+ m 006b/8

- b. 043b/14
b. 045a/12
- ba'd** *Ar ad* zaman
b.+ inde 022a/6, 023b/2,
023b/3, 025a/7
'aleyhi's-selām şalāt-u ve's-
selām b.+ ĩnde 002b/4
b.+ inde 044a/14
- ba'dehu** *Ar zf* ondan sonra, daha
sonra
b. 008b/2, 008b/5, 013a/5,
013a/7, 016b/8, 019a/11, 020a/11,
020b/14, 021b/1,
023a/2, 023a/7, 023a/8,
023a/15, 023b/1, 023b/15, 030b/15,
039a/6, 040a/1,
041b/3, 041b/10, 041b/11,
041b/12, 043a/14, 049a/8
- bağla-** *T ey* bağlamak
b.- rım 034b/3
b.- rız 034b/3
b.- rdı 037b/1
- bāğ** *F ad* bağ, bahçe
b.- ı firdevsde 026a/7
- behā** *F ad* kıymet, paha
b.+ sı 014a/15
b. 032a/4
- bahāne** *F ad* mâzeret
b.- i şefā'at 003a/15
- bāhire** *Ar ad* çok koşan cins deve
b.+ siniñ 048a/11
- baħr** *Ar ad* deniz, derya
b.- ı hidayete 006a/6
b.- ı ĩhkmete 006a/4
b.- ı kerāmete 006a/6
b.- ı ĩudrete 006a/5
b.- ı ma'rifete 006a/7
b.- ı muħabbete 006a/5
nūr-ı b.- ı nuşrete 006a/4
b.- ı raħmete 006a/5
b.- ı şefā'ate 006a/6
b.- ı sehāvete 006a/6
- b.+ larından 001b/6
b.- ı 'aķıl 014a/13
- ba'ıd** *Ar sf* uzak, irak
b. 018b/13, 026b/6
mābeyne'l-menkibeyni 026b/6
b.+ den 036b/15
- baķ-** *T ey* bakmak
b.- arım 043a/15
b.- dı 047a/7
b.- dıķda 045a/4
- bāķi** *Ar sf* daimi, kalıcı
b. 006a/10, 008b/7, 041b/15
- bal** *T ad* bal
b.+ dan 011b/10
- bālā** *F sf* yüksek, üst, aşırı
b.+ sında 026a/8
- bālāter** *F sf* pek yüksek, daha yüksek
b. 026b/3
- bāliğ** *Ar sf* erişmiş, yetişmiş, vâsıl
olmuş
b. olmadı 027a/14
- baña** *T zm* bana
b. 010a/10, 011b/10, 020a/5,
020b/7, 023b/13, 024a/3, 028a/13,
032b/9, 032b/11,
037b/9, 039a/6, 039a/7,
039a/11, 040b/12, 045b/12
- bār** *F ad* meyve
b. 006a/8, 015b/6
- bāriye** *Ar ad* bahriye, denizci
emr-i b. 008b/10
- ba's** *Ar ad* gönderme, gönderilme,
yeniden dirilme
b. 023a/1, 028b/1, 037a/5
'aleyhi's-şalātu ve's-selāmıñ b.
030a/2
- başar** *Ar ad* görme
b. 004a/8

- b.+ a 044b/5
- başır** *Ar sf* gören
b. 004a/11
- başra** *Ar ad* Irak'ta bir kent
b. 019a/14
- baş** *T ad* baş, kafa
b. 040a/1, 040a/2
b.+ a 046a/14
b.+ dan 044b/5
b.+ ım 011b/8
b.+ ımı 021b/15
b.+ ımı 017a/2
b.+ ınıñ 027a/7
b.+ nuñ 027a/13
b.+ ları 046a/6
b.+ larına 046a/1
b.+ larında 046a/10
b.+ larından 012b/2, 045b/4,
045b/5
b.+ larını 038a/3
b.+ nuñ 027a/13
- başla-** *T ey* başlamak
b.- r 044b/13
b.- mağı 044b/9
- başmak** *T ad* bir çeşit ayakkabı,
pabuç
b.+ lı 041b/3
- bâtl** *Ar sf* yanlış, gerçekle ilgisiz
bulunmayan
b. 022b/12
- bat(ı)n** *Ar ad* karın
b.+ larından 037b/3
- ba'zı** *Ar zm* birazı, bir kısmı, kimi
b. 003a/7, 010b/14, 014a/5,
017a/1, 021b/3, 022b/6, 027a/6,
036b/10, 037a/2,
043a/9, 044b/1, 047b/14,
049a/1
'aleyhi's-şalātu ve's-selāmiñ b.
019a/7
b.+ lar 025a/10, 025a/11,
025b/3, 030a/9, 030b/14
- bedel** *Ar ad* karşılık, bedel
b.+ ine 037a/2
- beden** *Ar ad* beden, vücut
b. 026b/12
- bedir** *Ar ad* dolunay
b. 024b/15, 027b/1
leyle-i b.+ de 027a/15
- beğen** - *T ey* beğenmek
b.- dikleriçün (beğen-) 039a/5
b.- ürler (beğen-) 040b/1
- beķā** *Ar ad* devam, evvelki hal
üzere kalmak
b. 004a/4
- bekir** *özel ad* Hazret-i Ebu Bekir, ilk
halife
b. 042a/5
b.+ e 042a/8
- belā** *Ar ad* gam, keder, musibet
b.+ dan 013b/6
- belde** *Ar ad* kasaba, şehir, diyar
nām-ı b.+ niñ 024b/3
- beli** *F ün* evet, hay hay, peki
b. 016a/5
- belki** *Ar+F zf* ihtimal, umular,
olabilir
b. 002a/10, 002b/9, 005b/13,
007a/11, 009a/5, 015b/13, 020b/10,
048a/2
- ben** *T zm* ben, birinci tekil şahıs
b. 006b/4, 014a/1, 014b/2,
017b/8, 018a/11, 018a/13, 020a/6,
020a/9,
020b/8, 023a/2, 037b/10,
038b/11, 039a/1, 039a/7, 039a/8,
039b/6, 039b/14,
040b/15, 041a/2, 042a/15,
043b/12, 045b/13, 047a/2
b.+ den 028b/11, 038b/2

b.+ i 011a/6, 013b/12, 013b/14,
017b/2, 018a/13, 018b/3, 020a/7,
022a/5,

027a/10, 043a/14, 049a/14

‘aleyhi’s-selām b.+ i 006b/15

‘aleyhi’s-selāma b.+ i 046b/14

b. +i 017a/13, 018b/7, 020a/10,
020b/5, 021a/11, 025a/1, 030b/12

b.+ im 004b/4, 017a/12,
017a/13, 018a/12, 034a/5, 034a/6,
034a/7, 034a/8, 040b/13

b.+ imle 028b/1

benāt *Ar ad* kızlar

b. 015b/8

bende *F ad* kul, köle

b.- i- pür-cürm ve 003a/13

berd *Ar ad* soğuk

b. 029b/15

berekāt *Ar ad* bereketler, bolluklar

b.+ ile (beregāt) 013a/10

b. 010b/8

b.+ ile 029b/13, 048a/8

b.+ ile 030a/3

berrāk *Ar sf* berrak, açık, temiz, saf

b.+ inun 027a/2

berr *Ar ad* toprak, kara

b. +i 031b/15

beri *T ed* - den bu yana

b. (berü) 012a/12, (berü)
039a/2, (berü) 043a/15

beş *T sa sf* beş

b. 005a/3, 019b/13, 020a/1,
046b/5

b.+ i 004a/3

beşāret *Ar ad* müjde

b. 006b/14

beşer *Ar ad* insan, beşer

b. 028b/4

bi’t-ṭabi’ b. 027b/15

beşik *T ad* beşik

b.+ ini 015b/14

beşinci *T sı sa sf* beşinci

b. 010a/2, 010b/1

beşir *Ar ad* müjde getiren, müjdecî

ḳur’ān-ı ‘azīmü’ş-şānda b.
029a/13

beyān *Ar ad* anlatma, açıklama,
bildirme

b.- ı murād idüp dir 026a/3

b. 003b/14, 019a/7, 028a/6,
030a/5, 033a/2, 038b/6

b. idüp 046a/5

b.+ a 003a/15

b.+ da 029b/9, 031a/10, 043a/2

b.+ ı 024b/13

b.+ ı 048b/2

b.+ ina 002b/9

b.+ inda 027a/9

beyāz *Ar ad* aklık, beyazlık

b. 001b/6, 011b/8, 011b/10,
013b/14, 026b/7, 042b/3, 042b/9,
047a/5

b.+ dan 042b/13

b.+ ı 042b/6

beyn *Ar ad* ara, aralık

b.+ inde 008b/13, 011a/2,
016a/7, 019a/5

b.+ ine 032b/10

b.+ ini 017a/11

b. +inde 035a/4

b.+ inde 046a/12, 049a/15

beyn *T ad* beyin

b.+ inde 035a/1

beyt-i maḳdis *Ar b ad* Mescid-i Aksa

b.- 009a/4

bırak - *T ey* bırakmak

b.- dılar 043b/1

b.- tı 014a/1

bi- nefsihi *Ar zf* kendisi, kendi
üzerine

b.- nefsihi muḫālefet 004a/4

- b.- nefsihi binüp 035a/7
b.- nefsihi kıtāl 025a/4
b.- nefsihi muḳātele 024b/14
- bi'l-ḥaḳ** *Ar zf* hakkıyla
b. 003b/8
b.- ḥaḳ olan 001b/1, 035b/2
b.- ḥaḳ olup 006b/7
- bikār** *F ad* bekar
b.+ lar 001b/9
- bil -** *T ey* bilmek
b. 026a/14
b.- eler 009a/15
b.- mem 039b/6
b.- mez 028b/3
b.- meziz 016a/4
b.- ur 026b/9
b.- üp 003b/5, 009b/1, 019b/1
b.- ür 041a/12
b.- ürem 034a/10
- bilād** *Ar ad* beldeler, memleketler, şehirler
şā'ir-i b.+ da 012a/15
b.+ ımıza 015b/4
- bilāl** *özel ad* Hazret-i Bilal Habeşi, ilk müslümanlardan, ilk ezan okuyan
b. 049a/8
- bile** *T ed* de, da, hatta, dahi
b. 018a/4, 038b/12
- bin** *Ar ad* oğul
b. 003a/1, 005a/2, 007a/6, 007a/14, 007a/15, 007b/5, 007b/6, 007b/7, 007b/8, 007b/9, 007b/10, 007b/11, 007b/12, 007b/14, 007b/15, 008a/1, 010a/6, 013a/5, 018a/11, 020b/14, 023a/3, 023b/3, 033a/5, 033a/6, 040a/11, 041a/4, 041b/9, 042a/10, 042b/4, 043b/9, 043b/14
'abdü'l-muḩᩤālib b. 007a/15
en-naẓır b. 007b/6
ibrāhimi'l-ḩalīl b. 007b/9
- bin -** *T ey* binmek
b.- dirüp 018a/3
b.- dūrürdi 034a/1
b.- üp 014a/4, 015a/5, 018a/2
bi-nefsihi b.- üp 035a/7
- biñ** *T sf* bin, dokuz yüz doksan dokuzdan sonra gelen sayının adı
b. 004b/7, 004b/9, 004b/11, 004b/12, 004b/13, 004b/14, 005a/1, 005a/3, 005a/5, 005a/6, 005a/8, 005a/9, 005a/13, 005b/2, 012a/12, 025b/3, 025b/4, 032b/8, 048a/15
b.+ de 048a/12, 048a/13
- binā** *Ar ad* yapı, ev, kurma, yapma
b. 006b/9, 012a/10, 022b/1
- binā'en** *Ar zf* dayanarak, -den ötürü, -den dolayı
b. 005b/14, 028b/5, 048a/9
- bindir -** *T ey* bindirmek
b. 046b/14
b.- iriz 047a/1
- binıt** *T ad* binilecek taşıt veya hayvan olmadan
b. +siz (binid) 033b/15
- bint(i)** *Ar ad* kız
b. 007a/13, 007b/14, 008b/15, 011a/8, 011a/9, 019b/14
- bir (1)** *T ad* bir
'aleyhi's-selām b. canibe 041a/11, 043a/13
(2) *T sa sf* bir, sayıların biri
b. 004b/2, 004b/11, 005a/12, 005b/2, 007a/3, 008a/10, 011a/1, 011b/8, 011b/10, 012b/13, 013a/11, 013a/14, 013b/14, 014a/1, 014a/3, 014a/6, 014a/14, 015a/9, 016a/2, 016a/3, 016b/2, 016b/11, 017a/1, 017a/2, 017b/6, 018a/1,

018a/5, 018a/8, 018b/2,
018b/13, 019b/10, 020b/5, 021a/12,
021b/13, 021b/15,
022a/10, 022b/1, 022b/6,
022b/15, 024a/2, 024a/15, 026b/2,
026b/12, 027b/11,
029a/11, 030b/9, 031b/1,
033a/7, 033a/12, 033b/1, 033b/13,
034a/3, 034a/4,
034a/5, 034a/6, 034a/15,
034b/6, 034b/12, 035a/10, 035a/13,
035b/8, 037b/10,
037b/11, 038a/3, 038a/12,
038b/1, 038b/2, 038b/3, 038b/9,
038b/13, 039a/6,
039a/7, 039a/8, 039a/11,
039b/2, 039b/4, 039b/6, 041a/1,
041a/6, 041b/7,
041b/10, 042a/2, 042a/3,
042a/4, 042a/6, 042a/12, 043a/3,
043a/4, 043a/5,
043a/7, 043a/15, 043b/2,
043b/4, 043b/5, 044b/7, 044b/12,
045b/4, 046a/2,
046a/10, 046b/4, 046b/6,
046b/14, 047a/8, 047a/9, 048a/1,
048a/10, 048b/4,
048b/9, 049a/3, 049a/4
'aleyhi's-şalātu ve's-selām b.
044b/11

'aleyhi's-selāma b. 039a/5,
042a/11

'aleyhi's-selāmı b. 048a/1
b.+ den 025b/8, 030a/3
b.+ er 037b/3
b.+ i 016b/14
b.+ inde 045b/15

biri (1) *T zm* bilinmeyen kimse
b. 016b/4, 032b/2, 045b/8,
046b/9

b.+ leri 037b/2
b.+ nde 021b/14
b.+ si 017a/5

(2) *zm* biri, birisi, bir tanesi
b. 048b/4

birbiri *T zm* karşılıklı olarak bir
diğeri

b. (biribiri) 040a/7

b.+ ne (biribiri) 016b/4

birinci *T sıra sa sf* ikinciden önce
olan, ilk

b. 010b/10, 024b/11, 036a/15

birkaç *T b sf* üç beş tane kadar, az
sayıda

b. 042a/12

'aleyhi's-selām b. 040a/6

birle - *T ey* birlemek, bir duruma
getirmek

b.- yüp 003b/5

bişür - *T ey* pişirmek

b.- mesi 034a/7

b.- üp 034a/4

bi't- tabi' *Ar zf* elbette, tabiatıyla

b.- tabi' beşer 027b/15

bitür - *T ey* bitirmek

b.- ür 044b/7

biz *T zm* biz, birinci çoğul şahıs
zamiri

b. 011a/12, 034a/9, 034b/3

b.+ im 031a/5

b.+ den 018b/13, 022b/6

b.+ e 016a/9, 018b/9

'aleyhi's-şalātu ve's-selām b.+

e 042a/2

'aleyhi's-selāmı b.+ e 043b/13

b.+ i 014a/9, 015a/9

b.+ im 018b/14, 044a/8

b.+ ler 011b/1

b.+ lere 035b/2

bizatihi *Ar zm* kendiliğinden
kâdim-i b. 004a/6

boğaz *T ad* boğaz

b.+ la-ması 034a/5

bol *T sf* geniş

b.+ lık 015b/4

boy *T ad* boy, yükseklik

b.+ ı 026a/8, 026a/11, 026a/13

b.+ lu 026a/5, 026a/6

boyun *T ad* boyun
 b.+ mîñ 027a/10
 b.+ larîñun 020b/3
 b.+ una 019a/13

böyle *T sf* bunun gibi, buna benzer
 b. 007a/5, 026a/10, 036a/1,
 045a/1
 b.+ dir 007b/3

bu *T sf* bu, işaret sıfatı
 b. 001b/5, 002a/2, 002b/4,
 003a/3, 003b/9, 004a/2, 005a/11,
 005a/13, 005b/1, 005b/10,
 006a/3, 006a/14, 007a/6, 008a/2,
 011a/11, 011b/7,
 013a/6, 013b/10, 013b/12,
 014b/13, 014b/14, 015a/13, 016a/3,
 016a/5, 016a/15,
 017a/4, 017b/2, 017b/10,
 017b/13, 018a/1, 018b/2, 018b/7,
 018b/14, 018b/15,
 019b/5, 020b/1, 020b/2, 021a/7,
 023b/13, 024b/7, 025a/5, 026b/4,
 026b/9,
 026b/13, 028a/7, 031a/15,
 033a/13, 037a/4, 038a/6, 038a/10,
 042b/2, 042b/13,
 043a/14, 043b/8, 045a/15,
 045b/5, 047a/13, 048a/6, 048b/9,
 049a/11, 049a/12
 b.+ na 017b/14
 b.+ nda 021b/7, 043b/6
 b.+ ndan 002b/1, 009a/12,
 021b/2, 022a/8, 024a/11, 025b/13
 b.+ ñdan 006a/12
 b.+ nı 017a/15, 017b/1, 019b/4,
 026a/14, 036b/13
 b.+ nıñ 013a/13, 044b/9, 049a/2
 b.+ nıñla 049a/6
 b.+ nlardan 008a/6, 018b/13
 b.+ nlardır 024b/15
 b.+ nuñ 017b/1, 026b/9, 027a/8
 b.+ nuñla 023b/11

buhârî *özel ad* Muhammed el-Buhârî,
 hadis ilminin sultanı
 b. 003a/2, 043b/9

buheyrâ *özel ad* Rahip Bahira, Bahira
 Manastırı'nın rahibi
 b. 019a/15

bul - *T ey* bulmak
 b.- dı 026a/7
 b.- dıkda 016a/11, 029a/10
 b.- dum 033a/8
 b.- inan 021b/9, 034b/8
 b.- mayup 040a/7
 b.- undukda 008b/10
 b.- urdı 015b/9
 b.- ursınız 013b/7

bulın - bk. bulun -
 b.- an 025b/3
 b.- anlara 032b/4

bulun - *T ey* bulunmak
 b.- mayup 029a/11

bulut *T ad* bulut
 b. 019a/2, 019b/7
 b.+ lar 001b/6

bunlar *T zm* bunlar
 b. +ı 016a/8

burc *Ar ad* burç, güneşin on iki
 kısmından her biri
 b. 026b/11
 b.+ ndan 010a/13

būy *F ad* koku
 b.- ı güzel 026a/11
 b.- ı hoş 044b/1

buyur - *T ey* söylemek, emretmek,
 demek, eylemek
 b.- dı 004b/3, 006b/12, 031a/5,
 031b/4, 034a/9, 038a/12, 039a/7,
 039a/8,
 039a/12, 039b/7, 042a/10,
 047a/1, 047a/4, 047a/10, 047b/2,
 047b/10, 048b/15,
 049a/8, 049a/12
 'aleyhi's-selām b.- dı 039b/1
 ve's-selām b.- dı 046b/3
 b.- dığı 007a/2
 b.- dıkda 042a/15, 047b/8

b.- dıkları 024b/4
b.- dıklarında 038a/8
b.- dılar 009b/10, 010b/13,
011a/12, 011a/15, 011b/7, 012b/9,
020a/4, 020b/9,
022b/2, 023b/6, 024b/13,
024b/15, 025a/4, 025b/5, 025b/6,
028a/6, 028b/10,
028b/15, 029a/8, 030b/7,
031b/8, 032b/7, 034b/2, 034b/3,
035a/12, 036a/1,
037a/6, 037a/13, 037b/8,
037b/13, 038a/4, 038a/13, 038b/1,
038b/4, 038b/6,
039b/9, 042b/13, 043b/4,
046a/13, 047b/4, 048b/10
‘aleyhi’s-şalātu ve’s-selām b.-
dılar 042b/6, 044b/4
‘aleyhi’s-selām b.- dılar 038a/8,
040b/11, 046a/11
b.- dılar 020b/5
b.- duklarında 031b/2, 034a/15,
036b/3
b.- ıldıkda 015a/3
b.- ilup 032a/10
b.- maları 033a/2
b.- mışlar 024a/15
b.- uldı 031a/15
b.- up 024b/1, 031a/11, 032b/3,
033b/13, 037a/14, 039a/10, 043b/1
b.- ur 032b/1
b.- urlar 033b/7, 034b/12
b.- ur 045a/5

bülend *F sf* yüksek, yüce, ulu
şadd-ı b.+ i 026b/3

bünye *Ar ad* beden, vücut yapısı
b.+ sine 008b/5

bürde *Ar ad* hırka
b.+ sinden 032b/2

bütün *T sf* eksiksiz, tam
c. 007a/12, 008b/15
b. (bütün) 030a/3

büyü - *T ey* büyümek
b.- yüp 015b/9

büyük *T sf* büyük

b. 012a/9, 016b/2
b.+ den 032a/13

-C-

ca’ *F ad* yer, mevki
c. 013b/13

cabbār *özel ad* Hazret-i Cabbar,
Cabbar bin Sahr
nār-ı c. 015a/14, 017b/4

cābir *özel ad* Hazret-i Cabir, sahabe,
fıkıh alimlerinden biri
c. 043b/7, 046a/8

ca’fer *özel ad* Ebu Cafer, Hz.
Muhammed’in amcasının oğlu
c. 043b/14

cāhiliyyet *Ar ad* cahiliyet,
bilgisizlik, cahillik
c.+ de 021a/1

cān *F ad* can, ruh
c. 017a/10

cānib *Ar ad* yan, taraf, yön
c. +e 041a/11
c.- i beyte 015a/6
c.- i fevka 030b/9
c.- i semādan 012b/12
c.- i semāya 015a/14
c.+ inde 041b/14, 042a/12
c.+ ine 041b/4, 043b/11

cāriyye *Ar ad* cariye, hizmetçi kız,
halayık kız
c. 010b/15, 013a/3
c.+ leri 013a/3
c.+ si 023b/1
c.+ yi 013a/5

cebābire *Ar ad* zorbalar,
cebrediciler, halka zulmeden kimseler
c.+ nūñ 012b/1

cebhe *Ar ad* yüz, ön taraf
‘aleyhi’s-selāmın c.+ n 008b/3

ceddī *Ar ad* dede, büyük baba, ananın veya babanın babası
c. 009b/6, 019a/4, 019a/10

cehd *Ar ad* çaba, gayret
c. 013b/6

cehennem *Ar ad* cehennem, ahirette günahkar kulların azap yeri
nār-ı c.+ de 024a/11
nār-ı c.+ den 017b/15

celīl *Ar sf* büyük, ulu
c. 010a/4

celīs *Ar ad* sohbet arkadaşı, hemdem
c. 034b/8

celle *Ar ün* şanı, celali yüce olsun
c. 004b/5, 023b/14

cem´ *Ar ad* toplama, toplanma
c. 003a/3, 028b/6, 034a/8, 034a/14
nās-ı c. 025b/2, 028b/7
c. ider 038a/7
c. itmegi 040b/1

cemā´at *Ar ad* insan topluluğu, imamın arkasında namaz kılanlar
c. 015a/9
c. 016a/3
c. 018a/5
d. 044a/6
c.+ i 023b/12

cemāl *Ar ad* yüz güzelliği
hüsn-i c. 028a/1

cemī´ *Ar sf* cümle, hep, bütün
c. 007a/5, 007b/13, 008a/9, 009a/3, 009b/1, 013b/9, 025b/5, 033a/9

cemīl *Ar sf* güzel
c. 010a/5

cemīle *Ar ad* bir kimsenin hatrını hoş etmek, gönül almak
evşāf-ı c. 026a/2
aḥlāk-ı c.+ lerinde 015b/9

cenk *F ad* savaş
c.+ e 033a/1

cennet *Ar ad* cennet, bahçe, İslam inancına göre Müslümanların öldükten sonra gidecekleri yer
c. 012b/3, 043a/10
'aleyhi'ş-şalātu ve's-selāmīñ ehl-i c. 031b/9
ehl-i c. 042b/12
c.+ de 022b/1
c.+ den 015a/1
c.+ e 047a/10, 047a/14, 047b/1, 049a/9

cerāḥat *Ar ad* yara
c. 048b/11
şedīd-i c. 049a/3

cereyān *Ar ad* akma, akış
c. 015b/5

cesed *Ar ad* ölü beden, cansız vücut
c.- i şerīfleri 015b/8
c.- i şerīflerini 008a/5
c.+ i 009a/7

cevāb *Ar ad* sorulan soruya verilen karşılık, yanıt
c. virdi 040a/15
c.+ a 032b/9
c.+ da 038a/14

cevāz *Ar ad* izin, müsaade
c.+ ı 044a/4
c.+ ını 038b/5

cevf *Ar ad* boşluk, oyuk, iç
c.+ inden 022b/7, 024a/8
c.- i leyilde 024b/1

cevher *Ar ad* gevher, mücevher
c. 014a/14

cevzī *özel ad* İbn-i Cevzi Abdullah, fıkıh alimi
ibn-i c. 042b/15, 043b/8

cibāl *Ar ad* dağlar, cebeller

c.+ de 031b/14
c.+ den 014a/6

cibrîl *Ar ad* Cebrâil.
c.- i üçüncide 020a/12
c. 009a/12, 030b/3, 030b/13,
037b/13, 038a/4, 038a/8

cihân *F ad* dünya, evren, kainat
faḥr-ı c. 026b/10

cihet *Ar ad* yan, yön, taraf
c.+ den 042b/13

cilâ *Ar ad* parlaklık, parıltı
c. 044b/5

cinân *Ar ad* cennetler
mâ'-yî c. 014b/7
mâ'-yî c. 048b/2

cin(n) *Ar ad* cin
c.+ i 002b/5
c. 021b/3
sûre-yî c.+ i 024b/2
tâ'ife-i c.+ i 031b/14
tâ'ife-yî c.+ i 024b/4

cirm *Ar ad* cisim, kalıp
c.- i kamer 027b/2

cû' *A ad* açıklık
c. 013b/13
c.+ dan 037b/2

cûd *Ar ad* cömertlik
c. 002a/2

cülûs *Ar ad* tahta çıkma
ekl-i c. 031b/2
c.+ larında 035b/4

cum'a *Ar ad* perşembeden sonra
gelen gün
c. 009a/1, 009a/10, 035b/7,
046b/6

cur'a *Ar ad* yudum, bir yudum
c. 041b/10

cüş *F ad* coşma, taşma, kaynama
c. iderdi 027a/5

cümle *Ar zm* herkes, hepsi
c. 003b/3, 020a/12, 025b/15,
028a/13, 028b/9, 032b/6, 033a/1,
033a/4
c.+ den 017a/10, 028b/7,
033a/3, 033b/3, 033b/4
c.+ si 003b/13, 009a/7,
012b/11, 025b/12, 028b/4
c.+ sinde 033a/8
c.+ sinden 028a/13, 039a/14,
041a/9
c.+ siniñ 044a/2

cürm *Ar ad* suç, kabahat
bende-i pür-c. ve 003a/13

cüvân *F ad* civan, genç, delikanlı
c. 026b/10

cüz' *Ar ad* cüz, kısım, bölüm
c.- i sâ'ir 033b/1
c.+ dir 033a/14

-Ç-

çağır - *T ey* çağırmaq, seslenmek
'aleyhi's-selâmı ç.- dı 038b/10

çanak *T ad* yayvan kap
ç.+ dan 038b/15

çapaqlan - *T ey* çapaklanmaq
ç.- miş 047b/3

çek - *T ey* çekmek
ç.- üp 032b/2

çekniñ - *T ey* kendine çekmek
sürme ç.- mek 044b/5

çekmek - *T ey* çekmek, başka bir
yere doğru götürmek
sürme ç.- mege 044b/4

çevre *T ad* etraf, civar
ç.+ sin 016b/6

çık - *T ey* içeriden dışarıya
varmaq, çıkmak
ç.- am 018a/14

ç.- dılar 047a/11
ç.- dıkda 033b/9
ç.- ması 029b/14
ç.- tı 019a/13

çıkār - *T ey* çıkarmak
ç.- dım 014a/14

çok *T sf* sayı, nicelik, değer,
ç. 021b/1, 025b/2
ç.+ dur 032a/11
ç.+ ları 044a/6

çorba *F ad* kaşıkla içilen sulu
içecek
ç. 038b/13

çömlek *T ad* toprak tencere
ç. 036a/2

çuvāldız *F ad* kalın, büyük dikiş
iğnesi
ç. 045a/9

-d-

daḥı *T b* dahi, de, bundan başka,
aynı zamanda, hem de
d. 003a/6, 004a/3, 004a/7,
004a/9, 006b/3, 009a/6, 010b/13,
011b/7, 014b/2, 014b/13, 023b/8
014a/1, 017b/2, 018a/11,
018b/12, 019b/6, 020a/9, 020b/6,
020b/9, 021a/4,
021a/6, 021a/7, 024b/9, 025a/5,
026a/14, 026b/5, 026b/8, 027a/6,
027a/15,
027b/3, 028a/3, 030a/1, 030b/7,
031a/9, 031a/12, 031a/14, 031b/1,
031b/5,
032a/11, 034a/4, 034a/6,
034a/7, 034a/15, 034b/4, 036a/12,
037a/14, 038b/11,
039a/1, 039a/7, 039a/8,
041a/14, 042b/14, 047a/2, 048a/10,
048b/5, 049a/8
'aleyhi's-şalātu ve's-selām d.
034a/8

'aleyhi's-selām d. 049a/6

dāḥil *Ar sf* iç, içeri, içinde

d. 017a/2, 024b/6, 033b/10,
049a/10

d. oldı 046a/10
d. oldıkda 025b/8
d. olduḡda 034b/6
d. olmaz 049a/9
d. olup 014a/14
d. olur 049a/10

dā'im *Ar sf* devam eden, devamlı,
sürekli

d. 034b/15, 035b/4, 038a/10
d.+ dir 018b/6

dā'ire *Ar ad* çember biçimindeki
şekil

d.+ sinde 016b/4

dal - *T ey* dalmak
d.- dırdı 006a/7

dalālet *Ar ad* doğru yoldan ayrılma,
yoldan çıkma
d.+den 029a/15

daldır- *T ey* daldırmak
a. 006a/7,

damar *T ad* damar
d.+ lara 045b/10
d.+ lardan 045b/9

dāne *F ad* tane, sayı birimi, adet
d.- i dür 027a/3
d.+ si 033a/12

dār *Ar ad* yer, yurt
d.- ı dünyāya 009b/1

da'vet *Ar ad* çağırma, çağrı, ziyafet
d. 021b/2
d. ider 024a/10, 047a/4
d. idüp 006b/10
maḡām-ı d.+ de 031a/10

dayan - *T ey* dayanmak
d.- araḡ 018b/3

dāye *F ad* bir çocuḡa süt veren
cariye, dadı

- d. 011a/13
- de -** *T ey* söylemek, söz söylemek
d.- diği 004a/6
d.- r 033b/15
d.- r 021a/3, 035a/11
d.- rler 008a/10
d.- yince 023b/11
d.- yü 003a/7, 004b/5, 005a/10,
005b/3, 006b/11, 010a/15, 014a/8,
017b/15,
021b/10, 028a/14, 028b/14,
031a/1, 031a/9, 032a/9, 032b/12,
033a/12, 034a/9,
038a/15, 038b/3, 038b/7,
039a/6, 040a/15, 042a/9, 042b/13,
042b/15, 043a/6,
044a/5, 045a/11, 046a/4,
047b/3, 048b/1
ḥaccetü'l-vedā' d.- yü 025a/13
seyyid'il-kā'ināt d.- yü 004b/3
d.- yüp 015a/13, 015b/2,
034b/4, 047b/13
- decāce** *T ad* tavuk
laḥm-ı d. 038b/4
- def** *Ar ad* öteye itme, savma
d.- i vahşet 011a/2
d. 034b/4, 044b/6
d. +en 014b/11
- def'a** *Ar ad* kez, kere
d. 019b/8, 038a/12
- def'aten** *Ar zf* bir defada, birden
d. 041b/8
- def(i)n** *Ar ad* gömme, gömülme
d. 035b/13
- degil** *T ad* değil
d. 026a/13
d.+ di 014a/5
d.+ dir 023b/11, 048a/13
d.+ im 020a/6
- dehr** *Ar ad* dünya, zaman, devir
d.+ ine 028b/3
- dek** *T ed* kadar, değin
d. 020a/10
- delā'il** *Ar ad* deliller
d. 003b/9
- delālet** *Ar ad* gösterme, yol
gösterme, kılavuzluk
d. 003b/8, 006a/3, 028a/11
d. ider 028a/9, 048a/10
d. iderdi 048a/3
d. itmeyüp 005b/12
d.- āyâtı ve 004a/1
- dendān** *F ad* dış
dür-i d.- ı nefis 027b/12
- deren** *T ad* derleyen, toplayan
d. 013b/13
- dergāh** *F ad* tekke, dergah
d.- ı ḥudāvend 003a/12
d.+ ma 017a/15
- derle -** *T ey* derlemek
d.- se 027a/4
- derün** *F ad* iç, iç taraf
d.+ ma 023b/9, 024a/4
d.+ larında 031b/4
- deryā** *F ad* deniz, derya
d. 012a/9
d.+ da 016b/7
d.+ larda 032a/1
d.+ larıñ 031b/15
d.+ sı 012a/7
d.+ ya 014a/1
- derzī** *F ad* terzi
d. 038b/9
- devām** *Ar ad* sürme, kesilmeme
d. idiñ 044b/4
- deve** *T ad* deve
d. 046b/15, 047a/2
d.+ ler 047a/3
d.+ mi 034b/3
d.+ sine 034a/1

- d.+ ye 035a/7
d.+ yi 047a/3
- devlet** *Ar ad* hükümet, devlet
d. 012b/14
d.+lü 026b/13
- deyü** *T zf* herhangi bir yargıya vararak, diyerek, niteleyerek
d. 030b/7
d.- üp 025b/10
- dışarı** *T ad* bulunulan sınırlı veya kapalı bir yere göre dışta kalan yer, dışarı
d.+ mla 022a/5
- di -** *T ey* demek, söylemek, söz söylemek
d.- di 009b/13, 016a/2, 016a/8, 016a/9, 016a/12, 019a/4, 019b/2, 020b/6,
020b/14, 021a/4, 021a/10, 021b/1, 022b/5, 023a/6, 023a/11, 023b/10, 023b/13,
024a/2, 024a/11, 026a/9, 027b/1, 034a/6, 036a/10, 036a/13, 037b/14, 039a/2,
039b/14, 041a/2, 041a/10, 041a/12, 042a/1, 042a/8, 042b/1, 043b/10, 043b/15,
044a/7, 045a/12, 045b/1, 046a/8, 046b/14, 047a/14, 047b/9
d.- diği 005b/10, 006a/2, 017a/11
nezaketi'l-mevcüdâtı bi-vücüd-ı vâcibü'l-vücüd d.- diği 004a/2
d.- digim 011a/2, 022a/6
d.- digimde 017b/10, 018a/10, 036a/9
d.- diğîñ 021a/7, 047a/14, 048b/13
d.- dikde 011a/14, 012b/15, 017b/4, 018b/9, 019b/5, 020a/5, 021a/5, 021a/11,
030b/12, 034a/7, 034a/10, 038a/2, 047a/2, 047a/5
d.- dikleri 012a/7, 019a/14, 022b/4, 038b/5, 041a/6
- d.- diklerinde 016a/4, 034b/3, 038a/14
d.- diklerine 005b/13
d.- diler 015a/10, 016b/1, 018a/11, 028b/11, 034a/9, 035a/14, 038a/11, 041b/12,
043a/11, 043b/11, 045b/13, 046b/7, 048b/14, 049a/6
d.- dim 010b/15, 017b/8, 018b/1, 020a/6, 020a/9, 037b/10, 039a/9
d.- mek 030a/12
d.- mekdir 030a/9, 030a/14, 030a/15
seyyide'l-beşer d.- mekdir 030b/2
d.- mekdür 030a/11
d.- meniñ 025b/7
d.- menüñ 030a/13
008a/9, 025b/4, 030b/2, 031a/2, 043a/9
d.- nildigini 032a/14
d.- nildikde 040a/13
d.- nilen 024a/14
d.- nilmişdir 026a/6, 027a/9
d.- nilmişdur 026b/9
d.- nilür 009a/6
d.- nür 048a/5
d.- r 014a/12, 014b/6, 015a/4, 016b/1, 017b/5, 018a/1, 018a/14, 018b/15,
027a/3, 035b/1, 035b/11, 036a/7, 037a/2, 037a/7, 037b/15, 038b/9, 038b/10,
041b/9, 043a/2, 043b/8, 043b/9, 044a/3, 044a/8
d.- rler 045b/10
d.- sün 039b/4, 039b/5
d.- yen 047a/4
d.- yince 030b/13, 034b/4
d.- yü 007a/6
d.- yüp 020b/8, 024a/6, 024b/6, 030b/5, 034a/14, 041b/11, 041b/12
zâhibü'l-ḥadîşdir d.- yüp 043b/10
d.- di 017a/4, 026b/4, 034a/5
ḥiṭâb idüp d.- di 047b/12
d.- dikleri 019a/15
ḥâşıl olur d.- diler 039b/11
beyân-ı murâd idüp d.- r 026a/3

d.- rler 045a/1

dik *T sf* bir tarafa doğru eğikliği olmayan
d. 016b/5

dik - *T ey* söküük, yırtık yerleri birbirine eklemek
d.- irdi 035a/6

dikkat *Ar ad* dakiklik, incelik, dikkat
d.+ le 016b/3

diñ - *T ey* sona ermek, kesilmek, durmak
d.- diler 014b/11

dīn *Ar ad* Allah'a inanma ve bağlanma
izhār-ı d. 024b/12
d.+ i 024a/9, 049a/11
d.+ idir 024a/9
d.+ iñ 021a/14
d.+ ine 021a/1

diñle - *T ey* dinlemek, işitmek için kulak vermek
d. 021a/3
d.- yüp 047b/13

dirāz *F sf* uzun
d. 026b/5

diri *T sf* diri, canlı
d. 027a/3, 028a/1

diş *T ad* diş
d.+ leri 027b/10, 028a/1

dişi *T ad* erkeğin karşı cinsi, dişi
d. 046b/15, 047a/2, 047a/3

dit - *T ey* titremek
d.- reyüp 012a/5

dīvān *F ad* meclis, divan
d. 012a/4

dīvār *F ad* duvar

d. 011a/3

diyār *A ad* memleket, diyar
fāris-i d.+ ında 012a/10

diyerek- *T zf* söyleyerek, diyerek
d. 017b/12

diye *T zf* olarak, niyetine
d. 025b/11

diz *T ad* diz
d.+ leri 031b/2

doğur - *T ey* doğurmak
d.- maz 047a/3

dolan - *T ey* dolandırmak, sarmak
d.- dirup 046a/6

dost *F ad* sevilen, güvenilen, yakın arkadaş
d. 011a/1

dön - *T ey* dönmek, yön değiştirmek
d.- dikde 047a/13
d.- düğimde 018a/8
d.- er 041b/4

dördüncü *T sıra sa sf* dördüncü
d. 010a/1, 010a/15, 011a/9
d.+ de 020a/13

dört *T sa sf* dört, dört sayısı
d. 005a/4, 011a/4, 011a/11,
012a/6, 019a/10, 025b/12, 043a/4

du'ā *Ar ad* Allah'a yalvarma, niyaz, birini çağırma
d.+ da 037b/11
'aleyhi's-selāmiñ d.+ sı 006b/9
d.+ sında 006b/11
d.+ yı 037a/4
d. 033b/12

duhūl *Ar ad* girme, giriş, dahil olma
d. 022b/4
d. idüp 023b/9, 024a/4
d.+ im 015a/15

dur - *T ey* durmak
d.- mayup 022a/3
d.- dıkları 041b/1

dünyā *Ar ad* içinde yaşadığımız
alem, yer yuvarlağı
d. 009a/9, 033a/12, 038a/6
ibtidā'-yı d.+ dan 033a/8
dār-ı d.+ ya 009b/2

dürr *Ar ad* inci
d.- i dendān-ı nefis 027b/12
dāne-i d. 027a/3
d. 014b/6

düş - *T ey* düşmek
d.- di 012b/2
d.- diler 018b/12
d.- üp 012b/1, 018b/11

düşmān *F sf* düşman
d.+ in 024a/2

düşmen bk. düşmān
d. 049a/3

düşür - *T ey* düşürmek
d.- ürdi 027a/10

-e-

eb *Ar ad* baba
e.+ leri 007a/14

ebā *Ar ad* baba, ata
e. 047b/9

eb'ad *Ar sf* daha uzak, en uzak, pek
uzak
e. 035a/3

ebediyyen *Ar zf* ebediyen, ebedi
olarak, sonsuza kadar
e. 020b/10

ebeveyn *Ar ad* anne ile baba
e.+ i 008b/13

ebī bk. ebā
neseb-i e. 008a/1

ebrār *Ar sf* hayır sahipleri, iyi
kimseler, özü sözü doğru olanlar
irşād-ı e. 008b/14

ebşār *Ar ad* gözler
e. 036b/13
e.+ a 015b/7

ebū bk. ebā
e. 013a/8, 013a/9, 013a/10,
022a/12, 023a/8, 023b/2, 030b/1,
039a/4,
040a/9, 042a/5, 042a/8,
042b/10, 044a/1, 047b/6, 047b/7,
048b/6
ibn-i e. 027b/1

ebū'l-beşer *özel ad* insanlığın atası.
Hz. Âdem.
e. zāhir olup 009b/11

ebū'ālīb *özel ad* Hz. Ali'nin babası
ve Hz. Muhammed'in amcasıdır.
e. 019a/12

ebvāb *Ar ad* kapılar
e.- ı nār 012b/4
e.- ı semāvāt 012b/3
e.+ ı 010b/6

ebyāz *Ar sf* ak, beyaz, bembeyaz
e. 042b/7
sevb-i e. 042b/11

ecma'in *Ar ad* hepsi, bütünü
e. 023b/5

edā *Ar ad* tarz, üslup, davranış ve
anlatış biçimi
e. 025b/6, 025b/12
e.+ sı 002b/2

ef'āl *Ar ad* fiiller, eylemler
e.- i haccı 025b/11
e.- i 'umreyi 025b/11

efdal *Ar sf* daha faziletli, en ala,
üstün
e. 042b/13, 044a/9
e.+ dir 044a/5

- eflāk** *Ar ad* felekler, semālar
e.+ de 015b/15
e.+ i 002a/7, 027a/12
- eg -** *T ey* eğik duruma getirmek, eğmek
e.- üp 038a/3
- eger** *F b* eğer, şayet
e. 017b/8, 018a/15, 021a/14, 024a/10, 031a/15, 034b/12, 035a/2, 039a/11
- ehl** *Ar sf* sahip, malik, mutasarrıf
e.+ leri 040a/8
e.- i 'arş 031b/10
e.- i arzîñ 028b/2
e.- i beyt 038a/12, 038a/14, 040a/10, 038a/12, 038a/14, 040a/10
ehl-i b.+ lerine 033b/11
e.- i cennet 042b/12, 043a/10
'aleyhi'ş-şalātu ve's-selāmîñ e.- i cennet 031b/9
e.- i hicāz 026b/4
e.- i ma'şiyeti 029a/15
e.- i mekkeyi 006b/10
e.- i nār 031b/9
e.- i nārdandır 048b/9, 048b/13
e.- i şām 019b/9
e.- i t̄ā'ate 029a/14
e.- i tefsīrden 006b/12
e.- i tuğyān 012a/3
e.+ imize 017b/5
e.+ ine 018a/2
- ekber** *Ar sf* (daha, çok) büyük
nāmus-ı e. 020a/12
- ekl** *Ar ad* yeme
e.- i culūs 031b/2
e. 026a/1, 034b/13, 037a/14, 038a/12, 038a/15, 038b/4, 038b/6, 039b/10
e.+ i 039b/12
- ekmek** *T ad* ekmek, yiyecek
e. 040a/13
e.+ i 038b/13, 040a/9, 040a/10
e.+ ini 040a/5
- e.+ leri 040a/9
- ekmel** *Ar sf* (daha, pek) mükemmel, kusursuz
e. 015b/10, 033b/5
- ekser** *Ar sf* en çok, fazla
e. 034b/15, 036b/2, 040a/9
- el** *T ad* kolun bilekten parmak uçlarına kadar olan bölümü; organ, el
e.+ in 019b/2
e.+ inde 043b/13
e.+ ine 042b/2, 043b/6
e.+ ini 016b/12
e.+ inüñ 043a/11
e.+ iyle 044b/12
e.+ lerinde 014b/7
e.+ lerine 040b/3, 040b/4, 041a/3, 043b/7
- elçi** *T ad* aracı
e.+ ler 043a/3
- elem** *Ar ad* ağrı, acı, sızı
e. 013b/4
- elen -** *T ey* elekten geçirilmek
e.- miş 040a/13, 040a/14
- elli** *T sa sf* kırk dokuzdan sonra gelen sayının adı, elli
e. 024b/10
- ellinci** *T sı sa sf* ellinci
e. 024a/13, 024b/7
- em -** *T ey* dudak, dil ve soluk yardımıyla bir şeyi içine çekmek, somurmak, emmek
e.- di 014b/4
- emānet** *Ar ad* emniyet edilen kimseye bırakılan şey, eşya veya kimse
e. 018a/14
- emīn** (1) *Ar sf* emniyet sahibi, korkusuz, güvenen
e. oldılar 030a/4
(2) Hz. Muhammed

- e. 014b/1, 019b/2
- em(i)r** *Ar ad* iş buyurma, buyruk
e.+ e 018b/2
e. 029b/2, 031a/9, 034a/4
e. eyledikte 004b/5
e. idüp 009a/12, 038a/15,
045b/12, 049a/8
evvel-i e.+ de 030b/15
e.+ imiñ 006b/8
e.- i bāriye 008b/10
e.- i ḥatıra 003a/9
- emizr** - *T ey* emzirmek
e.- e 012b/15
- emlāk** *Ar ad* mülkler, mallar
e.- ı taḥrīk idüp 015b/14
- ‘emmizāde** *Ar+F ad* babanın amca
veya dayı oğulları, amca oğlu
‘e. 021a/3
- emşāl** *Ar ad* örnekler, eşler, benzer
e.+ inde 044b/9
- emzir** - *T ey* emzirmek
e.- di 013a/7, 013a/12
e.- irse 013b/4
e.- üp 013a/7
- enbiyā’** *Ar ad* müstakil şeriat sahibi
olmayan peygamberler
e.+ niñ 007a/5, 028b/9, 038b/2
e.- yı ‘aleyhimü’s-selām
nübüvveti 009b/8
e.- yı allāh 007b/13
e.- yı ‘izām 031b/12
e. 008a/10, 028a/2
- endām** *F ad* beden, vücut
e.+ ı 026a/13
- enes** *özel ad* Enes bin Mâlik, İslam
peygamberi Muhammed'in sahabisi.
e. 038b/8, 038b/10, 040b/1,
040b/10, 041a/4, 041a/10, 041b/9,
041b/15,
043b/1, 043b/4, 043b/11,
044b/14, 046b/13, 047a/7, 047b/14
- ‘aleyhi’s-selām e. 047b/11
e.+ den 040b/14, 045b/6,
045b/13, 047b/4, 047b/10
- enfes** *Ar sf* çok (daha, en, çok) nefis,
çok güzel
nefs-i e.+ lerine 029a/5
e.+ leriniñ 033b/2
- enhār** *Ar ad* nehirler
e.+ imıza 015b/5
- envā’** *Ar ad* nevirler, çeşitler, türler
e. 014a/10
e.+ ı 010b/8
- envār** *Ar ad* nurlar, ışıklar, ziyalar,
parlaklıklar
e.- ı zāhir oldı 010b/4
e. 015b/8
- enver** *Ar sf* (daha, çok) parlak, nurlu
veḥ-i e.+ lerine 044b/15
- er** *T ad* erkek
e. 026b/3
- erba’a** *Ar sf* dört
‘anāşır-ı e. 008a/6
ḥulefā-yı e.+sı 008b/7
- erbāb** *Ar ad* sahipler
e.- ı tazlīl 009b/5
- erḥām** *Ar ad* rahimler, döl yatakları
e.- ı şıla 022b/12
- ervāḥ** *Ar ad* canlar, hayatın
cevherleri, ruhlar
‘ālem-i e.+ dan 008a/13
- es’ad** *Ar sf* (daha, pek) hayırlı, çok
mutlu
ḥacer-i e.+ ı 019b/15
- eşah** *Ar sf* daha doğru, pek doğru,
çok doğru
e. 043b/11
- esed** *Ar ad* arslan

- e. 017a/2
- eşer** *Ar ad* eser, yapıt
e. 032b/2
- eski** *T ad* üzerinden zaman geçmiş olan, eski
e.+ sini 035a/6
- esmā'** *Ar ad* isimler, adlar
e.- yı 'aded 005b/12
e.- yı şerīfesini 028a/5
e.- yı 001b/5
e.- i şerīfesi 032a/11
e.+ larında 005b/3
- eşnā** *Ar ad* ara, vakit, sıra, an
e.+ da 011b/7, 013a/6, 013b/13, 014b/14, 018b/15
e.+ sında 018b/2
- eşnāf** *Ar ad* küçük ticaret sahiplerine verilen ortak isim
e.- ı luġāt 014a/10
- esnān** *Ar ad* yaşlar
e.- ı nazīf 027b/11
- esrār** *Ar ad* sırlar, gizlilikler
e.- ı tekellüm iderdi 027b/5
e. 010b/3
nūr-ı muḥammed-i 'ālem-i e.+ dan 008a/12
- esved** *Ar sf* siyah, kara
e. 009b/12
- eşbāḥ** *Ar ad* bedenler, vücutlar
'ālem-i e.+ a 008a/13
- eşca'** *Ar sf* (daha, en, pek) cesur, çok yiğit
e. 033a/1
- eşcār** *Ar ad* ağaçlar
e. 011b/2, 016b/14
e.+ ı 015b/5
- eşher** *Ar sf* pek ünlü, çok şöhretli
e.- i rivāyet 007b/2
- eşref** *Ar sf* daha şerefli, en şerefli, pek onurlu
e.- i maḳāmāt 031a/2
e. 031b/1
e.+ dir 044a/9
e.+ e 044a/10
e.+ i 043a/9
- eşyā** *Ar ad* nesnelere, mevcut olan şeyler
e.+ ından 006b/12
- et** *T ad* insanlarda, hayvanlarda deri ile kemik arasındaki kas ve yağdan oluşan tabaka, besin maddesi
e.+ ini 038b/4
e.+ leri 020b/4
- etmek** *T ad* ekmek
e. 038a/11
e. 038a/13
- eṭrāf** *Ar ad* yanlar, uçlar, kıyıları
e.+ dan 043a/3
e.+ ma 012a/8
e.+ ında 017b/13, 018b/12
e.+ ından 017b/7
e.+ ını 018b/4
- eṭvār** *Ar ad* tavırlar, haller, davranışlar
'ālem-i e.+ a 008a/12
- ev** *T ad* konut, hane, ev
e. 038a/6
- evḳāt** *Ar ad* zamanlar, çağlar
e. 011a/2
e.+ da 013b/9
e.+ de 027a/6
- evlād** *Ar ad* çocuklar
e.+ ma 016a/14
- evliyā** *Ar ad* keramet sahibi olanlar, erenler
e.+ larına 048a/6
- evrāk** *Ar ad* bir konu üzerinde muamele görmüş kağıtlar
e.+ ınıñ 002a/3

evsa' <i>Ar sf</i> çok geniş e. 033b/3	eyit - <i>T ey</i> söylemek, demek, anlatmak mersiye e.- üp (eyid-) 044a/14
evşâf <i>Ar ad</i> sıfatlar, kaliteler e.- ı cemîle 026a/2 e.- ı şerîfesile 019b/1 e.+ ı 002b/13	eyle - <i>T ey</i> eylemek, yapmak e. 006b/15 e.- di e.- di 001b/7, 003a/3, 003b/13, 005b/3, 006a/14, 007a/8, 008a/11, 009b/6, 012b/6, 012b/10, 013a/2, 013a/4, 013a/11, 014a/8, 015a/15, 016a/6, 016a/15, 017a/11, 017b/5, 017b/13, 017b/15, 018a/8, 018a/13, 019a/6, 019a/11, 019b/12, 019b/14, 021a/14, 021b/2, 021b/4, 021b/5, 022a/12, 022a/13, 022a/15, 022b/1, 022b/7, 024a/12, 028a/13, 030b/14, 031a/6, 031a/9, 031a/11, 032a/14, 032a/9, 032b/3, 032b/13, 033a/13, 034a/14, 034b/4, 035a/5, 035b/3, 035b/9, 035b/13, 036b/14, 037b/4, 038b/8, 041b/6, 041b/14, 042b/15, 043a/6, 043b/6, 044a/3, 044b/2, 045b/6, 046b/11, 047b/15, 048a/5, 048b/1, 048b/12, 049a/5, 049a/12 tebşîr e.- di 009b/14, 009b/15, 010a/2, 010a/3, 010a/4, 010a/5, 010a/7, 010a/9, 010b/3, 010b/7, 011a/6, 011a/7, 011a/9, 011a/10 vefât e.- di 019a/9 vefât e.- di 019a/8 zuhûr e.- di 007b/1 e.- digi 002b/11, 003b/14, 005b/14, 009b/12, 012a/5, 021b/6, 023a/13, 025a/2, 036b/7 e.- digi 005b/11 tertib e.- digi 008a/4 e.- digimde 014b/3, 022a/1, 023a/3 e.- digimiz 031a/6 e.- digini 017a/14, 026a/1, 031b/5
evsaţ <i>Ar sf</i> orta derecede olan 'azîmü't-ta'zîm hâşıl-ı e. 026b/1	
evşân <i>Ar ad</i> putlar e. 028b/3	
evvel <i>Ar zf</i> önce, ilk, birinci, evvel e.+inden 036a/12 e.- i emirde 030b/15 e.- i kâ'inât 007a/11 e.- i murādât 002a/9 e.- i sādāt 007a/11 e. 003b/4, 004b/6, 006b/7, 007a/10, 008a/8, 009a/1, 010a/9, 020b/1, 028b/7, 038b/2, 048a/4 'aleyhi's-şalāvatu ve's-selām e. 030b/3 e.+ ini 006b/8	
evvelā <i>Ar zf</i> birinci olarak, her şeyden önce, ilk önce e. 013a/3, 023a/6, 025b/11	
evvelîn <i>Ar ad</i> evvelkiler, evvel gelen insanlar, eski zaman adları 'ulûm-ı e. 032b/5, 032b/11	
evvelki <i>Ar+T sf</i> birinci, ilk, eski e. 003b/15, 009b/10, 011a/5, 028a/7	
ey <i>T ün ey</i> e. 013b/2, 016a/3, 017a/12, 017b/8, 021a/3, 022b/5, 022b/11, 023a/1, 023a/3, 023b/13, 030a/11, 031a/5, 047b/12	

e.- dikde 004b/1, 006a/9,
017a/9, 017b/6, 019b/13, 020a/8,
021b/3, 022b/15,
031a/13, 034a/4, 035a/13,
037a/1

emir e.- dikde 004b/5
itmām e.- dikde 006b/10
tecelli e.- dikde 008a/9
e.- diklerinde 015a/13, 017b/14,
037b/3

e.- diler 012b/12, 013a/6,
014b/9, 015b/4, 025b/12, 044a/5
āzād e.- diler 013a/9
ihāta e.- diler 009a/10
e.- dim 015a/7, 018a/2, 020b/9,
024a/3, 033a/8

e.- megi 037a/13
e.- mesi 019b/7
e.- mez 020b/11
e.- r 049a/12
e.- rdi 027a/4, 027a/12
e.- se 027b/4, 039b/2
e.- ye 011a/1
e.- yüp 013b/12

eymen *özel ad* Ümmü'l-Eymen,
Habeşli cariye, Hz. Muhammed'e
dadılık yapan kimse

e. 013a/3

eyser *T ad* sol taraf, soldaki
e.+ ini 035a/1

eyüce *T zf* iyi bir şekilde
e. 047b/13

eyvān *F ad* köşk, kasır, kemerli
yüksek bina
e.+ ı 012a/4

ezhān *Ar ad* zihinler
e. 011b/14

eziyyet *Ar ad* cefa, zahmet, eziyet
e. 019b/5

-f-

fācir *Ar sf* kötü işler yapan
recul-ı f.+ ile 049a/11

fāhr *Ar ad* övünme, övünç
f.- i 'ālem 026b/14

f.- ı cihān 026b/10
ümmü'l-beşer f. 011a/5

fā'ide *Ar ad* yarar, olumlu sonuç
f.+ si 003a/6

fakīr *Ar sf* yoksul, fakir
'abd-ı f. 003a/4
f. olmaz 038b/3
f.+ i 034b/10

fakr *Ar ad* fakirlik, yoksulluk
f.+ indan 034b/10

fāriğ *Ar sf* vazgeçmiş, çekilmiş
f. 034a/11
f. 041b/13

fāris *Ar ad* atlı
f.- i diyārında 012a/10

farq *Ar ad* başkalık, farklılık
f. 046a/12

fārūq *özel ad* Hz. Ömer'in lakabı
f. 032a/7

farz *Ar ad* ahlākî yükümlülük.
f.- ı 'ayn 003b/4
f. 046b/4
f. kılındı 025a/12

fāṭimatu'z-zehrā' *özel ad* Hz. Fatıma,
Hz. Muhammed'in ilk zevceleri
Hazret-i Hatice'den dört kızının en
küçüğü
f. raḍiyallāhu 044a/12

fāzıl *özel ad* Hz. Abbas'ın oğlu,
Fazıl
f. 016b/1

fazīlet *Ar ad* güzel vasıf, iyi huy,
erdem
f. 011a/11

fazl *Ar sf* fazlalık, üstünlük, iyilik,
fazilet
f. 037a/12
f.+ ı 004b/4

- f.+ ıla 001b/9
- fedīd** *Ar ad* ses, savt, sadā
f. 038b/14
- ferah** *Ar ad* sevinç, gönül açıklığı, hoş, ferah
f. 010a/10
f.+ ıla 012b/6
f.+ lan-up 023b/12
f. +en 013a/9
- fera'iz** *Ar ad* farz olan şeyler
f.+ den 003b/4
- feth** *Ar ad* açma, açılma
f.+i 028b/12
f.+ ile 010b/7
f.- i mekke 025a/5
'aleyhi's-selām f.- i mekke
046a/9
f. olundu 012b/4
- fetret** *Ar ad* iki peygamberin gelişi arasında geçen süre
f. 021b/6
- fevķ** *Ar ad* üst, üst taraf, yukarı
cānib-i f.+a 030b/9
- fevz** *Ar ad* zafer, kurtuluş
vesīle-i f.- u 'ināyet 003b/1
- fezā'il** *Ar ad* faziletler
f. 028a/5
- fik(i)r** *Ar ad* düşünce, fikir
f. 037a/13
- fi'1** *Ar ad* davranış, fiil, eylem
f.+ i 048a/1
- firdevs** *Ar ad* cennet
bāğ-ı f.+ de 026a/8
- fu'ād** *Ar ad* kalp, yürek, gönül
f.+ ım 011b/12
- fuķahā'** *Ar ad* fıkıh alimleri, fıkıh ilminde söz sahibi olan kimseler
- f. 044a/3
- fuķarā'** *Ar sf* fakirler, yoksullar
f. 034b/9
- fütür** *Ar ad* bezginlik, bıkkınlık, usanç
f. 021b/5, 022a/9
- fuzalā'** *Ar ad* fazıllar, faziletli kimseler
f. 044b/1
- g-, -ğ-**
- ğabrā'** *Ar ad* yer, yeryüzü
ğ. 015a/8
- gāhī** *F zf* ara sıra, bazen
g. 027a/9
g. 043a/7
- ğā'ib** *Ar sf* gözle görülmeyen alem
ğ. 033b/12
ğ. 048b/5
- ğālib** *Ar sf* galip, yenen, üstün gelen
ğ. 008a/7, 008a/8, 027a/3
- ğāliye** *Ar ad* misk ve amberden yapılma, güzel kokulu macun
ğ. 044a/10
- ğams** *Ar ad* suya dalmak
ğ. 006a/7
- ğanī** *Ar sf* zengin
ğ. 034b/11
- ğār-ı hīrā** *Ar tm* Hira mağarası, Hz. Muhammed'e ilk vahyin geldiği mağaranın adı
ğ.+ da 020a/2
ğ.+ da 021b/11
g.+ da 021b/13, 030b/8
ğ.+ dan 021b/13
- ğasl** *Ar ad* ölü yıkama
ğ. 048b/2
- ğatt** *Ar ad* gizlemek
ğ. 020a/7

ğayrı *Ar sf* başka
ğ. 025a/5, 039b/7
'aleyhi's-selāmdan ğ. 029a/11
ğ.+ da 031b/15
ğ.+ dır 005b/11
ğ.+ lar 029b/6

ğazā *Ar ad* İslam dini uğruna yapılan savaş, cihat
ğ.+ sında 048b/8

ğazāvāt *Ar ad* gazalar, savaşlar
ğ.+ ları 024b/13
ğ. 025a/3

geç - *T ey* bir yerden başka bir yere gitmek, geçmek
g.- üp 032b/8
g.- mez 033b/8

gel - *T ey* gelmek, ulaşmak, varmak
g.- di 010a/11, 010a/14, 018b/13, 018b/15, 020b/15, 022b/5, 022b/7, 023a/1, 023a/3, 023a/7, 023a/9
bekiri's-şiddik g.- di 023a/8
g.- diği 020a/3
g.- diğni 021a/12
g.- dik 011a/14, 013b/11
g.- dikde 019a/15, 030b/5, 035b/10, 043a/3
g.- dim 018a/5, 028b/14, 030b/11, 042b/11
g.- en 004a/10, 036a/13, 038b/2
g.- ince 020b/1
g.- medi 021a/13, 022a/9
g.- mez 028b/11
g.- üp 017a/7, 017a/14, 020b/4, 021b/5, 022a/3, 022b/11, 024a/2, 028b/10, 030b/4, 042a/2
g.- ür 043a/7
'aleyhi's-selām g.- üp 047a/15
g.- ürken 021b/13

gelecek *T sf* ileride yaşanacak zaman, gelecek
g. 048b/5

gerçek *T sf* gerçek, gerçekten
g. 020b/12

gerden *F ad* gerdan, boyun
şu'le-i g. 027a/12

geri *T ad* arka, art, alt taraf
g.+ ye 034a/12, 034a/13

gerü bk. geri
g.+ ye 019b/6

getür - *T ey* getirmek
g.- 016a/9
g.- di 038b/13
g.- diği 016a/9, 029b/3
g.- dikde 013a/9
g.- diler 042a/11
g.- en 020a/12
g.- iñ 031a/9
g.- üñ 038a/15

gey - bk. giy -
g.- düği 043a/3
g.- iñ 042b/7
g.- mede 044b/9

ğidā *Ar ad* gıda, besin
ğ.+ lan-urken 017a/6

ğilmān *Ar ad* gulamlar, gençler
ğ. 012b/5, 015b/12

ğinā *Ar ad* zenginlik
ğ.+ sından 034b/11

gibi *T ed* - e benzer, benzer, benzeyen
g. 012b/11, 014a/9, 014b/6, 015a/4, 015b/9, 016b/5, 021a/3, 027a/1, 027a/3, 027b/1, 029b/2, 044a/11

gice *T ad* gece
g. 010b/6, 010b/8, 010b/9, 010b/11, 010b/12, 016a/3, 016a/5, 036b/14, 040a/7, 044b/7

g.+ de 010b/2, 010a/14,
010a/15, 010b/3, 010b/4
g.+ den 049a/4
g.+ len-miş 045a/10
g.+ ler 021b/11
g.+ lerler 040a/7
g.+ lik 024a/15
g.+ si 009a/1, 010a/9, 010a/10,
012a/13, 014b/13
g.+ sine 012b/12

gid - bk. git -
g.- er 018a/4
g.- erken 024a/1
g.- ersen 034b/2
g.- erüp 018a/13
g.- iñ 017a/5
g.- üp 034b/1

gir - *T ey* dışarıdan içeriye girmek,
girmek
g.- mez 047a/10, 047a/14,
047b/1, 047b/3
g.- üp 021a/1, 047b/5
'aleyhi's-selâma g.- üp 047a/8

girü bk. geri
g.+ ye 034b/1

girye *F ad* ağlama, ağlayış
g. 035a/12

git - *T ey* gitmek
g.- di 019b/9
g.- diklerinde 033b/13
g.- dim 038b/12
g.- mege 013b/11
g.- mek 019b/5
g.- sün 021b/9

giy - *T ey* giymek
g.- ilüp 046a/14
g.- iñ 042b/9
g.- megi 042b/3, 042b/12,
043a/8

göbek *T ad* göbek
g.+ i 014b/4

gök *T ad* gök, gökyüzü, sema

g.+ lere 024b/9

gölge *T ad* gölge
g.+ lendirir 019b/7
g.+ sinde 019a/2

gönder - *T ey* göndermek
g.- ilmesi 009a/4
g.- irler 025a/6
g.- ur 019b/4
g.- üp 049a/15

gör - *T ey* görmek
g.- diği 016b/11
'aleyhi's-selâmu g.- diginden
030b/4

g.- dik 013b/11, 017b/6
g.- dikde 017a/10
g.- diler 007a/6
g.- dim 014a/5, 018b/2, 038b/14
'aleyhi's-selâmu g.- dü 041b/10
g.- dükde 015a/12
g.- düm 010b/5, 011b/8, 014b/2,
014b/4, 014b/7, 022a/1, 030b/10,
039b/15,
040a/1
g.- elim 016a/9
g.- ilen 015b/11
g.+ esi 012a/6
g.- medi 040a/15
g.- medik 002b/6, 026a/10
g.- medim 021b/15, 030b/9
'aleyhi's-selâmu g.- medim
018a/9

g.- mege 034a/10
g.- megi 034a/13
g.- mez 018a/15
g.- ülmez 015b/11
g.- önce 018a/1, 019b/1
g.- üp 016a/10, 017a/5, 018a/6,
019b/11, 047b/7
g.- ür 043b/14
g.- ürdi 036b/6, 036b/15
g.- ürem 034a/12
g.- ürler 008b/2
g.- ürse 036b/5, 036b/14
g.- ürsin 021a/5

gören *T sf* gören (kişi)
g.+ ler 015b/11

görin - *T ey* görünmek
g.- ür 026b/5

görül - *T ey* görülmek
g.- di 018a/8

göster - *T ey* göstermek
g.- mesi 034b/14
g.- ürler 031b/6

götür - *T ey* götürmek
g.- di 017a/15
g.- dikde 038a/13
g.- üp 020b/14

göz *T ad* göz, görme organı
g.+ inde 047a/5
g.+ ine 044b/8
g.+ ini 047a/6
g.+ leri 002b/5, 014b/4
g.+ lerin 015a/14
g.+ leriniñ 047b/2
g.+ üñ 044b/6

gulām *Ar ad* köle, kul, esir
ğ. 042a/12
ğ.+ a 042a/13
ğ.+ ı 019b/8
ğ.+ iñ 042b/2

güsül *Ar ad* yıkanma, temizlenme
ğ. 014b/9

güyā *F zf* sanki, diyelim ki
g. 026b/11, 027b/12, 041a/3

güç *T sf* çetin, zor
g.+ üm 020a/10

güher *F ad* cevher, mücevher
g.+ i 027a/4

gül *F ad* gül, çiçek
g. 026a/10, 026a/11, 027a/1,
027a/5, 044a/11
g.+ ü 039b/8
reng-i rüy-ı g. 027a/1

güler *T sf* güler (yüz)
g. 034b/14

gülzār *F ad* gül bahçesi
g.- ı surūr 027a/5

gümülcevi *özel ad* Muhammed B.
Ahmed El-Gümülcevi, Risâletü't-
Ta'rîf fi Tercemeti'l-Mevlidi's-Şerîf
adlı eserin müellifi
g. 003a/4

gümüş *T ad* gümüş, metal madde
'aleyhi's-selām g.+ den 043b/2
g.+ ten 014b/8

gün *T ad* gün
g. 012a/6, 013a/7, 022a/10,
022a/12, 029b/2, 036a/9, 037b/10,
037b/11
g.+ den 039a/1, 043a/15
g.+ i 009a/2, 036a/5, 036a/7,
036a/11, 036a/13, 036a/14, 036a/15,
036b/2
g.+ inde 046a/9
g.+ ine 021a/15
g.+ lerin 036a/4
g.+ lerin 036a/8
g. 036a/12

günāh *F ad* Allah'ın emirlerine
aykırı olan davranış
g.+ ı 003a/13

güzel *T sf* güzel
g. 026a/11, 038b/1, 040b/9,
040b/13
büy-ı g. 026a/11

-h-

haber *Ar ad* öğrenilen son yeni bilgi,
haber

h.- i semāvâtından 009b/2
h. 006b/8, 010b/7, 016a/2,
018b/9, 020b/8
h. virdi 012b/8, 017a/15, 021a/6
h. virdiklerinde 049a/6
h. virmesi 048b/6
h.+ in 029a/2
h.+ ini virdi 009b/9

habīb *Ar sf* seven, sevgili, dost

- h.- i muşafā 002b/7
kün-i h.+ i 004b/2
h.+ im 037b/15
h.+ ine 036b/7
- habs** *Ar ad* tutma, tutuklama, hapis
h. 012b/3
- hac** *Ar ad* hac, İslam'ın beş şartından biri olan Mekke'deki Kabe'yi ziyaret etme ibadeti
h. 025a/8, 025b/8
h. itmediler 025a/15
h.+ a 025b/1
ef'āl-i h.+ cı 025b/12
h.+ da 025b/2
- hāc** *Ar ad* hacca gitmiş olan kimse, hacı
h. 025b/7
- hacb** *Ar ad* mahrum etme, sahip olmasına engel olma
şiyāb-ı h. 036b/12
- haccām** *Ar ad* hacamatçı
h.+ iñ 045b/13
- haccetü'l-vedā'** *Ar b ad* veda hacı
h.- vedā' deyü 025a/13
h.- vedā' ki 025a/12
h.- vedā' senesi 025b/1
- hacer** *T ad* taş
h.- i es'adı 019b/15
- hācet** *Ar ad* ihtiyaç, lüzum, gereklik
h.+ imi 018a/6
- haddeyn** *Ar ad* iki had, iki terim.
h.+ i 026b/7
- hādī** *Ar sf* doğru yolu gösteren, önden giden
h. 030a/9
- hadīce** *özel ad* Hz. Hatice, Hz. Muhammed'in ilk eşi
h.- yi kübrā 019b/14
- h. 020b/7, 020b/9, 020b/14, 020b/15, 021a/3, 022a/13, 022a/15, 023a/7
h.+ niñ 019b/8, 019b/15
h.+ ye 020b/4, 022a/3, 030b/11
hazret-i h.+ ye 030b/5
- hadīs** *Ar ad* Hz. Muhammed'in kutsal sözü
h.- i āherde 037b/12
h.- i qudsīde 028a/11
h.- i mi'rācda 032b/7
h.- i şerīf 006a/15
h.- i şerīfi 032b/15
h.- i şerīf-i 'irbāz 007a/6
h.- i şerīfde 006b/3
h.- i şerīfi 032b/12
h.- i şerīfinde 028b/5
h.- i şerīfler 042b/2
şurrāh-ı h. 047b/14
h.+ i 045b/5, 049a/12
- hafif** *Ar sf* etki gücü, ağırlığı az olan
h.+ dir 038b/7
- hak** *Ar ad* Allah, Tanrı, Hak
h. 005a/10, 006a/4, 006a/12, 006b/4, 008b/3, 009a/12, 009b/4, 012b/7,
013a/10, 013b/7, 018a/12, 019b/3, 020b/10, 022a/14, 023b/14, 024a/9, 028a/4,
028a/15, 028b/15, 031a/2, 033a/8, 034a/12, 034b/5, 034b/7, 036b/7, 037a/12,
037b/15, 038a/10, 039b/2, 039b/4, 047b/1, 049a/11
nūr-ı h. 004b/5
vāsıta-yı h. 026a/12
tarf-ı h.+ dan 029b/3
h.+ için 018a/15
- hakī** *F sf* toprakla ilgili
h. 023b/15
- hāk(i)sār** *F sf* toz toprak içinde kalmış
kuffār-ı h.+ ı 015a/15

- ḥakḳ** *Ar ad* her şeye hükmeden
ḥ. 017b/9
ḥ.+ a 024a/10
ḥ.+ için 039a/10
ḥ.+ ında 035b/13
ḥ.+ ını 034b/8
- ḥāl** *Ar ad* hal, durum, vaziyet
ḥ.- i intibāhda 037a/10
ḥ. 016b/2, 017a/12,
ḥ.+ de 010b/14, 017a/3, 019b/4,
025b/6, 030b/6, 041b/1, 041b/2,
041b/3, 045b/3,
047b/3
ḥ.+ e 017b/13
ḥ.+ i 016b/7, 039a/2
ḥ.+ imden 017a/12
ḥ.+ inde 043b/13
- ḥalās** *Ar ad* kurtulma, kurtuluş
ḥ. 017b/10
- ḥāle** *özel ad* Ebū Hāle, Hz.
Muhammed'in üvey oğlu
ḥ. 027b/1
- ḥalef** *Ar ad* sonradan gelen ve
birinin yerine geçen kimse
melā'ike'i-kirām ḥ. 008b/1
- ḥālīd** *Ar sf* aslî durumu ve şekliyle
devam eden, dâimî
ḥ.+ ĩn 024a/11
- ḥalīfe** *Ar ad* halife, Hz.
Muhammed'in vefatından sonra
ümmeṭ yönetiminin başına geçen kişi
ḥ. 015a/6
- ḥalīl** *Ar ad* sadık ve gerçek dost
ḥ. 010b/2
- ḥalīme** *özel ad* Hz. Halime, Hz.
Muhammed'in süt annesi
ḥ. 013a/13, 013b/10, 014a/12,
015a/4, 017a/9, 017a/15, 017b/5,
017b/15, 018b/14
ḥ.+ nin 014b/12
ḥ.+ niñ 016b/10
- ḥālīş** *Ar sf* hilesiz, katkısız, saf
ḥ. 026b/14
ʿanber-i ḥ. 016b/7
- ḥalk** *Ar ad* yaratma, yaratılma
ḥayr-ı ḥ.- ı allāh 048a/3
ḥ. 004b/6, 006a/14, 006b/1,
006b/3, 007a/10, 008a/11, 036b/8
ḥicāb-ı ḥ. 005a/11
ḥ.+ a 009a/3
ḥ.+ dan 033a/1
ḥ.+ ı 030a/12
ḥ.+ ĩñ 032b/6
ḥ.+ ında 036b/5
- ḥālīḳ** *Ar ad* yaratıcı, yaratan
ḥ.+ ını 003b/5
- ḥalkān** *Ar ad* yaratma bakımından,
yaradılışça, hilkatça
ḥ. 025b/15
- ḥalvet** *Ar ad* yalnız, tenhada kalma,
tenhalık
ḥ. 021b/12
- ḥamāme** *Ar ad* güvercin
ḥ. 023a/3
- ḥamd** *Ar ad* Tanrı'ya olan şükran,
minnet duygularını bildirme
ḥ.- ı ve 002b/3
ḥ. 028a/10, 028a/13, 028a/14,
035b/1, 037a/12, 037b/12
ḥ.+ dan 028a/7
ḥ. olsun 001b/2
ḥ. olup 028a/8
ḥ.+ ın 041b/13
- ḥam(1)l** *Ar ad* anne karnındaki
çocuk
ḥ. 009a/3
- ḥāmīdiyyet** *Ar ad* hamd etmek
ḥ.+ de 028a/9
- ḥāmīle** *Ar sf* karnında yavru
bulunan, iki canlı, gebe
ḥ. 009a/1
ḥ. oldıñ 009b/13

- ḥamīs** *Ar sf* beşinci
ḥ. 036a/4, 036a/13
- ḥaml** *Ar ad* yük, yüklenme
ḥ. 047b/14, 047b/15
vaż'-ı ḥ. 012a/1
ḥ.+ ından 009b/10
- ḥamza** *özel ad* Hz. Hamza, Hz. Muhammed'in amcası
ḥazret-i ḥ.+ niñ 023b/1
- ḥāne** *F ad* mesken
sa'ādet-i ḥ.+ lerinden 033b/8
ḥ. 038b/3
ḥ.+ de 042a/2, 042a/3
ḥ.+ lerine 033b/10
- ḥanefiyye** *özel ad* Muhammed bin Hanefiyye, Hz. Ali'nin oğlu
ḥ. 005b/11
- hangi** *T sf* adı geçen hususla, iki veya daha fazla şeyden neyin veya kimin kastedildiği öğrenilmek istendiği zaman kullanılan soru sıfatı
ḥ.+ sı 044a/5
- ḥanīfiyye** *Ar ad* İslamiyet dininden önce Allah(c.c) inancına varan Hz. İbrahim'e inanan kişilerin olma durumu
millet-i ḥ. 022b/13
- ḥarām** *Ar sf* dince yasaklanmış şey, haram, yasak
ḥ. 037a/15
- ḥarb** *Ar ad* savaş, cenk
ḥ.- ı şedīd 029a/5
ḥ. 029a/4
- ḥarbe** *Ar ad* kısa mızrak, süngü
ḥ.+ sile 014a/6
- ḥāriḳ** *Ar sf* yakan, yakıcı
ḥ.- i 'āde 017a/4
- ḥāriḳ'āde** *Ar sf* harikulade, olağanüstü
ḥ. 048a/3, 048a/5
- ḥāriş** *Ar ad* çiftçi, ekip biçen kimse
ḥ.+ e 013a/5
- ḥasan** *özel ad* Hz. Hasan, Hz. Muhammed'in ilk torunu
ḥ. 044a/1
- ḥāşıl** *Ar sf* olan, çıkan
'azīmü't-ta'zīm ḥ.- ı evsaṭ
026b/1
ḥ. 021b/10, 036a/3
ḥ. oldı 010a/10, 011b/13,
015b/6
ḥ. olur didiler 039b/11
ḥ.+ a 011a/15
- ḥaşr** *Ar ad* sınırlı ve dar bi yer içine alma
ḥ.+ a 005b/12
ḥ.+ ı 048a/11
- ḥāşā** *Ar ün* asla, katiyen, hiçbir vakit
ḥ. 020b/9
- ḥaşerāt** *Ar ad* böcekler
ḥ. 032a/2
- ḥāşim** *özel ad* Muhammed bin Abdullah İbn-i Abdülmüttalib İbn-i Haşim Mekki, Hz. Muhammed
h. 007a/15
- ḥātem** *Ar ad* mühür
ḥ.- i nübüvvet 016a/15
ḥ. 043a/13, 043b/2
ḥ.+ i 043a/11, 043b/1, 043b/6,
044a/3
ḥ.+ iniñ 043b/13
ḥ.+ leri 044a/2
- ḥātif** *Ar ad* gaipten gelen ses
ḥ.+ dan 010a/11, 013a/15,
018b/15
- ḥaṭire** *Ar ad* kez, sefer
emr-i ḥ. 003a/9

- ḥātīme** *Ar ad* son, nihayet
ḥ.- i ‘amelidir 037a/11
ḥ.- i risālede 019a/6
ḥ.+ sinde 028b/10
- ḥattā** *Ar zf* bundan başka, üstelik, ayrıca, bile
ḥ. 008a/14, 009a/14, 015b/4, 018a/4, 018a/13, 020b/6, 023a/11, 025b/1, 026a/5, 027a/3, 028a/11, 028b/1, 029a/7, 029b/10, 031b/2, 032a/13, 032b/2, 032b/7, 033a/5, 034a/3, 035a/3, 035a/12, 035b/13, 037b/1, 037b/5, 038a/12, 039a/4, 039b/8, 040b/10, 041b/15, 044a/12, 047a/12, 048a/13
‘aleyhi’s-selāma ḥ. 008b/13
- ḥatun** *T ad* kadın, eş, hanım
ḥ. 011a/4, 011a/11, 017b/6, 018b/7, 047a/6, 047a/12
ḥ.+ a 047a/4, 047a/13
ḥ.+ iñ 017b/10
ḥ.+ lar 040b/12
ḥ.+ larla 013a/13
- ḥavāṣṣ** *Ar ad* keyfiyetler, hususiyetler
ḥ.+ ı 030a/6
- ḥavf** *Ar ad* korku, korkma
ḥ. 017a/13, 020b/6, 020b/9, 021b/9, 030b/4
ḥ. idüp 019b/6, 030b/11
ḥ. itme 023b/14
ḥ. itmek 018b/15
ḥ. itmesün 017a/6
ḥ.+ ından 018a/1
- ḥavl** *Ar ad* sene, yıl
ḥ.- i ḳudretde 006a/8
- ḥavvā** *özel ad* Hz. Havva, dünyada ilk yaratılan insan, Hz. Adem’in eşi
ḥ. 011a/5
- ḥayā** *Ar ad* namus, utanma, sıkılma
ḥ. 033b/4
- ḥayāt** *Ar ad* yaşam, dirilik, canlılık
ḥ. 004a/8
ḥ.+ da 021a/10
- ḥayber** *özel ad* Suudi Arabistan’da bulunan şehir, Hayber savaşı
ḥ. 025a/5
‘aleyhi’s-selāmıla ḥ. 048b/7
- ḥayırlı** *Ar+T sf* hayırlı, faydalı, yararlı
ḥ. 042b/8
- ḥayli** *F sf* çokça, epey, hayli
ḥ. 016b/5
- ḥay(ı)r** *Ar sf* iyi, fayda, yararlı iş
ḥ.- ı ḥalk-ı allāh 048a/2
ḥ. 017a/12
ḥ.+ a 035a/10
- ḥayret** *Ar ad* şaşma, şaşırma
ḥ. virici 015b/7
- ḥayvānāt** *Ar ad* hayvanlar
ḥ.- ı mekke 012b/9
ḥ. 032a/3
- ḥay(y)** *Ar ad* diri, canlı, sağ
ḥ. 004a/10
- ḥayyāt** *Ar ad* yılanlar
ḥ. 032a/1
- ḥāzā** *Ar zm* bu, şu, o
ḥ. 015a/12
- ḥazā’in** *Ar ad* hazineler
ḥ.- i arzıñ 037b/4
- ḥazar** *Ar ad* barış
ḥ.+ da 035b/5
ḥ.+ da 045a/7
- ḥāzır** *Ar sf* huzurda, meydanda, göz önünde olan, bizzat bulunan
ḥ. 013b/11, 048b/8
ḥ. oldığımızda 048b/10
ḥ. oldılar 023b/8

hâzırlan - *T ey* hazırlanmak
h.- mışlar 013b/11

hazîne *Ar ad* maddî veya mânevî büyük servet değerindeki şey
h.+ sinde 043a/5

hazret *Ar ad* saygı amacıyla büyüklere verilen unvan
h.- i âdem 006b/5, 007b/1, 008b/4, 008b/9, 029b/10
h.- i ‘alî 023a/9, 023a/13, 029a/7, 032b/14, 035b/8, 045b/10, 049a/13

h.- i ‘âyişe 015b/15

h.- i hadîceye 030b/5

h.- i hânzânî 023b/1

h.- i ismâ‘îl 016a/14

h.- i seniyye 031a/12

h.+ i 022b/1, 035b/9

h.+ ine 022a/15, 029a/12, 033a/11, 035b/12

h.+ ini 026a/10

h.+ iniñ 047b/14

h.+ leri 005a/11

h.+ lerine 004b/5, 014b/1

h.+ lerinüñ 002b/8, 003a/14, 004a/15, 007a/9, 012a/2

hazz *Ar ad* haz, hoşâ giden tatlı duygu, zevk
h.+ ı 014b/9

hediye *Ar ad* hediye, armağan
h.+ den 037a/14

helâk *Ar ad* mahvolma, ölme, harcanma, çok yorulma
h. olmak 030a/3
h.+ imız 018b/14

helvâ *Ar ad* helva, tatlı
h.+ yı 040b/8

hem *F b* hem, üstelik, bir de, zaten
h. 026a/13, 026b/12, 027a/15, 027b/10, 039b/6

hemân *F zf* hemen, derhal, o anda
h. 027b/9

hemedân *özel ad* İran’da bir şehir
h. 012a/8

hendek *Ar ad* iki tarafı yüksek, uzunlamasına derin çukur
h. 024b/15

hep *T zf* her zaman, daima
h. 026a/9, 026b/9

her *F sf* bütün, her
h. 002b/1, 003b/3, 005a/12, 005b/2, 006a/8, 006b/2, 008a/10, 013b/4,

013b/8, 015b/6, 027a/11,

034b/7, 036a/4, 036a/11, 037b/2, 038a/1, 039a/11,

044b/7, 044b/13, 048a/9, 048b/4

‘aleyhi’s-selâm h. 036a/6, 047a/3

hergiz *F zf* asla, katiyen, hiçbir şekilde
h. 041a/1

herkes *T zm* insanların bütünü
h. 003b/5
h.+ e 003b/10

hevâ *Ar ad* hava
h. 008a/6
h.+ da 008b/8, 015a/8

hevâmm *Ar ad* böcekler, haşereler
h. 032a/2

hevl *Ar ad* korku
h.+ de 003b/1

heybet *Ar ad* korku ile saygı duygularını birden uyandıran hal
hicâb-ı h. 005b/5

heyecân *Ar ad* duygulardaki coşup taşma
h. 017b/11

hey’et *Ar ad* dış görünüş, şekil, sûret

- h.+ inedir 045a/9
- hıfz** *Ar ad* saklama, ezberleme
h. 013a/4, 019a/12, 022b/12,
035b/3
h. ider 013b/8
h. itmege 047b/13
'aleyhi's-selāmıñ h.+ ı 023a/10
- hırs** *Ar ad* kuvvetli istek, öfke, hırs
h.+ ları 029a/7
- hitām** *Ar ad* son, nihayet, bitim
h.- ı kelām 003a/10
- hitān** *Ar ad* sünnet etme, sünnet
h. 014b/5
- hiyār** *F ad* salatalık
h.+ ı 040b/6
- hiyāt** *Ar ad* iplik, tire; dikiş iğnesi
semm-i h. 036b/11
- hiyn** *Ar ad* an, zaman, kısa bir
zaman süreci
h.+ ı 016b/9
- hibe** *Ar ad* bağıslama, bağış
h. 035b/9, 035b/13
- hicāb** *Ar ad* utanma, sıkılma, perde
h.- ı 'azametde 004b/10
h.- ı halk 005a/11
h.- ı heybet 005b/5
h.- ı hidāyetde 005a/3
h.- ı hilm 005b/7
h.- ı ilm 005b/6
h.- ı kerāmet 005b/4
h.- ı kudretde 004b/9
h.- ı menziletde 005a/1
h.- ı rahmet 005b/5
h.- ı rahmetde 004b/13
h.- ı re'fet 005b/6
h.- ı rif'atde 005a/6
h.- ı sa'adet 005b/5
h.- ı sa'adetde 004b/14
h.- ı şabr 005b/8
h.- ı sekīnet 005b/7
h.- ı şıdk 005b/8
h.- ı şefā'atde 005a/9
- h.- ı tā'atde 005a/7
h.- ı veķār 005b/7
h.- ı yakīn 005b/8
h. 005b/1
h.+ da 005a/12
h.+ ı 032b/8
- hicāmet** *Ar ad* hacamat
h. iderlerdi 046a/1
h. itdirdiler 045b/5
h. itdirirler 045b/1, 045b/7
'aleyhi's-selām h. itdirüp
045b/12
- hicāz** *Ar ad* mûsikîmizde çok
yaygın basit makamlardan biri
ehl-i h. 026b/4
- hicret** *Ar ad* hicret, memleketten
memlekete göç, Hz. Muhammed'in
Mekke'den Medine'ye göç etmesi
h. 009a/6, 024b/13
h.+ den 025a/9, 025a/12
h.+ leri 025a/7
- hidāyet** *Ar ad* doğru yola girme,
hakka sevk etme
h. 002a/5, 010a/13
hicāb-ı h.+ de 005a/3
baħr-ı h.+ e 006a/6
- hidmet** *Ar ad* hizmet
h.+ de 033b/11
h.+ ı 034a/2
h.+ inden 034a/3
h.+ ini 034a/9
- hikmet** *Ar ad* hakimlik, sebep
h. 017a/8, 021b/7
baħr-ı h.+ e 006a/5
sırr-ı h.+ ı 048b/4
h.+ ile 001b/6
- hilāf** *Ar sf* ters, aykırı
h.+ ında 032b/4
- hilm** *Ar ad* yumuşak huyluluk
h. 032b/1
h.+ ı 014a/13
hicāb-ı h. 005b/7

hilye *Ar ad* Hz. Muhammed'in üstün yaratılışını, dış görünüşünü, vücut yapısını ve güzel sıfatlarını anlatan manzum ve mensur eserlere verilen ad

h.- i şerīfesinūñ 027a/13
na'īm-i h.+ sinde 033a/13

hımār *Ar ad* eşek, merkep
h. 035a/7
h.+ ım 014a/4, 015a/8
h.+ ima 014a/4, 014a/6, 015a/5,
018a/2

himmet *Ar ad* gayret, emek
naẓar-ı h. 017b/10

hīn *Ar ad* zaman, vakit
h. 023a/14
h.+ de 016a/9

hīsān *Ar ad* at, aygır
h. 002b/6

hişām *özel ad* Hişām bin Abdülmelik, onuncu Emevî halifesi
h. 045a/11
h.+ a 045a/10

hiṭāb *Ar ad* sözü veya yazıyı bir kimseye yöneltme
h. 031a/1, 042a/14
h. idüp 020a/5
'aleyhi's-selāma h. idüp 021a/5
h. idüp didi 047b/11
h.+ ını 030b/14

hiżāne *Ar ad* hak ve ehliyeti haiz olan birinin belli bir müddet zarfında bir çocuğu beslemek, büyütme ve terbiye etmek üzere yanında bulundurma hakkı ve görevi
h.+ sine 013a/4

hiżmet *Ar ad* iş, iş görme, vazife, görev
arż-ı h.+ ini 013a/1

hoḳka *Ar ad* cam, maden veya topraktan yapılmış genellikle kapaklı küçük kap
h.+ sıyla 023b/15

hōr *F sf* değersiz, bayağı, hakir
h. 020b/10

hōş *F sf* güzel, iyi
h. 040b/15
h. 027a/4
büy-ı h. 044b/1

hubārā *Ar ad* toygiller familyasına ait bir kuş türü, toy kuşu
h. 038b/5

hūd *özel ad* Kur'ân-ı Kerîm'de Âd kavmine gönderildiği bildirilen peygamber
h. 010a/2

hudāvend *F ad* efendi, sahip, hükümdar
dergāh-ı h. 003a/12

hulāşa *Ar ad* özetlemek, özet
h.-i 047b/15

hulefā *Ar ad* halifeler
h.- yı erba'ası 008b/7
h. 043a/5

hulḳ *Ar ad* huy, mizaç, tabiat
ḥasenü'l- h. 027b/3
maẓhar-ı h.+ ı 026b/1

hulḳen *Ar zf* huy bakımından, huyca
h. 025b/15

humret *Ar ad* kırmızılık
aşhāb-ı şafā-yı h.+ i 027a/2

hureyre *özel ad* Ebu Hureyre, Yemen asıllı sahabe
h.+ den 048b/6

hurmā *Ar ad* hurma ağacının verdiği meyve, yemiş

h. 040a/5, 040b/1, 040b/6,
040b/7

h.+ yı 040b/3, 040b/4

hūr *Ar ad* cennet kızı, çok güzel
kız veya kadın

h.+ u 012b/4

h.-i 'ayn 002b/6

huşūş *Ar ad* konu, şekil, yol, iş

h.+ ā 002a/9

huṭbe *Ar ad* hutbe, İslamiyette cuma
ve bayram namazlarından önce okunan
dua ve verilen öğütler

h.+ si 043b/13

huṭūṭ *Ar ad* hatlar, çizgiler

h.+ ı 043a/7

hūy *F ad* yaratılış, mizaç, tabiat

h.+ ı 048a/1

huẓūr *Ar ad* makam, hazır bulunma
'aleyhi's-şalātu ve's-selām h.+
ma 042b/11

'aleyhi's-şalavātu ve's-selāmın
h.+ ında 022b/3

hubel *Ar ad* Arap putlarının en
büyüğü ve Kabe'nin baş tanrısı

h. 018b/3, 018b/10, 023b/6,
024a/6

hücre *Ar ad* küçük oda, göz

h.+ mde 010b/14

h.+ mden 011b/4

h.+ mizden 011b/2

hümüm *Ar ad* kederler, gamlar,
üzüntüler

nār-ı h. 009b/3

hüseyn *özel ad* Hz. Hüseyin, Hz.
Muhammed'in torunu

h. 044a/2

hüsn *Ar sf* güzel, iyi, güzellik, iyilik

h. 026a/1

h.+ i 001b/8

h.+ ü 014a/13, 032b/3

h.+ ünde 014b/5

h.+ üniñ 011b/9

h.- i cemāl 028a/1

h.- ü istimā'ına 047b/15

hüveylid *özel ad* Hatice bint
Hüveylid veya Hatice'tül Kübra, İslâm
peygamberi Muhammed bin
Abdullah'ın ilk eşi

h.+ i 019b/14

hüz(ü)n *Ar ad* gam, keder

h.+en 014b/15

-1-

'ırāk-ı 'acem *özel ad*

Acem Irakı, İran

sınırları içerisinde kalan yer

'ı.-ı 'acem 012a/7

ıdlāl *Ar ad* doğru yoldan çıkarma,
saptırma

i.- i nās 023b/10

ıslāh *Ar ad* düzeltme, iyileştirme

ı. 018a/6, 034a/4, 045a/15

ı. olınur 045a/10

-i-

i- *T ey* cevher fiil

i.- di 006a/12, 008b/2, 013b/13,
015b/11, 015b/12, 016b/2, 016b/3,
016b/4,

016b/7, 016b/15, 019b/8,
019b/15, 020a/2, 020a/4, 020b/15,
021a/2, 023a/11,

023a/15, 024a/15, 025a/6,
025b/4, 026a/5, 026a/6, 026a/12,
026a/13, 026b/3,

026b/5, 026b/6, 026b/7, 026b/8,
026b/10, 026b/11, 026b/12, 026b/13,
026b/14,

026b/15, 027a/1, 027a/2,
027a/3, 027b/1, 027b/3, 027b/4,
027b/6, 027b/7,

027b/8, 027b/10, 027b/11,
027b/13, 027b/14, 027b/15, 028a/3,
028b/4, 029a/4,

029b/13, 030a/1, 031b/6,
032b/1, 032b/7, 032b/13, 033a/5,
033b/4, 033b/5,
033b/6, 033b/7, 033b/8,
033b/11, 033b/13, 033b/15, 034a/3,
034b/8, 034b/9,
034b/10, 034b/12, 034b/15,
035a/11, 035b/1, 035b/6, 035b/7,
035b/11, 036a/8,
036a/9, 036b/12, 037a/2,
037a/7, 038b/8, 038b/14, 039a/1,
039a/4, 039a/12,
039a/15, 039b/8, 039b/15,
040a/3, 040a/4, 040a/5, 040a/8, 040a/9,
040a/11,
040b/1, 040b/4, 040b/7, 040b/8,
040b/10, 041a/4, 041a/7, 041a/9,
041a/13,
041b/3, 041b/5, 041b/7, 041b/8,
041b/11, 042a/6, 042a/13, 042b/11,
043a/4,
043a/5, 043b/5, 043b/8,
043b/14, 044a/2, 044b/13, 044b/14,
045a/1, 045a/5,
045a/14, 045a/15, 045b/1,
045b/8, 045b/10, 046a/4, 046b/9,
046b/10

müfellecū'l-esnān i. 027b/9
vāsi'ül-cebeyni i. 027b/6
i.- dik 029a/12, 041a/12, 048b/8
i.- dim 018a/4
i.- diñ 039a/12

i'ānet *Ar ad* yardım
i. 011a/1
i.+ i 022a/14

'ibādet *Ar ad* Allah'ın emirlerini
yerine getirme
'i. 012a/13, 012a/15, 017b/3
'i.+ de 005a/13

iblis *Ar ad* şeytan
i.- i la'īn 014b/14

ibn *Ar ad* oğul
i.- i 'abbās 012b/8, 039a/13,
040a/5, 042b/4, 044b/2, 045b/2
i.- i 'abbāsdan 039a/15, 043a/12
i.- i āhine 021a/5
i.- i cevzī 042b/15, 043b/8

i.- i cündübden 042b/8
i.- i ebū 027b/1
i.- i hārişe 023a/15
i.- i işhākdan 023a/13
i.- i mes'ūd 023b/5, 023b/13
i.- i 'ömer 046a/3, 046b/2
i.- i 'ömerden 036a/10

ibnü'l-cevzī *özel ad* Ebu'l- Ferec
İbnü'l-Cevzī
i.- cevzī nām 041b/5
i.- cevzī rahmetullāhu 041b/8

ibnü'l-hanefiyye *özel ad* İbnü'l-
Hanefiyye, Hz. Ali'nin Havle bint
Ca'fer el-Hanefiyye isimli hanımından
doğan oğlu
i.+ den rivāyet 030a/14

ibrā *Ar ad* borçtan kurtarma,
temize çıkarma
i. 021a/3

ibrāhīm *Ar ad* Hz. İbrahim,
peygamberlerden biri
i. 006b/8, 029b/14

ibrīk *Ar ad* toprak ya da madenden
yapılmış kulplu su kabı
i. 014b/8

ibtāl *Ar ad* hükümsüz bırakma,
bozma, feshetme
' . 017b/3

ibtidā *Ar ad* başlama, başlangıç
i.- yı dünyādan 033a/8
i.- yı islāmda 022b/2
i.- yı nevmde 037a/9
i.- yı nübüvvetde 021b/7
i.+ sından 036a/6

iclālen *Ar zf* büyük sayarak, saygı
ve hürmet göstererek
i. 037a/9

icmā' *Ar ad* aynı görüşte birleşme,
ittifak etme
i. 012b/12
i.+ ıyla 025b/6

icmālen *Ar zf* kısaca, özetle, kısaltarak

i. 019a/7, 030a/5

ictimā' *Ar ad* bir araya gelme, toplanma

i. 024a/7

iç - T ey içmek, sıvı bir maddeyi yutmak

i.- dikde 041b/13

'aleyhi's-selām i.- dikde 042a/6

şu i.- diklerinde 041b/7

i.- er 041b/11, 041b/12

i.- erdi 041b/2

i.- erken 041b/6

i.- erlerdi 041a/14

i.- ince 011b/12

i.- irdi 035b/3

i.- irse 039b/4

i.- megi 041a/13

i.- mezler 041b/8

i.- tiginden 041b/14

i.- tim 014a/2

şu i.- üp 041b/10

iç *T ad* bir şeyin kendi sınırları arasında bulunan yer, iç

i.+ im 041b/10

i.+ inde 024b/2, 036a/2, 038b/14

içecek *T ad* su ihtiyacını gidermek, içecek

i. 039b/6, 041a/12, 042a/11

'aleyhi's-selām i.+ leriñ 039a/14

içün *T ed* için, sebebiyle

i. 008b/14, 018a/6, 023b/10, 024b/12, 028b/8, 031a/9, 031b/5, 032b/5,

034a/15, 034b/10, 034b/11, 035b/7, 035b/14, 038b/6, 042a/3, 047a/14, 048b/9

begendikler- i. 039a/6

i.+ dir 045a/11

'id *Ar ad* bayram

'i.- i aḏḥā 036b/1

iddihān *Ar ad* güzel kokular sürünme

i. 039b/10

'ideyn *Ar ad* iki bayram

'i. 035b/7

idhāl *Ar ad* içeri koyma, dahil etme

i. idüp 016a/8

idin - T ey edinmek, sağlamak, temin etmek

i.- diler 043b/3

idrāk *Ar ad* akıl erdirme, anlayış

i. 036b/8, 036b/9

idrīs *özel ad* Hz. İdris, Peygamberlerden biri, Hz. Şit'in torunu

i. 008b/12, 009b/15

ifākat *Ar ad* sağlığına kavuşma, iyileşme

i. 016a/11

iftihār *Ar ad* övünme, övünç

i. 002b/11, 009b/12

iğne *T ad* ucu sivri, ince çelik alet

i. (igne) 036b/11

iğtisal *Ar ad* yıkanma, gusletme

i. idüp 014a/1

iḥāṭa *Ar ad* bir şeyin etrafını sarma, çevirme, kuşatma

i. eylediler 009a/10

i. olundu 010b/8

i.+ dan 004b/8

ihlāk *Ar ad* helak etme, yok etme, öldürme

i. 009b/5

i. olunup 012a/3

ihrāc *Ar ad* çıkarma, ihraç

i. 021a/9, 021a/11, 021a/12, 045b/6

i. ider 017b/15

i. idüp 014b/10

- i. olındıkda 015a/1
i.+ ı 017b/7
- ihrāk** *Ar ad* yakma
i. 015a/15
i. 017b/5
i. olundılar 009b/3
- ihrām** *Ar ad* hac zamanı giyilen beyaz giysi
i.+ a 025b/7
- ihsān** *Ar ad* iyilik etme, bağış, bağışlama
i. 048a/6
i. olunup 032b/6
i.+ ı 002b/15
i.+ ıla 002a/2
i.+ iñ 018b/5
i.+ ina 037a/12
- ihtilāf** *Ar ad* ayrılık, uyuşmazlık, uymama
i. 005b/3, 043b/7, 044a/5
- ihtimāl** *Ar ad* olabilirlik, olasılık
i.+ i 042b/14
i.+ lidir 042b/14
- ihtiyār** *Ar ad* seçme, seçilme
i. 035a/1, 035a/5
- iḥvān** *Ar ad* sadık, samimi, candan
i.+ ıla 017a/1, 017a/6
i.+ iñ 003a/7
- iḳdām** *Ar ad* gayret etme, sürekli çalışma
i. 003a/9, 033a/2
- iken** *T zf* esnasında, -diği / -diği zaman
i. 006b/6, 012a/9, 013a/14, 018a/14, 019a/9, 019a/10, 019a/11, 019a/14, 019b/14, 021b/14, 022b/4, 024a/7, 026b/2, 030b/8, 035b/10, 037a/8, 042b/7, 049a/2
- iki** *T sa sf* birden sonra gelen sayının adı
i. 004b/9, 005a/8, 005a/11, 005b/1, 019a/14, 021b/4, 025a/5, 027b/12, 028a/1, 028a/7, 032a/13, 035a/1, 035b/7, 042b/2, 043a/4, 044a/9, 045b/8, 045b/9, 046a/2, 046a/7, 046b/10, 047b/12, 048a/12
'aleyhi's-selāmiñ i. 046b/8
i.+ dūr 003b/15
i.+ si 045b/9
i.+ sini 037b/4
- ikinci** *T sıra sa sf* iki sayının sıra sıfatı, birinciden sonra gelen
i. 009a/2, 009b/13, 010a/10, 010b/11, 011a/6, 019b/8, 020a/9, 028a/9
- iḳrā'** *Ar ün* oku
i. 020a/5, 020a/8
- iḳtifā** *Ar ad* önündeki örneğe uyma, ardından gitme,
i. 028b/13
i. 046b/1
- iktiḥāl** *Ar ad* sürme çekme
i.+ i 044b/2
- ile** *T ed* ile, birlikte, beraber
i. 001b/8, 002b/14, 003b/6, 003b/9, 004b/2, 004b/7, 006b/13, 007a/14, 009b/3, 009b/14, 009b/15, 010a/4, 010a/5, 010a/7, 010a/8, 010b/2, 010b/8, 010b/10, 010b/12, 011a/7, 011a/9, 012b/3, 013b/9, 014a/3, 014a/4, 014a/9, 014a/10, 014a/11, 014b/8, 014b/10, 015a/1, 015a/4, 015a/7, 015b/3, 015b/10, 015b/12, 016b/15, 017a/8, 017b/10, 017b/11, 019b/9, 020b/5, 021a/13, 023a/15,

024a/1, 025b/8, 026a/7, 027a/1,
027b/4, 028a/5, 028a/10, 029a/9,
029b/3,

029b/11, 030b/15, 031a/13,
034b/9, 035b/3, 037a/11, 038b/12,
039b/12, 039b/15,

040a/5, 040b/1, 040b/4, 040b/6,
040b/7, 041b/15, 044b/2, 044b/6,
045a/15,

046a/10, 046a/12, 046b/1,
046b/3, 046b/5, 048b/2, 048b/11,
048b/14

‘aleyhi’ş-şalātu ve’s-selām i.
048b/9

‘aleyhi’s-selām i. 008b/5,
022b/14

şāhibü’l- maqamı’l-maḥmūd i.
010a/3

şāhibü’l-burhān ve’l-ḳur’ān i.
011a/10

şāhibü’n-naşrı ve’l-fütūḥ i.
010a/2

ilerü *T ad* bir şeye daha ötede olan
yer

i. 034b/1

ilhāk *Ar ad* bir yere katma, ekleme,
ilave etme

i.- ı murād 018a/2

illā *Ar zf* ne olursa olsun, hangi
şartlarda olursa olsun, mutlaka

i. 021a/13, 048a/2, 049a/9

‘ilm *Ar ad* ilim, bilim

‘i. 004a/8

‘i.+ i 004b/8

ḥicāb-ı i. 005b/6

memleket-i i.+ e 026b/10

ilticā’ *Ar ad* sığınma, himayesi
altına girme

i. iderler 028b/8

imām *Ar ad* namazda cemaatin
başında olan, namazı kıldıran kimse

i.- ı ḳaşalānī 029b/9

i.- ı süddī 006b/12

i.- ı şāfi’ī 044a/8

i.- ı vāsıṭiden 030a/8

i. 021b/5, 036b/6, 044a/3,
044a/6, 046b/7, 048a/13

‘imāme *Ar ad* sarık

‘i. 035b/8, 035b/10, 046a/10

‘i.+ lerini 046a/4

‘i.+ si 046b/8

imāmeyn *Ar ad* iki imam, iki büyük
din âlimi

i. 045b/5, 049a/12

īmān *Ar ad* inanma, inanç, İslam
dinini kabul etme

ī. 014b/10, 017a/8

ī.+ a 024b/6

sırr-ı ī. 010b/11

imdād *Ar ad* tehlikede veya çaresiz
durumda olan birine yapılan yardım

i.+ ını 013a/2

imdi *T zf* buna göre, artık, şimdi

i. 002a/3, 004a/12, 004b/9,
007a/9, 007b/1, 008a/5, 009a/8,
010a/9,

033b/1

i’mmet *Ar ad* yardım

i.+ i 005b/11

in‘ām *Ar ad* nimet verme, iyilik
yapma

i. 039b/2

‘ināyet *Ar ad* ihsan, iyilik

vesīle-i fevz-u ‘i. 003b/1

inbisāt *Ar ad* iç açılması, ferahlama

i.+ ı 046b/12

incil *Ar ad* dört kutsal kitaptan Hz.
İsâ’ya indirileni

i.+ de 032a/6

incü *F ad* inci, istiridyeden çıkan
sedef renkli değerli süs tanesi

i. 028a/1

‘ind *Ar ad* yan, taraf, yön

‘i.+ inde 005b/12, 006b/4,
017b/9, 019b/9, 023b/7, 024a/7,
025a/10, 025a/11,
025b/3, 030a/9, 030b/14,
031b/9, 031b/10, 031b/13, 032a/1,
032a/2, 032a/3,
032a/4, 032a/5
‘i.+ inde 031b/11, 031b/14
‘aleyhimü’s-selāmu ‘i.+ inde
031b/12

‘**indallāh** *Ar ad* Allah yanında olma
‘i. 032a/7

inkār *Ar ad* yaptığını reddetme,
gizleme
i. ider 031a/8

inkıṭā’ *Ar ad* kesilme, tükenme
i. 022a/9

ins *Ar ad* insan, beşer
i. 002b/5, 021b/2

insān *Ar ad* insan
i. 030a/14

intibāh *Ar ad* uyanma, uyanıklık
hāl-i i.+ da 037a/10

intiḥāl *Ar ad* kendine mal etme
i. 015b/4

intikāl *Ar ad* bir yerden başka bir
yere gitme, göç etme
i. 007a/12, 009a/7, 016a/14
i. iderek 008b/15
i. idüp 008a/13

intikām *Ar ad* oç alma
i. 032b/5

inzāl *Ar ad* indirme, indirilme
i. 001b/7, 021a/8, 031a/6
fātiḥe’l-kitāb i. 015a/3

irādet *Ar ad* irade, dileme
i. 004a/8

irhāsāt *Ar ad* irhas kabilinden olan
hârikulâde haller, irhaslar
i. 048a/4

iriş - *T ey* erişmek, ermek, ulaşmak
i. 023a/4
i.- üp 017a/9
i.- ür 045a/14

irsāl *Ar ad* gönderme, ulaştırma,
yollama
i.+ iyle 002a/8

irşād *Ar ad* doğru yolu gösterme
i.- ı ‘ālemīn 024b/12
i.- ı ebrār 008b/14
i. 016b/8, 033b/9
i. idici 030a/12

‘**isā** *özel ad* Hz. İsa, kendisine
vahiy yoluyla İncil gönderilen, dört
büyük peygamberden biri
‘i. 006b/14

işābet *Ar ad* rast gelme, doğruca
gidip erişme
i. 048b/12
i. itmekle 049a/4

‘**işām** *Ar ad* günaha sokmak,
günaha sokulmak
‘i. 022b/11
‘i.+ dan 022b/14

ise *T b* olunca, olursa, olsa da,
koşul eki
i. 027b/2, 034b/13
i.+ m 018a/15, 021a/15

işḥāk *özel ad* İbn-i İshak, Meğazi
ilminin kurucusu olan tarihçi
ibn-i i. 023a/13

is(i)m *Ar ad* isim, ad
i.+ den 031a/15
i.+ i 031b/1
i.+ leri 031b/9
i.- i şerīfi 028a/7
nebīyu’l-melḥame i.- i şerīfinde
032b/14
i.- i şerīfini 018b/10

i.- i şerifleriniñ 030a/5 i.- i 'ubüdiyyet 031a/13	i.- r 038a/1
iskān <i>Ar ad</i> konaklama, yerleştirme i. 008a/15	istidlāl <i>Ar ad</i> delil ile hüküm çıkarma i.+ ı 003b/10
islām <i>Ar ad</i> islam, Allah tarafından Hz. Muhammed'in tebliğine memur olunan din, dört büyük dinin sonuncusu i. 022b/11, 022b/13, 023a/15, 035b/3 i.+ a 021b/2, 022a/14, 022b/5, 023a/6, 030a/12 'avn-ı i.+ da 022a/11 ibtidā'-yı i.+ da 022b/3 i.+ ıla 023b/4, 024a/12, 049a/10 i.+ ında 023a/14	istiḥbāb <i>Ar ad</i> bir şeyi iyi ve güzel saymak i. idüp 044a/7
ismā'īl <i>özel ad</i> Hz. İsmail, peygamberlerden biri i. 010a/5 ḥazret-i i. 016a/14	istikbāl <i>Ar ad</i> kıbleye dönme i. 035b/4
işmid <i>Ar ad</i> isimid sürmesi, sürme i. 044b/2	istimā' <i>Ar ad</i> dinleme, işitme, kulak verip dinleme i. ider 019a/3 i. olındı 011b/3 ḥüsn-ü i.+ ma 047b/15
işneyn <i>Ar ad</i> pazartesi i. 036a/4, 036a/12 yevm-i i.+ de 020a/3 i.+ dir 009a/10	isti'māl <i>Ar ad</i> kullanma i. iderdi 044b/8 i.+ ini 040b/9, 040b/10, 044a/12
işr <i>Ar ad</i> gidiş, meslek, tutulan yol e.+ ine 028b/7	istinās <i>Ar ad</i> alışma, yakınlaşma i. 011a/12
isrā <i>Ar ad</i> geçmek, gitmek, geceleyin yürümek i. 006b/15, 009a/5, 024b/7 leyle-i i.+ da 031a/12	istişāl <i>Ar ad</i> kökünü koparıp çıkarma, çıkarılma 'azāb-ı i. 030a/3
isrā'īl <i>Ar ad</i> Tevrat ve Kur'an'da Hz. Ya'küb'un (<i>İsrâ'il</i>) çocuklarına ve onların soyundan gelenlere verilen ad i.+ den 016a/14	istişfā' <i>Ar ad</i> şifa istemek, hastalıktan kurtulup iyi olmayı arzulamak i. 015b/3
iste - <i>T ey</i> istemek, arzu etmek, dilemek i.- di 047a/9 i.- dikçe 039a/11 'aleyhi's-selāmı i.- diler 023b/8	iş <i>T ad</i> iş i.+ de 035a/10 i.+ e 035a/13 i.+ inden 023b/13
	iş'ār <i>Ar ad</i> yazı ile bildirme, haber verme i. 037a/5
	işāret <i>T ad</i> bir şeyi el, parmak vs. ile gösterme; iz, alamet, nişan i. idüp 014a/7 i.+ dür 004a/2, 004a/7, 006b/1
	işbu <i>T sf</i> bu, işte bu

- i. 021a/3
- işit** - *T ey* işitmek, duymak
i. 021a/4
i.- digini 047b/13
i.- dikde 013b/10, 017b/1,
024b/5
i.- diler 013a/15, 024a/8
i.- dim 010b/1, 018a/8, 021b/14
i.- ince (işid-) 018b/11
i.- irdi (işid-) 036b/15
i.- meyüp 011b/14
- işkār** *F ad* av, avlama
i.+ a 002a/11
- iştihā** *Ar ad* iştah; istek, arzu
i. 034b/12
i.+ ları 034b/13
- id - / it** - *T y ey* etmek, olmak
taḥammül i.- emeyüp 049a/5
i.- e 011a/2
i.- en 003b/8
seyr i.- en 026a/9
i.- ene 034a/1
i.- enler 016b/1
i.- enlere 023a/4
terk i.- enlere 023a/5
i.- er 002a/5, 006a/3, 025b/12,
028a/11, 033a/14, 042b/5, 045a/13
cem' i.- er 038a/7
da'vet i.- er 024a/10, 047a/4
delālet i.- er 028a/9, 048a/10
ḥıfz i.- er 013b/8
ihrāc i.- er 017b/15
inkār i.- er 031a/8
istimā' i.- er 019a/3
ḳatlı i.- er 017b/3
maḥv i.- er 028b/1
rivāyet i.- er 033a/6, 037b/7
te'yīd i.- er 005b/14
zikir i.- er 025b/11, 029b/10,
046b/7
i.- erdi 008b/5, 021b/12,
027a/11, 032b/5, 033b/10, 034b/14,
035a/2, 035a/8,
036b/9, 036b/13, 046b/12
cūş i.- erdi 027a/5
delālet i.- erdi 048a/3
- esrār-ı tekellüm i.- erdi 027b/5
isti'māl i.- erdi 044b/8
setr i.- erdi 015b/8
tercīh i.- erdi 041b/15
tesbīh i.- erdi 004b/7, 005a/10,
008b/6, 014a/11,
zikir i.- erdi 034b/5
i.- erek 007a/13
intiḳāl i.- erek 008b/15
i.- erim 016a/13, 021a/15
ṭaleb i.- erim 035b/15
i.- erken 014b/12, 038a/15
ḳırā'at i.- erken 024b/3
ra'y i.- erken 016b/10
i.- erler 021a/11, 021a/12,
033b/13, 045a/15, 045b/10, 046b/1
ilticā' i.- erler 028b/8
nazar i.- erler 044b/14
ṭaleb i.- erler 013a/14
te'accub i.- erler 015b/12
i.- erlerdi 012a/13
ḥicāmet i.- erlerdi 046a/1
zikir i.- erlerdi 015b/15
murād i.- erse 038a/2
nuzūl i.- erse 013b/6
iṭ'ām i.- ersin 020b/13
şıla-yı rahim i.- ersin 020b/11
i.- ersiñiz 034a/11
i.- erüz 034a/10
i.- eydiñ 039a/11
taşdıḳ i.- eyim 024a/5
meşgūl i.- eyür 043a/14
i.- ici 002b/15, 020a/6, 025b/6,
028a/10, 029a/15
irşād i.- ici 030a/12
merḥamet i.- ici 029b/8
veda' i.- ici 017a/3
i.- icisindir 028a/14
maḥv i.- iciyim 028a/15
i.- iñ 039b/10, 042b/6
devām i.- iñ 044b/4
ḳatlı i.- iñ 017b/2
i.- ince 015a/14, 022a/11,
032b/11, 034b/1
nazar i.- ince 017b/11
i.- inüp 043a/13
selām i.- üb 037b/15
i.- üben 026a/10

i.- üp 005a/11, 006a/7, 006b/10,
008a/15, 011a/1, 011b/2, 015a/3,
017b/7,
017b/8, 017b/12, 018b/3,
019b/4, 020a/7, 021b/12, 022b/5,
023b/7, 024a/1,
025a/8, 028b/14, 032b/9,
034b/13, 035a/9, 035b/6, 036a/8,
036b/8, 037b/2,
038a/11, 042a/14, 043b/15
'abd-ı tesmiye i.- üp 031a/3
'aleyhi's-selāma ḥiṭāb i.- üp
021a/5
'aleyhi's-selāma nazar i.- üp
015a/12
'aleyhi's-selām nuzūl i.-üp
030b/13
āzād i.- üp 013a/5
beyān i.- üp 046a/5
da'vet i.- üp 006b/10
duḥūl i.- üp 023b/10, 024a/4
emir i.- üp 009a/12, 038a/15,
045b/12, 049a/8
emlāk-ı taḥrīk i.- üp 015b/14
ḥavf i.- üp 019b/6, 030b/11
ḥiṭāb i.- üp 020a/5
idḥāl i.- üp 016a/8
iḡtisal i.- üp 014a/1
iḥrāc i.- üp 014b/10
intiḳāl i.- üp 008a/13
istiḥbāb i.- üp 044a/7
iṣāret i.- üp 014a/7
izḥar i.- üp 023b/15
kefālet i.- üp 019a/12
laṭīfe i.- üp 047a/9
mess i.- üp 016b/13
muḳātele i.- üp 048b/11,
048b/14
murād i.- üp 003a/8
murūr i.- üp 024b/5
naḳl i.- üp 008b/4, 008b/6,
008b/8, 009b/10, 044b/1
nazar i.- üp 008b/2, 011b/8,
021b/15, 030b/9
nidā' i.- üp 012b/13, 049a/9
niyyet i.- üp 025b/8
nuzūl i.- üp 012b/7
redd i.- üp 008b/11
ṣabr i.- üp 037a/15
secde i.- üp 006a/9

setr i.- üp 013b/8
şakḳ i.- üp 014b/8, 017a/8
şükür i.- üp 037a/12
taḥşil i.- üp 003b/7
taḳbīl i.- üp 018b/5
tebessüm i.- üp 014b/3
teblīḡ i.- üp 020b/1
tekellüm i.- üp 017a/4
teneffüs i.- üp 041b/7
tezeyyün i.- üp 012b/5
zamm i.- üp 020a/7, 020a/11
zuhūr i.- üp 017a/2, 028b/7
ḥiṭāb i.- üp didi 047b/11
beyān-ı murād i.- üp dir 026a/3

it - *T y ey* etmek, olmak, inşa
etmek, yapmak
i.- di 014b/15, 016a/4, 019b/2
nuzūl i.- di 019b/11
vefāt i.- di 048b/14
murād i.- dikde 044b/7
nazar i.- dikde 030b/9
i.- diklerinde 021a/9
nazar i.- diklerinde 045a/1
teveccüh i.- diklerinde 041a/11
i.- diler 025a/8
redd i.- diler 019b/6
i.- dirdi 009a/14
ḥicāmet i.- dirdiler 045b/5
ḥicāmet i.- dirirler 045b/1,
045b/7
'aleyhi's-selām ḥicāmet i.-
dirüp 045b/12
ḥavf i.- me 023b/14
ḳabūl i.- medi 037b/5
taşavvur i.- medi 011b/15
i.- medik 002b/5
i.- medikce 034b/9
i.- mediler 025a/8, 032b/3
ḥac i.- mediler 025a/15
ḥıfz i.- mege 047b/13
şekk i.- mege 049a/1
cem' i.- megı 040b/1
i.- megile 034a/4
i.- mek 017b/14, 018a/6,
034a/8, 037a/3, 040b/12
ḥavf i.- mek 018b/15
taşdıḳ i.- mek 023b/11
zamm i.- mek 036b/1
iṣābet i.- mekle 049a/4

terk i.- memişlerdir 045a/7
i.- mesi 029b/11
ḥavf i.- mesün 017a/6
i.- mesünler 019b/5
i.- meyüp 015b/12, 021b/1,
036b/12

delālet i.- meyüp 005b/12
i.- mez 034b/9
i.- mezdi 034b/12
i.- mişdi 026a/15

‘itāb *Ar ad* azarlama, paylama
‘i. 032b/3

iṭ‘ām *Ar ad* yemek yedirme
i. idersin 020b/13

i’tikād *Ar ad* düğümleli kalma,
bir şeye bağlanma, inanma
i.+ 1 003b/4

i’tizāl *Ar ad* köşeye çekilme, uzlet
etme, yalnız kalma
i. 035b/5

i’tizār *Ar ad* özür dileme,
mazaretini bildirme
i. 034b/13

itmām *Ar ad* tamamlama, bitirme
i. eyledikde 006b/10
i.+ ina 003a/9

ittibā‘ *Ar ad* ardı sıra gitme, uyma
i. 028b/14
‘aleyhi’ş-şalātu ve’s-selāma i.
048a/8

ittifāk *Ar ad* birleşme, sözleşme
i. 026b/13, 044a/3

‘iyāde *Ar ad* iade, geri verme
‘i.+ sine 033b/12

‘iyāz *Ar ad* sığınma, iltica etme
‘i. 003a/3, 032a/12

‘izām *Ar ad* büyükler, ulular
enbiyā’-yı ‘i. 031b/12

izhār *Ar ad* gösterme, meydana
çıkarma

i.- 1 dīn 024b/12
i.- 1 murād 004a/15
i. 012a/5, 021b/3, 031b/5,
037b/3, 037b/4
i. idüp 023b/15

iz(i)n *Ar ad* izin, müsaade
i.- i nidāsı 025b/1
i. virdikten 024a/6
i. virir 042a/14
i. virür 024a/3

-k-

ka‘b *Ar ad* aşık kemiği
k. 035b/11
k.+ dan 039b/13, 040a/3

kāb-ı kavseyn *Ar tm* Cenab-ı Hakka
en yakın olan makam
k.+ i 032b/8

qab *T ad* kap, tas, çanak
k.+ dan 041b/7

qabaq *T ad* kabak, yemek
q. 038b/14
q.+ 1 038b/8, 039a/1, 039a/2

ka‘be *Ar ad* Kabe, Hicaz’da Mekke-
i Mükerrime’de Harem-i Şerif’in
ortasında bulunan bina
k.- i mükerrerede 012a/14
k.- i mükerrmeyi 006b/9

kābile *Ar ad* aynı soydan sayılan
insan topluluğu
q. 011a/13
q.+ mize 015a/15
q.+ sinüñ 013b/3
q.+ sindendir 018b/8
q.+ ye 013b/11, 017a/8

kab(i)r *Ar ad* mezar
q.+ den 028b/6, 037a/13
yaqaza-ı q.+ den 037a/5

qabül *Ar ad* bir şeye razı olma
q. itmedi 037b/5

qabza *Ar ad* avuç, tutam

- ķ.- 1 ma'neviyye 004b/2
ķ. 004b/2
- ķaçan** *T zf* ne zaman, ne zaman
ki, her ne zaman
ķ. 035b/9
- ķaç** *T sf* herhangi bir şeyin
niceliğini sormak için kullanılan sru
sıfatı
ķ. 039a/9
- ķadar** *Ar ed* ölçüsünde, denli
ķ. 005a/13, 026b/3
- ķadd** *Ar ad* boy
ķ.- 1 bülendi 026b/3
ķ.- 1 resül 026a/12
seyyidi'l-resülün 'aleyhi's-
şalātu ve's-selāmıñ ķ.- i ķāmetleri
026a/4
ķ.+ 1 026b/2
ķ.+ ını 026a/15
- ķadem** *Ar ad* ayak, adım
ķ.- i şerīfi 028b/6
- ķademeyn** *Ar ad* iki ayak
ķ.+ i 015b/3, 017a/3, 019a/5
- ķader** *Ar ad* kader, alın yazısı
ķ. 017b/9
- ķādı** *Ar ad* dinî yargıç
ķ. 032a/12
şifā-yı ķ. 003a/2
- ķadīm** *Ar sf* eski zaman, eski
ķ.- i bizatihi 004a/6
- ķadīr** *Ar sf* kudret sahibi, Allah
ķ. 004a/11
- ķādir** *Ar ad* gücü yeten, muktedir
ķ. 012a/14, 014a/5, 032b/9
- ķafā** *Ar ad* kafa, baş
ķ.+ sında 036b/8
- ķāfir** *Ar ad* Allah'ı tanımayan,
bilmeyen, o'nun varlığına, birliğine
inanmayan
ķ.+ ĩn 024a/10
ķ.+ ler 031a/5
ķ.+ lere 030a/1
- ķāh** *F b* ara sıra, bazen, kimi
zaman
ķ. 041b/4
- ķāhice** *Ar zf* gaipten haber verir
şekilde
ķ. 005b/13
- ķāhil** *Ar sf* olgun, yetişkin
ķ.+ dirlere 045b/8
- ķāhin** *Ar ad* gaipten haber veren,
kehanet sahibi
ķ. 017b/1
ķ.+ i 017b/4
- ķā'ināt** *Ar ad* alem, evren
evvel-i ķ. 007a/11
ķ.+ 1 001b/4
- ķālānis** *Ar ad* takkeler, külāhlar
ķ. 046a/12
ķ.+ den 046a/13
- ķalb** *Ar ad* yürek, gönül, kalp
ķ.- i şerīfleri 036b/4
- ķaldır** - *T ey* bir şeyi bulunduğu
yerden almak, kaldırmak
ķ.- up 022a/1
- ķalem** *Ar ad* yazı aracı
ķ. 006b/1
ķ.+ i 006a/13
- ķalk** - *T ey* kalkmak, yükselmek
ķ.- dı 034a/14
ķ.- dıgını 037a/13
ķ.- dıkda 034b/5
- ķamer** *Ar ad* ay
ķ. 019b/8, 027a/15
cirm-i ķ. 027b/2

- ruhsâr-ı k. 027b/1
k.+ ler 011a/3
k.+ lerini 002a/5
- kameriyye** *Ar sf* kamerî kelimesinin tamlamalarda ortaya çıkan aynı mânâdaki müennes şekli
k. 023b/1
- kâmet** *Ar ad* boy, endam
k.+ ini 026a/9
seyyidi'l-resûlîn 'aleyhi's-şalâtu ve's-selâmîñ kadd-i k.+ leri
026a/4
- kâmil** *Ar sf* olgun, ermiş
neyyir-i k. 029b/5
'aql-ı k.+ i 038a/7
- kamîş** *Ar ad* gömlek
k.+ ini 035b/13
- kamu** *T sf* bütün, hepsi
k. 016b/5
- kan** *T ad* kan, kırmızı renkli yaşamsal sıvı
k.+ ı 018a/9
k.+ lar 022b/12
- kanat** *T ad* canlılarda uçmayı sağlayan organ
k.+ ını 011b/12
- kandır** - *T ey* kandırmak, aldatmak
k.- dı 002a/2
- kanğı** *T s sf* hangi
k. 036a/8, 036a/9
- kanğısı** *T zm* hangisi
k.+ nı (kanğısı) 018a/10
- kapan** - *T ey* kapanmak, kapalı duruma gelmek
k.- dı 012b/4
- kapıl** - *T ey* bir şeyin çekere alınması, birdenbire yakalanması
k.- dı 018a/15
- kapla** - *T ey* kaplamak, her yanını çevirmek, sarmak
k.- miş 013b/13
- kapu** *T ad* kapı
k. 018a/5
k.+ larından 018a/4
- karâr** *Ar ad* bir iş veya mesele hakkında verilen kesin hüküm, devamlılık
k. 031b/5
- kar** *T ad* havadaki su buharının donmasından meydana gelen ve yağmur gibi yağın hafif beyaz taneler
k.+dan 011b/11
- karın** *T ad* karın, mide
k.+ ı 037b/1
k.+ ında 019a/9
- karışdır** - *T ey* karıştırmak
k.- ıldı 042a/4
- karîb** *Ar sf* yakın
k. 019b/10, 029a/10, 036b/15
k. oldı 015a/11, 049a/1
k.+ dir 024b/14
- karpüz** *F ad* karpuz, meyve
'aleyhi's-selâm k.+ ı 040b/6
k. 040a/15, 040b/4
k.+ ı 040b/3
- kasem** *Ar ad* yemin, and
k. 016a/13
'aleyhi's-selâm k. 039a/10
- kaşiyra** *Ar sf* kısa
k. 046b/9
- kaşr** *Ar ad* köşk, küçük saray
k. 035b/6
- kaşalânî** *özel ad* İmam-ı Kastalânî, fıkıh, hadis ve kıraat âlimi.
k. 021b/5
imâm-ı k. 029b/9

kaṭ' *Ar ad* kesme, kesilme
k.- ı raḥm 035a/2

kaṭı *T sf* sert
k. 026b/15, 031a/8

kaṭıq *T ad* katılan şey
k. 038a/11, 038a/13
k.- dır 038b/1
k.+ ıdur 038b/2

kaṭır *T ad* atgillerden, katır
k.+ a 035a/7

kaṭı *Ar ad* öldürme
k.- ı murād 015a/13
k. 024a/3, 049a/5
k. ider 017b/3
k. idiñ 017b/2

kaṭre *Ar ad* damla
k.+ sinden 008a/10
'araḳ-ı k.+ sinden 008a/11

kaṭ(i)m *Ar ad* insan topluluğu
k. 017b/1, 049a/1
k.+ i 021b/3
k.+ im 021a/11
k.+ iñ 021a/9
k.+ iñ 034b/6
k.+ ine 016b/9

kaṭı *Ar ad* söz, kelam
k.+ iniñ 032a/15
k.- i şābit 038a/10

kaṭseyn *Ar ad* iki kavis
kāb-ı k.+ i 032b/8

kaṭır - *T ey* kayırmak, yardımcı ve destek olmak
k.- mazlar 036a/9

kaṭmak *T ad* kaymak, koyu ve yağlı öz
k.+ ı 040b/7
k.+ dan 011b/11

kaṭnama *T ad* kaynama işi
k.- sından 036a/2

kaṭnat - *T ey* kaynatmak, haşlamak, pişirmek
k.- dım 039a/5

kaṭz *T ad* kaz, kuş cinsi
k. 038b/6

kaṭbīr *Ar sf* büyük, ulu
pīr-i k. 021a/2
k.+ iñ 024a/7

kaṭı *T ad* keçi, evcil memeli hayvan
k.+ niñ 039a/3

kaṭalet *Ar ad* kefil olma
k. idüp 019a/12

kaṭfen *Ar ad* ölünün toprağa defnedilmeden önce sarıldığı bez
k.+ le-yiñ 042b/7

kaṭhene *Ar ad* kahinler, falcılar
k. 012b/11

kaṭā' *Ar ad* yeşil ot
k. 013a/14

kaṭām *Ar ad* söz, ibare
k. 004a/9, 046b/12, 048a/1
ḫitām-ı k. 003a/10
k.+ dan 019b/5
k.+ ını 020a/8, 020a/9, 044a/15

kaṭimāt *Ar ad* kelimeler, sözler
k. 023b/14

kaṭāl *Ar ad* olgunluk, yetkinlik, eksiksizlik
k.- i şefkatlerinden 036a/1
k. 003b/5

kaṭālāt *Ar ad* olgunluklar
meşām-ı k. 002a/4
'aleyhi's-şalātu ve's-selām k.+ ını 028a/4

kendi *T zm* kendi, dönüşlülük zamiri, zat

k. 001b/3, 013a/13, 023b/14,
029a/4, 031a/12, 032a/15, 037a/8
'aleyhi's-salātu ve's-selām k.
029b/5

vācibü'l-vücūd k. 004b/1

k.+ de 038b/3

k.+ m 023a/2

k.+ mden 020b/8

k.+ nden 007a/3

k.+ ne 020a/7, 030b/4

k.+ ni 014b/2, 028a/4

k.+ ye 032b/6, 034a/2, 034b/8,
037a/14, 037b/5, 048a/4

kendü bk. kendi

k.+ leri 040a/8

kerāmāt *Ar ad* kerametler, bağışlar
k. 007a/5

kerāme *Ar ad* izzet, şeref
sidre-i k. 019a/2

kerāmet *Ar ad* kerem, bağış, ikram
k. 044a/10, 048a/9
hicāb-ı k. 005b/4
baħr-ı k.+ e 006a/6
k.+ ler 048a/6

kerem *Ar ad* iyilik, ihsan, merhamet
k. 026b/12
k. (kerrem) 029a/7

kerīm *Ar sf* kerem sahibi, cömert, eli
açık

k. 026b/1

şadr-ı k.+ leriniñ 048b/1

kerīme *Ar ad* ayet
k.+ si 033b/2

kerre *Ar ad* defa, kez
k. 018b/4, 020a/9, 037a/3,
040a/4, 041b/6, 041b/12, 043a/15,
048b/3

kerremallāhu vecchēhū *Ar ün* Allah
yüzünü şerefli, şerefini yüksek kılsın"
anlamında Hz. Ali için söylenen ifade

k. 022b/1, 023a/9, 032b/14,
035b/8, 035b/9

kes - *T ey* kesmek
k.- er 041b/11

kesil - *T ey* kesilmek
k.- miş 014b/4

keşir *Ar sf* çok
k.+ e 044a/6

kesr *Ar ad* bozma, parçalama
k.- i fā' ile 028b/12

keşret *Ar ad* çokluk
k. 005b/13, 006a/2

keş(i)f *Ar ad* ortaya çıkarma,
meydana çıkarma, gizli bir şeyi bulma
k. olunsa 015b/7

kevākib *Ar ad* yıldızlar
'ubbād-ı k. 028b/3

keyd *Ar ad* hile, oyun
k.+ ini 009b/5

keyfiyyet *Ar ad* nitelik
k.+ siz 032b/10

kezālik *Ar ad* keza, bu, bu da öyle
k. 007a/5, 009a/3, 014b/11

kible *Ar ad* namaza başlarken
yönelinen Mekke yönü, kible
k.+ ye 035b/4

kıdem *Ar ad* başlangıcı olmayan
k. 004a/3

kıl - *T ey* etmek, yapmak, kılmak
k.- cugazlar 016b/4
k.- a 038a/11
k.- ar 023b/15
namāz k.- ar 041b/3
k.- ayımda 038a/1
k.- dı 002a/6, 002a/9, 008a/7,
029a/6, 035b/4
k.- indı 003a/12, 008a/8

farz kı.- indı 025a/12	k. 001b/3, 002b/7, 003a/1,
namāz kı.- indı 040b/14	003a/13, 003b/3, 003b/9, 004b/7,
namāz kı.- maḳ 034a/15	005b/10,
kı.- man 019a/1	006b/9, 007a/3, 008a/6, 008a/8,
kı.- maz 017a/13	008b/9, 009a/6, 009a/9, 010a/11,
kı.- up 005a/12, 008a/6, 031a/14	010b/14,
memlū kı.- up 014b/10	010b/15, 011a/1, 011a/12,
	011a/15, 011b/7, 011b/8, 011b/10,
kılm - <i>T ey</i> kılınmak	011b/14, 012a/4,
kı.- an 046b/3, 046b/4, 046b/5,	012a/7, 012b/9, 012b/15,
046b/6	013a/3, 013a/8, 013a/15, 014a/5,
	014a/12, 014a/14,
kılet <i>Ar ad</i> azlık	014b/4, 014b/6, 015a/4,
kı.+ i 040a/11	015a/10, 015a/11, 016a/1, 016a/2,
	016a/13, 016b/1,
kıra'at <i>Ar ad</i> okuma işi, okuma	017b/5, 017b/6, 017b/8, 018a/1,
kı. 020a/6, 033a/7	018a/12, 018b/2, 018b/13, 018b/15,
kı. iderken 024b/2	019b/2,
	019b/12, 020a/4, 022a/1,
kıran <i>Ar ad</i> yakınlaşma, bir araya	022a/9, 022b/2, 022b/7, 023a/1,
gelme	023a/3, 023b/6,
kı. 025b/6, 025b/7	023b/13, 024a/8, 024a/13,
	024b/15, 026a/3, 026a/13, 026a/15,
kırk <i>T sa sf</i> kırk, otuz dokuzdan	027a/6, 028a/6,
sonra gelen sayı	029a/9, 029b/10, 030a/3,
kı. 019b/15, 020a/4	030b/8, 030b/10, 031a/2, 031b/8,
	031b/15, 032a/1,
kırmızı <i>F sf</i> kırmızı rengi, al	032b/7, 033a/6, 033a/7, 033a/8,
kı. 043a/7	033a/14, 034a/9, 034b/2, 034b/3,
kı.+ ya 026b/7, 027a/1	035a/5,
	035a/11, 035b/2, 036a/5,
kıssa <i>Ar ad</i> ibretli, kısa hikaye,	036a/7, 036a/10, 036a/14, 037b/7,
kıssa	037b/8, 037b/10,
kı. 031a/8	037b/13, 037b/15, 038a/4,
	038a/8, 038a/13, 038b/3, 038b/4,
kıtal <i>Ar ad</i> birbirini öldürme,	038b/5, 038b/9,
vuruşma; savaş	038b/10, 038b/14, 039a/3,
kı.- ı şedīd 048b/13	039a/4, 039a/13, 039b/1, 039b/6,
kı.- ı şiddet 029a/9	039b/14, 040a/1,
kı.- i şedīd 048b/11	040a/3, 040a/6, 040a/8,
bi-nefsihi kı. 025a/4	040a/10, 040a/12, 040b/2, 040b/5,
	040b/9, 040b/11,
kıyām <i>Ar ad</i> kalkma, ayakta durma,	040b/14, 041a/2, 041a/3,
namazda ayakta durma kısmı	041a/5, 041a/8, 041a/10, 041a/15,
kı. 003a/9, 004a/4, 034b/8,	041b/9, 041b/10,
034b/9	041b/13, 042a/1, 042a/10,
	042b/5, 042b/9, 042b/10, 043a/2,
ki <i>F b</i> bağlaç olan ki	043a/6, 043a/13,

043b/2, 043b/4, 043b/8,
043b/10, 043b/12, 043b/15, 044a/3,
044a/8, 044a/10,

044b/3, 044b/10, 044b/15,
045a/6, 045a/9, 045a/10, 045a/12,
045a/13, 045a/14,

045b/2, 045b/6, 045b/8,
045b/10, 045b/11, 045b/14, 046a/9,
046a/11, 046b/2,

046b/8, 046b/13, 047a/7,
047b/2, 047b/4, 047b/11, 048a/6,
048b/5, 048b/7

hacçetü'l-vedâ' k. 025a/12

melekü'l-vaḥyidir k. 021a/8

kifâyet *Ar ad* yeterli olma, yetme,
kafi gelme

k. 034a/10

kim *T zm* hangi kişi, kim

k. 013b/4, 016b/2

k.+ i 028b/3, 028b/4

kimse *T zm* herhangi bir kişi, kim
olduğu belli olmayan, kimse

k. 014b/6, 019a/15, 021a/12,
022b/4, 022b/15, 038b/12, 039b/3,
039b/5,

046b/14, 047a/1, 048b/9,
048b/11, 048b/13, 049a/2

k.+ ye 039b/2, 039b/4, 042a/15

k.+ yi 041b/14

kirām *Ar ad* soylu, ulu, şerefli
kimseler

'aleyhi's-selām aşḥāb-ı k.+ ıla
025a/15

'aleyhi's-selāma melā'ike-i k.
029b/11

aşḥāb-ı k. 034b/1, 037b/1,
039b/8

aşḥāb-ı k.+ ıla 026a/1

aşḥāb-ı k.+ in 033b/14

kirpik *T ad* kirpik

k.+ lerini 044b/6

kisrā *Ar ad* eski İran hükümdarları
için kullanılan unvan sözü

k.+ nın 012a/4

kişi *T ad* kişi, şahıs, zat

k. 030b/9

kitāb *Ar ad* kitap

k.- ı 'arabī 021a/1

k.+ ında 008a/3

k.+ larını 033a/7

kitābet *Ar ad* yazı yazma, bir
maddeyi kurallarına uygun bir şekilde
kaleme alma

k. 006b/2

kitfeyn *Ar ad* iki omuz küreği

k. 016a/6

'aleyhi's-şalātu ve's-selāmın

k.+ i 036b/10

k.+ im 032b/10

kocakarı *T b ad* ihtiyar kadın

k. 047a/8, 047a/10, 047a/14,

047a/15

k.+ lardır 047b/3

koḥu *T ad* koku

k. 040b/13

k.+ lu 040b/9

koḫla - *T ey* koklamak

k.- madım 041a/1

kol *T ad* insan vücudunda omuz
başından parmak uçlarına kadar uzanan
bölüm, kol

k. 039a/6, 039a/7, 039a/11

k.+ ı 039a/5, 039a/9

k.+ ını 039a/3

kolan *T ad* bir şeyi bağlamaya,
sıkmaya, alttan tuturmaya vb. yarayan,
genellikle keçi kılından örülen, uzun ve
enlice bağ

k.+ larını 046a/6

konuḫ *T ad* misafir, konuk

k.+ a 020b/13

korḫutucu- *T sf* korkutucu, korku
verici

k. (korḫudıcı) 029b/1

koyn *T ad* eti, sütü, derisi için yetiştirilen evcil hayvan, koyun

ķ. 034a/3
ķ.+ ı 042a/2
ķ.+ ıñ 039a/8
ķ.+ larını 014b/12
ķ.+ uñ 016b/11, 039a/3

kuçar *T sf* göçer, göçmen
ķ.+ ıla 017b/4

ķudret *Ar ad* güç, kuvvet
ķ. 004a/8
neşim-i ķ. 001b/8
ħavl-i ķ.+ de 006a/8
ħicāb-ı ķ.+ de 004b/9
baħr-ı ķ.+ e 006a/5
ķ.+ i 001b/4
ķ.+ ini 032b/10

ķudsī *Ar sf* kutsal, mübarek, ilahi
ħadīş-i ķ.+ de 028a/11

ķudüm *Ar ad* uzak bir yerden gelme
ķ.- ı muħammed 014a/11
ķ.- ı şerīflerile 012a/4

ķul *T ad* Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd
ķ.+ unı 034a/12

ķulak *T ad* işitme organı, kulak
ķ.+ ı 027a/10
ķ.+ lar 011b/14
ķ.+ larınıñ 045a/14
ķ.+ larınıñ 027a/8
ķ.+ lı 047b/12

ķulüb *Ar ad* kalpler
ķ.- u mu' minin 029b/2
ķ.+ lara 015b/5

ķulzüm *Ar ad* deniz
ķ.- i nūr 027a/6

ķum *T ad* kum
ķ. 033a/12
ķ.+ ları 033a/12

ķur'an *Ar ad* son peygamber Hz. Muhammed'e inen kutsal kitap, Kur'an-ı Kerim

ķ.- ı 'azimü's- şanda 031a/6
ķ.- ı 'azimü's-şanda beşir 029a/13
ķ.- ı 'azimü's-şanda müzekkir 032a/9
ķ.- ı 'azimü's-şanda taķriben 048a/15
a'zīm-i ķ.- ı 'azimü's-şandır mütedemmin 048a/11

ķur'an-ı 'azimü's-şan *Ar b ad* şan ve şerefi büyük olan Kur'an
'.+ da beşir 029a/13
ķur'an-ı '+ da müzekkir 032a/9
ķur'an-ı '- şanda 031a/6

ķurb *Ar ad* yakınlık, yakın olma
ķ.+ ında 024b/3

ķurbān *Ar ad* kurban, İslamiyet inancına göre, eti ihtiyacı olanlara dağıtılmak niyetiyle farz veya sünnet olarak kesilen hayvan
ķ. 022b/6, 022b/15, 023a/3

ķureyş *Ar ad* Hz. Muhammed'in mensup olduğu kabilenin adı
ķ. 016a/3, 018b/5, 023b/6, 023b/11

ķuru - *T ey* kurumak
ķ.- yup (kuriyup) 012a/9

ķurre *Ar ad* parlaklık
ķ.- i 'aynım 040b/13

ķuş *T ad* iki kanatlı, iki ayaklı uçabilen hayvanların ortak adı, kuş
ķ. 011b/8, 014a/9, 015a/8
ķ.+ çağız 047b/8
ķ.+ dur 038b/5

ķuṭr *Ar ad* dairenin ve daire şeklindeki cisimlerin çapı
ķ.+ in 009a/9

ķuyu *T ad* içinden su çıkartılan derin çukur, kuyu

- ķ. 042a/3
- kübrā** *Ar sf* daha büyük, en büyük, çok büyük olan
k. 022a/13
hadīce-yi k. 019b/14
- küçük** *T ad* bir şeyin boyutlarının benzerleri arasında daha ufak olması, küçük
k. 047b/6
- küffār** *Ar ad* kafirler
k.- ı ‘ubbād 028b/2
k.- ı ḥākisārı 015a/15
k. 029a/9
- küf(ü)r** *Ar ad* Allah’a inanmama, dinsizlik, imansızlık, küfür
k.+i 028b/1
- küllī** *Ar sf* bütüne ait, tamamen, hep
k.+ si 028b/2
- kün** *Ar ün* ol, olsun
k.- i ḥābībi 004b/2
- kürek** *T ad* kürek
k.+ iñ 045b/8
k.+ leri 046a/2
- kürsī** *Ar ad* oturulacak yüksekçe yer, taht, makam
k. 030b/10
k.+ yi 006a/13
- kütüb** *Ar ad* kitaplar
sā’ir-i k.- i sitte 003a/2
k. 003a/1
- 1-
- lā** *Ar ed* yok, değil
l. 034b/4
- lāḥik** *Ar sf* yetişen, ulaşan
l. 013b/4
- lahm** *Ar ad* et
l.- ı decāce 038b/4
l.+ indan 038b/6
- l.+ imuñ 038b/6
- la’īn** *Ar sf* kovulmuş, lanetlenmiş iblīs-i l. 014b/14
- lākin** *Ar b* ama, fakat
l. 005b/3, 005b/11, 025a/8, 028a/13, 034a/11, 041a/13, 043b/8, 044a/4,
047b/1, 049a/3
- la’l** *Ar sf* kırmızı dudak
l.+ ine 027b/15
- laṭīfe** *Ar ad* şaka, latife
l. idüp 047a/9
mesā’il-i l.+ dūr 002b/7
- lāyık** *Ar sf* yakışan, yaraşır olan
l. olan 037a/10
- lāzım** *Ar sf* gerekli, lüzumlu
l. 003b/5, 004a/10
l. oldısa 003b/10
- ledünniye** *Ar sf* ledünnî (ilahi sırlara ait) kelimesinin tamlamalarda ortaya çıkan aynı mânâdaki müennes şekli
mevāhib-i l.+ de 021b/6, 025a/2, 029b/9, 030a/6, 031b/6, 032a/12, 032b/12, 033a/5
- legen** *F ad* metal veya plastikten yayvan kap
l. 014b/7
- leheb** *özel ad* Ebû Leheb, İslam dininin peygamberi Muhammed’in on iki amcasından biri
l.+ e 013a/9, 013a/10
l.+ iñ 013a/8
- leme’an** *Ar ad* parlamaya, parıldama
l. 027a/11
l.+ ını 043b/13
- levḥ** *Ar ad* üzerine resim, yazı gibi şeyler yapılabilen düz nesne
l.- i maḥfūza 006b/2
l.+ de 006b/5

- maḥmūd** *özel ad* Kefevî, Mahmūd b. Süleyman
m. 003a/1
- maḥmūdiyyet** *Ar ad* övülmeye layık olma
m.+ de 028a/7
- maḥşüş** *Ar ad* özel, müstakil, yalnız bir kimseye ait olan
m.+ dır 044a/10
- maḥşer** *Ar ad* maḥşer, kıyamet
m.+ de 028b/8
- maḥv** *Ar ad* mahv, yok etme
m. ider 028b/1
m. idiciyim 028a/15
m. oldı 028b/4
- maḥzūn** *Ar sf* hüzünlü, kederli, kaygılı
m. 047b/6
'aleyhi's-selām m. oldı 023b/12
m.+ dır 047b/7
- mā'il** *Ar sf* bir tarafa eğilmiş, meyletmiş
m. 016b/3, 026b/7, 027a/2
ṭübā-yı m. 026a/9
- makām** *Ar ad* durulacak yer, kat, makam
m.- ı da'vetde 031a/10
m.- ı 'übūdiyyetde 004b/6
m.- ı 'ubūdiyyet 005a/12
sidre-i m. 026a/7
m.+ āt 005b/4
m.+ ātda 006a/3
m.+ da 005b/2
m.+ ı 005b/1
m.+ ina 032b/8
- makāmāt** *Ar ad* makamlari mevkiler eşref-i m. 031a/2
- makāşş** *Ar ad* makas
m. 045a/8
- maḥdem** *Ar ad* gelme, geliş
- m.+ ıla 015b/1
- maḥdis** *Ar ad* mukaddes yer beyt-i m.+ e 009a/5
- maḥşūd** *Ar sf* kastedilen, istenilen
m.+ a 010a/14
- māl** *Ar ad* varlık, servet
m. 038a/6, 038a/7
- mālik** *Ar ad* bir şeye sahip olma, sahip
m. 041a/4, 041b/9, 044a/6
- ma'ūnet** *Ar ad* yol yiyeceği, azık
m.+ ini 020b/12
- ma'nā** *Ar ad* anlatılmak istenen ve anlaşılan şey, mana, anlam
m.+ da 026b/13
m.+ ları 030a/5
m.+ sı 025b/7, 028b/5, 030a/7, 030a/9, 030a/13, 032a/15
m.+ sıla 044b/1
m.+ sına 029a/3, 029a/4, 029a/5, 032a/6
m.+ yı 026b/9
- ma'nevī** *Ar sf* içe, ruha, öze ait
m.+ sile 001b/3
- ma'neviyye** *Ar sf* manevî kelimesinin tamlamalarda ortaya çıkan aynı mânâdaki müennes şekli
ḳabza-ı m. 004b/2
şıfat-ı m.+ leridür 004a/10
- ma'rifet** *Ar ad* hüner, maharet
baḥr-ı m.+ e 006a/7
- mariz** *Ar sf* hasta, hastalıklı, illetli
m. 033b/11
- ma'rūf** *Ar sf* bilinen, belli, malum
m. 048b/9
- māsivā** *Ar ad* Allah'ın dışındaki her şey

- m.- yı maḥlūk 004a/13
- ma'şiyet** *Ar ad* günah, isyankarlık
ehl-i m.+ i 029a/15
- maşnū'āt** *Ar ad* sanatla yapılmış
şeyler
m.+ i 002a/2, 003b/9
- ma'şüm** *Ar sf* suçsuz, kabahatsiz
m. 037a/8
- maşūn** *Ar sf* korunmuş, muhafaza
edilmiş
m. 014b/6
- maṭbū'** *Ar sf* matbaada basılmış,
basılı
m. 027b/14
- maṭrūḥ** *Ar sf* atılmış, çıkarılmış
m. 006b/6
- mazhar** *Ar ad* bir şeyin görüldüğü,
açığa çıktığı yer
m.- i ḥulḳı 026b/1
m. 010b/3
- māzīye** *Ar sf* mâzî (geçmiş, geride
kalmış) kelimesinin tamlamalarda
ortaya çıkan aynı manadaki müennes
şekli
ümem-i m. 033a/6
- me'ād** *Ar ad* dönülecek olan yer
m. 028b/3
- me'ālim** *Ar ad* dinî inançlara dair
meseleler
m. 011a/8
- me'āşir** *Ar ad* insan toplulukları,
cemiyetler
m. 046a/11, 046a/15
- me'āz** *Ar ad* sığınacak yer,
ilticagah
m. 036a/7
- meclis** *Ar ad* meclis, toplanma yeri
- m.- i 'azīm 023b/7
m.+ i 034b/6
- medḥ** *Ar ad* övme
m. 026a/10
- medīne** *özel ad* Suudi Arabistan'da
Medine şehri
m.- i münevvereye 024b/11,
025a/6
m.- yi münevvere 009a/5
m.- yi münevvereye 025b/2
m. 049a/15
m.+ ydi 026b/11
- med'uv** *Ar sf* çağırılmış, davet
edilmiş (kimse)
m. (med'uvv) 048b/9
- meḥāsin** *Ar ad* iyilikler, güzellikler
m.+ i 025b/15
- mehīb** *Ar sf* heybetli, mehabetli
m. 013b/14
- mekān** *Ar ad* yer, mahal
m. 033b/6
m.+ a 034b/2
m.+ iñ 012a/7
m.+ ina 020a/1, 024a/14
- mekke** *özel ad* Mekke, Hicaz'da
Hz. Muhammed'in doğduğu ve
Kabe'nin bulunduğu Suudi
Arabistan'da bir şehir
m.- i mükerrerme 014a/10
m.- i mükerrermeden 024b/8,
024b/11
m.- i mükerrermeye 024a/15
m. 018a/4, 049a/15
'aleyhi's-selām feth-i m.
046a/9
baṭhā'-yı m. 037b/9
feth-i m. 025a/5
ḥayvānāt-ı m. 012b/10
m.+ ye 013b/11, 014a/9,
046a/10
ehl-i m.+ yi 006b/10

mekrūh *Ar ad* İslam dininde haram olmadığı halde hoş görülmeveyen veya yapılması yasaklanan durum, davranış
m. 044a/7

meks *Ar ad* durma, durup dinleme, bekleme
m. 021b/1, 021b/12

melāḥat *Ar ad* güzellik, şirinlik
naşş-ı tenzīl-i m.+ da 027b/8

melā'ike *Ar ad* melekler
'aleyhi's-selāma m.- i kirām
029b/11
m.-i kirām ḥalef 008b/1
m.- i semāvāt 012b/6
m. 013a/2
sā'ir-i m. 031b/11
m.+ nūñ 010b/1
m.+ ye 008a/7, 010b/4

melākī *Ar ad* sevgiye, lutf a ait olan
m. 034a/1

melek *Ar ad* melek, Allah ile insan arasında aracılık yaptığına ve nurdan olduğuna inanılan manevi varlık
m. 012b/13, 013b/8, 020a/4, 020a/6, 030b/10
m.+ den 020a/11
m.+ ler 033b/15

melḥame *Ar ad* çok şiddetli muharebe, savaş
m.+ ye 029a/6

melik *Ar ad* hükümdar, hakan, padişah
m. 035a/3
m.+ i 034b/11

meme *T ad* göğüs
m.+ mden 014b/3
m.+ ye 012b/15

memleket *Ar ad* bir devletin, bir hükümdarın yönetimi altında bulunan yer, ülke
m.- i 'ilme 026b/10

memlū' *Ar sf* dolmuş, dolu
m. 014b/8
m. kılpup 014b/10

memūr *Ar sf* bir işi yapmakla görevlendirilen, görevli
m. 029a/6

men' *Ar ad* engel olma, alıkoyma, yasaklama
m. 009b/6
m. olinup 009b/3

menāf *özel ad* Vahab İbn-i Abd-ı Menaf, İslam'dan önce Arapların inandığı put
'abd-ı m. 007a/14
'abd-ı m.+ dan 007a/15

mennān *Ar sf* (Allah'ın sıfatı olarak) kullarına hesapsız nimetler veren, sınırsız iyilik ve ihsanda bulunan
m. 002b/14

menzilet *Ar ad* rütbe, makam
ḥicāb-ı m.+ de 005a/2

mergūbe *Ar sf* sevilen, beğenilen, aranan
m. 002b/5

merḥamet *Ar ad* acıma, merhamet
m. idici 029b/8

merḥūme *Ar ad* rahmetli olmuş, ölmüş müslüman kadın
ümme-i m.+ niñ 048a/6
ümme-i m.+ sine 035b/15

merşiye *Ar ad* ağıt, sugu
m. eyidüp 044a/14

mertebe *Ar ad* derece, rütbe
m.+ ye 020a/10

mervī *Ar sf* ağızdan ağıza söylenip gelen, rivayet edilen
m.+ dir 039b/1, 040a/3, 040a/6, 040b/5, 040b/11, 041a/8, 041a/15, 042b/10,

043a/13, 043b/2, 043b/12,
044b/3, 044b/10, 044b/15, 045a/6,
045b/2, 045b/6,
045b/11, 045b/14, 046a/9,
046b/2, 046b/13, 047a/7, 047b/4,
047b/10, 049a/13
m.+ dūr 036a/5, 039a/4,
039a/13, 040a/10, 040b/14, 041a/10,
042a/10, 042b/9

meryem *özel ad* Hz. Meryem, Hz.
İsa'nın annesi.

m. 011a/9

meşābe *Ar ad* derece, değer, ölçü
m.+ sinde 037a/4, 037a/5

mesā'il *Ar ad* meseleler
m.- i lātifedür 002b/6
m. 002b/4
m.+ dir 002b/14

mescid *Ar ad* mescit, cami
m.- i akşāya 024b/8

mesh *Ar ad* bir şeye el sürme veya
bir şeyi elle sıvazlama, sığama.
m. 035a/9

mess *Ar ad* değme, dokunma,
temas
m. itmedik 002b/5
m. idüp 016b/13

mestūr *Ar sf* örtülü, gizli, kapalı
m. 013b/10
m.+ e 011a/4

mes'ūd *Ar sf* mutlu, saadetli
ibn-i m. 023b/5, 023b/13

meşakkat *Ar ad* zahmet, zorluk,
güçlük
m. 013b/4

meşāmm *Ar ad* burun
m.- i kemālāt 002a/3

meşārık *Ar ad* doğu tarafları
m.- i aḥkāmdan 002a/6

meşgūl *Ar sf* bir işle uğraşan,
meşgul

m. ideyūr 043a/14

m. ola 037a/11

m.+ e 017b/6

meşhūr *Ar sf* şöhretli, ünlü
m. 019b/10

meşrūbāt *Ar ad* içecekler
m.+ i 041a/13

meşşāta *Ar ad* gelin başı yapan,
düğün evleri için süs hazırlayan kadın,
maşıta
m. 045a/9

meşy *Ar ad* yürüme, yürüyüş
m. 019a/6, 019b/7
m.+ e 014a/5
m.+ i 033b/15
m.+ ile 015a/8
m.+ inde 014a/8

mevād *Ar ad* maddeler, cisimler
m.- i (mevādd-i) 044b/6

mevāhib *Ar ad* bağışlar, bahşişler,
ihسانlar
m.- i ledünniyede 021b/5,
025a/2, 029b/9, 030a/6, 031b/6,
032a/12, 032b/12, 033a/5

mevcūdāt *Ar ad* mahluklar
m. 003b/9, 009b/1
m.+ i 001b/5
m.+ iñ 004b/4

mevlā *Ar ad* Allah, Hak
m.+ yı 032b/5, 034b/15

mevlid *Ar ad* insanın doğduğu yer
m.- i şerīf 008a/3

mevlūd *Ar ad* çocuk
m. 016a/4
m.- i şerīfi 002b/8

mevşūf *Ar sf* nitelenmiş
m. 003b/6

- mevt** *Ar ad* ölüm
nevm-i m. 037a/4
- mevtā** *Ar ad* ölümler, ölmüşler
m.+ ñuzı 042b/7
- mevzi'** (1) *Ar ad* yer, mekan, mahal
m. 024b/1
(2) Savaş sırasında bir askerî birliğin savunma tedbirleri olarak yerleştiği yer
m. 029a/4
- mevzūn** *Ar sf* vezinle yazılmış, vezinli, ölçülü
m. 027b/13
- meyl** *Ar ad* arzu, meyil
m. 024a/12
- meysere** *özel ad* Hz. Meysere, Hz. Hatice'nin kölesi
m. 019b/9
- meyyāl** *Ar sf* istekli, arzulu (kimse)
m. 027b/14
- mezheb** *Ar ad* bir dinde belirli görüş ve anlayış farklılıklarından doğan kollardan her biri; anlayış, görüş, inanç
m. 003b/14
m.+ imizde 044a/8
m.+ inde 044a/8
- mezkūr** *Ar sf* daima anılan, zikredilen
m. 022b/14
m.+ dır 042b/3
m.+ dur 030a/6, 032a/12
- mı** *T sed* mı
m. 038a/14, 047a/3
m.+ dır 047a/5
- mıṣrā'** *Ar ad* dize
m. 027b/13
- mi** *T sed* mi
- m. 016a/4, 021a/11, 038a/1, 040a/13
- midrā** *Ar ad* boynuzdan veya demirden çuvaldız gibi bir nesne
m. 045a/9, 045a/11, 045a/15
- miftāh** *Ar ad* anahtar
m.+ ları 037b/4
- mikāt** *Ar ad* buluşma yeri
m.+ dan 025b/7
- mikdād** *özel ad* Mikdād bin Amr, Şiilerce önem verilen dört sahabeden biri
m.+ ı 049a/14
- miqdār** *Ar ad* parça, kısım
m. 013a/11
m.+ ı 021b/4
m.+ ıdur 033a/12
- milād** *Ar ad* doğum günü veya zamanı, mevlit
m.- ı şerīfi 009b/4
m.- ı şerīfinūn 012a/2
m.- ı şerīflerini 009b/1
- millet** *Ar ad* millet, halk
m.- i ḥanīfiyye 022b/13
m.+ i 030a/12
- minnet** *Ar ad* şükür, hamdetme
m.+ de 004b/12
- mi'rāc** *Ar ad* göğe çıkma
m. 014b/13, 024b/8
ḥadīs-i m.+ da 032b/7
leyle-i m.+ da 009a/4
- miṣāl** *Ar ad* örnek, numune
m. 028a/1
m.+ i 001b/6, 001b/9, 002a/1, 002b/6, 008b/8, 011a/3, 015a/8, 027a/15
- miṣālen** *Ar zf* örnek olarak
m. 016b/5

misin *T sed* misin
m. 024a/3
m. (misiñ) 042a/14

misk *Ar ad* güzel kokulu madde
m. 011b/4, 041a/1
m.+ den 013b/15

mişl *Ar ad* benzer, eş
m.+ i 019b/8, 031a/8, 036a/3,
036b/11
m.+ ini 011b/14

misvāk *Ar ad* diş temizliğinde
kullanılması sünnet olan erak
ağacından yapılmış ince dallar
m. 045a/8

mişkāt *Ar ad* içine lamba konan
küçük hücre
şerh-i m.+ da 025a/9

miyim *T sed* miyim
m. 028b/12

mizāc *Ar ad* tabiat, huy, mizaç
m. 046b/12

mu'ādil *Ar sf* denk, eşit
m.+ dir 046b/5, 046b/7

mu'āmele *Ar ad* davranış, tutum
m. 032b/1, 032b/3

mu'āşere *Ar ad* karışmak
m.+ sine 026a/2

mu'cizāt *Ar ad* mucizeler
m. 048a/11, 048a/12

mu'cize *Ar ad* mucize
m. 026a/9, 036b/7, 048a/9,
048a/15, 048b/4
m.+ si 048b/6

muḍar *özel ad* Benî Mudar,
Arapların dört ana kolundan biri
m.+ ile 011a/6

muḥabbet *Ar ad* sevgi, dostça
konuşma
bahr-ı m.+ e 006a/5
m.+ leri 043a/8

muḥaddis *Ar ad* hadis ilmiyle
uğraşan kimse, hadis âlimi
m.+ ĩn 025b/5

muḥakkik *Ar ad* araştırmacı, tahkik
edici
m.+ ini 003b/14

muḥālefet *Ar ad* karşı olma, karşı
çıkma, aksini savunma
m. 008b/10
bi-nefisihi m. 004a/4

muḥammed *özel ad* Hz.
Muhammed, Kur'ân-ı Kerim'in
indirildiği son büyük din İslamiyet'in
peygamberi

nūr-ı m.- i 'ālem-i esrārdan
008a/12

peygamber-i m.- ül muştafā
004a/14

m. 003a/4, 004b/3, 004b/4,
011a/10, 011b/1, 014b/1, 015a/5,
015a/10,

015a/11, 015a/12, 018a/2,
018a/9, 018a/11, 018b/8, 018b/10,
019b/2, 022b/14,

023b/10, 028a/6, 029b/12,
030a/4, 030a/15, 031a/5, 037b/14,
043b/3, 043b/4,

043b/9, 043b/14
'indu'l-mu'minīn m. 032a/8

ḳudūm-ı m. 014a/11
peygamber-i m. 006b/13

taḥkīk-i m. 024a/8
nūr-ı m.+ i 029b/15

rūh-u m.+ i 008a/8

muḥammed'ül-muştafā *özel ad* Hz.
Muhammed'in hem sıfatı hem ismi
m.- muştafā üzerine 002a/13

muḥārebe *Ar ad* savaş, harp
m. 029a/9

muḥarrem *Ar ad* hicrî senenin veya kamerî yılın birinci ayı, aşûre ayı
m. 036a/14

muḥâşara *Ar ad* kuşatmak, sarmak
m. 021b/4

muḥîb *Ar ad* dost
m. 012b/8

muḥrim *Ar ad* ihrama bürünmüş kişi, ihramlı kişi
'aleyhi's-selâm m. 045b/3

muḥtâr *Ar sf* seçilmiş, seçkin
m.+ in 015b/6

muḥtaşar *Ar sf* ayrıntılı olmayan, kısa, öz
m.+ı'l-vefâsında peygamber
043a/1

muḥterem *Ar sf* saygı değer
vücûd-u m.+ inüñ 002b/13

muḥaddem *Ar sf* önce, evvel, önceki
m. 017a/10

muḥaddime *Ar ad* giriş, sunuş, başlangıç
m. 003b/11

muḥâtele *Ar ad* birbirini öldürme, vuruşma; savaş
bi-nefsihi m. 024b/14
m. idüp 048b/11, 048b/14
m.+ ye 048b/10

munḥaşır *Ar sf* yalnız bir kimseye, bir şeye mahsus olan
m. 048a/13

muntazır *Ar sf* bekleyen, gözleyen
m.+ ayız 011b/1

murād *Ar ad* arzu, istek, murat
m. 002b/4, 006a/2, 006b/13, 017b/7, 020a/12, 037a/1, 046a/13
ilhāk-ı m. 018a/2
izhâr-ı m. 004a/15
ḳatl-ı m. 015a/13
m. iderse 038a/2

m. idüp 003a/8
beyân-ı m. idüp dir 026a/3
m. itdikde 044b/7
m. olunur 005b/13

murādât *Ar ad* istekler, arzular, muratlar
evvel-i m. 002a/9

mūsā *özel ad* Hz. Musa, İbrani peygamber
m. 010a/6
m.+ ya 021a/8

muşannif *Ar sf* sınıflandıran, tasnif eden

m.+ e 002b/2
m.+ in 004a/1

müşil *Ar sf* bir yere, bir hedef veya maksada ulaştıran, eriştiren
m.- i necât 003b/1

muştafâ *özel ad* Mustafa, Hz. Muhammed'in adlarından biri
m. 011a/12
ḥabîb-i m. 002b/7
peygamber-i muḥammed-ül m.
004a/14

mu'teber *Ar sf* saygın, itibarlı
m.+ e 003a/1

mu'tedil *Ar sf* orta kararda olan, itidalli, orta
m. 026a/5
ḳaşiru'l-kâme m. 026a/15

muṭî' *Ar sf* itaat eden, boyun eğen
m.+ lere 029b/7

muṭlakâ *Ar zf* kesinlikle, şüphesiz
m. 040b/8, 044a/11

muttaşif *Ar sf* bir hal ve sıfatla nitelenmiş olan, kendisinde o hal ve sıfat bulunan
m. 015b/10
m. olan 049a/10

muvāneset *Ar ad* arkadaşlık,
ahbaplık etme
m. 011a/1

muẓāf *Ar sf* katılan, eklenen
m. 029a/6

mü'ellif *Ar ad* yazar, muharrir
m. 043b/5
m.+ iñ 005b/10, 005b/14,
024b/7, 024b/13, 032a/14

mübāhāt *Ar ad* övünme
m. 002b/11

mübālāga *Ar ad* bir şeyi daha büyük
gösterme, abartma
m. 028a/10, (mübālīga)
002b/14
m.+ ya 028a/10, (mübālīga)
028a/8

mübārek *Ar sf* kutlu, bereketli,
mübarek
m. 014b/2, 014b/4, 015a/13,
016b/12, 017a/2, 017a/10, 019b/1,
020b/2,
020b/3, 024a/14, 027a/7,
027a/13, 027b/6, 027b/9, 031b/2,
032b/2, 033b/5,
033b/7, 036b/8, 037b/1, 038a/3,
039b/13, 045b/3, 046a/1
'aleyhi's-selāmıñ m. 041a/3

mübāreke *Ar sf* mübarek
kelimesinin tamlamalarda ortaya çıkan
aynı manadaki müennes şekli
şecere-i m.+ den 039b/11

mübde'āt *Ar ad* savunan, savcı
sā'ir-i m.+ ātı 006a/14

müberrā *Ar sf* temize çıkmış,
aklanmış
m. 003b/7

mübeşşer *Ar sf* müjde almış,
müjdelenmiş
m. oldı 009b/7

mübeşşir *Ar sf* müjdeci
m.+ e 009b/11
m.+ ĩn 010b/5

mübīn *Ar sf* açıkça ortaya koyan
nūr-u m.+ e 008b/2

mücāhede *Ar sf* uğraşma, didinme,
mücadele etme
m.+ ye 029a/6

mücerred *Ar sf* madde ve cisim hali
olmayan
m. 005b/13

müddeşir *Ar ad* Müddeşir suresi,
Kur'an'ın 74. suresi
m. 030b/2, 030b/15

müddet *Ar ad* zaman, süre
m.+ de 021a/9

mü'ellif *Ar ad* yazar, muharrir
m. 025b/13
m.+ e 002b/1

müfide *Ar sf* fayda veren, yararlı,
müfid kelimesinin kadını ifāde eden,
kadın ismi olarak kullanılan veya
tamlamalarda ortaya çıkan aynı
mânâdaki müennes şekli
m. 028a/5

mühr *F ad* kaşe
m.- i şerīfi 016b/2

müjde *F ad* sevinçli haber, müjde
m. 020b/10

müje *F ad* kirpik
m. 016b/5

mükellif *Ar sf* teklif eden
m.+ e 003b/3

mükerrem *Ar sf* muhterem, aziz
vücūd-ı m.+ e 009b/12

mükerreme bk. mükerrem
mekke-i m. 014a/10
ka'be-i m.+ de 012a/15

mekke-i m.+ den 024b/8,
024b/11
mekke-i m.+ ye 024a/15
ka'be-i m.+ yi 006b/9

mükevvin *Ar ad* yaratan, meydana
getiren
m. 004a/11

mülk *Ar ad* dükkan, ev, arsa
m.+ i 006b/6

mümkün *Ar sf* mümkün
m. 048a/11

münacât *Ar ad* Allah'a yalvarıp
yakarma, dua ve niyazda bulunma
m.+ i 015b/13

münâdî *Ar ad* tellal, bir haberi
yüksek sesle duyuran
beyne'l-semâ' ve'l-arzı m.
030b/10

münebbih *Ar sf* uykudan uyandıran
m. 033a/6
m.+ den 033a/5

müneccim *Ar ad* yıldızların durum
ve hareketlerinden geleceğe ait hükümler
çıkaran kimse, astrolog
m.+ in 012b/11

münevver *Ar sf* nurlandırılmış
m.+ e 029b/4

münevvere bk. münevver
medîne-yi m. 009a/6
medîne-i m.+ ye 024b/11,
025a/7
medîne-yi m.+ ye 025b/2

münezzeh *Ar sf* temiz, uzak
m. 003b/7

münîf *Ar sf* yüce, yüksek, ulu
şemâ'il-i m.+ elerini 003a/15

münîr *Ar sf* aydınlatan, ışık veren,
parlak
sirâc-ı m. 029b/1

münker *Ar sf* inkar edilmiş
şavt-ı m. 015a/4
şavt-u m. 015a/1

münkesir *Ar sf* kırılmış, kırık
m. 016b/11, 016b/12
m. oldı 012b/1

münşak *Ar sf* yarılmış, çatlamış
m. 011a/3

müntehî *Ar sf* nihayet bulan, biten,
son
m. 034b/7

mürîd *Ar ad* mürit, derviş
m. 004a/11

mürselîn *Ar ad* peygamberler,
resuller
m. 028a/2

mürşid *Ar ad* kılavuz, mürşit
m.+ e 029a/14

mürûr *Ar ad* geçme, geçip gitme
m. 048a/5

müsebbihan *Ar+F sf* Allah'ı tesbih
edenler, müsebbihler
m. 008b/5

müsfir *Ar sf* ziya verici,
ışıklandırıcı, nurlandıran
m. 023b/9
m.+ i 024a/3

müslim *Ar ad* İslam dinine mensup
olanlar
m. 003a/2
nefs-i m. 049a/9
şerh-i m.+ de 036b/6

müslimîn *Ar ad* Müslümanlar
m. 046a/12, 046a/15

müşerref *Ar sf* şereflendirilmiş
m. 023a/15, 023b/4, 024a/12,
031a/13, 035b/3
m. olup 015b/1

müşkil *Ar sf* güç, zor, çetin
m. 016b/3

müşkin *F sf* misk kokulu
m. 016b/4

müşrik *Ar sf* Allah'a ortak koşan
m.+ ler 021a/13

müşrikîn *Ar ad* müşrikler, Allah'a ortak koşanlar
m. 046a/12, 046b/1

müte'âl *Ar sf* çok yüce, ulu
m.+e 034b/15

müteallik *Ar sf* ait, dair, ilgi, alakalı
m.+ e 002b/14

mütezamın *Ar sf* kavrayan, içine alan
m. 048b/4
a'zîm-i kûr'ân-ı 'azîmü'ş-şândır m. 048a/12

müttehid *Ar ad* birleşik
m. olmuşdır 008a/1

mütekellim *Ar ad* konuşan, söyleyen kimse
m. 004a/11

müteleffif *Ar sf* sarılıp bürünen
m. 030b/6

mütemeyyiz *Ar sf* seçkin, seçilen
m. 034a/11, 034a/13

müteveccih *Ar sf* yönelmiş, yönelen
m.+ e 015a/6

müzâhım *Ar sf* sıkıntı ve zahmet veren
m. 011a/8

müzekkir *Ar sf* zikrettiren, hatırd tuturan
m. 031a/2, 032a/10

kûr'ân-ı 'azîmü'ş-şânda m.
032a/10

müzemmil *Ar ad* Müzemmil suresi, Kur'an-ı Kerim'in 73. suresi.
m. 030b/2, 030b/15

-n-

nâfile *Ar sf* boş, faydasız, işe yaramaz
n. 046b/4

nâgâh *F sf* ansızın, birdenbire
n. 011a/3, 049a/1

nağme *Ar ad* kulağa hoş gelen ahenkli ses, ezgi
n. 012b/6

nâhiye *Ar ad* çevre, yan, taraf, civar, bölge
n.+ de 042a/6

nağle *Ar ad* hurma fidanı
n. 024b/1

nâ'il *Ar sf* muradına eren
n. oldîñ 010a/14

na'im *Ar ad* nimete eren kimse
n.- i hilyesinde 033a/13

nâ'im *Ar sf* uyumakta olan, uyuyan
n. 036b/4

nâ'ime *Ar ad* güzel, zarif ve taze kadın
n. 036b/4

naql *Ar ad* bir şeyi başka bir yere taşıma, aktarma
n. 025a/9, 032a/14, 046b/11
'avârifî'l-ma'ârifde n. 033a/14
ka'bu'l-aḥbârdan n. 031b/7
n. idüp 008b/4, 008b/6, 008b/8, 009b/10, 044b/1

naklen *Ar zf* nakil yoluyla
n. 006b/13, 037b/7, 043a/2

- na'1** *Ar ad* at, eşek gibi binek ve yük hayvanlarının ayaklarına çakılan demir parçası
n. 035a/5
n.+ ini 044b/9
- nām** *F ad* isim, ad
n.- ı beldenin 024b/3
n.- ı şanem 024a/7
n.- ı şanemiñ 018b/3
n.- ı te'lifinde 005b/1
n. 007a/8, 023b/6, 023b/9, 024b/1, 048a/14
ibnü'l-cevzî n. 041b/6
ta'yîn-i n. 003a/11
- namāz** *F ad* namaz
n. 024b/1, 036a/2, 046b/4, 047a/11
n. kılar 041b/3
n. kılındı 040b/14
n. kılmak 034a/15
n.+ a 046b/5
'aleyhi's-selām n.+ a 047a/11
'aleyhi's-selām n.+ dan 047a/13
n.+ ina 046b/7
n.+ ında 024b/2
n.+ ları 035b/5
- nāmūs** *Ar ad* namus, haya
n.+ dır 021a/7
- nār** *Ar ad* ateş, od
n. 008a/6
n.- ı cabbār 015a/14, 017b/4
n.- ı cehennemde 024a/11
n.- ı cehennemden 017b/15
n.- ı ekber 020a/12
n.- ı hümüm 009b/3
n.- ı nemrūd 029b/15
n. 008a/7
ebvāb-ı n. 012b/4
ehl-i n. 031b/10
'ubbād-ı n. 028b/4
ehl-i n.+ dandır 048b/9, 048b/13
- nās** *Ar ad* insanlar
n.- ı cem' 025b/2, 028b/7
n. 015b/1, 017b/7, 017b/13, 024a/12, 028b/6
'aql-ı n. 033a/4
izlāl-i n. 023b/10
n.+ a 032a/15, 033a/9, 034b/14, 049a/8
n.+ dan 033a/4
n.+ iñ 020b/12
- naşārā** *Ar ad* Hristiyan dinine mensup olanlar, Hristiyanlar, Nasraniler
n. 012b/10, 021a/1
- naşīb** *Ar ad* nasip, pay, hisse
n.+ imi 042a/15
n.+ in 024b/3
- nasīhat** *Ar ad* öğüt
n. 016b/9
- naşş** *Ar ad* açık ve kesin hüküm
n.- ı tenzīl-i melāhatda 027b/7
- nāz** *F ad* naz
n.+ la 017b/4
- nażar** *Ar ad* bakma
n.- ı himmet 017b/10
n. 008a/9, 016b/3, 022a/1
n. iderler 044b/14
n. idince 017b/11
n. idüp 008b/2, 011b/7, 021b/15, 030b/9
'aleyhi's-selāma n. idüp 015a/12
n. itdikde 030b/9
n. itdiklerinde 045a/1
- nażif** *Ar sf* temiz, pak
esnān-ı n. 027b/11
- nāzil** *Ar sf* yukarıdan aşağıya inen, nüzul eden
n. olan 044b/6
n. oldı 022a/8
n. olup 014a/6
'aleyhi's-selām n. olup 037b/13

- naẓm** *Ar ad* şiir, nazım
n.- ı şerîf 027b/11
n. 027a/15
n.+ ında 026a/6, 026b/9
- ne** *T zm* ne
n. 013b/8, 020b/7, 026a/11,
026b/3, 034b/2, 038a/1, 038b/1,
041a/1,
045a/11
n.+ dir 017a/11
- ne'am** *Ar ün* evet
n. 021a/11, 024a/6
- nebât** *Ar ad* bitki, nebat
n. 014a/10
- nebî** *Ar ad* nebi, peygamber
n. 008a/11, 013b/2, 014b/14,
015a/2, 022b/3, 023a/10, 023b/7,
023b/11,
023b/12, 025a/3, 025a/14,
031b/8, 033a/15, 035a/4
n.+si 016a/5
n.-yu'l melhame ism-i şerîfnde
032b/14
n.+(y)yi 009b/15, 010a/4,
010a/5
ibrâhimü'l-ḥalîl-i n.+(y)yi
010a/4
n.+(y)yi 015b/6
- nebîyullâh** *Ar ad* Allah'ın
peygamberi
n. 047a/13
- necât** *Ar ad* kurtuluş
n. 013b/7
müşil-i n. 003b/1
- nef** *Ar ad* fayda, menfaat
n. 003a/6
- nefeslen** - *T ey* nefeslenmek, durup
nefes almak, biraz dinlenmek
n.- megi 041b/6
- nefs** *Ar ad* ruh, can, hayat
n.+ ine 020a/10
n.+ ini 049a/5
- nefs** *Ar sf* hoşâ giden, çok güzel,
nefs
dür-i dendân-ı n. 027b/12
- nefs** *Ar ad* ruh, can, hayat
n.- i enfeslerine 029a/4
n.- i müslim 049a/9
n. 049a/10
n.+ i 033b/2
n.+ imi 018b/1
- nefsiyye** *Ar ad* nefisle ilgili, nefse
mensup
şıfat-ı n.+ sidir 003b/15
n.+ sini 003b/12
- nehâr** *Ar ad* gündüz, gün
n.+ da 036b/14
- nehâren** *Ar zf* gündüzün, gündüz
vakti
n. 012a/12
- nehy** *Ar ad* yasak etme
n. 035b/15
- nemrûd** *Ar ad* Babil hükümdarı,
Nemrut
nâr-ı n. 029b/15
- nereye** *T zf* nereye
n. 034b/6
- neseb** *Ar ad* nesil, soy
n.- i ebî 008a/1
silsile-i n.- i şerîfleri 007b/2
n.- i ümmiyle 007b/15
n.+ i 027a/9
- nesîm** *Ar ad* rüzgar, yel
n.- i kudret 001b/7
- nesne** *T ad* nesne, şey
n. 042a/11, 044b/11, 047a/9
n.+ yi 045a/6
- nev'** *Ar ad* tür, nev, çeşit
n. 041a/6, 043a/7, 044a/11

- nevevî** *özel ad* İmam Nevevi, Arap hadis ve fıkıh bilgini
n. 036b/6, 044a/3, 044a/8, 046b/7
- nevm** *Ar ad* uyku, rüya
n.- i mevt 037a/4
n. 036b/3, 037a/1, 044b/7
ibtidâ-yı n.+ de 037a/9
- nevm** *Ar ad* uyku
şiyâb-ı n.+ e 030b/6
- neyle** - *T ey* (ne+ey-) ne yapmak
n.- rem 047a/2
- neyyir** *Ar sf* parlak, nurlu
n.- i kâmil 029b/5
- nezîr** *Ar ad* gözdağı vermek
n. 029a/13
- nice** *T sf* kaç, ne kadar, birçok, hayli
n. (niçe) 004b/7, 027b/2, 028a/4, 033a/3, 036b/5, 036b/14, 046a/4, 048a/5
n.+ si 048a/5
- niçün** *T zf* ne için, niçin
n. 047b/7
- nidâ'** *Ar ad* çağırma, seslenme
n. 010a/11, 013a/15, 014a/8, 018b/13, 018b/15, 022b/7, 022b/11, 023a/1, 023a/3, 030b/7, 030b/8, 030b/15
n. idüp 012b/13, 049a/9
izn-i n.+ sı 025b/1
n.+ yı 013b/10
- nihâyet** *Ar ad* son
n.+ ine 033a/9
- nikâh** *Ar ad* nikah, resmi evlenme töreni
n. 040b/12
- nisâ'** *Ar ad* kadınlar, nisvan
n. 017a/9, 040b/12
n.+ dan 003b/3, 023a/6
- n.+ ları 013b/3
- nisbet** *Ar ad* kıyas, nisbet
'aleyhi's-selâma n. 048a/9
- niş** - *T ey* ne yapmak, nasıl olmak
n.- ledi 047b/10
- nitekim** *T zf* gerçekten, hakikaten, nitekim
n. 015a/1, 032b/13
- nitelik** *T ad* vasıf, nitelik
n.+ siz 032b/10
- niyâz** *Ar ad* yalvarma, niyaz, dua
n. 003a/13
- niyyet** *Ar ad* arzu, niyet
n. idüp 025b/8
- nizâm** *Ar ad* düzen, nizam
n. 026a/7
- noksân** *Ar ad* eksiklik, noksan
n. 003b/6
- nolaydı** *T ey* ne olurdu, keşke
n. 021a/9
- nuğayr** *Ar ad* serçeye benzeyen kırmızı gagalı bir kuş
n. 047b/10
n.+ ı 047b/8
- nüh** *özel ad* Nuh peygamber
n. 010a/1, 029b/13
- numüne** *F ad* örnek, numune
n. 027b/11
- nūr** *Ar ad* nur, aydınlık, ışık
n.- ı 'azım 011b/13
n.- ı baħr-ı nuşrete 006a/4
n.- ı haķ 004b/5
n.- ı muħammed-i 'âlem-i esrârdan 008a/12
n.- ı muħammedi 029b/15
n.- ı nübüvvete 005a/12
n.- u 'azîm 014a/2

n.- u mübāne 008b/2
n. 006a/8, 007a/3, 007a/13,
008a/8, 029b/3, 029b/5
kūlzüm-i n. 027a/6
n.+ dan 006a/13, 011a/3,
026b/11
n.+ ı 001b/3, 008b/3, 008b/11,
027a/10
n.+ ıla 014b/10
n.+ ından 004b/1
n.+ ını 008b/7
n.+ landırdı 001b/4

nurlan - *T ey* aydınlanmak,
nurlanmak
n.- dı 029b/6

nuşret *Ar ad* yardım, Allah'ın
yardımı
n. 021a/15
nūr-ı baħr-ı n.+ e 006a/4
n.+ ini 013a/2

nuṭṭ *Ar ad* söz, konuşma, kelim
n.- ı sa'ādetleri 027b/5

nübüvvet *Ar ad* nebilik,
peygamberlik
n.- i 'arş 007a/10
ḥātem-i n. 016a/15
ibtidā'-yı n.+ de 021b/7
n.+ den 048a/4
nūr-ı n.+ e 005a/12
n.+ i 029b/2
enbiyā'-yı 'aleyhimü's-selām
n.+ i 009b/9
n.+ iñ 024a/5
n.+ ine 012b/9, 048a/2, 048a/10

nücüm *Ar ad* yıldızlar
n. 008b/8

nümā *F sf* gösteren, gözük
n. 027a/4, 015b/9

nüzül *Ar ad* aşağı inme
n. 024b/1, 024b/4, 034a/15
n. iderse 013b/6
n. idüp 012b/7
'aleyhi's-selām n. idüp 030b/13

n. itdi 019b/11

-O-

o *T sf* o
o. 015a/12, 016b/7, 019a/1,
026b/5, 026b/11, 026b/12
o.+ niñ 002b/9

odun *T ad* yakılmak için kesilmiş
o. 034a/8, 034a/14

oğul *T ad* erkek evlat
o.+ ı 008b/11, 009b/13, 014b/1,
015a/5, 020b/15, 047b/6
o.+ ım 014a/4
o.+ um 013b/12, 017a/12,
017b/8
o.+ unı 016a/9

ol - *T y ey* olmak
o. 018b/13
o.- a 003b/2, 003b/3, 026a/13,
026a/15
meşğül o.- a 037a/11
o.- a 038b/3
o.- acaḳ 048b/6
o.- an 001b/7, 001b/9, 002a/2,
002b/2, 003b/5, 014b/9, 016a/10,
016b/12,
017b/13, 018b/12, 020b/3,
021b/8, 022a/11, 028a/5, 029a/5,
031a/10, 036a/3,
039a/10, 041b/14, 042a/15,
043a/9, 044a/9, 047a/5
bi'l-ḥaḳ o.- an 001b/3, 035b/2
lāyık o.- an 037a/10
muttaşif o.- an 049a/10
nāzil o.- an 044b/6
o.- ana 033b/12, 034a/2
o.- anı 036b/5, 036b/9
o.- anıñ 033b/12
o.- anlar 012a/11
o.- anlara 012b/8, 029b/8,
034b/11
o.- araḳ 015b/10
o.- aydı 031b/1
o.- aydım 021a/10
o.- ayım 037b/11, 037b/12

o.- dı 002a/5, 005a/13, 005b/3,
007a/11, 011a/15, 016a/1, 016a/11,
016b/11,
018b/9, 020b/2, 020b/7, 021b/7,
022b/12, 022b/13, 023b/1, 023b/4,
025a/10, 026a/8,
028a/15, 032b/11, 033b/3,
036b/1
'aleyhi's-selām maḥzūn o.- dı
023b/12
dāḥil o.- dı 046a/10
envār-ı zāhir o.- dı 010b/4
ḥāşıl o.- dı 010a/10, 011b/14,
015b/6
ḳarīb o.- dı 015a/11, 049a/1
maḥv o.- dı 028b/4
mübeşşer o.- dı 009b/7
münkesir o.- dı 012b/1
nāzil o.- dı 022a/8
sāḳıṭ o.- dı 012a/6
vāḳi' o.- dı 009a/3, 012a/2,
024b/10, 025a/13, 025b/13
yevmi'l-isneyn vāḳi' o.- dı
009a/8
zāhir o.- dı 010b/11
zā'il o.- dı 020b/7
o.- dıġı 017a/3, 019b/3, 025b/6,
029a/6, 030b/6, 033a/3, 041b/3,
048a/12
o.- dıġım 010b/14
o.- dıġımda 015a/6
ḥāzır o.- dıġımızda 048b/10
o.- dıġına 003b/8, 048a/3,
048a/8
o.- dıġını 003b/7, 009a/15,
029b/9, 031a/7, 037a/5
o.- dıḳça 048a/7
o.- dıḳda 049a/4
dāḥil o.- dıḳda 025b/8
o.- dıḳları 045b/3
o.- dılar 024b/6
emīn o.- dılar 030a/4
ḥāzır o.- dılar 023b/8
ḥāmıle o.- dıñ 009b/13
nā'il o.- dıñ 010a/15
o.- dısa 034b/7
lāzım o.- dısa 003b/10
o.- dukca 020a/8
o.- duḳda 003a/10, 033b/6,
033b/10, 034a/1, 039b/12

dāḥil o.- duḳda 034b/6
zāhir o.- duḳda 010b/15
ḥātimü'n-nebiyyīn o.- dum
006b/5
o.- dur 003a/13
leyletü'l-bedir o.- ıcaḳ 027b/2
o.- inca 040a/14
o.- inup 006b/2, 012b/3,
022b/12, 041a/2, 042a/1
men' o.- inup 009b/3
o.- inur 019a/8, 028b/6, 041a/5
murād o.- inur 005b/13
o.- ma 017a/13
bāliġ o.- madı 027a/14
şehīd o.- madı 049a/3
o.- madıġımda 032b/9
o.- madıḳca 035a/2
o.- madılar 012a/14
o.- madım 039a/2
o.- maġa 024a/12, 028a/9,
028a/10
o.- maġı 034a/12, 035a/4,
043a/12
o.- maġıla 029a/7, 029b/4,
030a/1, 033b/2, 035a/3, 037a/15,
043a/9, 043a/11
o.- maġıladır 033a/7
o.- maġiçün 011a/14
o.- maḳ 022a/14
o.- maḳ 003b/11, 029b/12,
035a/4, 036b/7, 042b/14
helāk o.- maḳ 030a/4
o.- ması 029b/15, 030a/2,
037b/9
o.- masını 038a/2
o.- mayan 038a/7, 048a/11
o.- mayanlara 038a/6
o.- maz 013b/5, 048a/2
dāḥil o.- maz 049a/9
faḳır o.- maz 038b/3
rāzı o.- maz 034a/14
o.- mazdı 036b/4
o.- mazsa 034b/13
o.- mışdır 048b/5
vāḳi' o.- mışdır 014b/14
o.- mışlar 017b/8
o.- muş 014b/5, 021a/2
mütehhid o.- muşdır 008a/1
o.- sa 026a/11, 026b/3, 036b/4

o.- sun 002b/1, 021b/10,
035b/1, 038a/2
ḥamd o.- sun 001b/2
ṣāmīle o.- sun 003a/6
o.- unan 002b/4, 006a/14,
012a/15, 016a/15, 025a/4
o.- unca 025b/1, 041b/13
zāhir o.- unca 008b/14
o.- undı 030b/7
o.- unduḡda 017a/2
tebṣīr o.- undum 010a/15,
014a/3
o.- unmazdan 004b/6, 007a/10
o.- unmiṣdir 021a/8
keṣf o.- unsa 015b/7
o.- unup 035b/13
ḥamd o.- unup 028a/8
ihlāk o.- unup 012a/3
o.- up 003b/1, 004a/13, 005b/2,
006a/10, 007a/4, 007a/11, 007b/15,
009a/2, 011a/3,
011a/5, 017b/4, 021a/2, 024b/8,
025b/2, 026b/7, 028b/8, 029b/5,
031a/7,
032b/1, 033a/1, 033a/4,
036a/15, 037a/3, 037a/8, 038a/7,
043a/10, 043b/7,
047a/11, 048a/10
aç o.- up 037b/10
'aleyhi's-selām nāzil o.- up
037b/13
bi'l-ḥaḡ o.- up 006b/7
dāḥil o.- up 014a/14
ebū'l-beṣer zāhir o.- up 009b/11
müṣerref o.- up 015b/1
nāzil o.- up 014a/6
toḡ o.- up 037b/11
vāḡi' o.- up 048b/4
zāhir o.- up 014a/2, 029b/2
zāhire o.- up 011b/5
o.- ur 013b/10, 029a/10,
030a/12, 039a/9, 043a/8, 049a/11
'āciz o.- ur 011b/9
dāḥil o.- ur 049a/10
ḥāṣil o.- ur didiler 039b/11
o.- urdı 015b/13, 035a/3,
036a/5, 036a/7, 036a/12, 036a/13,
036b/3
vāṣil o.- urdı 027a/8
o.- urlar 033b/11, 036a/8

aç o.- urlar 040a/8
o.- ursa 035a/2, 036a/9
o.- ursañız 024a/10
o.- ursiñız 024a/11

ol (+...) *T zm* o, şahıs zamiri
o. 001b/2, 003b/13, 004b/1,
004b/5, 005b/4, 006a/4, 006a/8,
006a/13,
008a/12, 008b/2, 008b/10,
009b/11, 011b/12, 011b/15, 012b/15,
013a/5, 014a/8,
016a/13, 016b/2, 016b/15,
017b/4, 017b/11, 017b/12, 018a/5,
018a/10, 019a/4,
020a/6, 020b/6, 021a/4, 021a/6,
021a/9, 022a/3, 022b/7, 022b/15,
023b/9,
024a/4, 024b/4, 025b/2, 025b/4,
026a/6, 026a/12, 026a/14, 026b/2,
026b/3,
027a/4, 027a/9, 027b/3,
027b/11, 027b/12, 027b/14, 034a/9,
034b/7, 035b/1,
035b/10, 038b/11, 038b/12,
038b/15, 039a/1, 039b/2, 039b/5,
042a/4, 042b/1,
043a/15, 043b/1, 043b/10,
045b/10, 047a/1, 047a/6, 047a/12,
047b/2, 047b/3,
048b/11, 049a/2, 049a/8
'abdu'l-muṡṡalib o. 009b/7
ādem 'aleyhi's-selāmdan o.
008b/1
'aleyhi's-selām o. 042a/13,
042b/1
ḥasbe'l-istiṡā'he o. 003a/9

olın - bk. olun -
o.- an 042a/2
istimā' o.- dı 011b/3
o.- dıḡda 037b/5
iḥrāc o.- dıḡda 015a/2
o.- up 038b/9, 039b/14, 048b/2
o.- ur 048b/7
ıṣlāḥ o.- ur 045a/10

olun - *T ey* olunmak
o.- an 032b/15

o.- dı 006b/3, 012a/10, 021a/13,
022b/13, 023a/1, 025a/14, 029a/13,
029b/1,

029b/7, 030a/5, 030b/15,
031a/1, 032a/11, 033a/2, 037a/3,
037b/10, 047b/14

feth o.- dı 012b/4

iḥāta o.- dı 010b/9

tebşir o.- dı 010b/10

tesmiye o.- dı 030a/7

o.- dığı 028b/2, 030a/8,
030a/14, 030b/1, 031b/7

o.- dığına 028b/5

o.- dıkda 021b/10, 035a/4,
046a/5

iḥrāk o.- dılar 009b/4

recm o.- dılar 009b/3

o.- dim 030b/8

tebşir o.- dim 010b/13

o.- madıkca 035b/15

o.- mağıla 035b/15

o.- ması 006b/1, 030a/2, 048b/2

o.- masına 006a/3

o.- mışdur 048a/7

o.- sa 035a/1

iḥsān o.- up 032b/6

o.- ur 036a/10, 040b/2

o.- urdı 031b/1

omuz *T ad* omuz, boyun

o.+ ları 046a/7

o.+ larla 020b/3

on *T sa sf* on

o. 004b/9, 004b/10, 004b/12,
005a/11, 005b/1, 009a/2, 010b/10,
010b/11,

012a/6, 019a/14, 022a/10,
023a/14, 024a/13, 036a/15, 045b/15,
046b/10

onuncı *T sı sa sf* onuncu

o. 010b/9, 025a/13, 036a/14

orta *T ad* orta

o. 026a/5, 026a/6, 040a/1,
040a/2, 045b/8

o.+ sı 026b/12

ortalık *T ad* bulunan yer, çevre, etraf

o. 026a/7

ot *T ad* ot

o. 013a/14

otur - *T ey* oturmak

o.- anıñ 033b/8

'aleyhi's-şalātu ve's-selām o.-
dıkları 041b/1

o.- mağı 034b/9

o.- up 031b/3, 034b/5, 034b/7

o.- urdı 035b/5

o.- urken 041a/13

otuz *T sa sf* otuz

o. 020a/1, 025b/4

-Ö-

ög *T ad* ön

ö.- imden 018a/14

ö.- ime 018a/3

ögül - *T ey* eğilmek

ö.- miş 028a/9

ö.- üp 016b/13

öl - *T ad* ölmek

ö.- di 016b/14, 047b/9

ö.- medi 049a/2

'ömer *özel ad* Hazret-i Ömer, dört
büyük halifeden biri

'ö. 042a/5, 042a/7, 044a/1

ibn-i 'ö. 046a/3, 046b/2

ibn-i 'ö.+ den 036a/10

'öm(ü)r *Ar ad* ömür, yaşama,
yaşayış, hayat

'ö.- i şerifleri 019b/13, 020a/1,
020a/3

'.+ i 019b/15

öñ *T ad* ön, ön taraf

ö. 039a/3

ört - *T ey* örtmek

ö.- iñ 030b/12

ö.- üñ 020b/5, 020b/6, 022a/5

ö.- üp 020b/6

öyle (1) *T sf* öyle, o biçimde, o tarzda

ö. 036b/6, 036b/15

ö.+ dir 047a/15

(2) ona benzer, onun gibi

ö. 033a/8,

-p-

pādişāh *F ad* hükümdar, padişah
p.- i 'allāme 026a/14

pāk *F sf* temiz

p. 027b/7

zāt-ı p.+ e 001b/3, 016a/13,
035b/2

şāf-ı p.+ī 027a/12

zāt-ı p.+in 002b/15

p.+ inde 016b/6

'aleyhi's-selāmiñ şulb-ı p.+
inde 008a/15

parmak *T ad* parmak

p. 040a/1

p.+ ı 039b/12

p.+ larını 039b/13

p. 039b/15

p.+ inda 043a/12

p.+ ını 040a/2

p.+ larını 040a/4

b. (barmak) 040a/1

pembe *F ad* açık al renk, pembe
p.+ den 043a/8

penāh *F ad* sığınacak yer, sığınak

p. 003a/14

p.+ dan 003a/12

perde *F ad* perde, engel

p.+ lerile 011a/4

perişān *F sf* dağınık, perişan;
acınacak durumda

p. 026a/14

pes *F zf* şu halde, öyleyse, imdi

p. 014a/4, 015a/7, 018a/5,
020a/9, 020b/2, 020b/7, 023a/6,
029b/4,

038b/12, 039a/1, 039a/9,
042a/6, 042a/13, 045a/15, 048b/12,
048b/15, 049a/1

peygamber *F ad* peygamber

p.- i 002a/13

p.- i muḥammed-ül muṣṭafā
004a/14

p. 009a/4, 019b/4, 021a/10,
026b/4, 028b/11, 036a/6, 036b/10,
038b/10,

038b/12, 039a/4, 039a/9,
039a/14, 039b/1, 040a/3, 040a/6,
040a/13, 040b/2, 040b/5,

040b/11, 040b/15, 041a/2,
041a/5, 041a/8, 041a/10, 041a/15,
041b/9, 042a/1,

042a/2, 042a/4, 042a/6, 042a/7,
042a/8, 042a/10, 042a/13, 042b/1,
042b/10,

043a/2, 043a/13, 043b/2,
043b/12, 044a/13, 044b/3, 044b/11,
044b/15, 045a/6,

045a/13, 045b/2, 045b/6,
045b/11, 046a/3, 046a/9, 046a/11,
046b/2, 046b/8,

046b/14, 046b/15, 047a/3,
047a/8, 047a/9, 047a/11, 047a/12,
047a/15, 047b/4,

047b/9, 047b/11, 048a/1,
048a/7, 048a/9, 048b/7, 048b/8,
048b/15, 049a/6

muḥtaşarı'l-vefāsında p.
043a/1

p.+ i muḥammed 006b/13

p.+ dir 024a/9

p.+ imiz 037b/8

p.+ imüz 042b/5

p.+ ler 028a/13

p.+ lere 020a/12

p.+ liginden 024a/13

p.+ lik 016a/13, 020a/3

pīr *F ad* ihtiyar, yaşlı; şeyh, pir

p.- i kebīr 021a/2

p. 026b/10

p.+ ler 042a/13

puñar *T ad* suyun çıktığı yer, gözün
iç kısmındaki bölümde bulunan
gözyaşı bezinden salgılanan sıvı, pınar

p.+ ı (buñar) 047b/2

pür *F sf* dolu, çok
p. 027a/12, 027b/7
rüz-u p. 003b/1

-İ-

rabb *Ar ad* Allah
r.+ i 028b/3, 032b/4, 037a/2,
037b/10
r.+ im 017a/13, 032b/9
r.+ isi 019a/1
r.+ isine 008b/4
'aleyhi's-selām r.+ isine
040a/14
'arş-ı r.- i'l 'ālemine 024b/9

ra'd *Ar ad* gök gürlemesi, gök
gürültüsü
r. 013b/8

rađiyallāhu *Ar*
ün radiyallahu anh, Allah ondan razı
olsun
r. 007a/7, 012b/9, 016a/1,
022a/13, 022b/2, 023a/7, 023a/14,
023b/4, 023b/5,
029a/8, 035b/11, 035b/12,
037b/7, 038b/8, 039a/13, 040a/5,
040b/1, 040b/5,
040b/10, 041a/4, 041a/7,
041a/10, 041a/15, 041b/15, 042a/7,
042b/4, 043b/1,
043b/11, 044b/3, 044b/10,
044b/14, 045a/3, 045a/5, 045a/12,
045b/2, 045b/11,
046a/3, 046a/8, 046b/2,
046b/13, 047a/7, 047b/11, 049a/13
fātimatu'z-zehrā' r. 044a/12

rağbet *Ar ad* istek, arzu, rağbet
r.+ iyle 003a/7

rāhib *Ar ad* rahip, papaz
r. 019a/15, 019b/11
r.+ iñ 019b/10
r.+ lerden 015a/9

raħim *Ar sf* merhametli, esirgeyen,
koruyan

şıla-yı r. idersin 020b/11
r.+ den 017b/11

raħimetullāhu *Ar ün* sahabeden
sonraki âlimler için kullanılan dua
cümlesi, *Raħmetullahi* aleyh, Allah ona
rahmet etsin
r. 048a/13

raħm *Ar ad* merhamet, acıma
kať-ı r. 035a/2

raħmān *Ar ad* herkese merhamet
eden Allah
r.+ da 015b/13

raħmet *Ar ad* acıma, merhamet,
rahmet
r. 013b/9, 019b/3, 029a/1,
029b/9, 030a/1
r.+ i 013b/7
ħicāb-ı r. 005b/6
ħicāb-ı r.+ de 004b/13
baħr-ı r.+ e 006a/5
r.+ ini 001b/7

raħmetullāhu *Ar ad* Allah'ın rahmeti
üzerine olsun
ibnü'l-cevzī r. 041b/8

raħşān *F sf* parlak
r. 027b/2

rā'ī *Ar ad* çoban
r. 014b/12

ravza *Ar ad* beş telli, perdeli eski bir
saz
r.- i ħāħ 049a/15
ťā'if-i r.+ da 025a/2

ra'y *Ar ad* otlama, otlatma
r. iderken 016b/10

rayb *Ar ad* kuşku, şüphesiz
r. 031a/7

rāyiħa *Ar ad* koku, güzel koku
r.- yı tayyibe 002a/4
r. 041a/1
r.+ sı 011b/4, 013b/15

- r.+ sıla 002a/3
'aleyhi's-selâmiñ r.+ sindan
040b/15
r.+ sınıñ 041a/11
- rāzi** *Ar sf* kabul eden, razı olan
r. olmaz 034a/14
- reb'** *Ar ad* ev, arazi, barınılan yer
r.+ e 026a/4
- rebi'a** *özel ad* Utbe bin Rebîa,
Kureyş'in ileri gelenlerinden
r. 011a/5
- recā** *Ar ad* arzu, istek, rica
r. 002b/15
- receb** *Ar ad* arabî ayların yedincisi,
kutsal ayların birincisi
r.- i şerifiñ 009a/1
- recm** *Ar f* taşa tutarak öldürmek
r. olundılar 009b/3
- recul** *Ar ad* yetişmiş, ergin erkek
r.- ı fâcirile 049a/11
r. 013b/14, 022b/6, 034a/4,
034a/5, 034a/6
- recül** *Ar ad* yetişmiş, ergin erkek
r. 030b/1
- redd** *Ar ad* geri çevirme, red
r. idüp 008b/11
r. itdiler 019b/6
- reddiyyeyi** *Ar ad* risale, kitap
r. 044b/6
- redif** *Ar sf* sondan gelen, arkadan
gelen şey
r. 035a/8
- ref'** *Ar ad* kalkınma, yüceltme
r. 015a/14, 031a/13
- re'fet** *Ar ad* merhamet etme, acıma,
esirgeme
r. 029b/7
hicâb-ı r. 005b/6
- refik** *Ar ad* arkadaş
r. 034a/2
r.+ iniñ 034a/2
- re'is** *Ar ad* baş, başkan, amir
r. 009b/15
- reng** *F ad* renk
r.- i rüy-ı gül 027a/1
- renin** *Ar ad* inleme, bağırma,
haykırma
r. 014b/15, 015a/3
- re's** *Ar ad* baş, kafa
r.+ ini 018b/4
- resül** *Ar ad* peygamber, elçi
r. 006b/13, 021a/4, 022b/5,
026b/2, 043b/5
kadd-ı r. 026a/12
r.+ imiz 007a/9, 024a/5,
025b/14
r.+ ine 002b/3
r.- u'l verâ hazretlerinüñ 012a/2
- resülallâh** *Ar ad* resullullah, Hz.
Muhammed
r. 024a/3, 033a/10, 034b/2,
034b/4, 048b/12
- resülullâh** *Ar ad* resulullah, Allah'ın
elçisi
r. 018a/7, 029a/11, 036a/10,
038b/11, 038b/15, 039a/8, 039b/14
040a/12, 043b/3, 043b/15,
045b/14, 047b/8, 049a/13
r.+ dan 040a/10
- re'y** *Ar ad* oy; fikir, düşünce, ray
r.- i zahirinde 036b/9
- reyhân** *Ar ad* fesleğen
r. 011b/4
- rezā'** *Ar ad* süt emme
r.+ ını 013a/1
- rızā** *Ar ad* hoşnutluk, memnuluk
r.+ sı 032b/4

	r.+ yı 032b/4		r.+ ları 026b/15
ricāl	<i>Ar ad</i> erkekler r. 003b/3, 017a/9, 034a/9 r.+ dan 014b/6 r.+ den 023a/7	rūh	<i>Ar ad</i> can, nefes r.- u muḥammedi 008a/8
ridā	<i>Ar ad</i> belden yukarı örtülen örtü, hırka r.' 043a/3 r.+ sıla 035a/9 'aleyhi's-selāmıñ r.+ sını 043a/1	rūḥ	<i>Ar ad</i> ruh r. 006b/7 r.+ u 009a/6 r.+ um 039a/10
rif'at	<i>Ar ad</i> yücelik, yükseklik hicāb-ı r.+ de 005a/6	ruḥsār	<i>F ad</i> yanak, çehre r.- ı kamer 027b/1
rīḳ	<i>Ar ad</i> salya, ağız suyu r.- i şerīfile 015b/3	rusul	<i>Ar ad</i> peygamberler r.- ı sâbıka 028b/13
risāle	<i>Ar ad</i> küçük kitap, kitapçık ḫātīme-i r.+ de 019a/6	rūy	<i>F ad</i> yüz, çehre reng-i r.- ı gül 027a/1 r.+ ı 026a/10
risālet	<i>Ar ad</i> elçilik, peygamberlik r. 022a/9 'aleyhi's-selāma r. 015a/2 sulṭān-ı r. 003a/14 r.+ ine 048a/2	rūz	<i>F ad</i> gün r.- u pūr 003b/1
rivāyet	<i>Ar ad</i> söylenti, haber r. 023a/13, 030a/8, 032a/9, 032b/15, 033a/13, 036a/10, 038b/9, 039b/14, 040b/2, 041a/2, 041a/5, 042a/1, 042b/5, 043a/6, 043b/14, 045a/12, 048b/7 ebū'l-'āliyeden r. 030a/15 eşher-i r. 007b/2 ibnū'l-ḫanifiyyeden r. 030a/14 r. ider 033a/6, 037b/7 r.+ de 021b/13, 037a/2, 038b/1, 038b/2, 043b/4, 044b/7 r.+ i 005b/14, 024b/7, 043b/7, 045a/3 bekiri'l-varrāk r.+ i 030b/1 r.+ iñ 005b/11, 043b/8	rūcū	<i>Ar ad</i> dönme, geri dönme r. 017b/5, 019b/13, 024a/1, 034b/1 r.+ 'ında 047a/6
riyāset	<i>Ar ad</i> reislik, başkanlık r.+ ini 009a/9	rūfakā	<i>Ar ad</i> arkadaşlar r.+ ları 013a/13
ruḥ	<i>F ad</i> yanak	rūkbe	<i>Ar ad</i> diz r.+ sini 033b/8
		rūkbeteyn	<i>Ar ad</i> iki diz r.+ i 033b/7
		rūtbe	<i>Ar ad</i> sıra, derece r.+ si 037a/8
		rū'yā	<i>Ar ad</i> düş, rüya r.+ da 009b/8 r.+ larını 009b/9 r.+ mda 013b/14 r.+ sı 007a/3
		-S-	
		sa'adet	<i>Ar ad</i> mutluluk s.- i ḫānelerinden 033b/8 s. 012b/14, 033b/10

- hicāb-1 s. 005b/5
hicāb-1 s.+ de 004b/14
s.+ ile 020a/4
s.+ le 023b/8, 024b/12
s.+ leri 022a/10, 038a/12
nuṭk-1 s.+ leri 027b/5
s.+ lerinüñ 026b/6
- sā'at** *Ar ad* saat
s. 011b/15, 014a/8, 019a/4,
020a/6, 022a/3
- şabāh** *Ar ad* sabah
ş. 024b/2
- sābık** *Ar sf* zaman olarak rütbe
olarak ileride olan
s.+ da 032b/14
- sābıka** *Ar ad* geçmişte olan şey,
geçmiş bulunan olay
s. 048b/2
rusul-1 s. 028b/13
- şabī** *Ar ad* bebek, sabi
ş. 017b/2, 018a/10, 019a/1
ş.+ dir 015a/13
ş.+ leriñ 018a/10
ş.+ niñ 018b/14
- sābit** *Ar sf* sabit
s. 016a/1, 023b/15, 038a/10
kavl-i ş. 038a/10
ş.+ e 007a/10
- şābite** *Ar sf* sabit kelimesinin kadın
ismi olarak kullanılan veya
tamlamalarda ortaya çıkan aynı
mânâdaki müennes şekli
ş.+ dir 033a/3
- şab(ı)r** *Ar ad* sabır
ş. 033b/3
hicāb-1 s. 005b/8
ş. idüp 037a/15
- şaç** *T ad* saç
ş. 045a/10
ş.+ iñ 022a/6
ş.+ ları 027a/7, 027a/14
- 'aleyhi's-selāmıñ ş.+ ları
045a/13
ş.+ larını 045a/15
- sa'd** *özel ad* Sadoğulları kabilesi
s. 013b/2, 018b/7
- şadā** *Ar ad* ses, seda
ş. 036a/3
ş.+ sı 011b/3
- şadağa** *Ar ad* sadaka
ş. 037a/14
- sādāt** *Ar ad* büyük ve yüce
kimseler, efendiler, beyler
evvel-i s. 007a/11
- sāde** *F sf* süsü olmayan, yalın
s. 016b/7
- şadef** *Ar ad* sedef
ş.+ i 014b/5
- sadır** *Ar ad* kalp, yürek
s.+ ı 014b/13
- şādır** *Ar sf* çıkan, meydana gelen
ş. 048a/2
- şadr** *Ar ad* göğüs, sine
ş.- ı kerimleriniñ 048b/1
ş.- ı şerifini 014b/8, 017a/14
ş.- ı şerifleri 036a/2
ş.- ı şeriflerini 014b/11, 017a/7
- şāf** *Ar ad* temiz, saf
ş.- ı pākī 027a/12
ş. 026b/15, 027b/10
- şafā** *Ar ad* sefa, neşe, zevk,
eğlence
aşhāb-1 ş.- yı humreti 027a/2
- şağ** *Ar ad* sağ taraf
ş. 040b/3, 041b/4, 041b/14,
042a/11, 043a/11, 043b/6, 043b/7,
044b/8,
044b/11, 044b/12
ş.+ a 042a/9

ş.+ dan 042a/9
ş.+ dık 042a/3
ş.+ ima 030b/8
ş.+ ında 044a/3
‘aleyhi’s-selāmıñ ş.+ ında
042a/5
ş.+ ından 044b/9
ş.+ ını 044a/6, 044a/7
ş.+ larıla 044b/13
ş.+ ma 021b/14

şağır *T sf* kulağı dıymayan, sağır
ş. 042a/12

şāhib *Ar ad* sahip
ş.- i selsebīl 010b/2
ş.+ i 026b/13, 029b/5
ş.+ iniñ 034b/7
ş.- ü’l burhān ve’l-ķur’ān ile
011a/10
ş.- ü’l ķur’ān zuhūr-ı vakti
015a/10
ş.- ü’l maķamı’l-maħmūd ile
010a/2
ş.- ü’n naşrı ve’l-fütūħ ile
010a/1

şāhibe *Ar ad* bir şeye sahip olan kadın
ş.+ leri 011a/11
ş.+ niñ 008a/4
ş.+ si 014a/13

şahih *Ar ad* gerçek, doğru
ş. 016a/1
ş.+ inde 042b/3

şā’im *Ar sf* oruç tutan, oruçlu
ş. 036a/5, 036a/7, 036a/8,
036a/12, 036a/13, 036a/14, 036b/3

sā’ir *Ar sf* diğeri, başka
ş.- i bilādda 012a/15
ş.- i kütüb-i sitte 003a/2
ş.- i melā’ike 031b/11
ş.- i mübde’ātu 006a/14
ş. 018b/11
cüz’-ı s. 033b/1

sāķıt *Ar ad* Merih, Mars

s. oldı 012a/6

sākin *Ar sf* sakin, uslu
ş.+ leri 009a/14

şalāt *Ar ad* namaz
‘aleyhi’s-selām ş.- u ve’s-selām
ba’dīnde 002b/3

şalivir - *T ey* salıvermek, bırakmak,
koyuvermek
ş.- irdi 046a/3, 046a/8

sālik *Ar ad* mürit, salık
s. 037a/10

şalla’llāhu *Ar ün* sallallāhu aleyhi
ve sellem, Allah’ın selamı onun üzerine
olsun
ş. 002b/7, 006b/14, 007a/9,
011a/13, 014a/11, 016a/5, 018a/3,
018a/7, 018b/10, 019b/2,
024a/5, 024a/8, 029a/11,
032a/8, 033a/10, 033a/15, 036a/11,
037b/8, 037b/14,
038b/11, 038b/15, 039b/14,
040a/12, 043b/15, 045b/14, 049a/14

şaltanat *Ar ad* saltanat, sultanlık
s. 012a/5

şaluvir - bk. şalivir-
ş.- di 020a/11

şāña *T zm* ‘sen’ zamirinin
yönelme hali
ş. 011a/12, 020b/10, 021a/15,
037b/11, 037b/12, 037b/15

şan- *T ey* sanmak, zannetmek
ş.- ma 026a/15
ş.+ asın 027a/5

şanem *Ar ad* put
ş. 018b/10
nām-ı ş. 024a/7
ş.+ den 022b/15
ş.+ iñ 022b/7, 023b/9, 024a/4
nām-ı ş.+ iñ 018b/3

- ş.+ leriniñ 023b/6
- şāniyen** *Ar sf* ikincisi, ikinci olarak
s. 025b/12
- sarāy** *F ad* padişahların,
hükümdarların ya da devlet
başkanlarının oturduğu büyük,
görmeli yapı
s.+ larını 007a/4
- şarık** *T ad* fes, külah, kavuk gibi
başta giyilen şeyler üzerine sarılan
tülbent, şal
s. 035b/9, 046a/1, 046a/14,
046a/15, 046b/1, 046b/3, 046b/5
ş.+ sız 046b/4, 046b/6
- şarıl** - *T ey* sarılmak, dolanmak
ş.- andır 046a/14
- şarılı** *T sf* sarılmış
ş.+ cı 030b/6
- şarın** - *T ey* üzerine dolamak, üzerine
sarmak
ş.- dıklarında 046a/2
ş.- up 046b/1
ş.- urlar 046a/4
- şaru** *T ad* sarı rengi, sarı
ş.+ ya 016b/3
- şatır** *Ar ad* sayfa üzerinde
yanlamasına sıralanmış sözcüklerin
oluşturduğu her bir dizi
s. 043b/5
- şavma'a** *Ar ad* ibadet yeri, manastır
ş.+ sına 019b/10
- şavt** *Ar ad* ses, seda
ş.- ı münker 015a/4
ş.- u münker 015a/1
ş. 036a/3
ş.+ lan-dı 015a/1
ş.+ lan-dığı 015a/4
- şavtlan** - *T ey* seslenmek
ş.- sa 013b/9
- şayha** *Ar ad* bağırma, haykırma
ş. 017a/9, 017b/7
- sebeb** *Ar ad* sebep
s. 043a/8
s.+ i 013a/13
s.+ ile 010b/3, 014a/12,
018a/12, 022a/14, 040a/11, 045b/4
- secde** *Ar ad* namaz kılarken yapılan
ibadet şekli
s. 008b/5, 014b/1, 015a/7,
029b/11
s. idüp 006a/9
s.+ sinde 006a/9
- sefer** *Ar ad* sefer, yolculuk
s.- i şāmdan 019b/12
s.+ de 034a/3, 034a/15, 045a/7
s.+ e 019b/9
s.+ ine 019a/13
s.+u 035b/5
- sefine** *Ar ad* gemi
'aleyhi's-selāmiñ s.+ den
029b/14
s.+ ler 012a/8
- sehā** *Ar ad* cömertlik
s.+ sı 033a/2
- sehāvet** *Ar ad* cömertlik, el açıklığı
baħr-ı s.+ e 006a/6
- sehl** *özel ad* Sehl bin Sa'd, Hz.
Muhammed Medine'ye hicret ettiğinde
onu karşılayan çocuklardan biri
s. 042a/10
- sekīnet** *Ar ad* sakinlik, huzur
ħicāb-ı s. 005b/7
- sekiz** *T sa sf* sekiz
s. 004b/14, 019a/11, 022a/10,
031a/8
s.+ i 004a/7, 004a/9
- sekizinci** *T sa sf* sekiz sayısının sıra
sıfatı
s. 010a/6, 010b/6, 025a/11

- selām** *Ar ad* selam
s. 016b/14, 029b/15
'aleyhi's- s. 016b/12, 019b/7,
040a/3, 042a/2, 045a/6, 046a/3
s. idüb 037b/15
s. viridi 024a/2
s.+ a 023a/4
'aleyhi's- s.+ a 029b/14, 043a/2
'aleyhi's- s.+ dan 008b/10
- selāmet** *Ar ad* salimlik, emimlik
s.+ le 029b/14
- selbiyye** *Ar ad* selbetmek,
kaldırmak, uzaklaştırmak
şifāt-ı s. 003b/12
şifāt-ı s.+ sidür 004a/3
şifāt-ı s.+ sine 004a/6
- selef** *Ar ad* halef
s.+ iñ 044a/5
- selīs** *Ar sf* düzgün ve açık ifadeli,
ahenkli ve akıcı
s. 027b/13
- sellem** *Ar ün* selamete erdirsin
s. 002b/8, 004a/15, 007a/9,
011a/13, 014a/12, 016a/6, 018b/10,
024a/6,
024a/9, 029a/12, 033a/10,
036a/11, 037b/8, 037b/14, 038b/12,
038b/15, 040a/13,
044a/1, 045b/14, 049a/14
s.+ dedir 033a/15
s.+ dir 006b/14, 019b/3, 032a/9
s.+ i 018a/3, 018a/7, 039b/15
- selsebīl** *Ar ad* tatlı su , cennet
çeşmesi
şāhib-i s. 010b/2
- semā** *Ar ad* sema, gökyüzü
s. 002b/10, 010a/11, 013a/2
s.+ da 008b/8
s.+ dan 014a/15
cānib-i s.+ dan 012b/12
s.+ vāt 006b/2
cānib-i s.+ ya 015a/14
- semāvāt** *Ar ad* gökler, semalar
s. 007a/10, 009a/14
ebvāb-ı s. 012b/3
melā'ike-i s. 012b/7
haber-i s.+ dan 009b/2
s.+ı 004b/6, 009a/13
- semere** *Ar ad* meyve, yemiş
s. 015b/5
s.+ den 041a/2
- sem'** *Ar ad* duyma, işitme
s. 004a/8
- semī'** *Ar ad* her sözü duyan, her sesi
işiten
s. 004a/11
- semīne** *Ar sf* çok değerli
s. 014a/14
- semm** *Ar ad* zehir
s.- i hıyāt 036b/11
- sen** *T zm* sen, ikinci tekil şahıs
s. 004b/3, 020b/11, 023b/14,
028a/13, 047a/13
s.+ den 042a/15
s.+ i 020b/10, 021a/9, 038a/10,
046b/15, 047a/4
s.+ iñ 017b/9, 018b/5, 021a/12,
021a/14, 024a/2, 024a/4, 047a/5,
048b/12
- senā** *Ar ad* övme
s.+ da 037b/12
- sene** *Ar ad* sene, yıl
s. 021b/4, 021b/7, 024a/13,
024b/7, 024b/11, 025a/7, 025a/11,
025a/12,
025b/4
s.+ de 025a/10, 025a/13
s.+ den 012a/12
haccetü'l-vedā' s.+ si 025b/1
- seniyye** *Ar sf* yüksek, yüce
hazret-i s. 031a/12
- serāy** bk. sarāy
s. 022b/1

serir	<i>Ar ad</i> taht s.+ ini 015b/13	s.- i'l resul'in 026a/3
setr	<i>Ar ad</i> gizleme, örtme, kapama s. iderdi 015b/8 s. idüp 013b/7	şıbyān <i>Ar ad</i> çocuklar ş.+ dan 015b/10, 023a/8
sev -	<i>T ey</i> sevmek s.- er 034b/10, 038b/8, 039a/3, 039a/12, 039b/8, 040a/5, 040b/7, 040b/8, 040b/10, 041a/13, 041b/7 s.- erdi 039b/12, 042b/3, 042b/12, 043a/8, 043a/11, 043a/12, 044a/12, 044b/2, 044b/10 s.- ip 035a/10 s.- mekten 039a/2 s.- üp 037b/15	şidk <i>Ar ad</i> doğruluk, doğru hicāb-ı ş. 005b/8
sevāb	<i>Ar ad</i> hayır, sevap ş.+ ı 029a/14	şifat <i>Ar ad</i> vasıf, sıfat, hal ş.- ı ma'neviyyeleridir 004a/10 ş.- ı nefsiyyesidir 003b/15 ş.+ a 004a/2 ş.+ ı 026b/15 ş.+ ları 003b/6 ş.+ larından 003b/6
sevb	<i>Ar ad</i> elbise ş.- i ebyaz 042b/11 ş. 020b/5, 043a/4 ş.+ i 035b/7 ş.+ iniñ 035a/6	şifāt <i>Ar ad</i> sıfatlar ş.- ı selbiyye 003b/12 ş.- ı selbiyyesidir 004a/3 ş.- ı selbiyyesine 004a/6 ş.- ı şübūtiyyesidir 004a/7 ş.- ı şübūtiyyeye 004a/9 ş.- ı 'ulyāsından 004a/12 ş. 015b/10 ş.+ ı 001b/5 ş.+ larınıñ 003b/13
sevdır -	<i>T ey</i> sevdirmek s.- ildi 040b/13	şıgın - <i>T ey</i> sığınmak, himayesi altına girmek ş.- ır 029a/12
sevgilü	<i>T sf</i> sevgili, sevgi beslenen s.+ si 039a/15	şık - <i>T ey</i> sıkamak ş.- up 020a/11 ş.- tı 020a/7
sevgülü	bk. sevgilü s.+ si 041a/9	şıla <i>Ar ad</i> bir süre uzak kalınan memlekete, yakınlarla ulaşma, kavuşma ş.- yı rahim idersin 020b/11 erhām-ı ş. 022b/12
seyr	<i>Ar ad</i> yürüme, yürüyüş s. 002b/13, 014a/9 s. iden 026a/9	şırça <i>T ad</i> cam ş. 043a/12
seyrek	<i>T sf</i> seyrek, az olan s. 027b/10	sırr <i>Ar ad</i> sır s.- ı hikmeti 048b/4 s.- ı i' māñ 010b/11 s.- ı sun' 027b/10
seyyid	<i>Ar ad</i> efendi, ileri gelen, başkan ğayr-ı muvāzi'n-naķir s. 003a/4 s.- e'l beşer dimekdir 030b/2 s.+ i 011a/5, 018b/5 s.- i'l kā'ināt deyü 004b/3	sibā' <i>Ar ad</i> yırtıcı hayvanlar s. 017a/5, 032a/3

- sidre** *Ar ad* en yüksek makam, arşın sağ tarafındaki hiçbir mahlukun geçemeyeceği ağaç, beşeri ilmin son sınırı
s.- i kerāme 019a/2
s.- i maḳām 026a/6
- silsile** *Ar ad* birbiriyle ilgili şeylerin art arda veya yan yana dizilerek meydana getirdiği sıra, dizi
s.- i neseb-i şerīfleri 007b/2
- sīmā** *Ar ad* yüz, çehre
'aleyhimü's-selām s.+ s1 028a/3
- sin -** *T ey* sinmek, göze batmamak
s.- üp 034a/13 ,035a/12
- sirāc** *Ar ad* ışık, kandil
s.- i münīr 029b/1
- sirke** *F ad* sirke
s. 038a/11, 038b/1, 038b/3
- sitte** *Ar sf* altı
sā'ir-i kütüb-i s. 003a/2
- siyāb** *Ar ad* giyecekler
s.- ı ḥacb 036b/12
s.- ı nevmile 030b/6
s. 042b/8
s.+ dan 042b/6
s.+ dır 043a/7
s.+ iñ 043a/9
s.+ iñzandır 042b/8
- siyāh** *F sf* siyah, kara
s. 046a/10
s.+ ı 016b/2
- siyer** *Ar ad* Hz. Muhammed'in hayatı ve onun hayatını konu edinen ilim dalı, bu dalda yazılan eser
s.- i şerīfe 003a/14
s.- i şerīfesi 019a/7
- siz** *T zm* siz, ikinci çoğul şahıs
s. 017a/4
s.+ de 016a/3
s.+ den 013b/4, 043a/14
- s.+ e 043a/15
s.+ i 024a/10
s.+ iñ 013b/6, 034a/11
s.+ ler 042b/6, 044b/4
s.+ lere 006b/8
- şofa** *Ar ad* oturma yeri
ş. 012a/5
- şoḳ -** *T ey* sokmak
ş.- up 046a/7
- şol** *T sf* sol, sol taraf
ş. 040b/3, 041b/4, 042a/12, 043b/10, 043b/13, 044b/8
ş.+ ima 021b/14, 030b/8
ş.+ ında 042a/5, 044a/4
ş.+ ını 044a/6, 044a/7
ş.+ larında 044a/2
- şoñra** *T za sf zf* sonra
ş. 002b/1, 006a/12, 009a/12, 013a/11, 021b/2, 022a/8, 022a/12, 022b/15, 024a/6, 024a/12, 024a/14, 025a/15, 025b/14, 026b/4, 028b/11, 035a/14, 036a/13, 038a/4, 039a/7, 040a/2
- şor -** *T ey* sormak
ş.- arsin 018a/10
ş.- dılar 040a/12
ş.- ıldıkda 045a/11
- şovuk** *T ad* soğuk
ş. 011b/11, 022a/6
- şoy** *T ad* aynı atadan gelen nesillerin oluşturduğu topluluk
ş.+ undan 013a/11
- söyle -** *T ey* söylemek, konuşmak, anlatmak
s.- rsiñ 020b/12
- söyün -** *T ey* sönmek
s.- di 012a/11
s.- meyüp 012a/12
s.- üp 012a/14

- söz** *T ad* söz
s.+ i 020b/12
- şu** *T ad* su
ş. 017b/11, 022a/6, 041b/2
ş. içdiklerinde 041b/7
ş. içüp 041b/10
ş.+ dā' 045b/4
bi'l-külliye ş.+ yı 012a/9
ş.+ yundan 014a/1, 042a/4
- su'āl** *Ar ad* soru, sorma, sorulma
s. 032b/9, 036a/8, 038a/13,
046a/5
- şuḥuf** *Ar ad* sayfalar, yapraklar,
sahifeler
ş.+ da 032a/7
- şulb** *Ar ad* soy
'aleyhi's-selāmiñ ş.- ı pākinde
008a/15
ş.+ inde 030a/1
'aleyhi's-şalātu ve's-selām ş.+
inde 029b/12
- sultān** *Ar ad* padişah, hükümdar
s.- ı risālet 003a/14
- şumt** *Ar ad* susmak, sükut etmek,
sumat
ş.- u süküt 027b/3
- şun'** *Ar ad* kudret, tesir
sırr-ı s. 027b/10
- sūre** *Ar ad* sure, Kur'an'ın ayırdığı
yüz on dört bölümden her biri
s.- yi cinni 024b/2
s.+ siniñ 031a/8
- sübūtiyye** *Ar ad* sıfat-ı sübutiyye,
Allah'ın kendisinde bulunmakla
birlikte başka varlıklarda da sınırlı
olarak bulunan sıfatları
ş. 003b/12
şifāt-ı ş.+ sidür 004a/7
şifāt-ı ş.+ ye 004a/9
- süddī** *özel ad* İmām-ı Süddî,
tâbiîn dönemi tefsir ve hadis bilgini
imām-ı s. 006b/12
- sükke** *Ar ad* parfüm, koku
s. 041a/6
- sükker** *Ar ad* şeker
s.+ den 013b/15
- sükün** *Ar ad* durgunluk, sessizlik
s. 028b/12
- süküt** *Ar ad* susma
s. 039a/11
şumt-u s. 027b/3
- süleym** *özel ad* Ümmü Süleym,
Hz. Muhammed'in süt halası
s. 047b/5, 047b/7
s.+ iñ 047b/6
- süleymān** *özel ad* Hz. Süleyman, Hz.
Dâvûd'un oğlu, İsrâiloğulları'na
gönderilen hükümdar-peygamber.
s. 003a/1
- sünnet** *Ar ad* iyi ahlak, Hz.
Muhammed'in sözleri, işleri
s.- i 'azmiyye 036b/1
- sür -** *T ey* sürmek
s.- üp 012a/4
- sürin -** *T ey* sürünmek
s.- ürler 041a/7
- sürme** *F ad* sürme
s. çekiñmege 044b/4
s. çekiñmek 044b/5
- sürmedān** *F ad* sürme kabı, sürme
hokkası
s. 045a/8
- sürmelen -** *T ey* göze sürme sürmek,
sürmelenmek
s.- miş 014b/5
- sürür** *Ar ad* sevinç
s.- ı 'amīm 011b/13

- gülzâr-ı s. 027a/5
s.+ ım 040b/14
- süt** *T ad* süt
s. (süd) 039a/15, 039b/4
s.+ e 042a/4
s.+ den 013b/14, 039b/7
s.+ i 039a/12, 042b/1
'aleyhi's-selâm s.+ i 042a/7
s.+ ile 012b/15
- süyûfî** *özel ad* Celâleddîn Süyûtî,
Arap din bilgini ve filozof
s. 048a/13
- Ş-**
- şa'bân** *Ar ad* Arabî ayların
sekizincisi, şaban
ş.+ ı 036b/2
- şâfi'î** *özel ad* İmam Şâfiû, Şâfiû
mezhebinin kurucusu
imâm-ı ş. 044a/8
- şah(ı)ş** *Ar ad* kişi, şahıs
ş. 014a/6
- şahme** *Ar ad* iç yağı
üzneyn-i ş.+ sine 027a/7
- şakq** *Ar ad* yarma, yarıma
ş. 017a/14, 048b/1
ş.+a 014b/13
ş. idüp 014b/8, 017a/7
- şâm** *özel ad* Suriye'de bulunan Şam
şehri
ş.- ı şerîfi 024b/3
ş. 007a/4, 019a/13
ehl-i ş. 019b/9
ş.+ a 019b/4, 019b/9
sefer-i ş.+ dan 019b/12
- şâmîle** *Ar sf* içine alan, kapsayan,
şamil kelimesinin tamlamalarda ortaya
çıkan aynı mânâdaki müennes şekli
ş. olsun 003a/6
- şân** *Ar ad* şan, şöhrat, ün
- şur'ân-ı 'azimü's- ş.+ da
031a/6
ş.- ı â'lâsını 004a/15
ş.- ı şerîflerini 017b/1
ş.+ ın 017a/12
- şa'r** *Ar ad* kıl
ş.- ı şerîfleri 027a/6
- şavq** *Ar ad* ışık
ş. 021b/10
- şabr** *Ar ad* ücret
ş. 043a/5
- şecâ'at** *Ar ad* yiğitlik, yüreklilik
ş.+ li 032b/13
- şecere** *Ar ad* soy ağacı, soy kütüğü
ş.- i mübarekeden 039b/11
ş.+ niñ 019b/10
- şedîd** *Ar sf* şiddetli
ş.- i cerâhat 049a/3
ş. 018a/8
harb-ı ş. 029a/5
kıtâl-ı ş. 048b/13
kıtâl-i ş. 048b/11
- şefâ'at** *Ar ad* şefaât, birinin
suçundan bağışlanması ve dileğinin
yerine getirilmesi için o kimseyle Allah
arasında peygamberin yaptığı aracılık
ş. 028b/8
bahâne-i ş. 003a/15
hicâb-ı ş.+ de 005a/9
bahır-ı ş.+ e 006a/7
ş.+ ine 030a/11
- şefkat** *Ar ad* şefkat
ş. 029b/8
kemâl-i ş.+ lerinden 036a/1
- şeh** *F ad* padişah, şah
ş. 045b/9
- şehâdet** *Ar ad* şahadet, şahitlik
ş. 012b/10, 019b/11
- şehîd** *Ar ad* şehit

	ş. olmadı 049a/3		hadīs-i ş.+ i 032b/12 hadīs-i ş.+ i 032b/15 ism-i ş.+ i 028a/7 kadem-i ş.+ i 028b/6 mevlūd-i ş.+ i 002b/8 mīlād-ı ş.+ i 009b/4 mühr-i ş.+ i 016b/2 şām-ı ş.+ i 024b/3 rīk-i ş.+ ile 015b/3 receb-i ş.+ iñ 009a/1 ş.+ ine 016b/15 hadīs-i ş.+ inde 028b/5 nebīyu'l-melḥame ism-i ş.+ inde 032b/14 ş.+ ini 016a/6 ism-i ş.+ ini 018b/11 şadr-ı ş.+ ini 014b/8, 017a/14 mīlād-ı ş.+ inüñ 012a/3 hadīs-i ş.+ ler 042b/2 ş.+ leri 033b/1 cesed-i ş.+ leri 015b/8 kalb-i ş.+ leri 036b/4 'ömr-i ş.+ leri 019b/13, 020a/1, 020a/3 şadr-ı ş.+ leri 036a/2 silsile-i neseb-i ş.+ leri 007b/2 şe'r-i ş.+ leri 027a/6 vech-i ş.+ leri 027a/14 ş.+ lerile 009a/7 kudūm-ı ş.+ lerile 012a/4 'aleyhi's-şalātu ve's-selāmiñ vücūd-ı ş.+ lerinde 025b/15 cesed-i ş.+ lerini 008a/5 mīlād-ı ş.+ lerini 009b/1 şadr-ı ş.+ lerini 014b/11, 017a/7 şān-ı ş.+ lerini 017b/1 ism-i ş.+ leriniñ 030a/5
şehir	<i>F ad</i> şehir, belde ş. 012a/10 ş.+ inüñ 007a/4		
şek	<i>Ar ad</i> şüphe, kuşku ş.+ de 031a/7		
şekk	<i>Ar ad</i> şüphe, kuşku ş. itmege 049a/1		
şekvā	<i>Ar ad</i> şikayet, yakınma ş. 037b/2		
şemā'il	<i>Ar ad</i> huylar, tabiatlar ş.- i münifelerini 003a/15 ş.+ ine 002b/13		
şems	<i>Ar ad</i> güneş ş.- i vücūdlarınıñ 010a/13 ş.-ü's-semāvāt 011b/1		
şerbet	<i>Ar ad</i> meyve özü, su ve şekerle yapılan tatlı içecek ş. 011b/10 ş.+ i 011b/12		
şeref	<i>Ar ad</i> şeref, büyüklük, ululuk ş.+ iñ 017b/9		
şerefe	<i>Ar ad</i> minarelerde gövdenin etrafında yer alan, kenarları korkuluklu, ezan okumaya mahsus yer ş.+ sinden 012a/6		
şerḥ	<i>Ar ad</i> açma, ayırma, açıklama ş.- i mişkātda 025a/9 ş.- i müslimde 036b/6 'aliyyü'l-kārī ş.+ i 036b/13 ş.+ inde 032a/13 ş.+ ine 002b/8		
şerīf	<i>Ar sf</i> şerefli, mübarek, kutsal hadīs-i ş.- i 'irbāz 007a/6 ş. 027b/8 hadīs-i ş. 006a/15 mevlid-i ş. 008a/3 naẓm-ı ş. 027b/11 vilādet-i ş. 012a/13 hadīs-i ş.+ de 006b/3		
şerīfe	bk. şerīf aḥvāl-i ş. 015b/14 besmele-i ş. 002b/2 siyer-i ş. 003a/14 vilādet-i ş. 012b/11, 013a/8 esmā-i ş.+ si 032a/11 siyer-i ş.+ si 019a/7 evşāf-ı ş.+ sile 019b/1 ş.+ sini 035a/5 esmā'-ı ş.+ sini 028a/6 hilye-i ş.+ sinüñ 027a/13		

şerīfeyn *Ar ad* iki mukaddes
ş.+ i 026b/8

şerr *Ar ad* şer, kötü, kötülük
ş.+ e 035a/11, 035a/13

şevvāl *Ar ad* Arabî ayların,
ramazanla zilkade arasında kalan ve ilk
üç günü ramazan bayramı olan
onuncusu
ş.+ den 036b/2

şey *Ar ad* şey, nesne
ş. (şey') 006b/2, 021b/15,
035a/1, 039b/6, 045b/4
ş.+ de 044b/13
ş.+ i 014b/10, 035a/13,
044b/12,
ş.+ ler 040b/9, 048b/5
ş.+ lerden 048b/6

şeyātīn *Ar ad* şeytanlar
ş. 009b/2, 012b/2, 031b/13

şeyh *Ar ad* şeyh, tarikat büyüğü
ş. 018b/2

şeytān *Ar ad* şeytan
ş. 014b/9, 023b/9
ş.+ iñ 023b/13

şī'b *Ar ad* dar yol, dağ yolu
ş.+ de 021b/3

şiddet *Ar ad* şiddet, sertlik
ş. 014a/4
kıtāl-ı ş. 029a/9

şifā *Ar ad* şifa
ş.- yı kādı 003a/2
ş. 032a/13
ş.+ da 036b/13
ş.+ yı 032a/12

şirk *Ar ad* ortak koşma,şirk
ş.+ dir 035a/14

şīşe *F ad* ağız kısmı dar kap
ş. 045a/8

şīt *özel ad* Hz. Şit, Hz. Adem'in
oğlu, ikinci peygamber
ş. 008b/11
ş.+ i 009b/13

şol *T za sf* şu, o
ş. 021a/7

şöyle *T zf* şöyle, şuna benzer şekilde
ş. 026a/13, 027b/13

şu *T sf* şu
ş. 018b/1, 019b/2, 038a/1
ş.+ nlara 042a/14

şu'a' *Ar ad* ışın
ş. 008b/8

şu'le *Ar ad* alev
ş.- i gerden 027a/11

şurrāh *Ar ad* şarihler, şerhedenler,
ilmi eserlere şerh yazarlar
ş.- ı hadīs 047b/14

şükrān *Ar ad* teşekkür, iyilik bilme,
minnettarlık
ş. 015a/7

şük(ü)r *Ar ad* şükür, memnunluk
ş. idüp 037a/12

şümūs *Ar ad* güneşler
ş. 002a/7

şürb *Ar ad* içme
ş.+ ine 026a/1

şürü' *Ar ad* başlama
ş. 035a/13

şürūh *Ar ad* şerhler, açıklamalar
ş.+ indan 003a/3

-t-

tā *F ed* kadar, dek
t. 041b/13

ta'am *Ar ad* yemek, yiyecek, aş
t. 035a/14, 039b/2, 039b/12

	<p> ʧ.+ a 038b/10, 038b/11 ʧ.+ ı 034b/12 </p>		<p> t.- i muḥammed 024a/8 t. 003b/14, 006b/4, 009b/12, 009a/15, 015a/10, 016a/5, 020b/8, 021b/6, 023b/10, 023b/14, 037b/9, 037b/14, 041b/9, 047a/10, 048b/3, 048b/12, 049a/11 ‘aleyhi’s-selām t. 046b/15 </p>
ṭā‘at	<p> <i>Ar ad</i> ibadet ḥicāb-ı ʧ.+ de 005a/7 ehl-i ʧ.+e 029a/14 </p>		
ṭāb	<p> <i>F ad</i> ışık ʧ. 032a/6, 032a/7 </p>		
ṭayir	<p> <i>Ar ad</i> kuş ʧ.+ e 035a/11 </p>		
ṭabla	<p> <i>Ar ad</i> satıcı vb.nin kullandığı tahtadan tepsi ʧ.+ sı 041a/4 </p>		
ṭāc	<p> <i>Ar ad</i> taç t.+ ları 012b/2 </p>		
ṭa‘cīz	<p> <i>Ar ad</i> rahatsız etme, tedirgin etme t. 031a/9 </p>		
ṭafsīl	<p> <i>Ar ad</i> açıklama, etraflıca açıklama t.+i 030a/6 </p>		
ṭağ	<p> <i>Ar ad</i> dağ ʧ.+ iñ 018b/1 ʧ.+ ları 038a/1 </p>		
ṭaḥakkuk	<p> <i>Ar ad</i> gerçekleşme t. 031b/4 </p>		
ṭaḥammül	<p> <i>Ar ad</i> yüklenme, dayanma, katlanma t. idemeyüp 049a/5 </p>		
ṭaḥfif	<p> <i>Ar ad</i> hafifletme t. 013a/11, 022a/15 </p>		
ṭāhir	<p> <i>Ar sf</i> temiz, pek, arı ʧ. 030a/8 aşlāb-ı ʧ.+ āṭ 007a/12 </p>		
ṭāhirāt	<p> <i>Ar sf</i> temiz (kadınlar) ʧ.+ dan 008b/15 </p>		
ṭaḥkīk	<p> <i>Ar ad</i> soruşturma, hakikatini anlamak </p>		
			<p> t. 034b/10 <i>Ar ad</i> çıkarma t. 049a/12 <i>Ar ad</i> kımıldatma, harekete geçirme emlāk-ı t. idüp 015b/14 <i>Ar ad</i> toplama, alma t. 032b/5 t. idüp 003b/7 <i>F ad</i> hükümdarların koltuğu, taht t.+ ma 017a/3, 019b/11 t.+ mda 019a/2 <i>Ar ad</i> iki şeyden birini, istediğini seçmesini teklif etme, muhayyer bırakma t. 035a/1, 035a/4 <i>Ar ad</i> sakındırma, çekindirme t. 029a/15 <i>Ar sf</i> etrafını dolaşıp dönen, tavaf eden ʧ.- i ravzada 025a/1 ʧ. 024a/14 <i>Ar ad</i> bölük, takım, tayfa ʧ.- i cinni 031b/14 ʧ.- yi cinni 024b/4 ʧ.+ sine 008a/7 <i>Ar ad</i> öpme t. 017a/11, 019a/5 t. idüp 018b/4 <i>T ey</i> takınmak, kendine takınmak ʧ.- dıkları 043b/11 </p>

<p> ʦ.- dılar 043a/14 ʦ.- manîñ 044a/4 ʦ.- masını 043b/6 ʦ.- ur 043b/8 </p>	<p> tār <i>F sf</i> saç teli t.- ı zülfi 027a/11 </p>
<p> taḳrîben <i>Ar zf</i> yaklaşık olarak, aşağı yukarı, tahminen ḳur'ân-ı 'azîmü's-şānda t. 048a/15 </p>	<p> ṭaraf <i>Ar ad</i> yön, taraf ʦ.+ a 033b/13 ʦ.+ ından 010a/11 ʦ.+ ını 046a/2 ʦ.+ ımıza 013b/6 </p>
<p> tākye <i>F ad</i> takke ʦ. 046a/13, 046a/15 </p>	<p> ṭaraḳ <i>T ad</i> tarak ʦ. 045a/8 </p>
<p> taleb <i>Ar ad</i> isteme, talep etmek ʦ. 013a/2 ʦ. iderim 035b/15 ʦ. iderler 013a/14 </p>	<p> ṭarāvet <i>Ar ad</i> tazelik, körpelik ʦ. 018a/12 </p>
<p> tāli' <i>Ar ad</i> talih, kısmet ʦ. 002a/6, 002a/9 </p>	<p> ṭarîḳ <i>Ar ad</i> Çulpan, Zühre yıldızı ʦ. 023a/1 </p>
<p> tālib <i>özel ad</i> Ebu Talip, Hz. Muhammed'in amcası t. 022a/12 </p>	<p> ta'rif <i>Ar ad</i> tarif, ayrıntılı bir şekilde anlatma t. 016b/1 </p>
<p> ta'lîm <i>Ar ad</i> öğrenme, öğretme t. 037a/13 t.+en 037a/9 </p>	<p> ṭarîḳ <i>Ar ad</i> yol ʦ.+ ile 036b/8 ʦ.+ inde 043b/9 </p>
<p> ṭa'm <i>Ar ad</i> tat, lezzet ʦ.+ ı 038b/6 </p>	<p> taşavvur <i>Ar ad</i> zihinde şekillendirme, tasavvur t. itmedi 011b/15 </p>
<p> ṭama' <i>Ar ad</i> aç gözlülük, doymazlık ʦ. 030a/11 </p>	<p> taşdîḳ <i>Ar ad</i> doğrulama, tasdik t. ideyim 024a/5 t. itmek 023b/11 </p>
<p> tamām <i>Ar ad</i> bütün, tam t. 039b/12, 041b/13 t.+ ıla 032b/12 </p>	<p> taş <i>Ar ad</i> taş ʦ. 037b/1, 037b/3 </p>
<p> ṭamar bk. damar t.+ dan 045b/9 </p>	<p> taşra <i>T ad</i> dışarı ʦ. 033b/9 </p>
<p> ṭamla - <i>T ey</i> damlamak, akmak ʦ.- yup 008a/10 </p>	<p> ṭatlı <i>T sf</i> şeker tadında olan, tatlı ʦ. 011b/10, 013b/15, 027b/5 </p>
<p> tāmm <i>Ar sf</i> eksiği olmayan, tam t. 019b/8 </p>	<p> ṭatlu bk. ṭatlı ʦ.+ yı 040b/8 </p>
<p> ṭap - <i>T ey</i> tapmak ʦ.- dıkları 012a/11 </p>	<p> ṭavāf <i>Ar ad</i> tavaf, kutsal sayıp dolaşma, ziyaret etme </p>

- t. 006a/8, 009a/13, 018b/4
- ṭavīl** *Ar sf* uzun
t. 026a/13, 026b/2
- ṭavīle** *Ar sf* tavil kelimesinin tamlamalarda ortaya çıkan aynı mânâdaki müennes şekli
t. 046b/9, 046b/10
- ṭavuk** *T ad* kümes hayvanı
t. 038b/4
- ṭay** *Ar ad* katlama, dürme
t. 030a/13
- ta'yīn** *Ar ad* belli etme, belirli duruma getirme
t.- i nām 003a/11
- ṭayyib** *Ar ad* iyi, hoş, güzel
t. 032a/6
t.+ e 009a/6
rāyiḥa-yı t.+ e 002a/4
- taẓarru'** *Ar ad* yalvarma
t. 037b/11
- tāze** *F sf* taze
t. 040a/15, 040b/6
'aleyhi's-selām t. 040b/3
t.+ lendirüp 002a/1
- ta'ẓīm** *Ar ad* hürmet etme, saygı gösterme
t. 029b/11, 034b/11
- taẓlīl** *Ar ad* doğru yoldan saptırma, dalalete düşürme
erbāb-ı t. 009b/5
- te'ālā** *Ar ad* Allah adıyla kullanılan, yüksek olsun anlamına gelen söz
t. 002b/7, 005a/10, 006a/4, 006a/12, 006b/4, 006b/14, 007b/13, 008a/9, 008b/3, 009a/12, 009b/4, 011a/13, 012b/9, 013a/10, 014a/12, 016a/1, 016a/5, 017b/9, 018a/3, 018a/7, 018a/12, 019b/3, 020b/10, 022a/13, 022a/15, 023b/5, 023b/6, 024a/9, 028b/1, 029a/8, 029a/12, 031a/2, 032a/8, 032b/15, 033a/8, 033a/10, 033a/15, 034a/12, 035b/11, 036a/11, 036b/7, 037b/7, 037b/8, 037b/15, 038a/10, 038b/8, 038b/11, 039b/2, 039b/4, 039b/15, 040a/12, 041b/9, 043b/15, 044a/13, 044b/14, 045a/3, 045a/5, 045b/11, 045b/14, 046b/13, 047b/1, 048a/3, 048a/14, 049a/11, 049a/14
şalla'l-lāhu t. 004a/14
zāt-ı vācib-i t. 004a/12
t.+ niñ 012b/7, 028a/4, 028b/15, 032b/4
t.+ sınıñ 013b/7
t.+ ya 037a/12, 041b/13
t.+ yı 034b/5
- te'accub** *Ar ad* şaşma, hayret etme
t. 017b/14, 018b/2
t. iderler 015b/12
- tebessüm** *Ar ad* gülümseme
t. 034b/14
t. idüp 014b/3
- tebliğ** *Ar ad* tebliğ, ulaştırma, götürme
t. idüp 020b/1
- tebşir** *Ar ad* müjde verme
t. 029a/14
t. eyledi 009b/14, 009b/15, 010a/2, 010a/3, 010a/4, 010a/5, 010a/7, 010a/8, 010b/2, 010b/7, 011a/6, 011a/7, 011a/9, 011a/10
t. olundı 010b/10
t. olundım 010b/13
t. olundum 010a/15, 014a/3
t.+ ile 009b/7
t.+ ini 013a/9

tecellī *Ar ad* görünme, belirme,
zuhur etme
t. eyledikde 008a/9

te'ehhür *Ar ad* gecikme
t. 021b/5

te'emmül *Ar ad* iyice, etraflıca
düşünme
t.+ den 038a/3

tefaul *Ar ad* birbirinin fiilinden
etkilenme
t. 035a/10

tefsİR *Ar ad* yorumlama, yorum
t. 044b/2
ehl-i t.+ den 006b/12

te'hİR *Ar ad* erteleme, sonraya
bırakma
t. 021b/10

tehlİL *Ar ad* kelime-i tevhidi
söyleme
t. 011b/3

tekbİL *Ar ad* bendetmek, kendine
bağlamak
t. 014b/3

tekellüm *Ar ad* söyleme, lakırdı
etme, konuşma
t. 017b/15, 027b/4
esrār-ı t. iderdi 027b/5
t. idüp 017a/4

tekmil *Ar ad* tamamlama, bitirme
t. 003a/9, 025b/15

tekrār *Ar ad* aynı olay, tekrar
t. 020a/8, 037a/3

tekvİN *Ar ad* yaratma, var etme
t. 004a/9

te'lif *Ar ad* uzlaştırma,
uyuşmalarını sağlama
t. 003a/3
t.+ inde 007a/8, 041b/6,
048a/14

nām-ı t.+ inde 005b/1

ten *F ad* ten, vücut
t. 016b/6, 026a/11, 026b/6,
026b/11

teñcere *T ad* içinde yemek pişirilen
kapaklı madenî kap
t. 039a/5

teneffüs *Ar ad* nefes alıp verme,
solunum
t. idüp 041b/7

tenzİL *Ar ad* aşağı indirme
naşş-ı t.- i melāhatda 027b/7

tepe *T ad* etrafındaki araziden daha
yüksek olan
t.+ sinden 018b/1

ter *F ad* yaş, ıslak, taze
t. 027b/3

terbiye *Ar ad* terbiye, besleyip
büyütme
t. 042a/2
t.+ sini 019a/12

terbiyet *Ar ad* terbiye, eğitim
t. 013a/4

terbiyye bk. terbiye
t.+ sinden 023a/10

tercİh *Ar ad* tercih
t. 035a/5
t. iderdi 041b/15

tercüme *Ar ad* tercüme, çeviri
t. 003a/8

terennüm *Ar ad* nağme ile söyleme
t. 012b/6

terk *Ar ad* bırakma
t. idenlere 023a/5
t. itmemişlerdir 045a/7

- tertib** *Ar ad* sıraya koyma, düzenleme, tertip
t. eylediği 008a/4
- tesbîh** *Ar ad* Allah'ı takdis ve tenzih etme, tespih
t. 005a/13, 019a/3
t. iderdî 004b/7, 005a/10, 008b/6, 014a/11
- tesbîhât** *Ar ad* tespihler
t. 004b/7
t.+ in 010b/1
- tesmiye** *Ar ad* ad koyma, adlandırma
t. 025a/14, 029a/13, 029b/1, 029b/7, 031a/11, 031b/1, 032a/10
'abd-ı t. idüp 031a/3
t. olundu 030a/7
- teşrif** *Ar ad* şereflendirme, teşrif
t. 024a/14, 025b/5, 033b/13
t.+ ini 028a/5
t.+ leri 044a/14
- tevâzu** *Ar ad* alçak gönüllülük, tevazu
t.+ ları 033b/4
- tevâzuen** *Ar zf* alçak gönüllülükle
t. 037a/9
- teveccüh** *Ar ad* çevrilme, yönelme, doğrulma
t. itdiklerinde 041a/11
- tevekkül** *Ar ad* herhangi bir işi Allah'a bırakıp kadere razı olma, tevekkül
t.+ leri 033b/3
- tevfîk** *Ar ad* uydurma, uygunlaştırma
t.+ âtın 002a/7
- tevrât** *Ar ad* Hz. Musa'ya indirilmiş olan dört büyük kitaptan biri
t.+ da 032a/5
- tevsî'** *Ar ad* genişletme, yayma
t. 033b/7
- te'yîd** *Ar ad* doğrulama
t. 049a/11
t. ider 005b/14
- tezevvüc** *Ar ad* evlenme
t. 019b/14
- tezeyyün** *Ar ad* süslenme
t. 014a/10
t. idüp 012b/5
- tezvîc** *Ar ad* evlendirme
t. 013a/6
- tıyb** bk. tîb
t.+ iniñ 025a/9
- tıynet** *Ar ad* yaratılış, fitrat, hilkat
'aleyhi's-selâm t.+ inde 006b/6
- tîb** *Ar ad* güzel koku
t. 002a/3, 040b/9, 044a/11
t.+ i 040b/12
t.+ leri 041a/6
'aleyhi's-şalâtu ve's-selâma t.+ leriñ 041a/9
- tihâme** *Ar ad* Tihâme, Arap Yarımadası'nın Kızıldeniz kıyılarını kapsayan bölge, Mekke-i Mükerreme
t.+ de 019a/2
- tîlavet** *Ar ad* Kur'an-ı Kerim'i güzel sesle ve usulüne göre okuma
t.+ lerinde 037a/4
- titre -** *T ey* titremek
t.- yerek 020b/4
- toğ** *T sf* doymuş, yemek yemiş olan, tok
t. 018a/13
t. olup 037b/11
t.+ san 025b/3
- toğsan** *T sa sf* doksan
t. 033a/15

toğuz *T sa sf* dokuz
t. 004b/13, 022a/10, 025a/7
t.+ dan 025a/5
t.+ ı 033a/15
t.+ ında 025a/3, 045b/15
t.+ uncu 025a/11

toğuzuncı *T sıra sa sf* dokuzuncu,
sekizinciden önce gelen
t. 010a/7, 010b/7, 036a/15

toı - *T ey* dolmak
t.- dırdı 017a/8

toı *T sf* dolu
t. 043a/4

toy *T sf* tecrübesiz, acemi
t. 038b/5

tübā *Ar ad* cennette bulunduğuna
ve gölge saldığına inanılan ağaç
t.- yı mā' il 026a/8

tuğyān *Ar ad* haddini aşma,
azgınlık, serkeşlik
ehl-i t. 012a/3

tulū' *Ar ad* doğma, doğuş
t. 007a/15, 011b/2, 022b/14
t.+ı 010a/13
şemsü's-semāvātīñ t.+ına
011b/1
t.+larıyla 009b/2

tur - *T ey* durmak
t.- up 016b/6
t.- ur 018a/5
t.- urken 041a/14

tūr *Ar ad* Tur dağı
t.+ a 039b/7

turre *Ar ad* kıvırcık, saç lülesi
t.- yi 'anber 027a/9

tut - *T ey* tutmak
t.- mağı 035a/10, 035a/12
t.- mağ 035a/14

tuyūr *Ar ad* kuşlar
t.- ı ağşān 012b/5
t. 013a/1, 032a/5

tuz *T ad* suda eriyen, kokusuz,
yiyecekleri korumada kullanılan
billursu madde
t. 040b/7

tülbent *F ad* pamuktan, ince ve
seyrek dokunmuş, hafif ve yumuşak
bez
t.+ leriniñ 046a/5

türāb *Ar ad* toprak
t. 006b/7, 015b/3
t.+ dur 008a/6
t.+ ı 008a/7

türkiyye *T ad* Türkiye Türkçesi,
Türk dili
lisān-ı t. 003a/8

-u-

u bk. ve
u. 002a/2, 003b/3, 003b/9,
003b/14, 007a/14, 017a/12, 026b/10,
036a/3,
037a/12

'ubbād *Ar ad* âbitler, ibadet eden
kimseler
'u.- ı kevākib 028b/3
'u.- ı nār 028b/4
küffār-ı 'u. 028b/2

'ubeyde *özel ad* Salim İbn-i Ubeyde
'u.+ den 039a/4

'ubūdiyyet *Ar ad* kulluk, kölelik,
aşırı bağlılık
'u. 031b/4, 031b/6, 005b/1,
006a/3
ism-i 'u. 031a/13
mağām-ı 'u.+ de 004b/6
mağām-ı 'u. 005a/12
'u.+ de 005b/2

ucuz *T sf* değersiz, ucuz
u.+ lık 015b/4

- uç** *T ad* uç, kenar
u.+ unı 046a/7
- uç -** *T ey* uçmak
u.- araç 014a/9
- ‘ūd** *Ar ad* ağaç, odun
‘ū. 041a/9
- ufuk** *Ar ad* bir kimsenin düşünce ve görüş gücü, anlayış ve kavrayış alanı
u.+ ından 002a/5
- ‘uhde** *Ar ad* yüklenme, sorumluluk
‘u.+ sinden 018a/14
- uḥrā** *Ar sf* başka, diğer, āhar
u.+ da 014b/11
- uḥud** *Ar ad* Uhud savaşı
u. 024b/15
- ‘uḳbā** *Ar ad* öbür dünya, āhiret
‘u.+ da 009a/9
- ‘uḳūbet** *Ar ad* eziyet, azap
‘u.+ inden 030a/4
- ulaştır -** *T ey* ulaştırmak
u.- dı 014a/9
u.- dı 015a/9
- ‘ulemā** *Ar ad* alimler, ilim sahipleri, bilginler
‘u. 036b/10, 043a/10
‘u. + sı 012b/10
‘u. + sınñ 009b/7
‘u. - yı mute’āhiruniñ 003b/13
- ulu** *T sf* ulu, büyük, yüce
u.+ sı 004b/4
- ‘ulūm** *Ar ad* ilimler
‘u.- ı evvelīn 032b/5, 032b/11
- ‘ulūvv** *Ar ad* yükseklik
‘u.+ u 037a/8
- ‘ulviyye** *Ar sf* yüksek, yüce
‘u.+ sine 031a/13
- ‘ulyā** *Ar sf* çok yüksek, çok yüce
şifāt-ı ‘u.+ sından 004a/12
- ‘umeyr** *özel ad* Mus'ab bin Umeyr, İslam peygamberi Muhammed'in arkadaşlarından biri
‘u. 047b/7, 047b/9
‘u.+ i 047b/6
- ‘umre** *Ar ad* Hac mevsimi dışında Kabe'yi ve Mekke'deki mübarek yerleri ziyaret etme
‘u. 025a/8, 025b/12
‘u.+ ye 025b/8
ef'āl-i ‘u.+ yi 025b/11
- umu** *T ad* istek, arzu, ümit
u. 016b/6
- un** *T ad* toz halindeki besin
u. 040a/14
- ‘unvan** *Ar ad* bir şeyin durumunu, rütbesini belirten söz; iftihar, şan, şöhret
‘u.+ ıla 003a/11
- ‘urūc** *Ar ad* yukarı çıkma, yükselme
‘u. 024b/10
- ‘uṣb** *Ar sf* taze ot
‘u. 013a/14
- uyan -** *T ey* uyanmak, uykudan uyanmak
u.- dıkda 037a/6, 037a/11
- uyku** *T ad* uyku
u.+ dan 037a/6
- uzat -** *T ey* uzatmak
u.- maz 035b/6
u.- mazlar 033b/6
- ü-**
- ücret** *Ar ad* ücret
ü.+ ini 045b/13
- üç** *T sa sf* üç
ü. 005a/6, 014b/6, 014b/13, 021b/6, 022a/12, 036a/5, 036a/6, 036a/11,

037a/3, 039b/11, 039b/15,
040a/4, 041b/6, 041b/12, 044b/7,
044b/8

'aleyhi's-selām ü. 045b/7

üçinci *T sıra sa sf* üçüncü
ü. 009b/15

üçüncü bk. üçüncü
ü. 010a/14, 011a/8, 034a/6
cibrîl-i ü.+ de 020a/13

ülfet *Ar ad* alışma, kaynaşma,
ünsiyet
ü. 011a/14, 015b/6

ümâme *özel ad* Hz. Ümâme, Hz.
Muhammed'in ilk kız torunu
ü.+ den 040a/9

ümem *Ar ad* ümmetler
ü.- i maziye 033a/6

ümmehât *Ar ad* anneler
ü.+ 1 007a/5

ümmet *Ar ad* ümmet, bir
peygambere inanıp bağlanan cemaat
ü.- i merhūmeniñ 048a/6
ü.- i merhūmesine 035b/15
ü.+ e 026a/12
ü.+ iñ 016a/5
ü.+ ine 037a/9
ü.+ ini 017b/14, 030a/11,
033b/9

'aleyhi's-şelātu ve's-selām ü.+
ini 016b/8

ümmî *Ar sf* bilgisi okuma yazmaya
dayanmayan, bütün bildiklerini vahiy
yoluyla Allah'tan alan anlamında Hz.
Muhammed'in sıfatı
ü. 008b/15
neseb-i ü.+ yle 007b/15

ümmü *Ar ad* anne
ü.+ leri 007b/14
ü.-'l beşer fahr 011a/5

ümmü eymen *özel ad* Hz. Eymen, Hz.
Muhammed'in dadısı
ü. 013a/3

ünsiyyet *Ar ad* yakınlık, ahbablık,
ülfet
ü. 011a/15

üst *T ad* üst
ü.+ ünde 011b/8

üzere *T zf* amacıyla, şartıyla
ü. 002b/10, 003b/11, 003b/14,
005b/4, 007b/3, 016b/9, 017a/13,
024b/13
ü.+ dir 008a/5

üzeri *T ad* üzeri
ü.+ lerine 002b/1
ü.+ me 011b/13, 014a/2,
014b/2, 022a/5, 034a/5, 034a/6,
034a/7, 034a/8
ü.+ nde 014b/7, 016a/10,
018a/5, 028a/2, 030b/11, 035b/10,
042b/11
ü.+ ne 003b/4, 020b/13, 046a/6,
046a/14, 046a/15, 047b/5, 049a/2
muhammed'ül-muştafâ ü.+ ne
002a/14
ve's-selām ü.+ ne 031a/6

üzneyn *Ar ad* iki kulak
ü.- i şaḥmesine 027a/7
ü.+ i 019a/3

üzre bk. üzere
ü. 011b/12, 012b/5, 015a/8,
018b/5, 021b/6, 023a/13, 024a/7,
024b/7,
025a/2, 025a/9, 027a/10,
027b/4, 028b/6, 029a/1, 030a/8,
030a/13, 030a/15,
030b/1, 031b/2, 031b/7, 032b/1,
035b/5, 035b/6, 036b/7, 037b/1,
038a/10,
041a/14, 041b/1, 043b/7,
044a/4, 045a/4, 046a/12

-V-

vācib *Ar ad* yapılması gerekli, vacip

- zāt-ı v.- i te'ālā** 004a/12
v.+ i 002b/2
- vācibü'l-vücūd** *Ar b ad* varlığı zorunlu olan ve var olmak için hiçbir sebebe ihtiyacı bulunmayan Allah
v.- vücūdı 003b/7
nezaketi'l-mevcūdātı bi-vücūd-ı v.- vücūd didiği 004a/2
v.- vücūd kendi 004b/1
v.- vücūd ma'būd 001b/2
v.- vücūd (vācibi'l) 035b/1
- vādī** *Ar ad vadi*
v. 019a/1
v.+ den 017a/4
v.+ ye 017a/1
- vaḥdānīyet** *Ar ad* Allah'ın ortağı ve benzeri bulunmaksızın tek oluşu
lil-ḥavādiş v. 004a/4
- vaḥşet** *Ar ad* vahşilik, yabanilik
def-i v. 011a/2
- vaḥ(i)y** *Ar ad* bir emrin Allah tarafından peygambere bildirilmesi, vahiy
v. 019a/3, 020a/12
v.+ e 021b/4, 022a/9
v.+ i 021b/6
v.+ idir ki 021a/8
v.+ iñ 021b/9
- vaḳār** *Ar ad* ağırbaşlılık, haysiyetli ve şerefli olma
ḥicāb-ı v. 005b/7
v. 027b/4
- vāḳi'** *Ar sf* olan, vuku bulan
v. 024b/8, 025a/10, 042a/3
v. oldu 009a/3, 012a/2, 024b/10, 025a/13, 025b/13
yevmi'l-işneyn v. oldu 009a/8
v. olmuştur 014b/14
v. olup 048b/4
- vāḳī** *Ar sf* koruyan, muhafaza eden
v. 020b/8
- vaḳit** *Ar ad* vakit, zaman
v. 010a/14, 020a/3, 028b/2, 049a/4
v.+ de 021b/13
v.+ i 014b/12, 047a/11
şāhibu'l-ḳur'ān zuhūr-ı v.+ i 015a/11
v.+ iñ 009b/7
v.+ inde 015b/1, 019b/7, 020a/1, 029a/9
v.+ te 014b/13
- vaḳtāki** *Ar b* ne vakit ki, -diği zaman
v. 008b/9, 015a/11, 022a/9, 048b/10
- vālid** *Ar ad* baba
v. 007a/14
- vālide** *Ar ad* anne
v.+ leri 007a/13, 009b/9, 010b/13, 011b/7, 013a/6, 019a/9
v.+ miñ 007a/3
v.+ sine 009b/8
- vallāh** *Ar ün* Allah'a yemin olsun, vallahi
v. 042a/15
- var -** *T ey* varmak, ulaşmak, gitmek
v.- dıḳda 018b/4, 032b/9
v.- inca 016b/10, 024b/10, 033a/9
'aleyhi's-selāma v.- inca 007b/2
v.- up 033b/12
'abdu'l-muṭṭalib v.- up 019a/5
- var** *T ad* var
v. 016b/4, 017a/13, 028a/3, 035b/7, 036b/12, 037a/8, 038b/14, 041a/6,
042a/13, 042b/11, 042b/14, 043a/5, 044a/9, 045a/13, 046b/9
v.+ dir 019a/1, 048a/15, 048b/1
v.+ isa 017b/9
- varaḳa** *Ar ad* belge, kağıt
v. 020b/14, 020b/15, 021a/6, 021a/11, 021b/1
v.+ ya 021a/6

vārid	<i>Ar sf</i> gelen, vasıl olan v. 028a/14, 037a/3	007a/10, 007b/1, 007b/14, 008a/4, 008a/9, 008a/11, 008a/13, 008b/7, 008b/15,
vasat	<i>Ar sf</i> orta v. 026a/12, 026b/4	009a/3, 009a/4, 009a/5, 009a/6, 009a/7, 009a/9, 009a/10, 009a/13, 009a/14,
vaş(1)f	<i>Ar ad</i> vasıf, nitelik v.+ ıla 028a/8 v.+ ında 016a/15 v.+ ından 011b/9 v.+ ını 031a/10	009b/3, 009b/4, 009b/5, 009b/6, 009b/8, 009b/12, 010b/13, 011a/5, 011a/12, 011a/13, 011a/15, 011b/2, 011b/4, 011b/7, 011b/11, 011b/13, 012a/2, 012a/7,
vāşıl	<i>Ar sf</i> erişen, ulaşan, kavuşan v. olurdu 027a/8	012a/8, 012a/10, 012a/12, 012a/14, 012a/15, 012b/1, 012b/2, 012b/3, 012b/4,
vāsıta	<i>Ar ad</i> vasıta, araç v.- yı hak 026a/12	012b/5, 012b/6, 012b/10, 012b/11, 012b/14, 013a/1, 013a/4, 013a/14, 013b/4,
vāsi'	<i>Ar ad</i> ölen bir kişinin vasiyetini yerine getirmeye memur edilen kimse v. 001b/7, 026b/6, 026b/8, 027b/7	013b/13, 013b/15, 014a/1, 014a/4, 014a/10, 014a/12, 014a/13, 014a/15, 014b/4, 014b/5, 014b/9, 014b/10, 014b/12, 014b/13, 015a/2, 015a/3, 015a/5, 015b/3,
vāz'	<i>Ar ad</i> koyma, konulma v.- ı hamlı 012a/1 v. 009a/3, 020a/1	015b/4, 015b/5, 015b/9, 015b/11, 015b/12, 015b/13, 015b/15, 016a/1, 016a/6,
vāzi'	<i>Ar sf</i> koyan; temelini kuran v. 018a/7, 032b/11	016b/9, 016b/14, 017a/6, 017a/8, 017a/9, 017a/11, 017b/2, 017b/3, 017b/5,
ve	<i>Ar b</i> ve, ile v. 001b/4, 001b/5, 001b/9, 002a/6, 002a/9, 002a/10, 002a/11, 002a/14, 002b/2, 002b/3, 002b/5, 002b/8, 002b/9, 002b/10, 002b/11, 002b/12, 002b/13, 003a/2, 003a/3, 003a/6, 003a/9, 003a/10, 003a/15, 003b/4, 003b/6, 003b/7, 003b/9, 003b/12, 004a/12, 004a/13, 004a/15, 004b/4, 004b/6, 004b/10, 005a/13, 005b/5, 005b/6, 005b/7, 005b/8, 006a/4, 006a/5, 006a/6, 006a/7, 006a/8, 006a/13, 006a/14, 006b/1, 006b/3, 006b/6, 006b/8, 006b/14, 007a/3, 007a/9,	017b/9, 018a/3, 018a/7, 018b/4, 018b/10, 018b/11, 018b/13, 018b/14, 019a/3, 019a/5, 019a/12, 019b/2, 019b/3, 019b/6, 020b/11, 020b/12, 021a/2, 021a/4, 021a/12, 021a/14, 021b/3, 021b/7, 021b/9, 021b/14, 021b/15, 022a/5, 022a/8, 022a/9, 022a/15, 022b/2, 022b/5, 022b/12, 022b/13, 023a/2, 023a/10, 023b/13, 023b/14, 024a/2, 024a/6, 024a/9, 024a/10, 024b/8, 024b/9, 024b/12, 025a/2, 025a/5, 025a/6, 025a/11, 025b/11, 025b/12, 025b/15, 026a/1, 026a/2, 026a/5,

026b/5, 026b/6, 026b/7, 027a/6,
 027a/13, 027a/14, 027b/3, 027b/5,
 027b/6,
 027b/7, 027b/9, 027b/13,
 028a/2, 028a/3, 028a/4, 028a/6,
 028b/6, 028b/9,
 028b/10, 028b/11, 028b/14,
 029a/1, 029a/2, 029a/8, 029a/12,
 029a/13, 029a/14,
 029a/15, 029b/1, 029b/3,
 029b/6, 029b/8, 029b/13, 029b/14,
 030a/4, 030a/6,
 030a/7, 030a/12, 030b/2,
 030b/7, 030b/8, 030b/15, 031a/1,
 031a/2, 031a/3,
 031a/7, 031a/9, 031a/10,
 031a/12, 031a/14, 031b/5, 031b/13,
 032a/6, 032a/7,
 032a/8, 032a/9, 032a/11,
 032a/12, 032a/14, 032b/4, 032b/5,
 032b/6, 032b/10,
 032b/11, 032b/13, 033a/4,
 033a/10, 033a/13, 033a/15, 033b/3,
 033b/4, 033b/5,
 033b/6, 033b/7, 033b/10,
 033b/13, 033b/15, 034a/2, 034a/13,
 034a/14, 034a/15,
 034b/1, 034b/4, 034b/5, 034b/8,
 034b/9, 034b/10, 034b/11, 034b/12,
 034b/14,
 034b/15, 035a/1, 035a/5,
 035a/6, 035a/7, 035a/8, 035a/10,
 035a/11, 035a/14,
 035b/3, 035b/4, 035b/5, 035b/7,
 035b/11, 035b/12, 036a/2, 036a/4,
 036a/11,
 036a/12, 036a/14, 036b/1,
 036b/2, 036b/3, 036b/9, 036b/14,
 036b/15, 037a/1,
 037a/3, 037a/6, 037a/9,
 037a/10, 037a/11, 037a/12, 037a/14,
 037a/15, 037b/8,
 037b/11, 037b/12, 037b/14,
 038a/5, 038a/6, 038a/10, 038a/11,
 038b/2, 038b/4,
 038b/5, 038b/8, 038b/12,
 038b/13, 038b/14, 038b/15, 039a/3,
 039a/5, 039a/12,

039b/4, 039b/7, 039b/9,
 039b/10, 039b/11, 039b/12, 039b/15,
 040a/1, 040a/4,
 040a/8, 040a/9, 040a/13,
 040b/3, 040b/6, 040b/7, 040b/8,
 040b/9, 040b/12,
 040b/13, 041a/12, 041b/1,
 041b/2, 041b/4, 041b/6, 041b/14,
 042a/3, 042a/4,
 042a/5, 042a/12, 042a/15,
 042b/3, 042b/9, 042b/12, 042b/14,
 043a/4, 043a/6,
 043a/11, 043a/15, 043b/3,
 044a/1, 044a/2, 044a/4, 044a/6,
 044a/10, 044a/11,
 044b/2, 044b/6, 044b/8, 044b/9,
 044b/12, 044b/13, 045a/7, 045a/8,
 045a/9,
 045b/1, 045b/9, 045b/12,
 045b/14, 045b/15, 046a/1, 046a/11,
 046a/14, 046b/2,
 046b/5, 046b/10, 046b/11,
 046b/12, 047a/4, 047a/7, 047a/11,
 047b/10, 047b/15,
 048a/1, 048a/2, 048a/5,
 048a/10, 048b/1, 048b/3, 048b/5,
 048b/9, 049a/11,
 049a/14, 049a/15
 ‘abdu’l-cabbār v. 031b/10
 abdu’l-ğaffār v. 032a/5
 ‘abdu’l-ğiyās v. 032a/3
 ‘abdu’l-ḥālīk v. 031b/15
 ‘abdu’l-ḥamīd v. 031b/11
 ‘abdu’l-ḳādir v. 032a/1
 ‘abdu’l-ḳahhāri v. 031b/14
 ‘abdu’l-kerīm v. 031b/9
 ‘abdu’l-ḳuddūs v. 032a/2
 ‘abdu’l-mecīd v. 031b/12
 ‘abdu’l-müheymin v. 032a/1
 ‘abdu’l-rezzāk v. 032a/3
 ‘abdu’r-raḥīm v. 031b/14
 ‘abdu’s-selām v. 032a/4
 ‘abdul-mu’min v. 032a/5
 ‘aleyhi’s-selām v. 007b/13
 ‘aleyhi’s-selāma v. 008b/12
 bekiri’s-şiddīk v. 044a/1
 bendei- pür-cürm v. 003a/13
 delāleti’l-āyāti v. 004a/1
 ez-zeyt v. 039b/8
 ḥamd-ı v. 002b/3

- ve's-selām** *Ar ün* işte o kadar anlamında söz etmek
 'aleyhi's-şalātu v.+ a ittibā'
 048a/8
 'aleyhi's-şalātu v.+ a tıbleriñ
 041a/8
 'aleyhi's-şalātu v.+ a zāhir
 021b/8
 'aleyhi's-şalātu v.+ iñ 044a/13
 'aleyhi's-şalātu v.+ iñ ba's
 030a/2
 'aleyhi's-şalātu v.+ iñ ba'zı
 019a/7
 'aleyhi's-şalātu v.+ iñ ehl-i
 cennet 031b/8
 'aleyhi's-şalavātu v.+ iñ
 huzūrında 022b/3
 seyyidi'l-resūlīn 'aleyhi's-
 şalātu v.+ iñ kadd-i kāmeleri 026a/4
 'aleyhi's-şalātu v.+ iñ kitfeyni
 036b/10
 'aleyhi's-şalātu v.+ iñ sükke
 041a/6
 'aleyhi's-şalātu v.+ iñ vücūd-ı
 şerīflerinde 025b/14
- vech** (1) *Ar ad* yüz, çehre
 v.- i enverlerine 044b/15
 v.- i şerīfleri 027a/14
 v.+ e 027a/2
 v.+ i 015a/8
 v.+ ini 014b/3
 (2) tarz, biçim, yol
 v. +e 044a/9
- veche** *Ar ad* yüz, surat
 v. (vechēhū) 022b/2, 023a/9,
 029a/8, 035b/10
 v.+ den 032b/15
 v.+ ye 035b/8
- vedā'** *Ar ad* veda, esenleşme
 v. idici 017a/3
- vedālaş** - *T ey* vedalaşmak
 v.- up 025a/15
- vefāt** *Ar ad* ölüm, ölme
 v. 021b/1, 022a/12, 022a/13
 v. eyledi 019a/8, 019a/9
 'abdu'l-muṭṭalib v. 019a/10
- v. itdi 048b/14
 v.+ ina 016b/10
- velādet** *Ar ad* doğma, doğuş
 v.+ ile 002b/9
- veled** *Ar ad* çocuk
 v.+ e 017b/11
 v.+ i 018b/8
 v.+ ini 017b/7, 017b/10
- velī** *Ar ad* veli, ermiş, sahip
 v. 008a/11
- vesīle** *Ar ad* sebep, bahane
 v.- i fevz-u 'ināyet 003a/15
- vilādet** bk. velādet
 v.- i şerīf 012a/13
 v.- i şerīfe 012b/11, 013a/8
 v. 013b/12, 016a/4, 016a/6
 v.- ile 017b/6
 yevm-i v.+ inden 016b/9
 'aleyhi's-selāmiñ v.+ ine
 014b/15
- vir** - *T ey* vermek
 v. 039a/6, 039a/8, 042a/8
 v.- di 001b/8, 011b/10, 042b/2
 cevāb v.- di 040a/15
 haber v.- di 012b/8, 017a/15,
 021a/6
 haberini v.- di 009b/9
 selām v.- di 024a/2
 v.- digi 033a/9, 033a/11
 haber v.- diklerinde 049a/7
 izin v.- dikten 024a/6
 v.- dim 039a/6, 039a/7
 v.- ene 018b/9
 v.- eyim 006b/8
 v.- ici 029a/2, 030a/11
 hayret v.- ici 015b/7
 v.- ildikde 015a/2
 v.- ilene 048a/4
 v.- ilmezden 006b/7
 v.- iñ 042a/9
 v.- ir 034b/8
 izin v.- ir 042a/14
 v.- mege 042a/14
 v.- mem 042b/1

haber v.- mesi 048b/6
v.- miş 027b/15
v.- se 044b/12
v.- üp 015b/5, 016b/14,
018a/12, 018a/14, 020b/8, 042a/8
v.- ür 039a/12, 044b/5
izin v.- ür 024a/3
v.- ürdi 008b/9, 027a/15,
036a/4, 037a/15, 044b/12
v.- ürdim 045b/13

vuhûş *Ar ad* vahşiler, yabaniler
v. 013a/1, 032a/3

vüs' *Ar ad* takat, kuvvet
v.+ üm 020a/8

vücüd *Ar ad* vücut, gövde
v.- ı mükerrerme 009b/12
'aleyhi's-şalātu ve's-selāmın
v.- ı şerīflerinde 025b/14
v.- u muhtereminüñ 002b/12
v. 003b/15
vācibi'l- v. 035b/1
v.+ ı 007a/13
vācibü'l- v.+ ı 003b/8
şems-i v.+ larınıñ 010a/13
v.+ u 033a/2

-y-

yā *Ar ün* ey, hey
y. 009b/11, 011a/12, 011a/13,
017a/12, 017b/1, 018b/5, 020a/13,
020b/7,
021a/5, 022a/6, 024a/3, 030a/8,
030a/9, 030a/13, 030a/15, 030b/1,
030b/2,
034b/2, 034b/4, 036a/15,
037b/10, 037b/14, 038a/4, 039a/8,
047a/13, 047b/7,
047b/8, 048b/12
'aleyhi's-selām y. 021a/11,
047b/9

yağ *T ad* yağ
y.+ nı 039b/7, 039b/10

yağır *T ad* sırt
y.+ ınıñ 026b/12
y.+ ınlı 026b/10
y.+ ısını 035a/8

yāhūd *F b* ya da, veya
y. 024b/2, 035a/9, 045b/4,
046b/4

yaķaza *Ar ad* uyanıklık
y.- ı kabirden 037a/5

yaķın *T ad* yakın
y.+ da 017b/2, 017b/14

yaķın *T ad* kesin ve sağlam bilgi,
kesin olarak, doğru
y. 016b/5
hicāb-ı y. 005b/9

yala - *T ey* yalamak
y.- r 040a/3, 040a/4
y.- rdı 039b/13

yalm *T sf* yalın, çıplak
y. ayak 041b/2

yalfız *T sf* yalnız
y. 010b/14, 038a/13

yama - *T ey* yama koyarak onarmak,
yamamak
y.- rdı 035a/6

yan *T ad* yan, yan taraf
y.+ imda 010b/15
y.+ ina 014a/14, 016a/8,
018b/3, 034b/6
y.+ inca 038a/11
y.+ ında 014a/15, 033a/11,
033b/5, 033b/7
y.+ ındakini 040a/2

yan - *T ey* yanmak
y.- dırup 012a/11

yañak *T ad* yanak
y.+ ları 026b/8

ya'nī *Ar ad* yani, sözün kıyası
y. 002a/4, 002a/11, 002b/1,
002b/14, 004b/3, 006b/7, 010a/12,
012b/14,

013b/2, 013b/9, 014a/15,
015a/1, 015a/12, 015b/14, 016a/2,
016a/3, 016a/13,
018b/7, 020a/6, 020a/7, 020b/5,
021a/7, 021a/12, 021a/13, 022a/4,
026a/5,
026b/8, 027a/7, 027b/6, 027b/9,
028a/8, 028a/10, 028a/12, 028a/15,
028b/9,
028b/11, 028b/12, 029a/1,
029a/14, 029b/5, 029b/7, 030a/11,
030b/6, 030b/12,
031a/5, 033a/11, 034a/5,
034b/2, 035a/10, 035a/13, 035b/1,
035b/8, 035b/14,
036b/11, 038a/6, 038a/9,
038b/1, 039b/9, 040a/11, 040b/8,
040b/12, 040b/13,
041b/7, 041b/10, 042a/9,
046a/15, 046b/12, 047b/8, 047b/12,
049a/2, 049a/10
lil-melā'ike y. 033b/15
ümme'l-kitābda y. 006b/4

yap - *T ey* yapmak
y.- dığı 038b/9

yapış - *T sf* tutmak, yapışmak
y.- dım 041a/3
y.- ırlar 016b/15

yapraklan - *T ey* yapraklanmak,
yaprakları çıkmak
y.+ dırdı 002a/1

yara *T ad* yara
y.+ sına 049a/5

yardım *T ad* yardım
y. 023a/4

yaşşı *T sf* basık ve yayvan
y. 026b/10

yaş (1) *T ad* doğumdan beri geçen
zaman, çağ
y.+ ında 019a/10, 019a/11,
019a/14, 019b/13, 019b/15, 020a/2,
020a/4, 023a/14

(2) *ad* yaş, ıslak

y. 013a/14

yat - *T ey* yatmak, uyumak
y.- urken 030b/7

yavru *T ad* evlat, çocuk, yavru
y.+ sına 047a/1
y.+ sını 047a/2

yaz - *T ey* yazmak
y.- ardı 021a/2
y.- dılar 043b/3

yazı *T ad* yazılmış şey, yazı
y.+ sı 043b/4

ye - *T ey* yemek, yemek yemek
y.- dikden 035a/14
y.- diler 040a/13
y.- dirdi 035b/2
y.- r 040b/4
y.- rler 040b/7

yed *Ar ad* el; güç, kuvvet
y. 032b/10
y.+ leri 002b/5
y.+ inde 039a/10
y.+ inedir 018b/14

yedi *T sa sf* yedi
y. 005a/1, 013a/6, 018b/4,
045a/6, 046b/10
y.+ den 025a/4
y.+ dür 025a/3
y.+ sinde 024b/14, 045b/15

yedinci *T sıra sa sf* altıncıdan
sonra gelen sayı, yedinci
y. 010a/5, 010b/4

yehūd *Ar ad* Hz. Yakub'un oğlu
Yahuda'nın soyundan gelenlere verilen
isim
y. 012b/10
ahbār-ı y.+ dan 016a/2

yekdil *F ad* bir gönül
y. 027a/1

yemen *özel ad* Orta Doğu'da bir ülke

- y.+ den 043a/7
- yemîn** *Ar ad* Allah'ı veya mukaddes bir varlığı şahit tutarak verilen söz, ant
y.+ dir 044a/9
- yeñile** - *T ey* yenilemek
y. 035a/9
- yer** *T ad* yer, mekan
y.+ inden 018b/11, 045b/8
y.+ ine 039b/6, 045a/14
y.+ lerinden 045b/7
- yerine** *T zf* bir şey veya bir kimsenin yerinni tutmak üzere
y. 012a/9
- yesîr** *Ar sf* kolay
y. 038a/3
- yeşil** *T sf* yeşil
y. 024a/1, 042b/12, 043a/4,
043a/10
- yet** - *T ad* yetmek, kâfi gelmek
y.- düği 020a/10
- yetiş** - *T ey* yetişmek
y.- ür 021a/15
- yetmiş** *T sa sf* yetmiş
y. 032b/8, 033a/7, 046b/6
- yevm** *Ar ad* gün
y.- i 'aşûrâya 036a/15
y.- i 'aşûrâyı 036a/14
y.- i işneynde 020a/3
y.- i vilâdetinden 016b/9
y.- i'l işneyn vâki' oldı 009a/8
- yevm-i 'aşûrâ** *Ar ad* aşura günü
'.+ ya 036a/15
yevm-i '+ yı 036a/14
- yeyecek** *T ad* yiyecek, yenecek şey,
azık
y. 039b/6, 040a/7
- yıl** *T ad* yıl, sene
- y. 004b/9, 004b/11, 004b/12,
004b/13, 004b/15, 005a/1, 005a/2,
005a/3,
005a/5, 005a/6, 005a/8, 005a/9,
005a/13, 005b/2, 006a/9, 022a/10
- yılan** *T ad* uzun sürüngen hayvan,
yılan
y.+ lar 032a/1
- yi** - bk. ye -
y.- r 039b/15
- yigirmi** *T sa sf* yirmi
y. 003b/15, 019b/13, 045b/15,
046b/5
'aleyhi's-selâm y. 025a/3
y.+ ye 024b/14, 027a/14
- yine** *T zf* yine, yeniden, bir daha
y. 014a/12, 020a/8, 020a/10,
022b/15, 024a/6, 024b/7, 026b/3,
032b/3,
039a/7, 039a/15, 040a/3,
040b/14, 041b/11, 043b/3, 047b/4
'aleyhi's-selâm y. 048b/15
- yir** bk. yer
y.+ e 018a/7
- yoğun** *T sf* nitelikçe yüklü, çok
y. 048b/13
- yok** *T ad* yok
y. 010b/15, 011a/1, 020b/9,
038a/14, 042a/15, 048a/1
- yol** *T ad* yol
y.+ a 018a/4
y.+ da 024a/1
- yumşak** *T sf* yumuşak
y. 011b/11, 045a/14
y.+ (ğ)ına 027a/8
- yurt** *T ad* yurt, vatan
y.+ usı 036b/11
- yüri** - bk. yürü -
y.- se 026b/2

yürü - <i>T ey</i> yürümek y.- düp 011b/12 y.- r 012a/8 y.- rler 033b/15 y.- yüp 033b/14	z. olup 014a/2, 029b/2 ebü'l-beşer z. olup 009b/11 z.+ e 011a/4 z.+ e olup 011b/4 z.+ ine 008b/11
yürüt - <i>T ey</i> yürütmek, yürümesini sağlamak y.- dikde 016b/13	zāhiri <i>Ar sf</i> görünen, görünürdeki z. 033b/14
yüz <i>T ad</i> yüz, surat, çehre y. 034b/14 y.+ ime 018a/12 y.+ inde 027a/3 y.+ inüñ 026b/14 y.+ üme 014b/3 y.+ üni 035a/9	zahm <i>F ad</i> yara z.+ ıla 049a/3
yüz <i>T sa sf</i> yüz, doksan dokuzdan sonra gelen sayı y. 006a/9, 025b/4, 033a/14,	za'if <i>Ar sf</i> zayıf, güçsüz z. 043b/9
yüz - <i>T ey</i> yüzmek, soymak y.- si 034a/6	zā'il <i>Ar sf</i> sona eren, devamlı olmayan z. oldı 020b/7
-Z-	zākiyāt <i>Ar sf</i> saf ve temiz kimseler z. 008b/14 z.+ dan 007a/12
zāde (1) <i>F ad</i> çocuk, yavru z. 021a/3 (2) oğlu, evladı z. 021a/3	zamān <i>Ar ad</i> zaman, vakit z. 002a/13, 004a/13, 006b/13, 013b/8, 038a/3 z.+ da 048b/5
zā'f <i>Ar ad</i> irade zayıflığı, dayanamama z.+ ından 014a/5	zam <i>Ar ad</i> artırma, çoğaltma, zam z. idüp 020a/7, 020a/10 z. itmek 036b/1
zahr <i>Ar ad</i> arka, sırt re'y-i z.+ inde 036b/9	zarar <i>Ar ad</i> zarar z. 018a/1 z.+ larını 009b/6
zāhir <i>Ar sf</i> görünen, açık ve belli olan z. 002a/6, 002a/9, 002a/11, 005b/10, 007a/3, 022b/13, 031b/5, 032b/11, 048a/7 'aleyhi's-şalātu ve's-selāma z. 021b/8 z. oldı 010b/11 envār-ı z. oldı 010b/4 z. olduḡda 010b/15 z. olunca 008b/14	zāt <i>Ar ad</i> kendi, şahıs z.- ı pāke 001b/3, 016a/13, 035b/2 z.- ı pākin 002b/15 z.- ı vācib-i te'ālā 004a/12 z.+ ında 029b/5, 032a/15
	zāyi' <i>Ar ad</i> ziyan olan, zayı z. 017a/13, 018b/8, 019a/1
	zebūr <i>Ar ad</i> kitap, Davut Peygambere inen kitap z.+ da 032a/7

- zekā'** *Ar ad* saflık, hal düzgünlüğü, halislik
z. 047b/15
- zelil** *Ar sf* hakir, alçak
z. 020b/11
- zencir** *F ad* zincir
z.+ ler 012b/3
- zer** *özel ad* Ebu Zer el-Gıfârî, İslam peygamberi ile birlikte Mekke'den Medine'ye hicret eden muhacir Müslüman
z.+ den 042b/10
- zevc** *Ar ad* karı ve kocanın her biri, koca
z.+ im 047a/4
z.+ in 047a/5
z.+ iniñ 047a/6
- zeyd** *özel ad* Zeyd bin Hârise, Hz. Muhammed'in azatlı kölesi ve evlatlığı olan sahabe
z. 013a/5, 023a/15
- zeyl** *Ar ad* ek, devam
z. 016b/15
- zeyneb** *özel ad* Hz. Zeynep, Hz. Muhammed'in büyük kızı
z. 044a/10
- zeyt** *Ar ad* zeytin yağı
z. 039b/10
- zîk** *Ar ad* darlık
z. 033b/6
- zik(i)r** *Ar ad* zikir, anma, anılma
z. 003b/12, 005b/3, 005b/10, 005b/14, 006a/14, 007a/8, 016a/15, 025a/2, 025a/4, 028b/5, 032b/13, 036b/7, 036b/14, 037a/3, 037a/10, 038b/7, 041b/6, 042b/15, 043b/6, 048b/1
z.+ e 003b/11
z.+ i 002b/4
- z. ider 025b/11, 029b/10, 046b/7
z. iderdi 034b/5
z. iderlerdi 015b/15
- zîrā** *F b* çünkü, zira
z. 017a/5, 017a/13, 017b/2, 020b/11, 023a/9, 025a/14, 034a/12, 037a/11, 039b/6, 039b/10, 042b/7, 042b/9, 042b/12, 044a/9, 044b/5
- zîrā'** *Ar ad* dirsekten orta parmak ucuna kadar olan uzunluk ölçüsü
z. 039a/3, 043a/4, 046b/10
- ziyā** *Ar ad* ışık, aydınlık
z. 008b/9, 027a/12, 027a/15, 027b/7
z.+ landırdı 001b/5, 007a/4
z.+ sıla 001b/4
- ziyade** *Ar zf* çok bol, fazla
z. 014a/15, 021a/15, 028a/14, 029a/7, 029a/10, 032a/14, 032b/1, 032b/13, 033a/1, 033a/3, 033b/4, 034a/3, 036a/2, 039a/15, 041a/9, 044a/11, 047a/12
'aql-ı z. 033a/4
- zuhūr** *Ar ad* görünme, meydana çıkma
şāhibu'l-kur'ān z.- ı vaḳti 015a/10
z. 008b/14, 017b/13
z. eyledi 007b/1
z. idüp 017a/2, 028b/7
- zuhūrī** *Ar ad* orta oyununda taklit yapan kimse
z. 021a/14
- zulmet** *Ar ad* karanlık
z. 028b/1
z.+ inde 036b/14
- zübeyr** *özel ad* erkek adı
z. 023b/4
z.+ i 049a/14

zühayr *özel ad* Zübeyr bin Avvam
ya da Zübeyr bin el-Avvam, İslâm
peygamberi Muhammed bin
Abdullah'ın halası Safiyye'nin oğlu
z. 023b/2

zülâl *Ar ad* tatlı, saf
z. 002a/1

zülfi *Ar ad* saç ile, lüle ile
ilgili,saça ait
târ-ı z. 027a/11

SONUÇ

Muhammed B. Ahmed El-Gümülcünevî'nin “Risâletü't-Ta'rîf fi Tercemeti'l-Mevlidi'ş-Şerîf” eseri üzerinde çeviriyazı alfabesi ile yaptığımız bu aktarma, dil incelemesi, dilbilgisel dizin sonucunda mensur bir mevlit türünün, Mevlid-i Şerîf tercümesinin içeriği hakkında çeşitli bilgiler edindik. 15. yy'da başlamış ve devam ettirilmiş olan mevlit yazma geleneği Süleyman Çelebi ile değer kazanmıştır. Edebi değeri kadar manevi değeri de önem arz etmektedir. Çalıştığımız metnin ise söz konusu olan bu edebi ürünlerden farkı mensur olarak kaleme alınmış olmasıdır. Bu eser Hz. Muhammed'in doğumundan itibaren tüm hayatını ele alan bir metinden oluşmaktadır.

Eserin müellifi olan Gümülcünevî ise kelami görüşlerini dahi olmak üzere metni özgün taraflarıyla birlikte ortaya koymuştur. Gümülcünevî bu eserde, metne derkenarlar oluşturarak, önem arz eden her bir kelimedede gerekli açıklamalarını da dile getirmiştir. Yer yer manzumelere de yer vererek metni canlı kılmaya devam etmiştir. Metnin üslubunda didaktik bir özellik olması bir nevi mevlit türüne özgü olan bu ifade ediş biçimini göstermektedir. Mevlit türünün yazılmasındaki temel esas da İslam'ı tanıtmak, son peygamber Hz. Muhammed'i her yönüyle tanımak için kaleme alınmış bu eserler halka bir inancı göstermek, aşlamak görüşü öne sürülebilir.

Metinde birtakım yazım hatalarına da rastlanılmıştır. Gümülcünevî'nin yazım tutarsızlıklarına “deyü/diye/diyü”, “et-/it-”, “geri/girü”, “gey-/giy-”, “kendi/kendü”, “o/ol”, “olın-/olun-”, “uyhu/uyku”, “üzeri/üzerü”, “ye-/yi-”, “yüri-/yürü-” gibi örnekleri verebiliriz.

“Risâletü't-Ta'rîf fi Tercemeti'l-Mevlidi'ş-Şerîf” dil açısından çok sayıda ses ve biçim özelliği barındırmasının yanı sıra söz varlığıyla dikkat çekmektedir. İncelediğimiz metin mevlit türünde, Hz. Muhammed'i anlattığı için dönem ve konu açısından çok sayıda Arapça-Farsça sözcükle karşılaşmaktayız. Dil açısından çok sayıda ses ve biçim özelliğini de barındırması ile Türkçe için değerli bir eser olduğu da anlaşılmaktadır.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- AHMET VEFİK PAŞA, *Lehçe-i Osmanî*, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2000.
- AYMUTLU, Ahmet, *Süleyman Çelebi ve Mevlid-i Şerîf*, İstanbul, Berksoy Matbaası, 1958.
- Bursalı Mehmed Tâhir, *Osmanlı Müellifleri*, Matbaa-i Âmire, C. 1, İstanbul 1333.
- Büyük Türkçe Sözlük*, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2011.
- CAFEROĞLU, Ahmet, *Türk Dili Tarihi*, Ankara, Altınordu Yayınları, 2016.
- DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara, Aydın Kitabevi, 2015.
- ERCİLASUN, Ahmet Bican, *Türk Dili Tarihi*, Ankara, Akçağ Yayınları, 2012.
- ERGİN, Muharrem, *Türk Dil Bilgisi*, İstanbul, Bayram Basım/Yayım/Tanıtım, 2013.
- GÜLENSOY, Tuncer, *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü*, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2007.
- HACIEMİNOĞLU, Necmettin, *Türk Dilinde Edatlar*, İstanbul, Bilge Kültür Sanat, 2015.
- KAHRAMAN, Ahmet, *Süleyman Çelebi ve Mevlid-i Şerîf*, İstanbul, Toker Yayınları, 1972.
- KARPUZ, Hacı Ömer, *Türkçede Zarflar 'Türkiye Türkçesi Edebi Dilindeki Zarfların Yapısal ve İşlevsel İncelemesi'*, Denizli, Ege-Doğuş Yayınları, 2000.
- KORKMAZ, Zeynep, *Türkiye Türkçesinin Temeli Oğuz Türkçesinin Gelişimi*, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2013.
- Kur'an Yolu Türkçe Meâl ve Tefsir*, Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2016.
- MUALLİM NÂCÎ, *Lûgat-i Nâcî*, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2009.
- PARLATIR, İsmail, *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, Ankara, Yargı Yayınevi, 2009.

PEKOLCAY, Necla, *Mevlid - Süleyman Çelebi*, İstanbul, Sufi Kitap, İstanbul, 2005.

Şemseddin Sami, *Kamûs-ı Türkî*, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2015.

TEKİN Talat, Mehmet Ölmez, *Türk Dilleri Giriş*, İstanbul, Dil ve Edebiyat 2, 2003.

TÜRK, Vahit, Şaban Doğan, Yasin Şerifoğlu, *Eski Anadolu Türkçesi Dersleri*, İstanbul, Kesit Yayınları, 2011.

ÜSTUNER, Ahat, *Türkçenin Tarihi Gelişmesi*, İstanbul, Bilge Kültür Sanat, 2015.

Yazım Kılavuzu, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2006.

Yeni Tarama Sözlüğü, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 1983.

YILMAZ, Mehmet, *Edebiyatımızda İslamî Kaynaklı Sözcükler (Ansiklopedik Sözlük)*, İstanbul, Enderun Kitabevi, 1992.

YILMAZ, Mehmet, *Kültürümüzde Ayet ve Hadisler (Ansiklopedik Sözlük)*, İstanbul, Kesit Yayınları, 2013.

Edebiyat Tarihi

BANARLI, Nihat Sami, *Metinlerle Türk Edebiyatı*, İstanbul Remzi Kitabevi, 1957.

LEVEND, Agah Sırrı, *Türk Edebiyatı Dersleri*, İstanbul, İnkilap Kitabevi, 1950.

Makaleler

AKSOY, Hasan, *Eski Türk Edebiyatında Mevlidler*, Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi Cilt 5, Sayı 9, 2007.

KARPUZ, Hacı Ömer, *Standart Türkiye Türkçesinde Yalın-Geçişsiz Fiillerden Yeni Çatılar Oluşturulması İmkanları ve Bunun İşletilme Nisbeti*, Van, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sos. Bil. Derg. Cilt:3 Sayı:3 1992 s.103-150.

Tezler

BARİKAN, Çağla, *Şerh-i Vilâdet ve Mucizâtü'n-Nebî (İnceleme-Metin-Dilbilgisel Dizin)*, İstanbul, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2017.

KARPUZ, Hacı Ömer, *Abdurrahim Karahisari'nin Vahdetnamesi*, Erzurum, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, 1991.

LEMSİ, Mustafa, *Muhammed B. Ahmed El-Gümülcinevî'nin Şerh-i Ebyât-i Nûniyye Adlı Eserinin Tahkik ve Tahlili* İstanbul, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Fakültesi Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2019.

İnternet Siteleri

<http://www.lugatim.com>

<https://www.osmanlicasozlukler.com>

**EK - “MUHAMMED B. AHMED EL-GÜMÜLCÜNEVÎ’NİN RİSÂLETÜ’T-
TA’RÎF Fİ TERCEMETİ’L-MEVLİDİ’Ş-ŞERÎFİ”
ORİJİNAL METİN**

۱۱۸
تو تدرق جمودن لسان اولندی
زکاتی حساب اتم التي غروک ایدی
تور بداره وردم بر غروک
احمد خانک وصف اندیکنه وردم بر غروک
اهلیمک قبول اولد اشنه وردم بر غروک
صافییه قادینه وردم بر غروک
حدیجه قادینه وردم اولوزمان
طیبه قادینه وردم یبری پان
منزه براهجه وردم یبری پان
مجه افندیه وردم اول پان

سنه بیگ یوز ایش
رمضاننی اسلا قبول
افندی جه اشنه دن
طوندی بیز لر پخشینه
طوندی بیرانی جمعه
اندک

فطرمی اوزومدن وردم کندیک والدمک اهلیمک جمله قرق بنس پان ایدی
قیزم فاطمه نک محمدک بغنایردن وردم اول پان الله ذوالجلال کرمیده قبول ایلیه امای
نیجه کس لر درمک کئی چوق نصیب میستیر ایلیه امای عزمه سید المرسلین عمر

kiye
Eserler

کتاب

۴۴۲

H.C. MAHMUD EFENDI
KİTAP
Kütüphanesi

Süleymaniye U. Kütüphanesi
T.C. Milli Eğitim Bakanlığı
23

Türkiye
KURUMU
Eserler
Yazma

Süleymaniye U. Kütüphanesi	
Kisim	İlahiyyat
Yeni Kayıt No	44631
Eski Kayıt No	

اوزر لرينه اولسون • بوند نضكره يعنى هر مؤلفه
 ومصنفة اداسى واجب اولان بسمله شريفه
 وحمد ورسولينه عليه السلام • صلوات
 وسلام بعدنده بوزكري مراد اولنان مسائلي
 مرغوبه انيس وجنيد لري مسائلك وكوني
 كورمدك حور عين حسان مثالي مسائلي
 لطيفه ذكره حبيب مصطفى صلى الله تعالى
 عليه وسلم حضرت تريك مولود شريفى شجره
 وبيانته متعلقه بلكه انك ولاد بيلاه ارض
 سما اوزره ورب العزة ملاء اعلى اوزره
 مباهات • وافتخار ايلديكي عرش المعارف
 واليقين صلى الله عليه الي يوم الدين وجود
 محترمك اوصاف واحواله وسير وشماتت
 متعلقه مسائلد رمتان يعنى مبالغه ايله
 احسان ايديجي ذات ياكلك لطفى رجا ايديجي

مؤلفك بوكلامي رسولز عليه السلام
 خلق اولموردن اول سخوات ارض و
 مباهات وافتخار ايدردى بنم
 فضيلتم زياده در زير امثلكه
 صافون و مستجون و عرش كرمي
 بنده دريدى بيجتر من عليه الصلاه
 والسلامه خلق اولميسى بعدنك
 ارض دخی سموات اوزره الك شريفه
 وقبريله افتخار ايلديكى ذكر ايدن
 حديث شريفه تلخ وشارتدر

محمد

محمود بن عتاس بن سليمان كتب معتبره كيه
 بخارى ومسلم وسائر كتب سته وشفاء قاضي
 عياض وشروحين جمع وتاليف ايلدي • بوعد
 فقير غير موازي النقيير سيد محمد كوجنوي
 كامله الله تعالى بلطفه الصوري والمعنوي
 دخی نفع عام وفايده سى ساميله اولسونده
 ديوبعض احوانك رغبتيله عريبتدن لسان
 تركيه ترجمه مراد ايدوب حسب الاستيطة
 اول امر خطيره قيام وتكميل واتمامنه اقدم
 وحنام كلام اولدقده رساله التعريف
 في ترجمه المولد الشريف • عنوانيله تعيين نام
 قيلندي • دركاه خدوند مغفرت پناهده
 نياز بنده پر جرم وكناه اولدركه • انجق
 سلطان رسالت پناه حضرت تريك سير شريفه
 وشمائل مينغه لري بيانه بهانه شفاعت ووسيله

بو کتابلردن اخذ ايلديكى
 اخر رسالده خاشيه بنده
 ذكر ايلدي **سه**

فَوَزَعْنَا فِي أُولَئِكَ رُؤُوسَهُمْ لِيُبَيِّنَ لَهُمُ الْآيَاتِ
 وَمَا تَوْفِيقِي إِلَيْهَا إِنَّهَا بِرُبِّكَ لَكَلِمَةٍ
 مَعْلُومَةٌ أُولَئِكَ رِجَالٌ وَلَيْسَ لَهُمْ مَعْلَمَةٌ
 فَرِيقَتَانِ أُولَئِكَ رِجَالٌ فَرِيقَةٌ فَرَضَ عَلَيْهِمْ
 لَأِزْمٌ أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ خَالِقِي بِلُوبِ كَالِ
 صِفَتِي إِلَهٍ مَوْصُوفٍ وَنَقْضَانِ صِفَاتِي لِيُذَكِّرَ
 مَنزَهُ وَمَهْرًا أَوْلَادِي غَنِي تَخْصِيلِ أَيْدِي وَاجِبِ
 الوجودِ مَعْبُودٍ بِالْحَقِّ أَوْلَادِي غَنِيهِ دَلَالَتِ أَيْدِي
 آيَاتٍ وَدَلَالَتِ كَيْدِهِ مَوْجُودَاتٍ وَمَصْنُوعَاتِ إِلَهٍ
 اسْتِدْلَالِ هُرُكْسَهُ لَأِزْمِ أَوْلَادِي سَهْمِ مَصْنُوفِ
 وِلَادَتِ شَرِيفِهِ أَحْوَالِي ذِكْرِهِ مَقْدَمَةِ أَوْلَادِي أَوْزَرِهِ
 صِفَاتِ سَلْبِيَّةِ وَتَبَوُّتِيَّةِ وَنَفْسِيَّةِ سِنِي ذِكْرِهِ
 أَيْلَادِي أَوْلَادِي صِفَاتِي لِكَيْ جَلَّةِ سِي عِلْمَاءِ مَتَأَخَّرِهِ
 حَقِيقِي بَيَانِ وَحَقِيقِي أَيْلَادِي مَذْهَبِ أَوْزَرِهِ
 يَكْرِي أَيْكِدَارِ أَوْلَادِي وَجُودِ صِفَتِ نَفْسِيَّةِ

سید

سَيِّدُ مَصْنُوفِكَ دَلَّتِ الْآيَاتِ وَنَطَقَتِ الْوُجُودُ
 بوجُودِ وَاجِبِ الوجودِ دِيدِي بِي بُوَصْفَتِهِ إِشَارَتِهِ
 بَشِي دَخِي صِفَاتِ سَلْبِيَّةِ سَيِّدِ قَدَمِ
 بَقَا قِيَامِ بِنَفْسِيهِ مَخَالَفَتِ الْحَوَادِثِ وَخَدَاةِ
 مَصْنُوفِكَ هُوَ الْأَوَّلُ بِلَا بَدَايَةٍ وَالْآخِرُ بِلَا نِهَائَةٍ
 قَدِيمٌ بَدَائِيٌّ دِيدِي بِي صِفَاتِ سَلْبِيَّةِ سِنِي
 إِشَارَتِهِ سَكْرِي دَخِي صِفَاتِ تَبَوُّتِيَّةِ سَيِّدِ
 حَيَوَةٍ عِلْمِ سَمْعِ بَصَرِ قَدْرَتِ أَرَادَتِهِ
 كَلَامِ تَكْوِينِ سَكْرِي دَخِي صِفَاتِ تَبَوُّتِيَّةِ
 لَأِزْمِ كَلِمِ صِفَتِ مَعْنَوِيَّةِ لِرِيدِ حِي عِلْمِ
 سَمْعِ بَصِيرِ قَدِيرِ مَرِيدِ مُتَكَلِّمِ مُكُونِ
 أَيْلَادِي ذَاتِ وَاجِبِ تَعَالَى وَصِفَاتِ عَلِيَا
 مَا سِوَايَ مَخْلُوقِ وَحَادِثِ أَوْلَادِي خِرَزْمَانِ
 يَنْجِيهِ مُحَمَّدِ الْمُصْطَفَى صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ حَضْرَتِ رَبِّكَ شَانِ أَعْلَى سِنِي إِظْهَارِ مُرَادِ

بیان اولی صفتی که در رساله
 معنای او مستقلاً بر سر حال
 معنای او مستقلاً بر سر حال
 بیان اولی صفتی که در رساله

۴
 امام سنوسنی امیرالمؤمنین
 ذکر آید که هر مؤمن مکلف
 حق تعالی حق تعالی واجب و محال
 و جائز اولان صفات لری بلکه
 تقلید دن فور تلوب مؤمن
 محقق دیننده بصیرت اوزره
 اولور بوصفات لری بلک معنای
 بلکه اولور اجالا معنای لری
 بیان اولور وجود و اولوق
 صفت نفسیه در که ذات شریقی
 انسر بلخر قدم وجود نک اولی
 اولماق محال در بقا وجود نک
 اخری اولماق ضدی اخری
 اولماق قیام بنفسه وجوده
 موجد و مکانه محتاج اولماق
 ضدی محتاج اولوق مخالفت
 الحوادث دینک معناسی
 ذاتنده صفاتنده افعالنده
 مخلوقاندر بر نه بکرمک
 ضدی بکرمک وحدانیت
 دینک معناسی ذاتنده
 صفاتنده افعالنده شریقی
 ونظیری اولماق ضدی شریقی
 اولماق محال

اَيْلِدَ كَلَهْ اَوْلُ وَاِجْبُ اَوْجُوْدُ كَنْدِي نُوْرِنْدَنْ
قَضِيَهْ مَعْنُوِيَهْ اَيْلَهْ بَرَقَبْضَهْ اَوْبُ كُوْنِي جَبِي
مَحْمَدًا سَيِّدَ الْكَائِنَاتِ دِيُوْبِيُوْرِي يَعْشِي سِي
 بِمِ مَحْبُوْمِ مَحْمَدًا وُجُوْدَاتِكْ اَوْلُوْسِي وَاَفْضَلِي
 اَوْلُ دِيُوَامِرْ اَيْلِدَ كَلَهْ اَوْلُ نُوْرْحَقْ جَلْ وِعَلِي حَضْرَتِي
 سَمَوَاتِ وَاَرْضِيْنَ خَلْقِ اَوْلَمَزْدَنْ اَوْلُ مَقَامِ عِبُوْدِي
 يَنْجِيَهْ بِيَكْ تَسْبِيْحَاتِ اَيْلَهْ تَسْبِيْحِ اَيْدُوْدِيَكِهْ
 اِنِي مَخْلُوْقَاتِكْ عَلِي اِحَاطَهْ دَنْ عَاجِرْدَرْ
 اَمْدِي حَجَابِ قَدْرْتَهْ اَوْنِ اَيْكِي بِيَكْ يَلِ
 سُبْحَانَ رَبِّيْ اَلْعَلِيِّ وِحَجَابِ عَظْمَتَهْ اَوْنِ
 بَرَبِيَكْ يَلِ سُبْحَانَ عَالِمِ السِّرِّ وَاخْفِي حَجَابِ
 مِيْنْتَهْ اَوْنِ بِيَكْ يَلِ سُبْحَانَ الرَّفِيْعِ اَلْعَلِيِّ
 حَجَابِ رَحْمَتَهْ طَقُوْرِيَكْ يَلِ سُبْحَانَ
 الرَّوْفِ الرَّحِيْمِ حَجَابِ سَعَادَتَهْ سَكْرِيَكْ
 يَلِ سُبْحَانَ مَنْ هُوْدَايْمُ لَا يَنْزَلُ حَجَابِ كَرَمَتَهْ

ابن همام مسابره ده و ساجي ابن
 ابى الشريف دير كه حق تعالى حقنه
 واجب و ممنوع كه محال اولان
 صفات لري هر مكلف بلسي فرض
 عيندرو واجب اولان صفات
 يكرمي ايكيله ادر اج اولي ممنوع
 و محال اولان صفات لري خي يكرمي
 ايكيله ادر اج اولي ممنوع
 حفظ اسان اولي ممنوع
 ان اولندي عدم
 فنا عدم قيام بنفسيه مالمك
 احوال عدم وحدانيت
 موت جهل بوسكر شويتك
 صمم عني عجم
 عدم ارات بكو علوم
 تكوين ميت جاهل بوسكر صفا
 امم اعني عاجز
 غير مزيد انك غير
 مكنون

يَدِي بِيَكْ يَلِ سُبْحَانَ الْعَلِيمِ الْحَكِيمِ حَجَابِ
 مَزَلْتَهْ اَلَّتِي بِيَكْ يَلِ سُبْحَانَ ذِي الْمَلَكِ
 الْعَظِيمِ حَجَابِ هِدَايَتَهْ بِسْ بِيَكْ يَلِ
 سُبْحَانَ رَبِّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ حَجَابِ نُبُوْتَهْ دَرْ
 بِيَكْ يَلِ سُبْحَانَ اَللّهِ وَحَمْدَهْ سُبْحَانَ اَللّهِ
 الْعَظِيمِ حَجَابِ رَفْعَتَهْ اَوْجِ بِيَكْ يَلِ
 سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ حَجَابِ طَاعَتَهْ
 اَيْكِي بِيَكْ يَلِ سُبْحَانَ الْاَزَلِيِّ الْاَبَدِيِّ
 حَجَابِ شَفَاعَتَهْ بِيَكْ يَلِ سُبْحَانَ الْمَلِكِ
 الْمَجُوْدِ دِيُوْتَسْبِيْحِ اَيْدُوْدِي حَقِّ تَعَالَى
 حَضْرَتِ لَرِي بُوَاوْنِ اَيْكِي حَجَابِي خَلْقِ اَيْدُوْبِ
 نُوْرِنُبُوْتَهْ مَقَامِ عِبُوْدِيَّتْ قَلُوْبِ هَرُبُرْ حَجَابَهْ
 بُوَقْدَرِيَكْ يَلِ تَسْبِيْحِ وِعِبَادَتَهْ اَوْلَدِي
 سِيخِ الْاِسْلَامِ اسْتَاذِ الْمُحَدِّثِيْنَ مُحَمَّدِيْنَ
 مَسْعُوْدِ الْكَازِرُوْنِي كِتَابِ الْمُنْتَقَى فِي مَوْلِدِ الصُّطْفَى

يدي بيك

نَامُ تَالِيْفِيْدِهِ بَوَاوُنْ اِيْكِي حِجَابِ مَقَامِ عِبُوْدِيْتِ
اَوَّلُوْبُ هَرُّ بِرْمَقَامِدِه بِيْلِ عِبُوْدِيْتِدِه
اَوَّلِدِي دِيُوْذِكْر اِيْلِدِي لَكِنْ اَسْمَا رِنْدَه اَخْتِلَا
اَوْرَه اَوَّلِ مَقَامَاتِ حِجَابِ كَرَمَتِ
وَحِجَابِ سَعَادَتِ وَحِجَابِ هَيْبَتِ وَحِجَابِ
رَحْمَتِ وَحِجَابِ رَافَتِ وَحِجَابِ عِلْمِ و
حِجَابِ حِلْمِ وَحِجَابِ وَقَارِ وَحِجَابِ سِكِيْنَتِ
وَحِجَابِ صَبْرِ وَحِجَابِ صِدْقِ وَحِجَابِ
يَقِيْنِ فَعَبَدَ اللهُ ذَلِكَ النُّورِ فِي كُلِّ حِجَابِ
اَلْفَ سَنَةٍ دِيْدِيْكِي ظَاهِرِ بُوْكِه مَوْلِيْفِكِ ذِكْرِ
اِيْلِدِي رِوَايَتِكِ غَيْرِ يَدْرِ لَكِنْ اِنَّمَا حَفِيْظِه
عِنْدِنْدِه اَسْمَاءُ عَدَدُ حَضْرَه دِلَالَتِ اِيْمُوْبِ
بَلِكِه كَا هِيْجَه حَجْرٍ كَثْرَتِ مَرَادِ اَوَّلِيُوْرٍ دِيْدِيْكِي
بِنَاءِ مَوْلِيْفِكِ ذِكْرِ اِيْلِدِي رِوَايَتِي تَايِيْدِيْدِي
مَوْلِيْفِ اَبْنِدِءِ كَا مِيْنْدِه فَكَانَ سَبْحَ اللهُ

تعالى

تَعَالَى قَبْلَ خَلْقِ الْاَرْضِ وَالسَّمَوَاتِ نَسِيْبَاتِ
لَا يَحْصِيْهَا عِلْمُ الْخَلُوْقَاتِ دِيْدِيْكِي كَثْرَتِ مَرَادِ
اَوَّلْمِيْسِنَه دِلَالَتِ اِيْدْرِ بُوْمَقَامَاتِه عِبُوْدِيْتِ
بَعْدِنْدِه حَقِّ تَعَالَى اَوَّلِ نُوْرِي حَجْرِ نَضْرَتِه وَحَجْرِ
حِكْمَتِه وَحَجْرِ رَحْمَتِه وَحَجْرِ حُبَّتِه وَحَجْرِ قَدْرَتِه
وَحَجْرِ كَرَامَتِه وَحَجْرِ سَخَاوَتِه وَحَجْرِ هِدَايَتِه وَحَجْرِ
شِفَاعَتِه وَحَجْرِ مَعْرِفَتِه عَمْسُ اِيْدُوْبِ اَلدُّرِ
دِي وَهَرِّ بَارِ اَوَّلِ نُوْرٍ حَوْلِ قَدْرِنْدِه طَوَافِ
اِيْلِدِي كَدِّ سَجْدَه اِيْدُوْبِ سَجْدَه سِنْدَه يُوْزِيْلِ
بَاقِي اَوَّلُوْبِ سُبْحَانَ الْعَلِيْمِ الَّذِي لَا يَجْرُلُ
سُبْحَانَ الْحَكِيْمِ الَّذِي لَا يَجْعَلُ سُبْحَانَ الْكَرِيْمِ الَّذِي
لَا يَجْعَلُ دِيْر اِيْدِي بُوْنْدِ نَضْرَتِه حَقِّ تَعَالَى
اَوَّلِ نُوْرٍ دَنْ مَائِي وَعَرْشِي وَكُرْسِي وَوُجُوْحِ قَلْبِي
وَسَائِرِ مَبْدَعَاتِي خَلْقِ اِيْلِدِي بُوْذِكْرِ اَوَّلْمَانِ
مَعْنَايَه كَانَ اللهُ وَلَا شَيْءَ قَبْلَه حَدِيْتِ شَرِيْفِ

اِشَارَةٌ تَدْرُ وُلُوحٌ وَقَلَمٌ خَلَقَ اَوْلَئِيسَى بَعْدَ نِدَاءِ
 هَرُشَى لُوحٌ مَحْفُوظَةٌ كِتَابَتُ اَوْلِيُوْبُ سَمَوَاتُ
 وَاَرْضُ خَلَقَ اَوْلِنْدِي وِدَخِي حَكِيْمٌ شَرِيْفَةٌ
 تَحْقِيْقِي بِنُحُوْقِ تَعَالَى عِنْدَ نِدَاءِ اُمِّ الْكِتَابَةِ يَعْنِي
 لُوحَهُ خَاتِمَ النَّبِيِّنَ اَوْلَادَهُ حَضْرَتِ اَدَمَ
 عَلَيْهِ السَّلَامُ طَيِّبَتُهُ مَلْفِي وَمَطْرُوْحٌ اِيَكُنْ
 يَعْنِي تَرَابٌ بِالْحَقِّ اَوْلُوْبُ رُوْحٌ وَيُرْمَزُ دُنْ اَوْلُ
 وَاَمْرُكَ اَوْلِي سِرِّرَهُ خَبْرٌ وَيُرْوَمُ بِاَبَا اَمْرِ
 عَلَيْهِ السَّلَامُ دُعَا سِي كِهْ كَعْبَةٌ مُكْرَمَةٌ بِسَا
 اِيَدُوْبُ اِتْمَامُ اِيَدِي كَدَا اَهْلُ مَكَّةَ دَعُوْتُ اِيَدُوْبُ
 دُعَا سِنْدَهُ رَبَّنَا وَاَبْعَثْ فِرْمَ رَسُوْلًا مِّنْهُمْ دِيُو
 يُوْرِدِي اَهْلُ تَقْسِيْرِدُنْ اِمَامُ سُدِّي اَشِيَاخِنَهُ
 اَقْلَاهُ رَسُوْلٌ يَلَهُ مَرَادُ اَخْرَجَ مَا نَ يَنْجَبِي مُحَمَّدٌ
 صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَرُ وِبَشَارَتُ عِيْسَى
 عَلَيْهِ السَّلَامُ بِنِي اِسْرَائِيْلَهُ اِنِّي رَسُوْلُ اللهِ

السلامة

اِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَمُبَشِّرًا
 بِرَسُوْلِ يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اِسْمُهُ اَحْمَدُ يُوْرِدِي
 وَاوَالِدَهُ مِكْرُوْيَاسِي كِهْ كَنْدِي دُنْ بَرُوْرَ ظَاهِرُ
 اَوْلُوْبُ شَامُ شَهْرِيْنِكُ سَرَايِلِي صِيَالِنْدَرِدِي
 كَذَلِكَ جَمِيْعُ اَنْبِيَانِكَ اَمْرًا تَائِي بُوَيْلَهُ كَرَامَاتُ
 كُوْرِدِي لِدُوْبُوُوْحَدِيْتِ شَرِيْفِي عَرَبِيْضُ بِنُ
 سَارِيَهْ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ دُنْ اِبْنُ الْجُوْرِي كِتَابُ
 اَوْلَا فِي فِضَائِلِ الْمُصْطَفَى نَامُ تَأَلِيْفِنْدَهُ ذِكْرُ اِيَلِدِي
 اِمْدِي رَسُوْلِي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَضْرَتِي
 بِنُوْتِي عَرَشِ وَسَمَوَاتِ خَلَقَ اَوْلَمَزِدُنْ اَوْلُ تَائِي
 اَوْلُوْبُ اَوْلُ سَادَاتُ بَلِكِهِ اَوْلُ كَائِنَاتُ اَوْلِدِي
 اَصْلَابُ طَاهِرَاتُ بَطُوْنُ زَاكِيَاتُ دُنْ اِنْتِقَالُ
 اِيَدْرِكُ نُوْرُ وُجُوْدِي وَاوَالِدَهُ لَرِي اَمِيْنَهُ بِنْتُ وَهْبُ
 بِنُ عَبْدِ مَنَافِ اِيَلَهُ وَاوَالِدُهُ اَبْلَرِي عَبْدُ اللهِ بِنُ
 عَبْدِ الْمُطَلِبِ بِنِ هَاشِمِ بِنِ عَبْدِ مَنَافِ دُنْ طُلُوْعُ

نغمه بو معنائك نظرند فاضل
 خاقانی خلیفه شریفه ترجمه سنه
 دیر که مظهر حق ایکن اول صنع حلیل
 دخی نابوده ایدی جبرائیل حق
 رسولیکن اوسالارونی
 کلدیدی دخی جسم صنی کلدن
 دخی عدمدن ادم آکه دیراد
 بنی اقدم پس ایدی حدیث
 سابقه امرمک اولنی سزلر
 خبروینیم دیو بوورد قلندره
 اول دن مراد ری بو مقامده
 ذکر اولنان اول دن مراد اول
 حقیقی اولمش اولور

وظهور ايلادي • امدي حضرت ادم عليه السلام
 واربعه سلسله نسب شريفى شهر روايت
 اولاده بولادر • محمد بن عبد الله بن عبد المطلب
 بن هاشم بن عبد مناف بن قصي بن كلاب
 بن مرة بن كعب بن لؤي بن غالب بن فهر بن مالك
 بن النضر بن كنانة بن خزيمة بن مدركة بن الياس
 بن مضر بن نزار بن معد بن عدنان بن ادد بن ادد
 بن الهميسع بن حمل بن النبت بن قيدان بن اسمعيل
 بن ابراهيم الخليل بن تارخ بن ناخور بن ساروخ
 بن ارغوا بن فالغ بن صالح بن ارغشذ بن سام
 بن نوح بن ملك بن متوسلح بن ادريس بن يري
 بن مهلاه بيل بن قيسان بن انوس بن شيت بن
 ادم عليه السلام وعلى جميع انبياء الله تعالى
 وام لري امينه بنت وهب بن عبد مناف
 بن زهره بن كلاب بن مرة اولوب نسب اميله

مطلقه
 سلسله
 شريف

نسب

نسب ابي كلاب بن مرة ده متحد اولشدر
 بوسكيسله شريفه شيخ الاسلام استاذ الحد
 علامه كازروني نك مولد شريف كتابنده
 واشراق التواريخ صاحبك ترتيب ايلادي
 اولاده در • امدي جسد شريفى ع ناصر
 اربعة كه ماء هوانار تراب در بولردن قبولوب
 تراي غالب قلادي • جن طائفه سنه نار ملائكة
 نور غالب قلندي • روح محمدى كه اول مخلوق
 تعالى ديتلادي • اكانظر و تجلى ايلد كده جميع
 انبياء عدد دجحه در لر طليوب هر بر قطر سندن
 نبى وانلرك عرفى قطر اتندن ولي خلق ايلادي
 اول نور محمدى عالم اسرار دن عالم اطواره
 وعالم ارواح دن عالم اشباحه انتقال ايدوب
 حتى خالق الهوى والقدر جد على ادم بالبشر
 عليه السلام ملك صلب پاكنده اسكان ايدوب

مِيلَاهُ دُشَرِيفُ بِنِي جَمِيعِ مَوْجُودَاتِ بِلُوبِ دَارِ
 دُنْيَايَه طُلُوعِ اَيْلَه شَيَاطِينِ خَبَرِ سَمَوَاتِدُنْ
 مَنَعُ اَوْلِيُوْبُ رَجْمِ اَوْلَنْدِيَكِرْ وَنَارِ هَوْمِ اَيْلَه اُخْرَاقِ
 اَوْلَنْدِيَكِرْ وَمِيَاهُ دُشَرِيفِ قَبِيلَنْدَه حَقِ تَعَالَى
 اصْحَابِ فِي بِلَى اِهْلَاوَكْ وَاَرِيَابِ تَضَلِيلِ كِي دُنِي
 وَضَرَرِ لَرِي مَنَعِ اَيْلَدِي وَجَدِي عَجْدِ الطَّبِ
 اَوْلُ وَقْتِكْ عِلْمَا سِنِكْ تَبَشِيرِ اَيْلَه مَبَشَرِ اَوْلَدِي
 وَوَالِدَه سِنَه رُوْيَا دَه اَنْبِيَاءِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ
 بِنُوتِي خَبَرِي وَيُرْدِي وَالِدَه لَرِي رُوْيَا لَرِي
 نَقْلِ اَيْدُوْبُ بِيُوْرْدِيَكِرْ حَمَلْدَنْ اَوْلِي اَيْدَه
 اَدَمِ اَبُو الْبَشَرِ ظَاهِرِ اَوْلُوْبُ مَبَشَرَه اَوْلِيَا اَمِيْنَه
 حَقِيْقِي اَسْوَدَه وَاَحْمَرَه اَنْجَلَه اِفْتِخَارِ اَيْلَدِي وَجُودِ مَكْرَمَه
 حَامِلَه اَوْلَدِكْ دِي دِي اِيكِي اَيْدَه اَوْغَلِي شَيْتِ
 صَاحِبِ التَّوْبِيلِ وَالحَدِيثِ اَيْلَه تَبَشِيرِ اَيْلَدِي
 اَوْجِي اَيْدَه اَدْرِيسِ بِنِي رَيْسِ اَيْلَه تَبَشِيرِ اَيْلَدِي

ط
 یعنی بیلد زلر انلوب
 جانب سمان خبر سرف
 ایتمکه قادر اولدی لر
~~ط~~

دردی

دُورْدِي اَيْدَه نُوْحِ صَاحِبِ النُّصْرَةِ وَالْفَتْوحِ
 اَيْلَه تَبَشِيرِ اَيْلَدِي بَشِي اَيْدَه هُوْدِ صَاحِبِ
 الْمَقَامِ الْحَمْدِ اَيْلَه تَبَشِيرِ اَيْلَدِي التَّبَشِيرِ اَيْدَه
 اِبْرَاهِيمِ الْخَلِيلِ بِنِي حَلِيْلِ اَيْلَه تَبَشِيرِ اَيْلَدِي
 يَدِي اَيْدَه اِسْمَاعِيْلِ بِنِي حَمِيْلِ اَيْلَه تَبَشِيرِ اَيْلَدِي
 سَكْرِي اَيْدَه مُوسَى بِنِ عِمْرَانَ مَن بَنَزَلَ عَلَيْهِ
 الْفُرْقَانِ اَيْلَه تَبَشِيرِ اَيْلَدِي طَفُوْرِ خِي اَيْدَه
 رُوْحِ الْقُدُسِ بِنِي الْجِنِّ وَالْاِنْسِ اَيْلَه تَبَشِيرِ
 اَيْلَدِي اِمْدِي رِبْعِ اَوْلِ اَيْنِكْ اَوْلِ كِي حَه سِي
 بِنَا فَرِحْ حَاصِلِ اَوْلَدِي اِيكِي كِي حَه سِي
 سَمَاطِرِ قِنْدَنْ هَا قِنْدَنْ يَدَا كَلْدِيَكِه قَدُ
 حَانَ اَنْ نَطْلَعُ الشَّمْسُ مِنْ بَرَجِ الْهَدَى بِعَنِي
 هِدَايَتِ بَرَجِنْدَنْ شَمْسِ وَجُودِ لَرِي نِكْ طُلُوْعِي
 وَفِي كَلْدِي اَوْجِي كِي حَه دَه مَقْصُودَه نَائِلِ
 اَوْلَدِكْ دِي وَتَبَشِيرِ اَوْلَدِي دُورْدِي كِي حَه

ملائكتك تسبحانن اشيدم • بشي
 كجه ده خليل صاحب سلسبيل ايله تبشير
 ايلدي • النبي كجه ده مظهر اسرار سبيله
 انوار ظاهر اولدي • يدنجي كجه ده ملائكة
 مبشيران بسيد المرسلين اشكاره كوردم
 سكرنجي كجه ده هوائف السموات ابواب
 خيراتك فحياله تبشير ايلدي • طقوزنجي
 كجه مخلوقات انواع بركات ايله احاطه
 اولندي • اوننجي كجه الحنيف والمني وجود
 المصطفى ايله تبشير اولندي • اون برنجي
 كجه ستر ايمان ظاهر اولدي • اون ينجي
 كجه خير الفرقين وسيد الثقلين ايله
 تبشير اولندي • ودخي واللاه لري بيورد يكر
 كه حرمده يالكر اولدي يغم حالده بعض آثار
 ظاهر اولد فده ديدمكه يامده جارته يكر

اعانت ايله

اعانت ايليه بردوست يوقه موانست ايدوب
 دفع وحشت ايله ديدنكم اوقات بينده
 ناكاه ديوار منشق اولوب فر لر مثالي نور دن
 پرده لر ايله مسنوره درت خاتون ظاهره
 اولوب اولكي حوام البشر فخر ربيعه وسيد
 مضر ايله بني تبشير ايلدي • ايكني ساره امه
 الخليل • ميه ر النبي جميل ايله تبشير ايلدي
 • اوچنجي ايله بنت مزاجم • من هو اللدين معا
 ايله تبشير ايلدي • در دنجي مريم بنت عمران
 محمد صاحب البرهان والقران ايله تبشير ايلدي
 • وفضيلت صاحبه لري درت خاتون
 بيورد يكر كه يا امنه برسكا استيناس ومصطف
 يه صلى الله تعالى عليه وسلم دايه وقابله
 اولمچون كلدك ديدكده انلر ايله الفت
 وانسيت حاصله اولدي • ويورد يكر

بزر محمد شمس السمواتك طلوعه منتظره بزر
 حجر مرذن اقرار طلوع ایدوب اشجار و اجار
 دن بقیل صداسی استماع اولندی
 حجر مده مسک و ریجان ریحه سی ظاهره
 اولوب ^۹ کانه طیب حواء لم یطمن من نس قبلها
 ولا جان ^۹ نالیات ^۹ فی ای الی ربها تکذبان
 ودخی والدله لری بیور دیکر که بوانتاده نظر
 ایدوب باشم اوستنده بر بیاض فوش کورد
 حسنتک و صفیدن لسان عاجز اولور
 بکا بر بیاض شرب و یردیکه بالادن طانی
 وقار دن صوق و قایمقدن یومش
 اول شربی اچجه قنادی فوارم اوزده یوردون
 اوزریمه نور عظیم و سرور عظیم حاصل
 اولدی که مثلنی قولقلرا شیموب زهانت
 تصور ایتدی اول ساجت حبیب اللک

بعضی شوقی اولدی
 بعضی شوقی اولدی
 بعضی شوقی اولدی

المنان

المنان محمد مصطفی علیه صلوات الرحمن وضع حمل
 واقع اولدی و رسول الوری خضر تلمینک میلاد
 شریفینک قبیلنده اهل طغیان اهلهک اولوب
 قدوم شریفیلده کسر انک ابوالی که دیوان سور
 سلطنت اظهار ایلدیکی صفة عظیمه دیره یوب
 شرفه سیندن اون درت کنگره سی ساقط اولدی
 و ساوه دید کلری مکانک در یاسی که عراق
 حرم و همدان و مرغان اطرافنه سفینه لر پور
 بیوک دریا ایکن بالکلیته صوی قور یوب یرینه
 شهر بنا اولدی و فارس دیارنده انش پرست
 اولنکر یاندروب طاقد قلمی انش سویندی
 بیک سنه دن بر سوینموب لیل و نهار اعلو
 اکا عبادت ایدر لر دی ولادت شریف کیچی
 سوینوب علوند ر مکه قار اولمدیلر و کجه
 مکرمه ده و سایر بلاد ده عبادت اولنان

بقیه دعاء الولاية
 بوقفا مده اخر رساله ده
 تحریر اولنان دعا قراءتی
 اول نور مسله
 الاوان والایوان الصفة العظيمة ومنه
 ابوان کسری و جمع الاوان ایوانات
 و اواین مثل دیوان و دوا این
 دیوان فارس دیارنک مکنه
 دیوان روم دیارنک مکنه قصر
 فاموس

اصنام دوشب منگبر اولدی و جباروه نیک
باشکرندف تا جلری دوشدی و شیاطین
زخیر لر ایله حبس اولنوب ابواب سموات و جنت
فتح اولندی و ابواب نارقباندی و حور
و غلمان تربی ایدوب طیور اغصان اوزره
ترم و نغمه ایلدی و انک فرحیله ماره نیکه
سموات نزول ایدوب حق تعالی نیک عفوئی
النجیب اولنره خبر و یردی ابن عباس
رضی الله تعالی عنه بیوردیلرکه نبوته جوات
مکه شهادت ایلدی و یهود و نصاری علمای
کهنه و مجین کی جمله سی ولادت شریفه
کجه سنه اجماع ایلدیلر جان سمان
بر ملک ندایدوب هدا محمد سید الانبیاء
طوبی لندی ارضعتنه یعنی دولت و سعادت
اولمه یکه که سودیله انی امر ره دیدرکه

و حوش

و حوش و طیور رضاعنی و ارض خد منی
سما امداد بی ماره نیکه نظر نی طلب ایلدی
اولا ام امین که علیه الصلوة و السلام مک جاریه
لری حضانه سنه الوب حفظ و تربیت ایلدی
بعده اول جاریه بی ازاد ایدوب زید بن حارثه
نزوج ایلدیلر بواسطه والده لری امینه یدی
کون امر روب بعده تویبه الاسلیته امرده
که ابوهیک معتقه سی ولادت شریفه
تبشیرنی ابوهیه کور دکه فرح ازاد ایلدیلر
انک بره کابینه حق تعالی ابوهیه کل یوم عدا
بند بر مقدر خفیف ایلدی تویبه رنصره
حلیمه الزکیه بنت ابی ذویب السعدیه امردی
بونک سببی حلیمه کندی رفقا لری خاوندلری
بر محله عشب باش اوت و کله طلب ایدر لر ایکن
هانقدان ید السید یلرکه یاسوه الحی و یاخیری

سَعْدٌ تَعَالَى وَبَادِرٌ إِلَى ذِي الْقَرْنَيْنِ
 بَرُصَةٌ مِنْكَ لَا يَلْحَقُ جَهْدٌ • يَعْنِي أَيُّ بَنِي سَعْدٍ
 قَبِيلَهُ سِنَّكَ نِسَالِي سُرْعَتِهِ مِرْقَدُهُ كَلْبٌ
 سِرْدَانٌ هَرَمٌ أَنِي أَمْرٌ رُسَهُ أَكَا لَمْ وَمَشَقَّتْ لَأَنِي
 أَوْلَمُ حَسَنُ الْوَجْهِ كَرِيمُ الْآبِ وَالْجَدِّ دُونَ
 سِرِّكَ طَرْفَكَ نَزُولُ أَيْدِي رُسَهُ جَهْدٌ بِلَا دَنْ
 بَحَاتٌ بُولُورِ سِكْرٌ حَقُّ تَعَالَيْكَ رَحْمَتِي أَنِي سَتْرٌ
 أَيْدِي وَبِحِفْظِ أَيْدِي هَرَمٌ زَمَانٌ رَعْدٌ مَلِكٌ
 صَوْتُ لَنْسَهُ يَعْنِي جَمِيعُ أَوْقَاتِهِ رَحْمَتٌ إِلَهٌ
 مَسْتَوْرٌ أَوْلُورٌ حَلِيمَةٌ بُونِدَانِي أَسْتَدِيكِهِ
 قَبِيلِيهِ كَلْدِكُ كُورْدِكُ مَكَّةُ بِهَ كَتْمَكِهِ حَاضِرٌ
 لَمْ سِكْرٌ أَوْ غَلْمُ ضَرَّةٌ وَوَلَادَتُ أَيْلِيُوبَ بَنِي بُو
 نَشَادَهُ جَوْعٌ وَجَعٌ وَوَدْرَانُ قَيْلَمِشِ أَيْدِي •
 رُؤْيَا مَدَّةٌ بِرَجُلٍ مَهِيْبِ بَنِي سُوْدَدَانَ بِيَاضٌ
 وَسُكْرَدَانُ طَبْلِي وَسُكْرَدَانُ رَاحَهُ سَيِّ طَبِّبٌ

بورد زياده

بورد زياده برفدي بن دخی اغتسال ايدوب و سندن
 ايجدم • اندن اوز ريمه نور عظيم ظاهرا ولوب
 برمولود كريم صاحب الخلق العظيم ايله تبشير اولندم
 پس حارمه بنوب و غلم ضمره ايله و حارم شدت
 ضعفتدن مشيه قادر دكلدي كوردن مکه بعض
 جبالدن بر شخص نازل اولوب حربه سيله حارمه
 اشارت ايدوب الحقه با محمد معدن الجود •
 و الكمال ديوندا ايلدي • اول ساعت مشينده
 فوش كي اوجارق ادني سير ايله بزي مکه به اولشد
 دي • مکه مكرمه انواع نبات ايله ترين و اصناف
 لغات ايله تسبيح ايدردى • قدوم محمد صلى الله
 تعالى عليه و سلم سيبه • حليمه دبركه
 بحر عقل و حسن و حليم و دخی صاحبه سى امينه
 يائنه داخل اولوب عثمانندن بر جوهر مينه چهره
 بهاسى ارض و سمادان اعلى يعنى زياده و يائنده •

او علی محمد امین رب العالمین حضرت ثریبیه سجدہ
دہ کوردم • کندی اوزریجہ اوب بن دخی مبارک
و جہنی تقیل ایلدیکم یوزریجہ تبسم ایدوب ممد
امدی کوردم کوی کسلیش و مبارک کوزلری
سور ملتیش و خیانت اولمش صدق حسندہ
در مصون کی امنہ دیرکیر جالدن اوج کسه
کوردم لرنده التوندن لکن اوزریجہ ماء جنان
ایله مخلوکسندن ابرق صدر شریفی شی ایدوب
غسل ایلدیلر • و اندن حظ شیطان اولان
شی اخراج ایدوب نوریلہ و ایمان ایله مخلوقیلر
دکدیلر کذلک صدر شریفلری دفعه آخریلہ
حلیمه نیک قویلری رعی ایدرکن و بعثت وقتی
و معراج کچه سی بواج و قیده دخی شو صدر
واقع اولمشدر بو ائشاده ابلیس لعین بی
علیه السلامک ولادینه خرنارین ایتدی

یعنی

۱۰
یعنی صوت منکر ایله صوتلندی • نیک جنتدن اخرج
اولدقدہ و نبی علیه السلامه رسالت ویرلدکله
و فاتحه الکتاب انزال یورلدقدہ رین ایدوب
صوت منکر ایله صوتلندی کی حلیمه دیرکیر
حارمه بنوب محمد علیه السلامی امامه و ووی
خلفه اوب جانب بدنه متوجه اولدیغنه
ثلث سجدهت ایله شکر اسجدہ ایلام پس
حارم وجه غبراء اوزره هوانه قوش مثال مشله
برنی راهیلردن برجامعته اولاشدردی
اندر دیرکیر خقیق محمد صاحب القرآن ظهور
وقتی قریب اولدی وقتاکه محمد علیه السلامه
نظر ایدوب کوردکله هذا یعنی او محمد
بوصیدردوب قتل مراد ایلدکلرندہ مبارک
کوزلرین جانب سمایه رفع ایدرجه نار جبار
کفار خاکساری اخراف ایلدی • قبیلزده

وقتده ناس مقدميله مشرف اولوب سبحان العلم
 الحكيم ما هذا بشر ان هذا الاملك كريم ديو
 ريق شريفيله استشفاف و تراب قد مينى ايله
 اكمال ايلديكى حتى يلاو دمنه بولوق و اوجوزوق
 و انهار منه جريان و اشجار من ثمره و بروق قلوبله
 الف حاصيل اولدى هربار نبي مختار كورد
 محي كشف اولسه ابصار حيرت و پرچي
 انوار ابي ستر ايدردى جسد شريفلى بنات
 كى بيويب نما بولوردي و اخاه و جيله لرندو
 اكمل صفات ايله متصف اولار و صبيلان
 كوريلن احوال اندن كورمز ايددي و كورنلر اكا
 نجب ايدر لر ايددي و عثمان ايله لعب ايموب
 بلكه مناجات رخصده اولوردي و سريريني
 يعنى بسكيكى املاك خريك ايدوب احوال شريفه
 سنى افلا كده زكرا ايدر لردي و حضرت عائشه

رضي الله

رضي الله تعالى عن ابدان صحيح و ثابت اولديك
 اخبار يهود دن بر حبر يعنى عالم ديدديك بامعشر
 قريش يعنى اى قريش جماعتي سر زده بويجه بر
 مولود ولادت ايتدي انلر يلر زرد ايدن كلر نده
 ابي خفيق بويجه و امك نبيسي صلى الله تعالى
 عليه وسلم ولادت ايلدي كنفين شريفيني
 بيته خاتم النبوت علمها شعرات كانه اعرف
 العريس ديددي بوللري امينه باينه ان خال ايدو
 او غلوكي بيه كور كوريم ديددي كور ديكجين
 اوزر رنده اولان علاوه ماتي كوروب مغشيتا
 عليه اولدي افاقت بولدوقه و الله ذهب
 النبوة من بني اسرائيل الي بني اسمعيل ديددي
 يعنى اول ذات پاكه قسم ايدر مكيه بيخبرلك
 بني اسرائيل دن حضرت اسمعيل اولاد نه انفا
 ايلدي بو ذكرا اولنان خاتم نبوت وصفنده

اول هر نبوت كلنك بوطه قدرلك
 و مسك رايجه سي و ارايدى اما جاريك
 روايتي و حكيم نرمدينك و بولديك معنا
 اوزره تاريخ ابن خينه ده اول هر نبوت
 بريشل خال ايدى و حكيم
 كو كرجن بوطه سي مقصد
 لا اله الا الله و حده لا شريك
 توجه حيث شيت فالك منصور بارطشدر
 تاريخ نيسابور ريدو الحمدن بر بندقه
 بينه الحمدن محمد رسول الله بارطشدر
 بور و ايتلردن غيرى اون قدر روايت
 وارد در هواهب كدينه ده مد كوردا

فَأَصِلْ خَاقَانِي دِيرِكُهُ دِيدِ يَلْرَانِي أَيْدُنْكَ تَعْرِيفُ
 بَرِيوُكْ خَالِ أَيْدِي أَوْلِ مَهْرِ شَرِيفُ كَمْ سِيَاهُ
 صَارُوِيَه مَائِلِ أَيْدِي أَكَا دِقْتَاه نَظْرُ مَشْكَالِ أَيْدِي
 وَارِ أَيْدِي دَائِرَه سِيدَه مَشْكَالِيْنَ قَلْبُ غَزَلِ بَرِي
 بَرِيْنَه يَغِيْبِيْنَ سَاهُ خَيْلِ مَرَه كِي مَوْ دِيكْ
 طَوْرُ وَبُجُورَه سِنِ الْمَشِيدِي أَوْمُو تَنْ بَاكِيْدَه
 أَوْ خَالِ سَادَه عَنَبْرُ خَالِصُ أَيْدِي دَرِيَادَه
 بَعْدَه عَلَيْهِ الصَّوَاهِدُ وَالسَّوَاهِمُ أَمْنِي اِرْشَادُ
 وَتَوَمِيْنَه بَضِيْحَتُ أَوْزَرَه يَوْمِ وِلَادَتِيْدَنْ حِيْنِ
 وَفَاتِيْتَه وَارْجَه حَلِيْمَه نَكِ اَعْنَابِي رَعِي اَيْدِي كِي
 كُوْرُ دِيكِي بَرِيوُكْ اِيَاغِي مَنْكَسِرُ اَوْلَدِي عَلَيْهِ
 السَّلَامُ مَبَارَكُ النَبِي اِيَاغِي مَنْكَسِرُ اَوْلَانِ
 حَلِيْمَه مَسْ اَيْدِي وَبُ بُوْرُنْدِي كَدَه اَوْ كُوْلُوْبِ الْمَدَنِ
 بَرِي اَوْلَدِي وَكَأَنَّ اَحْجَارَ سَلَامُ وَبِرُوْبِ اَشْجَارِ
 ذَبَلِ شَرِيْفِيْنَه بَايَسِرْ لَرِ اَيْدِي اَوْلِ اَعْنَامِ اَيْلَه

بعض

بَعْضِ اَحْوَانِيْلَه مَعَا كَثِيْرُ السَّبَاعِ بَرُو اِدِيَه
 دَاخِلِ اَوْلَادِقَدَه بَرِ اَسْدُ ظَرْهُوْرُ اَيْدِي وَبُ بَايَسِيْ مَبَارَكُ
 قَدَمِيْنِي حَسِيْنَه وَضَعِ اَيْدِي حِي اَوْلَدِيْنِي حَالِدَه
 خَارِقِ عَادَه تَكْمُ اَيْدِي وَبُ دِيدِي بُوْ وَا دِيْدَنْ سِرْ
 كِيْدِيكْ زِيْرُ اَعْنَامِدَنْ بَرِي سِي سَبَاعُ كُوْرُوْبُ
 خَوْفِ اَحْسُوْنِ وَ اَحْوَانِيْلَه عِدَدِ النُّوْرِكِيْنَ مَلِكِ الرَّحْمٰنِ
 كَلُوْبِ اَلرَّحْمٰنِ اَرْسِيْدَه اَلْوَبُ صَدْرِ شَرِيْفِيْنِيْ شَقِيْ
 اَيْدِي وَبُ حِكْمَتِ وَ اِيْمَانِ اَيْلَه طُوْلُ دَرْدِي قَبِيْلَه
 صَبِيْحَه اَيْلَه كَدَه رِجَالِ وَ سِيَا اِيْرِيْشُوْبُ حَلِيْمَه
 جَلَه دَنْ مَقْدَمِ اِنِي كُوْرُ دِي كَدَه جَانِ اَوْلِ مَبَارَكُ
 عَمِيْنِي بِيْنِي تَقْبِيْلِ اَيْلَدِي وَ دِيدِي كِي تَه دَرِ
 حَالِ وَ شَانِكِ اِي اَوْ عِلْمِ خَيْرِيَا اَمَّ بِنَمِ حَالِمِدَنْ
 خَوْفِ اَوْزَرَه اَوْلَمَه زِيْرُ اَبِيْمُ رِيْمُ وَ اَرَبِيْ ضَايِعُ قَلْبُ
 مَلِكِ الرَّحْمٰنِ كَلُوْبِ صَدْرِ شَرِيْفِيْنِيْ شَقِيْ اَيْلَدِي كِي
 خَبْرُ وِيْرْدِي حَلِيْمَه بُوْنِي اَلْوَبِ دَرْ كَاهِنَه كُوْرُ دِي

كَاهِنُ بُونِكُ سَانُ شَرِيفُ لَرِيَنِ اِسْتِدِكِدَه ياقوم بوني
 قتل ايدك و بني دخي قتل ايدك زير ابو صبي باقنده
 عبادت اصنام ابطال و رؤساي اقوام قتل ايد
 ديدكده نار جبار نازله اولوب اول كاهني چاريله
 اخراج ايلدي و حليمه ديري كه اهليزه رجوع
 ايلدكده كوردك كه بر خاتون و ولادت ايله مشغوله
 صيحه ايدوب ناس اطرافيندن و لكه اخراج مراد
 ايدوب عاجر او مسكر بن ديدم كه اي او علم كور
 سنك حتى تعالى عند دله قدر و شرفك و اريسه
 بو خاتونك و لكه خاره ص ايله ديديكده نظر هيت
 ايله اول و لكه نظر ايدجكه رحمدن صو هيجان
 ايدوب اول و لكه السرا م عليك يا محمد ديه
 رك ظهر ايلدي اطرافينده اولان ناس بو حاله
 نجب ايلد كورنده بو كاهنك يقينده امتني
 نار جهنمدن اخراج ايدد بونكم ايلدي جمله

دوره

ديري كه بو احوال عظيمه سني كورجه بر ضرر خوفند
 اني اهليه الحاق مراد ايلدم حارمه بنوب محمد
 صلى الله تعالى عليه و سلمى او كيمه بند بر رب
 بيلاه كيدد ايدم حتى مكة قبول ريدن باب اعظه
 كازم اول قواور زنده بر جماعت طور ريس
 حاجتي كوروب ليا سمي اصداوح املك ايجون
 رسول الله صلى الله تعالى عليه و سلمى پيره وضع
 ايلدم بر شد يد كورلدي ايشندم دوند
 محمد عليه السرا م كوردم ايها الناس قني
 اول صبي ديديكده صديقك قنفسني صور
 ديديكده بندخي محمد بن عبد الله بن عبد المطلب
 كه حتى تعالى انك سببيله بنم بورجه صراوت و برو
 اجلعي كيدد روب بني طوق ايلدي حتى بن ابي
 و برو با مانت عمده سندن چيغم ديري ايكس اولد
 فيلدي لات عنري حفيون اكر اني كورم ايسم

بوقصه امام ابن الجوزي
 الوفا في حقوق المصطفى
 نام كتابنده كعب رضي
 تعالى عنه دن روايتي
 اوزره در **مسئله**

نَفْسِي شَوْطَاغِكَ تَبَهُ سِنْدُنْ تَارَمُ دِيدِمُ
 وَأَمْرُهُ نَجَبٌ أَتَانَا سِنْدُهُ أَلِي كُورْدِيكَ بِرُشِيحِ عَصَا ^{سِنْدُهُ}
 دِيَانَرَقُ بَنِي أَخْدَايدُ وَبُهَلْ نَامُ صَمَكِ يَانِنَه
 وَارْدُ قَدَه يَدِي كَرَه أَطْرَافِي طَوَافُ وَرَأْسِي نَقِيلُ
 ايدُ وَبُ يَاسِيدِي سَنَكِ فَرِيشِ أَوْرَه اِحْسَانِكِ
 دَامِدُرُ هَذِهِ أُمْرَةُ سَعْدِيَه فَذَضَاعُ وَكَلَاهَا
 مُحَمَّدُ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ يَعْنِي بُوخَاوُونَ بَنِي سَعْدِ
 قَبِيلَه سِنْدُنْدُرُ وَكَلَدِي مُحَمَّدُ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ صَمَكِ
 أَوْلَادِي بِنَه خَيْرُ وَيَرْنَه مَحَلَّه دُرُ دِيدِكِه
 صَمُ هَبَلُ مُحَمَّدُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِسْمُهُ
 شَرِيفِي اِسْتِيدِجَه يَرِيدُنْ دُوشُوبُ وَسَايُرُ
 أَطْرَافِنْدَه أَوْلَانُ اصْنَامُ دَخِي دُوشُدِيلُ
 وَبُونُكُرْدُنْ بَرِيدُ كَلَدِيكَ بَرْدُنْ بَعِيدُ أَوْلُ
 بَرِيْمُ هَلَه كُرُ بُو صَبِينِكِ يَدِنْدَه دُرُ وَحَلِيمَه
 دِيرِكِه بُو اِسْنَادَه هَانِقْدُنْ يَدُ كَلَدِيكَ خَوْفِ اِسْمِكِ

انك

اِنك رَيْبِي وَارْدُرُ اِنِي ضَايِعُ قَلَمُ اَوْصِي وَارِي
 نَهَامَه دَه سِيدَرَه كَرَامَه تَحْتِنْدَه بُولُوتُ كُوكَسِنْدَه
 حَصَايِدِنْدَه تَسْبِيحُ وَادْنِي وَحِي اِسْتِمَاعُ ايدُرُ
 دِيدِي أَوْلُ سَاعَتُ جَدِي عَبْدِ الْمَطْلِبِ
 وَارُوبُ عَيْنِي رَأْسِي نَقِيلُ وَقَدَمِي بَيْنِنْدَه
 مَشِي ايلَدِي **خَاتَمَه** خَاتَمَه رِسَالَه دَه عَلَيْهِ الصَّلَاةُ
 وَالسَّلَامُ مَكِ بَعْضُ سِيرِ شَرِيفَه سِي اِحْوَالِ اِبْيَانُ
 اَوْلِي نُورُ بَابِ اَلرِّي عَبْدِ اللَّهِ وَفَاتُ ايلَدِي اَنَلُرُ
 اِنَا فَرَسِنْدَه اِيكُنْ وَالِدَه لَرِي اَمِينَه وَفَاتُ ايلَدِي
 دُورْتُ بَاسِنْدَه اِيكُنْ جَدِي عَبْدِ الْمَطْلِبِ وَفَاتُ
 ايلَدِي سَكِرُ بَاسِنْدَه اِيكُنْ بَعْدَه عَيْبِي
 اَبُو طَالِبِ كَفَالَتْ ايدُ وَبُ حَفِظُ وَتَرْبِيَه سِي
 بُو يَمِينَه اَللَّهِ اَنَكَلَه شَامُ سَفَرِيْنَه جِقْدِي
 اَوْنُ اِيكِي بَاسِنْدَه اِيكُنْ بَصْرِي دِيدِ كُرِي
 مَحَلَّه كَلَدِكِه جَبْرَارُ اِهْبُ دِيدِ كُرِي كِسَه

طلبت
 خاتمة الرسالة

اِنِّي كَوْرُجْهٖ اَوْصَافُ شَرِيفَةٍ سَيِّلَهُ بِلُوبٍ مُّبَارَكٍ
اَلنَّ اِخْذُ اَيْتِدِي وَدَيْدِي شَوْ مُحَمَّدًا مَبِيْنُ صَلَّى اللهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دُرُّ حَقِّ تَعَالَى اِنِّي عَلِمْتُ رَحْمَتَ اَوْلَادِي
حَالَهُ يَغْمُرُ كَوْنُ دُرِّ بُوْنِي شَامَهُ اِخْذُ اَيْدِي وَبِ
كَيْمُكَ سَفَرًا نَاسُ اِذِي تَحْسُوْنَ لِرَدِّ كَلَمَةٍ بُو كَلَمَةٍ
خَوْفِ اَيْدِي وَبِ كِرْوِيَهٗ رَدِّ اَيْدِي بَلِي وَدَخِي عَلَيْهِ
اَلسَّوْمُ مَشِي اَيْلَسِي وَقَسِيْدَهُ بُو لُوْتٍ كُو كَلَمَتِي دُرِّ
اَيْدِي اِيْجِي دَفْعَهُ فَرْتَامُ مِثْلِي حَدِيْجَهٗ نَكِّ غَلُو
مَيْسَرَهٗ اَيْلَهٗ سَفَرِ شَامَهُ كَيْدِي اَهْلُ شَامُ عِنْدِي
مَشُوْرُ رَاهِيْكَ صَوْمِعَهٗ سِيْنَهٗ فَرِيْبُ بَرِيْشَرَهٗ نَكِّ
حَنِيْنَهٗ نَزُوْلُ اَيْتِدِي رَاهِبُ كُوْرُوْبُ شَهَادَتِ
اَيْلَادِيْكَ هَذَا مُحَمَّدُ سَيِّدُ الْاَنَامِ سَفَرِ شَامُ دُن
رَجُوْعُ اَيْلَادِيْكَ عَمْرُ شَرِيْفِيْ يَكْرِيْ بَشِيْ اَيْشِيْنَدَهٗ
اِيْكَنْ حَدِيْجَهٗ كَبْرِيْ بِيْتِ خُوَيْلِدِيْ تَزُوْجِ اَيْلَادِيْ
حَدِيْجَهٗ نَكِّ عَمْرِيْ فَرِيْقُ اَيْشِيْنَدَهٗ اَيْدِي حَجْرُ سَعْدِ

مَكَانَهُ

مَكَانَهُ وَضَعُ وَقَسِيْدَهٗ عَمْرُ شَرِيْفِيْ اَوْ تُوْرِيْشِ
اَيْشِيْنَدَهٗ اَيْدِي غَارِ حِرَادَهٗ رِيْبِيْعُ الْاَوَّلُ اَيْدِي
يَوْمِ اَشِيْنَدَهٗ يَغْمُرُكَ كَلَمَتِي وَفَتِ عَمْرُ شَرِيْفِيْ
فَرِيْقُ اَيْشِيْنَدَهٗ اَيْدِي سَعَادَتُهُ بِيُوْرُ دِيْلِكُ مَلِكُ
بِكَا حِطَابُ اَيْدِي وَبِ اَقْرَابِيْ دِيْلِكُهُ مَا اَنَا بَقَارِيْ
يَعْنِيْ بِنِ قِرَاءَتِ اَيْدِي دِيْلِكُ دِيْلِكُ اَوَّلُ سَاعَتِ مَلِكُ
بِنِيْ غَطُّ اَيْدِي وَبِ يَعْنِيْ كَيْدِيْ نَهْ ضَمِّ اَيْدِي وَبِ صِيْقِيْ
وَسَمُّ اَوْلَادِيْجَهٗ يِيْنَهٗ اَقْرَابِيْ كَلَمَتِي تَكَرَّرُ اَيْلَادِيْكَ
بِنَدِيْ مَا اَنَا بَقَارِيْ كَلَمَتِي دِيْلِكُ بَشِيْ اِيْجِيْ كَرِهٖ
يِيْنَهٗ كُوْحَمُ يِيْتِدُوْ كِيْ مَرْتَبِيْهِ دَكُّ بِنِيْ نَفْسِيْنَهٗ ضَمِّ
اَيْدِي وَبِ صِيْقُوْبُ بَعْدَهُ صَالُوْ يُوْرِيْ مَلِكُ دُن
مَرَادُ نَامُوْسُ اَكْبَرُ جَمَلَهٗ يَغْمُرُ لَرَهٗ وَحِيْ كُوْرُوْبُ حَبِيْبِيْ
اَمِيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَدْرُ اَوْجِيْنِيْدَهٗ يَادُ رَدِيْجِيْدَهٗ
تَكَرَّرُ اَقْرَابِيْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِيْ خَلَقَ خَلْقَ الْاِنْسَانِ
مِنْ عَلَقٍ اَقْرَابِيْ وَرَبِّكَ الْاَكْرَمُ الَّذِيْ عَلَّمَ بِالْقَلَمِ عَلَّمَ الْاِنْسَانَ

مَالَمْ يَعْلَمْ • بُوَارَايَه كَلَجَه تَبْلِيغ ايدوب اول مانزل
 مِنَ الْقُرْآنِ عَلَى رِوَايَةِ صَاحِبِه بُوَاوَلْدِي • پَس مَبَارَك
 اُوْمُو زَلْرِيَه مَبَارَك بُوُوَلْرِيَنِك اَرَا سِنْدَه اُولَان
 اَنلَرِي دِ تَرَه يَه رَك خَدِي جَه يَه كَلُوب زَمَلُوفِي
 زَمَلُوفِي بُوُوَر دِيلَر • يَعْنِي بَنِي بَر تُوُب اِيلَه اُوْر تَنَك
 اُوْر تَنَك دِيدِي • اَنلَر دِ خِي اُوْر تُوُب جِي اُوْلُ خُوف
 اَنَدَن زَانِل اُولْدِي • پَس يَا خَدِي جَه بَكَا نَه اُولْدِي
 دِيُوُب وَا فِعِي خَبَر وِي رُوُب • حَقِيْقِي بِن كَنَد مَدَن
 خُوف اِيلَدَم بُوُوَر دِيلَر • خَدِي جَه دِ خِي بُوُق حَاشَا
 بَلَكِه سَكَا مَرْدَه فَوَا نَه حَقِّي تَعَالِي سِنِي اَبْدَا حُوْر
 وَذَلِيْل اِيلَر زِي رَا سِن صِلَه رَحْم ايد رُسِيَن
 وَسُوْرِي كَرَجَك سُوْنِلَر سَك • وَنَاسِك مَوْنِيَنِي
 اُوْر زِي نَه اُوْر سِيَن • فَوُوْعَه اَطْعَام ايد رُسِيَن
 دِيدِي • بَعْدَه خَدِي جَه اِنِي كُوُوْر ب وَرَقَه بَرَقَه
 كَلْدِي • وَرَقَه خَدِي جَه عَيْسِي اُوْعَلِي ايدِي

جاهلستانه

۲۱
 جَاهِلِسْتَدَه نَضَارِي دِي نِي نَه كِي رُوُب كِتَاب عَرَبِي
 يَار زِدِي • وَيُوْر كِي دِر اُولُوْب اَعْمِي اُولُوْب ايدِي
 خَدِي جَه اِي عَم زَادَه اِسْبُو اِي رَادَر زَادَه كِي دِر كَلَه
 وَا اِسْتِي دِيدِي • اُول دِ خِي رَسُوْل عَلَيْهِ السَّلَام
 خِطَاب ايدوب • يَا اَبْنِ اَخِي نَه كُوْر رُسِيَن دِيدِي
 اُول دِ خِي مَا جَرَاي وَرَقِيَه خَبَر وِي رُدِي • وَرَقَه
 دِ خِي بُوُوَر دِي دِك كَسُوْل نَامُوْس دِر • يَعْنِي سُوْل
 مَلَكِ الْوَحْيِ دِر كِي مُوسَى يَه اِنْرَال اُولُوْب سِدْر
 نُوْلِيدِي اُول مَدَن دَه فَوَا مَلِك سِنِي اَخْرَاج اَيْنْدِكَلَر
 حَيَا نَدَه اُولِيدَم دِيدِي • يَنْعَمَّر عَلَيْهِ السَّلَام
 يَا قَوْمِ بِنِي اَخْرَاج ايد زَلْرِي دِيدِي كَلَه وَرَقَه نَعْم
 يَعْنِي اَخْرَاج ايد زَلْر وَبَر كِسَه سَنَك كَلْدِي كِي
 ايد كَلْدِي الْاَعْدَاوَت اُولِنْدِي • يَعْنِي مُشْرِكَلَر
 اَكَا عَدَاوَت ايد دِي • وَا كَر سَنَك دِي نَك ظَهْر
 كُوْنِي نَه يَتَشَوْر اَيْسَم سَكَا زِيَادَه نَضَرَت ايد رَم

قال يروي في تاريخ طبرستان

في يدي بعدة جوق مکت اتمیوب ورقه وفا
ایلدی بوند نصکره اسلامه دعوتی ایس
وخته اظهاری ایلدیکه قومی بعض شعبه
خاصه ایلدی ایکی سنه مقداری و حیه
فوز کلوب ناخر ایلدی امام قسطلابی موهب
لدنیه ده خفیی ایلدیکی اوزره فترت و حجاج
سنه اولدی و بوند حکمت ابتداء نبوتده
علیه الصلاه والسلامه ظاهر اولان احوال
دن بولیان خوف کسسون و وجبت عودته
شوق حاصل اولسون دیونا خیر اولندوقده
علیه الصلوة والسلامه غار حرا ده کجه
خلوت ایدوب مکت ایدردی اوقاندن
بروقیده غار حرادن کلورکن بریر و ابتداء غار
حرا ده ایکن برید ایشندیم صایحه و صولیه
واردمه نظر ایدوب برشی کور مدم باشی

قال یروی

قال یروی نظر ایلدیکه کورد مکی ناموس
الملك المنعالم علی کرسی من نور فی غایه الکمال
اول ساعت دوزمبوب حدیجه به کلوب
دیرونی دیرونی و صبوا علی ماء باردا یعنی
بني دثار ملة اورنوک اورنوک و اوزریکه
صوق صوصا جک دیدیم بعد نده یا
عیم المذثرم فاندز و ربک فکیر و شبایک
فطهر و الرجز فاجهر نازل اولدی و بوند
و حیه فنور و ایقطاع کلدی و فتاکه رستا
سعاد نری طفور بیل سکرای اون برکون
موز ایدیکه عون اسلام ده اولان عمیسی
ابو طالب وفات ایلدی اندن اوج کون صکره
حدیجه کبری رضی الله تعالی عنها وفات ایلدی
عمسک اسلامه اعانی اولمق سببیله حق
تعالی عد ابی خفیف ایلدی و حدیجه حضرته

جَنَّةَ بَرَسْرَى بِنَا اَيْلَدِي • حَضْرَتِ عَلِيٍّ كَرَّمَ
 اللَّهُ وَجْهَهُ وَرَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ بِوَرْدٍ يَلُوكِ اَيْلَدِي
 اِسْلَامَهُ نَبِيِّ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ حَضْرَتِ
 اَيْكُنْ عَسَّانِ عَامِرِي دِيدِ كَلَرِي كِسَّة دُخُولُ
 اَيْدِ وَبِ اِسْلَامِهِ كَلَدِي • وَدِيدِي اَي رَسُولِ
 مَلِكِ الْاَنَامِ بَرْدَنْ بَرِ رَجُلٍ بَعْضِ اَصْنَامِهِ قَوْلًا
 اَيْلَدِي اَوْلُ صَمَكِ جَوْفِدَنْ نِدَا كَلَدِي كِه يَا عَصَامُ
 جَاءَ الْاِسْلَامُ وَبَطَلَ الْاَصْنَامُ • وَحَقِيقَتِ
 الدِّمَاءُ وَوَصِلَتْ الْاَرْحَامُ • وَظَهَرَتْ الْحَقِيقَةُ
 وَالْاِسْلَامُ • يَطْلُوعُ مُحَمَّدٌ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ
 خُلَاصَةُ نِدَا اَي عِصَامُ اِسْلَامُ كَلُوبُ اَصْنَامِ
 بَاطِلِ اَوْلَدِي وَقَانَدِرُ حِفْظِ اَوْلِيَا اَرْحَامِ صَلَ
 اَوْلَدِي مِلَّتِ حَنِيفِيَّةً وَاِسْلَامًا ظَاهِرًا اَوْلَدِي
 طُلُوعُ مُحَمَّدٌ عَلَيْهِ الصَّلَامُ اَيْلَهُ مَذْكُورُ عِصَامِ
 صَكْرَةَ بِرَاحِ كِسَّة قُرْبَانَ اَيْلَدِي كِه بَيْنَهُ اَوْلُ صَمَدِ

نِدَا كَلَدِي

نِدَا كَلَدِي كِه اَي طَارِقِ بَعَثِ اَوْلَدِي نَبِي صَادِقِ
 بُوْحِي نَاطِقِ • مِنَ الْعَزِيْزِ الْخَالِقِ وَبَعْدَهُ بِنِ كَدَمِ
 قُرْبَانَ اَيْلَدِي كِه نِدَا كَلَدِي كِه اَي عَسَّانِ بِنِ حَامِهِ
 اِبْرِيْشِ بِنِيَّ بِنِيَّ مَاهِ اَكَا بَرْدَمِ اَيْدِنَلَرِهِ سَلَامَهُ
 يَرُدِّي نَزَكِ اَيْدِنَلَرِهِ نَدَامَهُ هَادِيَا وَدَاعِيَا اِلَى
 يَوْمِ الْقِيَمَةِ • دِيدِي اَيْسُ نِسَادَنْ اَوْلَا اِسْلَامِهِ
 خَدِيْجَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا كَلَدِي • بَعْدَهُ رَجَالِدَنْ
 اَبُو بَكْرٍ الصِّدِيْقِ كَلَدِي • بَعْدَهُ صَبِيَّانِدَنْ عَلِيٍّ
 كَرَّمَ اللَّهُ وَجْهَهُ كَلَدِي • زِيْرَ حَضْرَتِ عَلِيٍّ
 نَبِيِّ عَلَيْهِ الصَّلَامُ حِفْظِ وَتَرْبِيَةِ سِيْنَدِهِ
 اَيْدِي حَتَّى دِيدِي سَبَقْتُمْ اِلَى الْاِسْلَامِ طَرَاطِ
 صَغِيْرًا مَا بَلَّغْتِ اَوَّانِ حَلِي عَلَامَهُ كَارِ رُوْنِي
 اِبْنِ اِسْحٰقِ دَنْ رَوَايَتِ اَيْلَدِي كِه اَوْزَرَهُ حَضْرَتِ
 عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ حِيْنَ اِسْلَامِنْدَهُ اَوَّانِ يَاسِنْدَهُ
 اَيْدِي • بَعْدَهُ زَيْدِ اِبْنِ حَارِثَةَ اِسْلَامِ اَيْلَهُ مُشْرِفِ

اَي اِسْلَامِهِ مُشْرِفِ اَوْلَا اِسْلَامِهِ بِنِ نَزَكِ جَلَدِي
 سَبُو وَتَقَدَّمَ اَيْلَهُ بِوَرْدِي

اولدی بعد حضرت حمزه نك جارتیه سی قریه
 انك بعد نده زهیر انك بعد نده ابو عبیده بن الجراح
 انك بعد نده طلحه بن عبید الله انك بعد نده
 زبیر بن العوام اسلامه مشرف اولدی رضی الله
 تعالی عنهم جمعین عبد الله ابن مسعود رضی الله
 تعالی عنه بیوردیلر که قریش هبل نام صخره نیک
 عند نده مجلس عظیم ایدوب بنی علیه السلامی
 استبدیلر انلردخی سعادتله حاضر اولدیلر
 اول صمک دروینه مسفر نام شیطان دخول
 ایدوب اضلال ناس ایچون دیدی تحقیق محمد
 نبی دکلدر انی تصدیق انک دینجه ونگلر
 جماعتی فرح نوب نبی علیه السلام حزون اولدی
 ویکادیدیکه ای بن مسعود شیطانک بواشیدن
 سن خوف ائمه تحقیق حق جل وعلی کنددی کلمات
 حقه سینه حتی اظهار ایدوب ثابت قلاار بعد

رجوع

رجوع ایدوب یکدرکن یولده یسپیل لیا سکر ایله
 براتی کلوب سلام ویردی و دیدی سنک شمانک
 مسفری قیل ایلدم بکا اذن ویرر میسین یار سول
 الله اول صمک دروینه دخول ایدوب سنک
 بنو نیک تصدیق ایدیم رسول صلی الله علیه
 وسلم نعم دیوب اذن ویرد کد نصکره بینه هبل
 نام صم کبیرک عند نده اجتماع اوزره ایکن
 انک جو فیدن استبدیلر که تحقیق محمد صلی الله
 تعالی علیه وسلم حق پیغمبردر و دینی حوق دین در
 و سزی حقه دعوت ایدر اگر کافرین اولور سکر
 نار جهنمه خالد بن اولور سکر دیدی بوند
 صکره ناس اسلامه مشرف اولغله میل ایلدی
 اللی سنه که پیغمبر لکیدن اون سنه مروند
 صکره طایف دیندن مبارک مکاننه شریف
 بیور مشر ایدی عود لر نده مکه مکرمیه برجه

خَلَهُ نَامٌ مَوْضِعَهُ نَزُولُ بِيورُوبِ جَوْفِ لَيْلٍ دَهْ نَمَازِ
 اِجْتِدَاهُ يَأْخُودُ صَبَاحَ نَمَازِ نِدَاهُ سُوْرَةُ جِنِّ قَرَأَتْ
 اِيْدِي رُكْنِ شَامِ شَرِيْفِ قُرْبِنْدَه نَضِيْبِيْنِ نَامِ بِلْدَانِكِ
 طَآيْفَةُ جَنِّيْ اَوَّلُ نَزُولُ بِيورُودِ قَلْبِي حَلَّاهُ مَرُوْرُ
 اِيْدِي وُبِ اِسْتِدْكَاةِ اَنَا سَمِعْنَا قَرَأْنَا عَجَابًا يَهْدِي
 اِلَى الرَّشْدِ فَا مَنَابِهْ دِيوُبِ اِيْمَانَهْ دَاخِلُ اَوْلَادِي لِي
 يِنَهْ بُوَاللَّحِي سَنَهْ مَوْلَانِكِ رَوَايَتِي اَوْزَرَهْ اِسْرَاءِ
 وَمِعْرَاجِ وَاَقِعُ اَوْلُوْبِ مَكَّةِ مَكْرَمَهْ دَنِّ مَسْجِدِ
 اَفْصَايَهْ اَنْدَنِّ كُوْكُلَهْ وَدَخِي اَعْلَى اِيْهْ عَرْشِ رَبِّ
 الْعَالَمِيْنَهْ وَاَرْجَهْ عُرُوْجِ وَاَقِعُ اَوْلَادِي اَللّٰهُ
 بِرُحْمَتِي سَنَهْ سَكَّةِ مَكْرَمَهْ دَنِّ مَدِيْنَهْ مَنُوْرَهْ يَهْ
 سَعَادَتَهْ اِظْهَارِ دِيْنِ وَاَرْشَادِ عَالَمِيْنَ اِيْجُوْنِ
 هَجْرَتِ بِيورُودِي لِرَعْوَاوَاتِي مَوْلَانِكِ بِيَانِ اَوْزَرَهْ
 يَكْرَمِيْهْ قُرَيْبِ دَرِي يَدِي سِنْدَهْ بِنَفْسِيْهْ مَقَاتَلَهْ
 بِيورُودِي لِرَكْمَهْ بُوَاللَّحِي دَرِي اَحَدُ خَنْدَقِ

بني قريظة

بِنِي قُرَيْظَهْ بِنِي الْمَصْطَلِقِ حَيْنِيْنِ طَآيْفِ
 رَوْضَهْ دَهْ وَمَوَاهِبِ لَدِيْنَهْ دَهْ ذِكْرُ اَيْدِي اِيْجُوْرَهْ
 عَزَاوَاتِ بِنِي عَلِيْهْ السَّلَامِ يَكْرَمِيْ يَدِي دَرِ طُقُوْرِنْدَهْ
 بِنَفْسِيْهْ قِتَالِ بِيورُودِي لِرِ ذِكْرِ اَوْلِيَانِ يَدِي دَنِّ
 عِيْرِيْ اِيْجُوْرَهْ دَخِي جَبْرُ وَاَفْتَحُ مَكَّةَ بُوَطُقُوْرِنْدَهْ مَاعَدَا
 سِنْدَهْ عَسْكَرُ كُوْنْدَرِ رُوْرَايِدِيْ وَمَدِيْنَهْ
 مَنُوْرَهْ يَهْ هَجْرَتِ لَرِي بَعْدِ نِدَاهِ طُقُوْرِنْدَهْ سَنَهْ مَرُوْرُ
 اِيْدِي وُبِ حَجِّ اَمْدِيْلِي لَكِنْ عَمْرَهْ اِيْتِدِيْلِي حَجِّ
 طَيِّبِيْنِكِ سِرْحِ مَسْكَانَهْ نَقْلِ اَوْزَرَهْ هَجْرَتِنْدَهْ
 اَللّٰهُ سِنْدَهْ دَهْ وَاَقِعُ اَوْلَادِي بَعْضِيْلِرِ عِنْدِ
 سَكْرِيْحِي سَنَهْ وَبَعْضِيْلِرِ عِنْدِ نِدَاهِ طُقُوْرِنْدَهْ
 سَنَهْ فَرَضِ قَلْبِي حِجَّةِ الْوَدَاعِ كِهْ هَجْرَتِنْدَهْ
 اَوْبِيْحِي سَنَهْ دَهْ وَاَقِعُ اَوْلَادِي حِجَّةِ الْوَدَاعِ دِيوُ
 سَمِيْهْ اَوْلَادِي رِيْرَانِيْ عَلِيْهْ السَّلَامِ اَصْحَابِ
 كَرَامَلَهْ وَدَاعِ لَشُوْبِ اَنْدِ نَضْرَهْ حَجِّ اَمْدِيْلِي

حَتَّى حَجَّهَ الْوُدَاعَ سَنَهُ سِي حَجَّهَ إِذْ نَدَى سِي وَجْهَهُ
 مَدِينَةَ مَنُورِيَهُ جَوْقُ نَاسِ جَمْعِ أَوْلُوبُ أَوْلَجُّ دَه
 بُولِنَانُ أَصْحَابُ طُقْسَانَ بِيكِ بَعْضُهُمْ عِنْدَ نَدَاهُ
 يَوْزَاوُوزُ بِيكِ أَيُّ دِي دِينِ لَدِي أَوْلُ سَنَهُ
 إِخْوَتَهُ شَرِيفُ بِيورُ دِيلِرُ جَمِيعُ حُدَيْثِيْنَ
 إِجْمَاعِيَهُ قِرَانِ أَيُّ دِي بِي أَوْلُ دِي بِي جَالِدَهُ أَدَا بِيورُ
 قِرَانِ دِي مَنِكَ مَعْنَا سِي حَاجِ مِيقَاتِ دِنِ إِحْرَامَهُ
 دَاخِلِ أَوْلُ دِقْدَه حَجِّ أَيْلَهُ عَمْرِيَهُ بَرْدَتِ نَيْتِ أَيُّ دِي
 اللَّهْتَدَانِي أَرِيدُ حَجَّ وَالْعَمْرَةَ فَيَسِيرُ هَاهُنَا وَتَقْبَلُهَا
 مَنِي دِيوَبُ تَلْبِيَهُ سِنْدَاهُ لَيْتِكَ اللَّهْتَدَانِي حَجَّهَ
 وَعَمْرَةَ دِيهِ ذِكْرُ أَيُّ دِي وَأَفْعَالُ عَمْرِي وَوَأَفْعَالُ
 حَجِّي ثَانِيَا أَدَا أَيُّ دِي وَدَرَّتْ عَمْرَهُ أَيُّ دِي بِلِجْلَهُ
 ذِي الْقَعْدَه دَه وَاقِعِ أَوْلُ دِي مُؤَلَّفِ بُونَدَانِ
 صُكْرَهُ رَسُولِهِ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ وَجُودُ
 شَرِيفُ نَدَاهُ خَلَقًا وَخَلَقًا جَمَلًا حَاسِنِي تَكْمِيلِ

مَطْلَبُ الْحَاجِّ فِي حَجَّةِ الْوُدَاعِ

ائِلْدِي بِي بِي

ائِلْدِي بِي بِي وَكُلِّ وَشَرِيْنَهُ وَأَصْحَابِ كَرَامِلَهُ خَسَنُ
 مَعَاشِرَهُ سِنَهُ مُتَعَلِّقُ أَوْصَافِ جَمِيلَهُ وَأَخْلَاقِ
 عَظِيمَهُ سِنِي بِيَانِ مَرَادِ أَيُّ دِي دِي بِي كِه سَيِّدِ الْمُسْلِمِيْنَ
 عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ قَدَّ قَامْتَلَرِي رَجَعَهُ
 أَيُّ دِي يَعْنِي أَوْرْتَهُ بُوَيْلُو وَمَعْتَدِلُ أَيُّ دِي حَتَّى
 نَقْصِدَهُ دِي نَيْسِنْدِرُ أَوْرْتَهُ بُوَيْلُو أَيُّ دِي أَوْلُ سِدَاهُ
 مَقَامُ أَوْرْتَلِقُ أَنْكَ أَيْلَهُ بَوْلُ دِي نِظَامُ بَاغِ
 فَرْدُوسِ أَنْكَ بُوَيْلُ بِلِ أَوْلُ دِي بِالْأَسِنَهُ طُوبِي
 مَائِلُ سِيرِ أَيُّ دِي مَعْرَهَ قَامْتَلَرِي دِي دِي هَبِ
 مَدْحِ أَيُّ دِي وَبِنِ حَضْرَتِي كُورْمَدِكِ بُوَيْلَهُ كُورُ رُويِ
 كُورُلُ تَنْ كَلْبُوِي كُورُلُ بُوَيْلُ كُورُلُ نَهْ عَجَبُ أَوْلُ كِه
 وَسَطُ قَدَّرُ رَسُولُ أُمَّتِهِ وَأَسِطَه حَقِ أَيُّ دِي أَوْلُ
 دِكُلِ أَيُّ دِي بُوَيْلُ هُمُ سُوَيْلَهُ طَوِيلُ كَاوَلَهُ أُنْدَامِي
 پَرِيشَانُ بُوَيْلُ بِيَلُ دَخِي أَوْلُ پَادِشَاهِ عِلَامَهُ
 صَنَمَهُ كِه أَوْلَهُ قَصِيرُ الْقَامَهُ مَعْتَدِلُ قَدِّي تَشِيدُ

کَرِيمٌ مَطَرٌ خَلَقَ عَظِيمُ التَّعْظِيمِ حَاصِلِي اَسْطُ
اَيْكُنْ قَدْ رَسُوْلٌ بَرُّ طَوِيْلٌ اَدَمٌ اَوْ رَيْسَهُ اَوْلُ
نَقْدَرُ قَدْ بَلَنْدٌ اَوْلَسَهُ اَوْلُ اَرُ بِنَهْ بِالْاَتْرُ اَيْدِي
يَنْجَبُو صُكْرَهُ اَيْرَلَسَهُ دِيْدِي اَهْلُ حِجَارُ بُو وَسْطُ
كُو رِيْنُوْرُ اَيْدِي اُوْدِرُ اَرُ وِدْخِي مَا بَيْنَ الْمَنْكِيْنِي
بَعِيْدٌ بَعِيْدٌ وَاَسْعُ اَيْدِي وِتْنُ سَعَادُ تَلُوْرِيْكَ
لُوْنِي بِيَاضُ اَوْلُوْبُ قِرْمِيْزِيْهَ مَا بِيْلُ اَيْدِي وَاَخْدِيْنِ
شَرِيْفِيْنِي بَعْنِي يَكَا قَلْرِي دِخِي وَاَسْعُ اَيْدِي
بُوْنُكَ تَظْمِيْنِدَهَ دِيْنِيْلِيْشُدُرُ هَبُّ بُو مَعْنِي اِي بُوْرُ
پِيْرُو جُوَانُ بِيْضِي يَغْرُوْ اَيْدِي فَرَجِيْمَانُ مَمْلُكُ
عِلْمَهَ مَدِيْدِيْكَ اَوْتُنُ نُوْرُدُنُ بَرَجُ اَيْدِي كُوْا
اَوْ بَدُنُ يَغْرِيْكَ اَوْ رَنَهَ سِيْ هُمُ اَتْلُوْ اَيْدِي بُوْرُ كَرْمُ
صَا حِي دُوْلَتُوْ اَيْدِي اِتْفَاقُ اَيْدِي بُو مَعْنَاهُ
اَمُّ اَزْهَرُ اللُّوْنُ اَيْدِي فَرَجُ عَالَمُ يُوْزِيْنُكَ خَالِصُ
اَيْدِي اَنْحِي قِي رُخْلِي صَا فِ اَيْدِي صَا فِ صِفْتِي

رنگ روی

رَنُكَ رُوِيْ كُلُّ اَيْلَهَ يَكْدُلُ اَيْدِي كُلُّ كَبِيْ قِرْمِيْزِيْهَ
مَا بِيْلُ اَيْدِي وَجَهَ بَرَا قِيْنُكَ اَصْحَابُ صَفَا حَرْمِي
غَالِبُ اَيْدِي دِيْبُرُ حَتِي دَانَهَ دُرُ كَبِيْ يُوْزِيْنِدَهَ دُرُ
خُوْشُ نَمَا اَيْلُرْدِي اَوْلُ كَمْرِي دُرُ لَسَهَ اَوْلُ
كُلُّ كَلْرُ اِرْسُوْرُ جُوْشُ اَيْدِي رُدِي صَنَا سِيْنِ
فَلْمُوْرُ وِدْخِي بَعْضُ اَوْ قَانَدَهَ شَعْرُ شَرِيْفَلْرِي
بَارُكُ بَاشِيْنُكَ صَحْلَرِي اَزْ نِيْدِي شَمْسِيْنَهَ بَعْنِي
كُوْلَقْرِيْنُكَ بُو مَشْعِيْنَهَ وَاَصِلُ اَوْلُوْرْدِي بُوْنُكَ
بِيَا سِنْدَهَ دِيْنِيْلِيْشُدُرُ كَا هِي اَوْلُ طَرَهَ عَنَبُرُ سِي
دُوْشُوْرُ رُدِي قُوْلَاغِي اُوْرُ رَهَ بِي بُو يِيْنُكَ نُوْرِي
اَيْدِي رُدِي هَرَانُ نَارُ زُلْفِي اِرَا سِيْنِدَهَ لَمْعَانُ شَعْلَهَ
كُرْدُنُ صَا فِ پَا كِي پَرُضِيَا اَيْلُرْدِي اَفْلَا كِي
وَمُبَارُكُ بَاشِيْنُكَ وَحِيْهَ شَرِيْفِيْهَ سِيْنُكَ اَغْرُنُ
صَحْلَرِي يَكْرِيْمِيْهَ بِالِغُ اَوْلُدِي وَوَجَهَ شَرِيْفَلْرِي
لِيْلَهَ بَدْرُدَهَ قِرْمِيْنَالِي ضِيَا بُوْرُ رُدِي نَظْمُ دِخِي هُمُ

ابن ابوهاله ديدى بدر رخسارى قري ايدى
 ليلة البدر اويجى جرم قرينه رخشان ايسه
 اول عارض تر ودخى حسن الخلق ايدى صمت
 سكوت ايله وقار اوزره ايدى تكلم ايسه
 اسرار تكلم ايدردى ونطق سعاد نلرى طلى
 ايدى وواسع الجبين ايدى يعنى مبارك
 النلرى واسع وياك وپرضيا ايدى نص نل
 ملاحتده عيان والضحى ايدى شريف النى
 همان ومفح الاسنان ايدى يعنى مبارك
 ديشلرى صاف هم سيرك ايدى ستر صنع ايدى
 اول اسنان نظيف بر نمونه ايدى كا نظم
 شريف كوييا اول در دندان نقيس ايكى
 مصراع ايدى موزون وسكيس شوبله
 مطبوع ايدى اول سلك درر كا كه ميثال
 ايدى بالطبع بشر لعينه ويرميش ايدى

حسن

حسن جمال ديشلرى ايكى ديري اجو ميثال
 واوز رنده انبياء ومرسكين عليهم السلام
 سيماسى وار ايدى ودخى عليه الصلاة
 والسلام كالا لاني وحى تكلك كندى نيجه
 تضائيل ايله تشريفى ميفده اولان اسماء
 شريفه سنى بيان بيورديلر كه انا محمد وحمد
 بويك اسيم شريف محمد دن اولكى محمود بيته
 مبالغينه يعنى حمد اولنوب ايلك وصيفله
 اولمش اولمغه دلالت ايدر ايكى حامد بيته
 مبالغينه يعنى مبالغه ايله حمد ايدى اولمغه
 دلالت ايدر حتى حديث قدسيده كل الا
 الانبياء حمدونى ولكن انت احمد هم يعنى
 بكا جمله پيغمبر رحمد ايلدى لكن سن جمله
 سندن زياده حمد ايدى جسين درر بو وار
 اولدى وانا لما حى يعنى بن محو ايدى حى بم حق

طلسمه عليه السلام

تَعَالَى بِمَجْلَهَ ظَلَمْتُ كَفَرِي مَحْوَايِدُرُ حَتَّى بَعَثَ
 أَوْلَادِي فِي وَقْتِ أَهْلِ أَرْضِكَ كَلَيْبِي كَهَارِ عِبَادُ
 أَوْثَانِ كَيْ دَهْرِيَه رِبِّ مَعَادٍ بَلَزِي عِبَادِ كَوَاكِبِ
 كَيْ عِبَادِ نَارِ أَيْدِي جَلَه سِي مَحْوَاوَلْدِي وَأَنَا الْحَا
 حَدِيثُ شَرِيْفَه مَعْنَا سِي ذِكْرُ أَوْلَادِي بَعْنَه بِنَاءً
 نَاسِ لَيْكِ قَدَمِ شَرِيْفِي أَوْزَرَه جَمْعُ أَوْلِيَاوَرُ وَفِي
 جَلَه دَنْ أَوْلَظْهُو رَايِدُوبِ أَنْكَ أَنْزِيَه نَاسِ جَمْعِ
 أَوْلُوبِ مَحْشُرَه شَفَاعَتِ إِجْوَانِ أَكَا الْبِنَايِدُرُ
 وَأَنَا الْعَاقِبُ يَعْنِي جَلَه أَنْبِيَايِكَ عَقْبِيَه
 وَخَائِمَه سِنْدَه كَلُوبِ لَا بَنِي بَعْدِي بِيُوْرِيْلِرُ
 يَعْنِي بِنْدَنْ صُكْرَه بِيَعْبُرُ كَلْمُ دِيْدِيْلِرُ وَأَنَا
 الْمُقْفِي فَخِ مِيمِ سُكُونِ قَافِ كَسْرَ فَايِلَه يَعْنِي
 رَسُلُ سَابِقَه عَلَيْهِمُ السَّلَامُ أَنْزِيَه أَقْبَا
 وَأَتْبَاعُ أَيْدِي وَبِ أَنْزِيَه أَخْرِيَه كَلْمُ دِيُو
 بِيُوْرِيْلِرُ حَتَّى تَعَالَيْتُكَ فَهَدِيْتَهُمْ أَقْبَاهُ

شَرِيْفِي

شَرِيْفِي أَوْزَرَه وَبِنِي الرَّحْمَةِ يَعْنِي عَالَمُ رَحْمَتِ
 خَبْرِيْنِ وَبِرِيْجِي وَبِنِي الْمَلْجَةِ فَخِ مِيمِ وَحَاوَسْكَوْ
 لِأَمْلَه حَرْبِ شَدِيْدٍ مَعْنَا سِنَه أَصْلِيَه
 مَوْضِعِ حَرْبِ مَعْنَا سِنَه أَيْدِي كَنْدِي نَفْسِ
 أَنْفَسْرِيَه حَرْبِ شَدِيْدٍ مَعْنَا سِنَه أَوْلَانِ
 مَلْجَه يَه مَصْنُوفِ قَلْدِي مَا مَوْزَاوَلْدِي بِيْجِي جَاهِدِ
 زِيَادَه حَرْصِيْلِي أَوْلَمْلَه حَتَّى حَضْرَتِ عَلِيٍّ كَرِيْمِ
 اللَّهُ تَعَالَى وَجْهَه وَرَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ بِوَرِي
 دِيْلِرُ كَمَا رَايِلَه مَحَارِبَه وَقْتِيَه قِتَالِ شَدِيْدِ
 بَوْلَادِي قَدَمِ عَدُوِيَه زِيَادَه قَرِيْبَاوَلُورِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
 مَدِيْنَةِ عِيْرِي بُولْمِيُوْبِ بِيُوْرِي سَوْلُ اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ
 تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَضْرَتِيَه صِيْغَرِيْ أَيْدِي
 وَفِي عِظَمِ الشَّانِدَه بِسِيْرِي وَنَدِيْرِي تَسْمِيَه أَوْلَادِي
 يَعْنِي أَهْلَ طَاعَتِهِ مَعْفِرَتِ وَتَوَابِي تَبَشِيْرِي وَمَرْدِي
 أَيْدِي وَأَهْلَ مَعْصِيَه فِي ضَلَالَتِي خَدِيْرِي وَعَدُوِي

قَدْ قُوِّدِي وَسِرَاحٍ مُبِيرٍ سَمِيهٍ أَوْلَنْدِي
أَمْرٌ بِنُورِي كُونِ كِي ظَاهِرٍ أَوْلُوبٍ قَلُوبِ مُؤْمِنِينَ
وَعَارِفِينَ طَرَفِ حَقْدُنْ كَوْرُدِي كِي نُوْرِيْلَه
مُنُوْرَه أَوْلَغَلَه بِسْ عَلِيَه الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ
كَنْدِي ذَاتِنْدَه نِيْرُ كَامِلٍ يَعْنِي نُوْرِ صَاحِي أَوْلُوبِ
غَيْرِيْلَرِ أَنْكَلَه نُوْرِ لَنْدِي وَرَوْفِ رَحِيمِ وَرَحْمَه
لِلْعَالَمِينَ سَمِيهٍ أَوْلَنْدِي يَعْنِي مُطْبِرَه رَافِ
وَشَفَقَتِ وَعَاصِي أَوْلَنْدِي مَرْحَمَتِ أَيْدِي جِي وَعَالَمِ
رَحْمَتِ أَوْلَدِي يَعْنِي بَيَانْدَه إِمَامِ قَسْطَلَانِي مَوَاهِبِ
لَدُنِيَه دَه ذِكْرِي أَيْدِي كِي حَتَّى حَضْرَتِ أَدَمَ عَلَيْهِ
السَّلَامُ مَلَائِكَةُ كِرَامِ سَجْدَه أَيْلَه نَعْظِيمِ أَمْسِي
مُحَمَّدُ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ صَلْبِيْدَه أَوْلَقِ
بِرْكَ كَاتِيْلَه أَيْدِي وَنُوْحُ عَلَيْهِ السَّلَامُ
سَفِينَه دَنْ سَلَامَتَه جَمْسِي وَأَبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ
السَّلَامُ نَارِ مَرُوْدِ بَرْدِ سَلَامِ أَوْلَسِي نُوْرِ مُحَمَّدِي

مطلب
رویه رحمة العالمین

الذکر

الذکر صَلْبِيْدَه أَوْلَغَلَه أَيْدِي كَامِرُ لَه دَخِي رَحْمَتِ
أَوْلَسِي عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ بَعَثَ أَوْلَسِي
بِرْكَ كَاتِيْلَه عَذَابِ اسْتِيصَاكِ بَنُوْنِ بَرْدُنْ هَلَاكِ
أَوْلَقِ عَقُوْبِيْتِنْدَانِ أَمِينِ أَوْلَدِيْلَرِ وَمُحَمَّدُ وَاحِدُ
إِسْمِ شَرِيْفِيْلَرِيْنِكِ أَجْمَالِ مَعَالِي بَيَانِ أَوْلَنْدِي
خَوَاصِ وَتَفْصِيْلِي مَوَاهِبِ لَدُنِيَه دَه مَذْكُوْرِدَرِ
وَطَلَه وَيَسْ سَمِيهٍ أَوْلَنْدِي طَلَه نَكِ مَعْنَايِ
إِمَامِ وَأَسْطِي دَنْ رَوَايَتِ أَوْلَنْدِي غِي أَوْزَرَه يَاطَاهِرِ
يَا هَادِي دِيْمَكْدَرِ بَعْضَرِ عِيْنِدِنْدَه مَعْنَايِ
بِأَمْطِعِ الشَّفَاعَةَ لِلْأُمَّةِ وَيَا هَادِي الْخَلْقِ إِلَى الْمَلَّةِ
دِيْمَكْدَرِ يَعْنِي أَيُّ أَمْسِي شَفَاعَتِنْدَه طَمَعِ وَتَرْجِي
وَخَلْقِي مِلَّتِ إِسْلَامَه أَرْشَادِ أَيْدِي جِي دِيْمَكِ أَوْلُورِ
يَسْ دِيْمَنَكِ مَعْنَايِ طِي لَغْتِي يَا سَرِيَانِ أَوْزَرَه
إِنْسَانِ دِيْمَكْدَرِ ابْنِ الْخَنِيْفِيَه دَنْ رَوَايَتِ أَوْلَنْدِي
أَوْزَرَه بِأَمْحَدِ دِيْمَكْدَرِ أَوْلَعَالِيَه دَنْ رَوَايَتِ

أَوْلَنْدِيغِي أَوْزْرَه يَارْجَلِ أَبُو بَكْرٍ الْوَرَّاقِ رِوَايَتِي أَوْزْرَه
يَاسِيَدِ الْبَشَرِ دِي كَدَرِ وَفَرَمَلِ وَ مَدَرِ دِي بِنْدِي
عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ أَوْلَ أَحْوَالِنْدَه جَبْرِيَلِ
عَلَيْهِ السَّلَامِي كُورْد كِنْدَن كِنْدَنَه خَوْفِ كَلُوبِ
حَضْرَتِ خَدِيجَه يَه كَلْدِكْدَه زَمَلُونِي زَمَلُونِي دِي
بِيَابِ نَوْمَلَه مُتَلَقَفِ يَعْنِي صَارِحِي أَوْلَدِيغِي خَالِدَه
يَا نُوْرُكْنِ يَا أَيُّهَا الزَّمَلُ دِي بُوْنِدِ أَوْلَنْدِيغِي وَ دَخِي بُوْرْدِي
كِي غَارِ حِرَادَه اِيَكْنِ بِنْدَا أَوْلَنْدِيغِي صَاغِه وَ صَوْلَه
نَظْرُ اِيْدُوْبِ بَرُكْشِي كُورْ مَدْمِ جَانِبِ فَوْقَه نَظْرُ بِنْدِي
كُورْد مِيكِه بَيْنِ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ مُتَلَدِي مَلِكِ كُورْشِي
أَوْزْرِنْدَه اَنْدَن خَوْفِ اِيْدُوْبِ خَدِيجَه كَلْدَمِ
دِي رُوِي دِي تَرُوِي دِي دِي كَدَه يَعْنِي بَنِي أَوْرْتِكِ أَوْرْتِكِ
دِي بِنَجَه عَقْبِنْدَه جَبْرِيَلِ عَلَيْهِ السَّلَامُ نَزُولِ اِيْدُوْبِ
يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِرُ خِطَابِي اِيْلَدِي بَعْضِي اِيْلَدِي
أَوْلَ اَمْرَدَه فَرَمَلِ وَ مَدَرِ اِيْلَه بِنْدَا أَوْلَنْدِيغِي بَعْدَه

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ دِي وَ خِطَابِ اَوْلَنْدِيغِي وَ عِبْدِ وَ عِبْدِ اللهُ
وَ مَذْكُورِ دِي بِنْدِي حَقِ تَعَالَى اِلَى اَشْرَفِ مَقَامَاتِكِه
مَقَامِ اَنْزَالِ كِي اَبْدَرِ عِبْدِ نَسِيْمَه اِيْدُوْبِ وَ اِنْ كُنْتُمْ
فِي رَيْبٍ مِمَّا نَزَّلْنَا عَلَى عِبْدِنَا فَا تَوَّابِ سُوْرَه مِنْ مِثْلِه
بُوْرْدِي يَعْنِي اِي كَا فَرَارِ بَرِيْمِ عِبْدِي مِنْ مُحَمَّدِ عَلَيْهِ
الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ أَوْزْرِنْدَه اَنْزَالِ اِيْلَدِي بِمِزْرَانِ عَظْمِ
الْشَّانِدَه رَيْبِ وَ شَكْ دَه اَوْلُوْبِ مِنْ عِنْدِ اللهُ اَوْلَدِيغِي
اِنْكَارِ اِيْدُوْبِ سَكْرَانِكِ فَيُفِضَه سُوْرَه سِنِيْتِ مِثْلِي
كُورْ اِيْدُوْبِ تَعْجِيْبِ لِيحُوْنِ اَمْرِ اِيْلَدِي وَ دَخِي
مَقَامِ دَعْوَتِه اَوْلَانِ وَ صُفِي بِيَانِ دَه وَ اِنَّه لَمَّا قَامَ
عِبْدُ اللهِ بِوَرُوْبِ عِبْدِ اللهُ نَسِيْمَه اِيْلَدِي
وَ دَخِي لَيْلَه اِسْرَادَه كِنْدِي حَضْرَتِ سِنِيَه وَ مَعَالِي
عُلُوِيَه سِنِيَه رَفَعِ اِيْلَدِي كَدَه اِسْمِ عِبُوْدِيْتِ اِيْلَه مُسْرَفِ
فِي لُوبِ سَجَانِ اَلَّذِي اَسْرَى بَعْدَه لَيْلَه وَ دَخِي
فَا وَحِي اِلَى عِبْدِه مَّا وَحِي بُوْرْدِي اَكْرُو اِسْمِدِنِ

اشرف بر اسم دخی اولیدی انکه سیمیه اولورده
حتی اکل جلوس بیورد قلنده مبارک دینوری اویره
او تورب • ایما انا عبد اجلس کما یجلس العبد عند
مولاه بیورده • درونلرند عبودیت حقی
و قرار ایلدیکنی اظهار اچون ظاهر اولورده دخی
عبودیت کوسر لر ایدی • مواهب لدنیه ده
کعب الاحبار دن نقل اولندیغی اویره •
بیورده یلرکه • بنی علیه الصلاه والسلام
اهل جنت عند نده اسماری عبد الکریم • و اهل
نار عند نده عبد الجبار • و اهل عرش عند نده
عبد الحمید • و سایر ممالیکه عند نده عبد الحمید
و انبیاء عظام علیهم السلام عند نده عبد
الوهاب • و شیاطین عند نده عبد القهار •
و طایفه جن عند نده عبد الرحیم • و جباله
عبد الخالق • و برکه در بالک غیرده عبد القادر

و در بالرده

و در بالرده عبد المہیم • و حیات که یلانر عند نده
عبد القدوس و هوام حشرات عند نده عبد الضیاء
و وحوش حیوانات عند نده عبد الرزاق • و سبحا
عند نده عبد السلام • و بهائم عند نده عبد
المؤمن • و طیور عند نده عبد الغفار • و تورنده
مود مود طیب طیب معناسنه • و انجیلده طاب
طاب و صحفده عاقب و زورده فاروق و عند
طه و یس و عند المؤمنین محمد صلی الله تعالی
علیه وسلم در دیور وایت ایلدی • و قرآن عظیم
الشانده • ایما انت مذكر بیور یلوب مذكر سیمیه
اولندی • و دخی اسماء شریفه سی چوقدر
شفا ی قاضی عیاض و مواهب لدنیه ده مذکور
در • حتی علی قاری شفا شرحنده ایکی بیگ در
زیاده دینلدیکنی نقل ایلدی • مؤلفک و کان حلیم
فی نفسه قولیک معناسی کندی داننده ناسه

زیاده حلم او زره اولوب لطفله معامله بیور زایدی
حتی اعرابدن بری مبارک برده سیندن چکوب اثر
ایلدی بینه حسن معامله بیور وب عناب اتمدی
و رب تعالینک رضاسی خلافتده بولینالله رضا
مولای خصیل ایچون انتقام ایدردی و علوم
اولین و آخرین کندیکه احسان اولوب جمل خلق
اعلم ایدی حتی حدیث معراجده بیوردیلر
بتمش بیک ججایی چوب قاب فوسین مقامینه
وارد وده ریم بکا سوال ایدوب جوابه قادر اولدی
کیفیت سز و نیکسز کیفیم بینه بد قدرتی
وضیع ایدججه علوم اولین و آخرین بکا ظاهر اولدی
دیو حدیث شریف مواهب لدینه ده تمامیه
ذکر ایلدی و زیاده شجاع علی ایدی ننگه
سابقده بنی الملحه اسم شریفیک حضرت علی
کرم لله تعالی وجهه دن روایت اولنان حدیث

شریف

شریف اشجع اولوب جمله خلق دن زیاده جنکه
اودام بیور ملری بیان اولندی وجود و سخاسی
جمله دن زیاده اولدی بیخجه اثار ایله نایبه در
و جمله ناسدن عقلی زیاده اولوب عقل ناس
ایدی حتی مواهب لدینه ده وهب بن منیه
دن روایت ایدر که وهب بن منیه امم ماضیه
کمالی عالم اولغله در که بتمش بر کتاب قرآن
ایلام جمله سینده اولله بولد مک حقی تعالی اید
دینادان نایینه وارنججه جمیع ناسه و پردی
عقل رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
حضر نیکه و پردی عقل یاننده کجته رمله یعنی
دینا ملری ارسینده برقم دانه سی مقدر ایدردی
بو نغیم حلیه سینده روایت ایلدی و عوارف
المعارف ده نقل ایدر که لب عقل یوز جز عدد
طفسان طفورزی بنی صلی الله تعالی علیه وسلم

برجزه سائر مؤمنین ده در آمدی عقل شریفی
اوسع العقول اولمغله نفس انفسلینک اخلاق
کرمی جمله دن اوسع اولدی وصبر و توکل
لری زیاده ایدی و حیا و تواضع لری جمله دن
اکل ایدی و مبارک اقلین اصحاب یاننده
اوز نماز لرایدی و مکان ضیق اولدقده انکه
توسعه بوزر لرایدی و مبارک رکبتی یاننده
اوتورانک رکه سنی جز ایدی سعادت
حانه لر ندنا طشره چقد قده امتنی ارشاد
ایدردی و سعادت حانه لر بیه داخل اولدقده
اهل بیت لر بیه خدمتده اولور لرایدی مریض
اولانک عبادت سینه واروب غایت اولانه دعا
ایدر لرایدی و بر طرفه شریف سوروب کتد کلنده
اصحاب کرامک از دجه یور یوب ظهری لایلا نکه
یعنی اردمه ملکر یوزر لرایدی و بند سز سنی

ایده

ایدنه ملاقی اولدقده ده سینه بندر ردی
و کندی رفیق اولانه خدمتی رفیقینک کندی
خدمتندن زیاده ایدی حتی بر سفره بر یوب
بشورب اصلاح اتمکله امر ایلد کده بر رجل دخی
یعنی بوغرمسی بتم اوزر بیه دیدی بر رجل خر
دخی بوغرمسی بتم اوزر بیه دیدی او جیحی بر جل
دخی بشورمسی بتم اوزر بیه دیدکده علیه الصلا
و السلام دخی اودون جمع اتمک بتم اوزر بیه
دیو بوزردی اول رجال دیدیلر که بر خدمتی
کورمک کفایت ایده رزدید کده بلورم کفایت
ایدر سکر لکن سیرک ارا کرده فارغ و متمیز
اولمخی کریم کوررم زیرا حق تعالی قولنی اصحاب
اراسنده متمیز و انلردن ابرو کورمکی کریمه سنوب
راضی اولماز دیوب قالقدی و اودون جمع ایلدی
و بر آخر سفرده دخی نماز قلمق ایچون نزول سور دقلر

ایلر و کیدوب و کر و یه رجوع ایدینجه اصحاب کرام
 بیوردیلرکه این یار رسول الله یعنی نه مکانه کیدر
 دید کلریده بیوردیلرکه دوه می بعلرم انلر بر بعلر
 یار رسول الله دینجه لادیوب دفع ایلدی و دخی
 او تور ب فالقده حقی تعالی بی ذکر ایدردی و
 برومک یاننه داخل اولدقده مجلس نه ریه
 مشهی اولد یسه اول محله او تور ب هر حق صابر
 حقی و پرز ایدی و کندیه جلیس بولناز قیام
 امدنجه قیام اتمز ایدی و فقراء ایله او تور معنی
 سوز ایدی و فقیری و فقر ندن ایچون خفیر
 و مالک غنی اولنلر غنا سندن ایچون تعظیم
 اتمزدی و بر طعمای عیب لرایدی اگر اشته با بیور
 لر ایشه اکل ایدوب اشته لاری اولنر سه اعتدال
 ایدردی و ناسه نبت می و کولر بوز کوستر می
 اکثر ایدی و مولای متعاله عملی دایم ایدی

و ایله
 ایچون

و ایکی شی بیینده تخیر اولنسه ایسر فی اختیار
 ایدردی قطع رحم اولدقده اگر قطع رحم اولور
 اندن بعد اولوردی حتی نبی ملک اولمغله نبی
 عبد اولمق بیینده تخیر اولنر فیده نبی عبد اولمق
 اختیار و ترجیح ایلدی و نعل شریفه سینی که ایاق
 قینی در کردی و توبنک اسکی سینی یما ردی و اته
 و قانیره و خاره و دوه به بنفسیه بنوب اردینه
 عبدی باغیر سینی ردیف ایدردی و انک
 بوزونی یکیله یا خود رد اسیلله مسح ایدوب
 و تقا و ل یعنی بر اشد خیره علامت طومعی سوب
 یحیی الفال در ایدی و طیره که شره علامت
 طومعی کر یه سوب حتی الطیره سرب بیوردیلر
 یعنی بر ایشه شروع ایلد کله بر شی شره علامت
 طومعی سرب کردرد ایدیلر و طعام ید کد نصکره
 الحمد لله الذی اطعمنا و سقانا و اوانا و جعلنا

مُسْلِمِينَ دِيرَايْدِي • يَعْنِي حَمْدًا وَسُؤْنَ أَوْلًا وَاجِبِ
الْوَجُودِ مَعْبُودٍ بِالْحَقِّ أَوْلَانِ ذَاتِ يَأْكُوهُ كَبْرُوهُ يَدْرِ
دِي وَاجْرُدِي وَحِفْظِ اَيْلَدِي وَاسْلَامِ اَيْلَهْ شَرَفِ
قَيْلَدِي • وَجُلُوسِ رَنْدَهْ دَايْمِ قَبْلِيَهْ اسْتِقْبَالِ
اَوْزَرَهْ اَوْ تَوَلَّادِي • وَسَفَرِ وَحَضْرَهْ نَمَازِ لَرِي اَعْتِدَالِ
اَوْزَرَهْ اَيْدِي • وَخُطْبَتِي قَصْرَايْدِي وَبِ اَوْزَمَازِ
اَيْدِي • وَجَمْعَهْ وَعَيْدِي اِيچُونِ اَيْكِي تَوْبِي وَارَايْدِي
حَضْرَتِ عَلِيٍّ كَرَّمَ اللهُ وَجْهَهُ يَهْ بِرِ عَامَهْ يَعْنِي
صَارِقِ هِبَهْ اَيْلَدِي • فَمِنْ حَضْرَتِ عَلِيٍّ كَرَّمَ اللهُ
وَجْهَهُ اَوْلِ عَامَهْ اَوْزَرِنْدَهْ اَيْكِنِ كَلْدِكْدَهْ جَاءَمِ
عَلِيٍّ السَّحَابِ دِيرَايْدِي • وَكَبْرِ رَضِي اللهُ تَعَالَى
عَنْهُ حَضْرَتِهْ كِسَاءِ سِنِي وَابْنِ اَبِي رَضِي اللهُ عَنْهُ
قَبِيصِي هِبَهْ اَيْلَدِي • حَتَّى اَنْكَلَهْ دَفِنِ اَوْلُوْبِ حَقِيْدَهْ
لَا اسْتَغْفِرَنَّ لَهُ مَآمٌ اَنْتَهْ عَنْهُ • يَعْنِي اَنْكِ اِيچُونِ
مَغْفِرَتِ اَوْ لَمَغْلَهْ طَلَبِ اَيْدَرِمِ هِي اَوْلَمَدِجَهْ اَمْتِ

رَحْمَةُ اللهِ

مَرْخُومَهْ سِنَهْ كَالِ شَفَقَتِ رَنْدَانِ بُوَيْلَهْ بِيُورْدِي لَرِ
وَنَمَازِ اِيچِنْدَهْ صَدْرِ شَرِيْفِي جُوْمَلِكِ زِيَادَهْ قَا •
يُنَسِنْدَانِ حَاصِلِ اَوْلَانِ صَوْتِ وَصَدَا مِثْلِي صَدَا
وَبِرُزْدِي • وَاشْيَانِ وَحَمِيْسِ كُوْنَلَرِي وَهَرَايْدِي
اَوْجِ كُوْنِي صَايْمِ اَوْ لُوْرْدِي عِبْدُ اللهِ دَنْ مَرُوِيْدَرِكِ
بِيغَمَرِ عَلَيْهِ السَّلَامِ هَرَايْكِ اَبْتِدَا سِنْدَانِ اَوْجِ
كُوْنِي صَايْمِ اَوْ لُوْرْدِي • مَعَاذِ دِيْرِكِهْ عَائِشَهْ يَهْ
سُؤَالِ اَيْدِي وَبِ اَيْكِ قَنْغِي كُوْنَلَرِي صَايْمِ اَوْ لُوْرْدِي
دِيْدِي كَدَهْ قَنْغِي كُوْنِ اَوْ لُوْرْسَهْ قَايْرَمَزَلَرَايْدِي
دِيْدِي • اَبِي عَمْرَدَنْ رَوَايَتِ اَوْلُوْرِكِهْ رَسُوْلِ اللهِ
صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَرَايْدَانِ اَوْجِ كُوْنِي
صَايْمِ اَوْ لُوْرْدِي • اَيْكِ اَوْلَكِنْدَهْ اَشْيَانِ كُوْنِي وَدَجِي
صُرْهْ كَلَاهَنْ حَمِيْسِ كُوْنِي صَايْمِ اَوْ لُوْرْدِي دِيْدِي
• وَبَوْمِ عَاشُوْرَايِ كِهْ حَرَمِ اَيْنِكِ اَوْ بِنَجِي كُوْنِي صَايْمِ
اَوْلُوْبِ طَقُوْرُ بِنَجِي بَا اَوْنِ بَرِي بِنَجِي كُوْنِي بَوْمِ عَاشُوْرَايِ

ضم اهلك سنت عزمته اولدي وعيد اضحي
عرفه سني وشوالدن التي كوني واكثر شعباني
صائم اولوردي ونوم بيورد قلند عيني
نامه اولسه قلب شريف نامي اولمازدي
امامنده اولاني نجه كور رسته خلقنده اولاني
اولكه كور ردي امام نوي شرح مسالده
ذكر ايلدي اوزره حق تعالى حبيبته معجزه اولما
طريقه مبارك ففاسنده اذراك خلق ايدوب
انكلاه وراي ظهرنده اولاني اذراك ايدردي
بعض علما يغير عليه الصلوة والسلام كقيني
بينده سم خياط يعني كنه بور دسي نيلي
عينان وارايددي اني ثياب حجب ميموب انكلاه
ابصار ايدردي بوني علي القاري شرح شفاه
ذكر ايلدي ونهارده نجه كور رسته كچه ظلمته
اولكه كور ردي وقریب وبعيد دن اشيدرد

نوم مراد ايلد كلاه ربي في عذابك يوم يبعث
عبادك دي ايددي بعض روايت ده ربي بدلنه
الله واريد اولوب و اوج كره نكر اراك ذكر اولندا
بودعاني تلالا ونلر نده نوم موت مشابه سينده
يقظه فبر دن بعث مشابه سينده اولدي غني اشعار
بيورد يكر و ابقودن اوياندر قله الحمد لله الذي
احيانا بعد ما اماننا والينه المشور دي ايددي
كندي معصوم اولوب عورتبه سني واراين
نواضعاً واجراً لا وامتنه نعلما ابتداء نومده
وحال انبياهه سالك اخرته لاني اولان ذكره
ايلاه مشفول اوله زيرا خانمه على در و اوياندر
حق تعالى به حمد وفضل احسانيه شكر ايدوب
فبر دن قالد يعني فكر ايلكي تعليم بيورد يكر
ودخي هديه دن اكل بيوروب صدقه كندويه
حرام اولمغلاه محلنه وپردوي واجلغاه صبر ايدوي

بُارِكُ قَرْنِي أَوْزَرَهُ طَاشُ بَغْلَرْدِي حَتَّى أَصْحَابِ
كِرَامِ جَوْعَدَنْ شَكُوا أَيْدِي وَبِ هَرَبْرِ
بَطْنِ نَدِي بِرِطَاشِ أَظْهَارِ أَيْلِدِ كَرِنْدَه أَنْزَلِ
أَيْكِسِنِي أَظْهَارِ أَيْلِدِي خَزَائِنِ أَرْضِكَ مِفْتَاحِ
كَنْدِيهِ عَرَضِ أَوْلِنْدِ قَدَه قَبُولِ أَيْمَدِي حَتَّى
شِفَاءِ قَاضِي عِيَاضِ دَه خَضِرَتْ عَائِشَه
رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا دَنْ نَقْلًا رَوَيْتَ أَيْدِيكَ
بِعَجْبِ بَرِّ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِيورْدِيكَ
خَفِيْقِي بَكَا بَطْحَاءِ مَكَّةِ التَّوْنِ أَوْلَسِي عَرَضِ
أَوْلِنْدِي بِنِ دِيدِمِكِ يَارْتِ بَرَكُونِ الْخِ أَوْلُوبِ
سَكَاتِضَرَعِ وَدُعَاةِ أَوْلَايِمِ وَبَرَكُونِ طَوْفِ
أَوْلُوبِ سَكَاحْمَدِ وَشَادَه أَوْلَايِمِ وَحَدِيثِ
أَخْرَدَه بِيورْدِيكَ جَبْرِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ نَزَلَ
أَوْلُوبِ دِيدِي يَا مُحَمَّدَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَفِيْقِي
حَقِ تَعَالَى سَكَاسَلَامِ أَيْدِي وَبِ دِيوَرِكِه جَبِيْمِ سَوِي

اِسْتَرْحِي

اِسْتَرْحِي شَوْطَا غُرِي التَّوْنِ فَلَا يَمِدُه أَنْكَلَه هَرْنَه
حَكَاةِ أَوْلَسِي مَرَادِ أَيْدِي سَه أَوْلَسُونِ دِيدِيكَ
بِرْزَمَانِ يَسِيرِ مَبَارِكِ بِأَسْلَرِي أَوْبِ نَامِلِ دَنْ
صَكْرَه بِيورْدِيكَ يَا جَبْرِيلُ إِنَّ أَلْدُنِيَادِ أَرْمِنِ لَا
دَارَلَه وَمَالِ مِنْ لَامَالِ لَه قَدْ جَمِعَهَا مِنْ لِعَقْلِ
بَعْنِي بُوْدُنِيَا أَوِي أَوْلِيَانْدَه أَوْلِيَانْدَه
مَالِ أَوْلُوبِ أَيْ عَقْلِ كَامِلِي أَوْلِيَانِ جَمْعِ أَيْدِي
بِيورْدِي قَرِنْدَه جَبْرِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِيورْدِيكَ
تَبَنِكَ اللَّهُ تَعَالَى يَا مُحَمَّدَ بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ بَعْنِي
حَقِ تَعَالَى سَيِ بُوْقَوْلِ ثَابِتِ أَوْزَرَه ثَابِتِ وَدَائِمِ
فِيلَه دِيدِيكَ وَأَمَّا يَا بِنْتَه سِرْكَه قَاتِقِ أَيْدِي
أَكْلِ بِيورْدِي حَتَّى بَرِدْفَعَه أَهْلِ بَيْتِ سَعَادَتِكِ
يَا لِكْرَامَتِكَ كَوْرْدِيكَ سَوَالِ بِيورْدِيكَ قَاتِقِ
بُوْقِي أَهْلِ بَيْتِ جَوَابِ دَه مَا عِنْدَنَا الْإِخْلَاقِ دِيدِي
كَتُورِكَ دِيوَامِ أَيْدِي وَبِ أَهْلِ أَيْدِي رَكْنِ نِعَمِ الْإِدَامِ

لُحْلُ بِيورْدِي بِلُرْ • يَعْنِي نَه كوزل فاققد ر سِرْ كَه بَرُو اِسْتِه
بندن اول كلان انبئانك فاقعيدر • و بَرُو اِسْتِه
بِرْ خَانَه كِه كند بده سِرْ كَه اولَه فقير اولما ر ديو
بِيورْدِي بِلُرْ • و لِمِ د جاج كِه طاقون انبي اكل بِيورْدِي بِلُرْ
و جباري كِه نوي ديد كاري فوشد ر جوازي
بيان اچون اكل بِيورْدِي بِلُرْ لِحْمِكْ طعمي فاقحسيندن
خفيعدر د بو علي القاري شرح شمائل ده ذكري
ايلدي • و قباغي سور ايدى اس رضى الله تعا
عنه دن روايت اولنوب دير كِه بَرُو ر دِي بايديغي
طعامه پيغمبر عليه السلامي چاغردى انفس ديري
بن دخي اول طعامه رسول الله صلى الله تعالى
عليه وسلم ايله بيله كندم • پس اول كيسه پيغمبر
عليه السلام اريه انكي كوزدي و بر شور باكور
ديك اچينده قيق و قد يد و ا ايدى كوز ديمك
رسول الله صلى الله عليه وسلم اول چناقدن

قباغي

قباغي ار اشد ر كرايدى پس بندخي اول كوند
بَرُو قباغي سومكدن خالي اولدم ديدى
و ذراع كِه قوبونك و چنك او ك قولني سور
ايدى • حتى ابو عبیده دن مرويد ر كِه پيغمبر
عليه السلام بر طجره قبناندم و قولي بكندر ك
چون بر قول و يردم بعده بكا بر قول و يردو
بِيورْدِي بندخي و يردم صكره بينه بكا بر قول
دخي و يربو ر دِي بندخي يا رسول الله بر قول
فاج قول اولور ديدم پس پيغمبر عليه السلام
شم بوير ب ر و م يدنده اولان الله جيبون
اگر سكوت ايد يدك هر استدجك بكا بر قول
و يور ايدك بِيورْدِي • و سودي سور ايدى
ابن عباس رضى الله عنه دن مرويد ر كِه
پيغمبر عليه السلام اچه چكارك جمله سيند
زياده سوكلوسى سود ايدى • بينه ابن عباس

دَنْ مَرُويدُرِكِه پيغمبرِ عليه السلام بِيورِدِيكِه
 حَقُّ تَعَالَى بِرُكْسِيه بِرُطْعَامِ اِنْعَامِ اَيْلَسَه اَوْلُ
 كِسَه اللّٰهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَابْدِلْنَا بِهِ مَا هُوَ خَيْرٌ
 مِنْهُ دَيْسُونُ وَبِرُكْسِيه حَقُّ تَعَالَى سَوْدِي اِيحْرَسَه
 اَوْلُ كِسَه اللّٰهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَزِدْنَا مِنْهُ دَيْسُونُ
 زِيْرَابِنِ بَرِيئِي بِمَكِّ هَمْ اِيحَه جَكِّ هَمْ يِيَه جَكِّ بَرِيئِي
 طَوْرَه سَدَدَنْ عِبْرِي بِيورِدِي وَزَيْتِ بَاغِي
 سَوْرَايِدِي حَتَّى اصْحَابِ كِرَامَه كَلَو الزَيْتَه
 وَادُهْنَوَايَه فَايَنَه مِنْ شَجَرَه مَبَارَكَه بِيورِدِي بَعِي
 زَيْتِ بَاغِي اَكْلِ اَيْدِكِ وَانْجَلَه اَدَهْلَكِ اَيْدِكِ زِيْرَا
 شَجَرَه مَبَارَكَه دَنْ حَاصِلِ اَوْلُوْرِدِي دِيْلَرِ وَاَوْجِ
 بَرْمَغِي اَيْلَه اَكْلِي سَوْرَدِي وَطْعَامِ تَمَامِ اَوْلَدِقَه
 مَبَارَكِ بِرُمُقْلَرِي اَغْرِيْلَه يَلَا رَدِي كَعَبْ دَنْ
 رَوَايَتِ اَوْلُنُوْبِ دِيْدِيكِه بِنِ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ
 تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُوْرَدَمِ اَوْجِ بَرْمَغِي اَيْلَه يَبْرَايِدِي

مطهر عند شرب الالبان
 دعاء واكله

باش برمي

باش برمي والتينده كي واورته برمي بعده كوردمك
 اورته برمي صكره ياننده كي صكره باش برمي
 يلا ايدي يينه كعب دَنْ مَرُويدُرِكِه پيغمبرِ عليه
 السلام بِرُمُقْلَرِي اَوْجِ كَرَه يَلَا اَرَايِدِي وَارِيَه
 اَكْمَكِي خَرْمَا اَيْلَه سَوْرَايِدِي اَبْنِ عَبَّاسِ رَضِيَ اللّٰهُ
 عَنْهُ دَنْ مَرُويدُرِكِه پيغمبرِ عليه السلام بِرُقَاجِ
 اِيحَه يِيَه جَكِّ بُولِيُوْبِ بَرِي بَرِي اَرْدِيحَه اِيحَه
 كُوْرَايِدِي كِه كَمْدُ وُلَرِي وَاهْلَكِي اِيحِ اَوْلُوْرِدِي
 وَاَكْتَرَا كَهْرِي اَرِيَه اَكْمَكِي اَيْدِي اَبُوْ اَمَامَه دَنْ
 مَرُويدُرِكِه اَهْلِ بَيْتِ رَسُوْلِ اللّٰهِ دَنْ اَرِيَه اَكْمَكِي
 اَرْمَزَايِدِي بَعْنِي قَلْتِي سَبَبِيْلَه سَبِيْلِ بَرِ سَعْدِ
 صَوْرَدِيْلَرِكِه رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ الْمَشِي اَمَكِ يَدِيْلَرِي دِيْنِلْدَكِه پيغمبرِ
 عَلَيْهِ السَّلَامِ رَبِّيْنَه مَلَاقِي اَوْلِيحَه الْمَشِي اَوْنُ
 كُوْرَمَدِي دِيْوُجُوْبِ وَيَرْدِي وَقَارِ پُوْرِي نَارَه

خُرْمًا إِلَهًا جَمَعَ أَمَّكَ بِكَوْرٍ لِرَأْيِدِي أَنْسَ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ دَنْ رِوَايَاتٍ أَوْلُوْرُكِهِ بِيَغْبَرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ
تَارَهُ خُرْمًا بِي صَاغِ اللَّرْبِيْنَهُ وَقَارُ بُوْرِي صَوْلُ
اللَّرْبِيْنَهُ الْوَبُّ خُرْمًا بِي قَارُ بُوْرِي إِلَهًا يَدِي رَأْيِدِي
عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا دَنْ مَرْوِيْدُ رِكَةٍ بِيَغْبَرُ
عَلَيْهِ السَّلَامُ قَرُ بُوْرِي تَارَهُ خُرْمًا إِلَهًا وَخِيَارِي
طُوْرِي إِلَهًا يَرُ لِرَأْيِدِي وَخُرْمًا إِلَهًا فِيمَعِي سُوْرِي
وَحَلُوْبِي يَعْنِي مَطْلَقًا طَنُوْبِي سُوْرِي
وَطِيْبٌ اسْتَعْمَالِي كِه كُوْرُكُ فَوْحُوْشِيَارُ
اسْتَعْمَالِي سُوْرِي رَأْيِدِي حَتَّى أَنْسَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
دَنْ مَرْوِيْدُ رِكَةٍ بِيَغْبَرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِيُوْرِي
بِكَا نِسَاءً يَعْنِي خَانُوْرُكَ نِكَاحِ أَمَّكَ وَطِيْبٌ يَعْنِي
كُوْرُكُ فَوْحُوْشُوْدِرِي وَبِمَ قَرُّ عَيْنِي يَعْنِي
سُوْرِي مَارُ قَلْبِيْدِي بِيْنَهُ أَنْسَ دَنْ مَرْوِيْدُ رِكَةٍ
بِنِ بِيَغْبَرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ رِيْحَهُ سِنْدَانِ خُوْشِ

مَرْكُورِي رِيْحِي

مَرْكُورِي رِيْحَهُ فَوْقَلْدِمُ نَهْ سِيْكَ نَهْ عَنَبَرُ
جَابِرِيْنِ سَمْرَهُ دَنْ رِوَايَاتٍ أَوْلُوْبِ دِيْدِي كِه بِنِ بِيَغْبَرُ
عَلَيْهِ السَّلَامُ مَبَارَكُ اللَّرْبِيْنَهُ يَأْسِيْدِمُ كُوْيَا كِه
عَطَارُ طَبْلَهَ سِيْ أَيْدِي أَنْسَ بِنِ مَالِكِ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ دَنْ رِوَايَاتٍ أَوْلُوْرُكِهِ بِيَغْبَرُ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ سِيْكَ دِيْدِي كَرِي بَرُوْعُ طِيْبِي رِيْ
أَيْدِي أَنْسَ سُوْرِي بُوْرِي رَأْيِدِي عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهَا دَنْ مَرْوِيْدُ رِكَةٍ بِيَغْبَرُ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ
طِيْبِي رِكَةٍ جَمَلَهُ سِنْدَانِ زِيَادَهُ سُوْ كُوْسِي عُوْدِي
دِيْدِي أَنْسَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ دَنْ مَرْوِيْدُ رِكَةٍ بِيَغْبَرُ
عَلَيْهِ السَّلَامُ بَرُجَانِيْنَهُ تُوْجَّهُ أَيْدِي كَرِيْدَهُ رِيْحَهُ
سِنِّكَ خُوْشُوْ عِيْلَهَ بِلُوْرِيْدِي دِيْدِي وَرِيْحَهُ
مَشْرُوْبَاتِي أُوْرُوْرُكُنِي اِيْحَمِي سُوْرِي رَأْيِدِي لَكِنْ
أَيَاقُ أُوْرُهُ طُوْرُ رُكُنِي دِيْدِي رِيْدِي عَائِشَةُ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا دَنْ مَرْوِيْدُ رِكَةٍ بِيَغْبَرُ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ

وَالسَّلَامُ أَوْ تَوَرَّدَ قَلْبِي حَالَهُ وَأَيَّاقُ أَوْ زَرَهُ طُورُ
 دُقْلَرِي حَالَهُ صَوَائِحِرْدِي وَيَالِيْنَ أَيَّاقُ وَأَيَّاقُ
 بِسْمِ قَلْبِي أَوْلَدِي غِي حَالَهُ نَمَارُقْلَارَايْدِي بَعْدَهُ
 كَاهُ صَاعُ جَانِبِنَهْ وَكَاهُ صَوْلُ جَانِبِنَهْ دُونَرُ
 أَيْدِي ابْنِ الْجُوزِي كِتَابُ الْوَفَائِي فَضَائِلُ الْمُصْطَفِي
 نَامُ نَالْفَيْدَهْ ذِكْرُ أَيْلَدِي وَإِجْمَرُ كُنْ أَوْجُ كَرَمُ نَفْسَانِي
 سَوْرَايْدِي بَعْنِي بَرَقَابْدُنْ صَوَائِحِدْ كَرِيذَهْ تَنْفَسُ
 أَيْدِي دَفْعَهْ إِجْمَرُ لَرَايْدِي ابْنِ الْجُوزِي رَحْمَهْ اللَّهِ
 تَعَالَى دِي تَرْكَهْ خَفِيْقُ أَنْسُ بِنِ مَالِكِ بِيغْبَرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ
 كَوْرُدِيكَهْ بَرَجْرَعَهْ بَعْنِي إِجْمَرُ صَوَائِحِرُوبُ بَعْدَهُ
 كَسْرُ أَيْدِي بَعْدَهُ بِسْمِ اللَّهِ دِي بُوْبُ إِجْمَرِيَهْ كَسْرُ
 بَعْدَهُ بِسْمِ اللَّهِ دِي بُوْبُ إِجْمَرُ أَوْجُ كَرَمُ بَسْمِ اللَّهِ دِي دِي
 تَاكَهْ فَا رِغْ أَوْلَجَهْ تَمَامُ إِجْمَدِكَهْ اللَّهُ تَعَالَى بِهِ حَمْدُ
 أَيْلَدِي وَصَاعُ جَانِبِنَهْ أَوْلَانُ كِسَهْ فِي إِجْمَدِي
 بَاقِي أَبْلَهْ تَرْجِيحُ أَيْدِي حَتَّى أَنْسُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

روایت

رَوَايَتُ أَوْلِيْبُ دِي دِيكَهْ بِيغْبَرُ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ
 بِنَهْ كَلُوبُ حَالَهُ دَهْ تَرْبِيَهْ أَوْلِيَانُ بَرُقُوِي بِيغْبَرُ عَلَيْهِ
 السَّلَامُ إِجْمَرُ صَاعِدُقُ وَخَانَهْ دَهْ وَاقِعُ بَرُقُوِي
 صَوِيْنَدُنْ أَوْلُ سُوْدَهْ وَشِدْرُ لَدِي وَبَرَاغْرِي بِيغْبَرُ
 عَلَيْهِ السَّلَامُ صَاعِنَدَهْ أَوْ بُوْبُ صَوْلِيْدَهْ وَعَمْرُ
 بَرِنَاجِيَهْ دَهْ أَيْدِي بَسْ بِيغْبَرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِجْمَدِكَهْ
 عَمْرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ بِيغْبَرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ سُوْدِي
 أَوْ بُوْبُ وَبُرْدُ لَدِي بِيغْبَرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَعْرَابِيَهْ وَبُرْدُ
 الْأَيْمَنِ فَالْأَيْمَنِ بَعْنِي صَاعِدُنْ صَاعَهْ وَبُرْكَ دِي
 بُوْرُدِي سَمَلُ بِنِ سَعْدُدُنْ مَرُوبِدُ رِكَهْ بِيغْبَرُ
 عَلَيْهِ السَّلَامَهْ بَرَايَجَهْ جَكُ سَنَهْ كَوْرُدِي لَرُصَاعُ
 جَانِبِنَهْ بَرُعْلَامُ صَغِيْرُ وَصَوْلُ جَانِبِنَهْ بَرُقَاجُ
 بِيْرُكُرُ وَرَايْدِي بَسْ بِيغْبَرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَوْلُ غُلَامَهْ
 خَطَابُ أَيْدِي وَبُ اِذْنُ وَبُرُزْمِيْسَكُ شَوْلَرَهْ وَبُرْمَكَهْ
 بُوْرُدُقْدَهْ بُوْفُ وَاللَّهُ بِنِ سَنَدُنْ أَوْلَانُ نَضِيْمِي كِسِيَهْ

وَيُرْمَدُ يَدَيْ بَيْغَمٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَوْلُ سُوْدِي أَوْلُ
عَلَامِكِ النَّهْ وَيُرْدِي • بُوَايِكِي حَدِيثِ شَرِيفِ
صَحِيحِيْنِ دَهْ مَذْكَوْرُدِرْ وَيَبَاضُ لِبَاسِ كَيْمِي سُوْدِي
سَعِيْدُ بِنِ جَبْرِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ دَنْ
رِوَايَتِ اِيْدُرْ كِهْ بَيْغَمِ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ
بُوْرُدِي لِرْسِرْ لَرْتَبَابْدَنْ بِيَاضِي اَخْدَايْدِكِ اَجْمَاءُ
اِيَكْنِ اِنِّي كَيْمِكِ مَوْنَا كَرِي اَنْدَنْ كَفَنِيَكِ زِيْرُ بِيَاضِ
بِيَابِ خَيْرِي بِيَا بَكْرِدَنْ دَرِ سَمْرَةَ ابْنِ جَنْدَبِ دَنْ
مَرْوِيْدِرْ كِهْ بِيَاضِ لِبَاسِ كَيْمِكِ زِيْرُ الطَّهْرِ وَاطْبِ
اَبُو ذَرْدَنْ مَرْوِي دِرْ كِهْ بَيْغَمِ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ
حُضُوْرِيْنِهْ كَلْدَمِ اَوْ زَرِنْدَهْ تُوْبِ اَبِيضِ وَارْ اِيْدِي
وَبِيَسِيْلِ لِبَاسِ كَيْمِي سُوْدِي زِيْرُ اَهْلِ جَنَّتِ لِبَاسِيْدَنْ
دِرْ دِيُوْبُوْرُدِي لَرُوْجَمَدَنْ بِيَاضِ دَنْ اَفْضَلِ
اَوْلَقِ اِحْمَالِي وَارْ • وَمَسَاوِي اَوْلَقِ دُخَا اِحْمَالِي
دِيُوْعِي الْقَارِي شَرْحِ شَمَائِلِهْ ذِكْرِ اَيْلَدِي ابْنِ جُوْرِي

مختصر

مختصر أَوْ فَا سِنْدَهْ بَيْغَمِ عَلَيْهِ السَّلَامُ رِدَا سِي
بِيَا نَدَهْ عَرُوْةُ بِنِ الزُّبَيْرِ دَنْ تَقْلَادِيْرُ كِهْ بَيْغَمِ عَلَيْهِ
السَّلَامُ اَطْرَافِدَنْ اِلْحِيْلِرْ كَلْدَكْدَهْ كَيْدُوْ كِي بُوْرُدِي
وَبُرِيَسِيْلِ تُوْبِ اِيْدِي دَرْتِ زِرَاعِ طُوْبِي وَايِكِي ذِرْعِ
بُرْ شِيْرِ عَرَضِي وَارْ اِيْدِي وَاليَوْمِ خُلْفَا حَرْبِيْنِهْ سِنْدَهْ
مَحْفُوْظِدِرْ دِيُوْرِ وَايْتِ اَيْلَدِي وَحَبْرَهْ كِهْ
يَمِيْدَنْ كَلُوْرُ بَرُوْعِ بِيَا بَدِرْ قِرْمَزِي كَاهِي مَا نِي خَطُوْطِي
اَوْلُوْرَانِي كَيْمِي سُوْدِي سَبَبِ مَحْبَبَتِي بِيْدِي
اَوْلَانِ بِيَا بَكِ اسْتَرْفِي اَوْلَمُغْلَهْ دِيْنِيْلَدِي بَعْضِ
عَلَمَا حَبْرَهْ يَسِيْلِ اَوْلُوْبِ اَهْلِ جَنَّتِ لِبَاسِيْدَنْ
اَوْلَمُغْلَهْ سُوْرُدِي دِيْدِيْلِرْ وَخَاتَمِي صَاغِ الْبِنَكِ
صِرْجَهْ بَرْمَغِنْدَهْ اَوْلَمُغِي سُوْرُدِي ابْنِ عَبَّاسِ
مَرْوِيْدِرْ كِهْ بَيْغَمِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِرْ خَاتَمِ اِيْدِي تُوْبِ
طَاقِنْدِيْلِرْ بَعْدَهْ بُوْبِي سِرْدَنْ مَشْفُوْلِ اِيْدِي يُوْرُ
اَوْلُ كُوْنْدَنْ بَرُوْبِرْ كِهْ اَكَا بَقَارِمِ وَبِرْ كِهْ سِرْهْ بَقَارِمِ

بِيُورُوبٍ أَوْلَ خَاتِمِي بِرَأْفِدِيلِرْ أَنَسُ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ
 دَنْ مَرُويِدِرْ كِهْ بِنَجْمِرْ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَسْتَدَنْ بِرُخَامِ
 اِيْدِنْدِيلِرْ وَكَأَمْحَدُ رَسُوْلُ اللهِ يَا زُوْدِيلِرْ وَيِنِهْ
 أَنَسُ بَرِيْرٍ وَابْنُهُ بِيُورُودِيلِرْ كِهْ يَا زُوْسِيْ مُحَمَّدِ
 بَرِسْطِرْ رَسُوْلُ اللهِ بَرِسْطِرْ اِيْدِيْ ^{مَوْلَفِ}
 خَاتِمِي صَاغِ لِنَهْ طَاقِمَهْ سِنِيْ ذِكْرِ اِيْلَدِيْ ^{بُوْنَدَهْ}
 اِخْتِلَافِ اَوْلُوْبِ جَابِرِ رِوَايَتِيْ وَرَرَهْ صَاغِ لِرَبِنَهْ
 طَافِنُوْرٍ اِيْدِيْ ^{ابْنِ جُوْرِيْ دِيرِكِهْ لَكِنْ بُوْرُوْلِيْنِكِ}
 طَرِيْقِيْنَدَهْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبَّادِ ضَعِيْفِ دُرِّ بَحَارِيْ
 دِيْدِيْ كِهْ اَوْلُ ذَا هِبْ كَدِيْنْدِرْ دِيُوْبِ صَوْلِ
 حَايِنِيْنَهْ طَاقِنْدَقِلِرِيْ اَصْحَ دِيْدِيلِرْ أَنَسُ رَضِيَ اللهُ
 عَنْهُ دَنْ مَرُويِدِرْ كِهْ بِنَجْمِرْ عَلَيْهِ السَّلَامُ
 بَرَهْ خَطْبَسِيْ حَالِنْدَهْ صَوْلِ لِنْدَهْ خَاتِمِيْنِكِ لَعَالِي
 كُوْرَرِ اِيْدِيْمِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بَابَا سِنْدَنْ رِوَايَتِ
 اِيْدُوْبِ دِيْدِيْ كِهْ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ

وَسَلَامٌ

وَسَلَّمْ وَأَبُو بَكْرٍ الصِّدِّيقِ وَعَمْرُو عَلِيٍّ وَحَسَنِ
 وَحُسَيْنِ جَمَلَهْ سِيْنِكِ خَاتِمِلِرِيْ وَصَوْلِ لِنْدَهْ اِيْدِيْ
 اِمَامِ نُوْوِيْ دِيرِكِهْ فَهَقَهَا اِتِّفَاقِ اِيْلَدِيْ خَاتِمِي صَاغِنْدَهْ
 وَصَوْلِنْدَهْ طَاقِمِيْنِكِ بِلَا كَرَاهِيَهْ جُوْرِيْ اُوْرَرَهْ لَكِنْ
 قَنُصْبِيْ اِفْضَلِدِرْ دِيُوْ اِخْتِلَافِ اِيْلَدِيلِرْ سَلَفِكِ
 جُوْقِلِرِيْ صَاغِنِيْ وَجَمَاعَتِ كَثِيْرَهْ صَوْلِنِيْ وَاِمَامِ مَالِكِ
 صَوْلِنِيْ اسْتِحْبَابِ اِيْدُوْبِ صَاغِنِيْ مَكْرُوْهَهْ دِيْدِيْ
 نُوْوِيْ دِيرِكِهْ بَرِيْمِ مَذْهَبِ مَرْدَهْ كِهْ اِمَامِ شَاغِيْ مَذْهَبِهْ
 اِيْكِيْ وَجَهْ وَارِ اِفْضَلِ اَوْلَانِ يَمِيْنِ دُرِّ رِيْبِ الشَّرْفِ دُرِّ
 زَيْنَبِ وَكَرَامَتِ اَشْرَفَهْ مَخْصُوْصِدِرْ وَغَايِلَهْ كِهْ
 زِيَادَهْ رَايِحَهْ طِيْبَهْ فَسَلِكِنْ وَكُوْلِ كِيْ مَطْلَقًا نَوْعِ طِيْبِ
 اسْتِعْمَالِنِيْ سُوْرَدِيْ حَتَّى فَاطِمَهْ الزَّهْرَاءُ رَضِيَ اللهُ
 تَعَالَى عَنْهَا بِنَجْمِرْ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ اِخْرَتَهْ
 سَرِيْفِلِرِيْ بَعْدِنْدَهْ مَرِيْبَهْ اِيْدُوْبِ مَا ذَا عَلِيٍّ مِنْ
 تَرِيْبَهْ اِحْمَدِ اَنْ لَا يَسْتَمْدِيْ الزَّمَانَ غَوَالِيَا كَلَامِنَا

طالع
 سئله وضع الخاتم

حاصل معنی بیغیر علیہ السلام
 در وضع خطم
 و در روایت
 و در روایت
 و در روایت
 و در روایت

بَعْضِ فَضْلَانِ قَلَّ اَيْدِي وَبِ عَالِيَةِ بُوِي حَوْشِ مَعْنَا سِيَلَه
تَفْسِيرِ اَيْدِي وَ اَتَمُّدِ اَيْلَه اَلْحَمْدُ لِي سَوْرَدِي اَبْنِ عَبَّاس
رَضِيَ اللهُ عَنْهُ دَنْ مَرُو يَدْرِكُه يَبْغَبْرُ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ بِيُوْرُدِي لِرَاصِحَا بِي سِرْ لِرَسْمَه جَكَمَكَه دَوْم
اَيْدِكُ زِيْرَا سَرْمَه جَكَمَكُ بَصْرَه جِلَاوِي بَرُ رِيَا شِ دَنْ
نَا زِلِ اَوْلَانِ مَوَادِرِ دِي فِي دَفْعِ اَيْلَه وَ كَوْرُكُ كَرِيْمِي
بِتُوْرُ رِيْرِي وَ اَيْتَه هَرْ كِيْجَه نَوْمُ مَرَا اَيْتَه كَدَه اَوْج
صَاغُ كُوْرِيْنَه وَ اَوْجُ صَوْلُ كُوْرِيْنَه اِسْتِعْمَالِ اَيْدِي
وَ تَعْلِيْقِي كَيْمَدَه وَ بَوْنِكُ اِمْتَالِيْنَه صَاغِنْدَنْ بَشَلِي
سَوْرَدِي عَائِشَه رَضِيَ اللهُ عَنْهَا دَنْ مَرُو يَدْرِكُه
يَبْغَبْرُ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَ السَّلَامُ بِرِنْسَنَه اَلْسَه صَاغُ
اَيْلَه الْوَرْدِي وَ بَرِشِي وَ بَرِسَه صَاغُ اَيْلَه وَ بَرِشِي
وَ هَرْ شِيْده صَاغُ اَيْلَه بَا شَرِ اَيْدِي وَ اَيْنَه يَه
نَظَرِ اَيْدِي اَيْدِي اَنْسُ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ دَنْ
مَرُو يَدْرِكُه يَبْغَبْرُ عَلَيْهِ الصَّلَامُ اَيْنَه دَه وَجَه

اَوْرُزِيْنَه

اَوْرُزِيْنَه نَظَرِ اَيْتَه كَرِيْنَه بُوِيْلَه دِي اَيْدِي اَلْحَمْدُ لِي
الَّذِي سَوِيْ حَلَقِي فَعَدَلَه وَ كَرَمُ صُوْرَه وَ جَمِيْ حَسَنَهَا
وَ جَعَلَنِي مِنَ السُّلَيْمِيْنَ عَائِشَه رَضِيَ اللهُ تَعَالَى رُوِيْتِي
اَوْرُزَه اَيْنَه يَه بَعْدُ قَدَه اَلْحَمْدُ لِي حَسَنَ حَلَقِي
خَشِي حَلَقِي بِيُوْرُ اَيْدِي عَائِشَه رَضِيَ اللهُ تَعَالَى
عَنْهَا دَنْ مَرُو يَدْرِكُه يَدِي سَنَه يَبْغَبْرُ عَلَيْهِ
الصَّلَامُ سَفَرْدَه وَ حَضْرَه تَرَكُ اُمَّه مَشْكُرْدَرُ
شَيْشَه وَ طَرِاقُ وَ سَرْمَدَانُ وَ مَسْوَاكُ وَ مَقْصُ
وَ مَدْرِي كَه مَسَا طَه اَلتَلْرِنْدَنْ جُوَالِدِ زَهِيْسْتَه
دِرِكَه اَنْكَلَه كِيْلَمَشُ صَاغُ اَصْلَا حُ اَوْلِيُوْرُ هِشَا
مَدْرِي نَه اِيْچُوْنْدُرْدِي وَ صُوْرُ لِدِقْدَه هِشَامُ
دِيْدِي كِه بَابَا مِ عَائِشَه رَضِيَ اللهُ عَنْهَا دَنْ رُوِيْتِي
اَيْدِي كِه يَبْغَبْرُ عَلَيْهِ الصَّلَامُ صَاغُ اَيْدِي وَ اَرْ
اَيْدِي كِه فُوْلَقَرِيْنِكُ يَوْمَشَقُ بَرِيْنَه اِيْرِيْشُوْرُ
اَيْدِي يَسُ بُوْمِدُ رَا اَيْلَه صَاغُ اَيْدِي اَصْلَا حُ اَيْدِي

ایدی دیدی و حجامت ایتدی بر لر ایدی
 ابن عباس رضی الله عنه دن مرویدر که پیغمبر
 علیه السلام محرم اولد قاری حالد مبارک
 باشردن صداع یا حود بر شئی اخر سببیه
 باشردن حجامت ایتدی بکر امامین و حدیثی
 اخراج ایلدی انس دن مرویدر که پیغمبر
 علیه السلام اوج بر لر ندن حجامت ایتدی بر لر
 ایدی بری ایکی کورکک اورتیه برندن که کاهل
 دیرک و ایکی سی شه طرک دن ایریلان ایکی طرف
 ایدر لر ایدی که اول طرف له اخدعان دیر لر حضرت
 علی رضی الله تعالی عنه دن مرویدر که پیغمبر
 علیه السلام حجامت ایتدی بر لر و بکا ایدی
 حجامت اجرینی بنو بر ردم دید بکر انس دن
 مرویدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
 ایک اون ید پسندنه و اون طقوزنده و بکر برنده

حجامت

حجامت ایدر لر دی و مبارک باشلرینه صارق
 صارندن قورنده ایکی کورکری آسنه بر طرفی
 صالیو بر دی ابن عمر رضی الله عنه پیغمبر علیه
 السلام عاملرینی پنجه صارینو لر لر ایدی دیو
 سوال اولند قده بیان ایدوب دلبند لرینک
 قولالری باشلری اوزرینه د ولاندروب
 واردرندن صوفوب و جوبی ایکی اوموزلری
 آسنه صالیو بر دی دیک جابر رضی الله عنه دن
 مرویدر که پیغمبر علیه السلام فتح مکه کوننده
 باشلرینه بر سیاه عمامه ایله مکه یه داخل اولد
 و پیغمبر علیه السلام بیورد بکر که معاشر
 مسلمین ایله مشرکین بینده فرق فلاس اوزره
 عایم در بیورد بکر فلاس دن مراد طاقیه
 و باشه کیلوب اوزرینه صارق صاریلاند
 یعنی معاشر مسلمین طاقیه اوزرینه صارق

صَارَ يَنْوِبُ مُشْرِكِينَ أَجْحَقَ صَارِقِ إِلَهٍ كَيْفَ يَدْرُكُ
وَأَبْنِ عَمْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ دَانَ مَرُوبِدْرِكَةَ بِبَيْتِهَا عَلَيْهِ
الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ بِيُورْدِي صَارِقِ إِلَهٍ قِيلَانِ
بِرِنَافِلِهِ نَمَازُ بِأَخُودِ بِرِفْرَضِ نَمَازِ صَارِقِ قِسْرِ قِيلَانِ
بِكِرْمِي بِبَشِ نَمَازِهِ مُعَادِلِدِرُ وَصَارِقِ إِلَهٍ قِيلَانِ
بِرِجْعَةِ صَارِقِ قِسْرِ قِيلَانِ يَمُشِ قِيلَانِ جَمْعَهُ
نَمَازَتَهُ مُعَادِلِدِرُ دِيدِرُ إِمَامُ تَرَوِي ذِكْرُ
أَيْدِرِكَةَ بِبَيْتِهَا عَلَيْهِ السَّلَامُ كَيْفَ غَامِ
وَأَرَأَيْدِي بِرِي قَصِيرَةٍ بِرِي طَوِيلَةٍ قَصِيرَةٍ
بِيدِي ذِرَاعٍ وَطَوِيلَةٍ أَوْنِ أَيْدِي ذِرَاعِ أَيْدِي إِلَهٍ
عَلَى الْفَارِي شَرَحَ مَشْكَاتَهُ نَقَلَ أَيْدِي وَصَلَاةَ
مَرَاجٍ بِعِنِي مَلْأَطْفَهَ وَابْتِسَاطِ كَلَامِ أَيْدِرْدِي
السُّرُورِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ دَانَ مَرُوبِدْرِكَةَ
بِرُكْسَةِ بِبَيْتِهَا عَلَيْهِ السَّلَامُ بِنِي بِنْدِرْدِي
بِبَيْتِهَا عَلَيْهِ السَّلَامُ حَقِيقُ سِنِي دِشِي دَوَهَ

ياوروسنه

ياوروسنه بِنْدِرْدِي رَزْدِ أَجْحَقِ بِيُورْدِي أَوْلِ كِسَّةِ
دِشِي بِنْدِشِي دَوَهَ يَأُورُوسِنِي بِنْدِرْمُ دِيدِكَةَ
بِبَيْتِهَا عَلَيْهِ السَّلَامُ هَرْدَوَهَ بِبِنْدِشِي دَوَهَ لَطُورِ
بِيُورْدِي وَزَوْجِ سِنِي دَعْوَتِ أَيْدِرْدِي خَاوَنِي
سِنَاكَ زَوْجِكَ كُورِنْدَهَ بِيَاضِ أَوْلَمِيدِرْدِي
أَوْلِ خَاوَنِ رَجُوعِنْدَهَ زَوْجِكَ كُورِنِي لِجُوبِ
بِقَدِي وَالسُّرُورِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ دَانَ مَرُوبِدْرِكَةَ
بِرُقُوجَةِ قَرِي بِبَيْتِهَا عَلَيْهِ السَّلَامُ كِيرُوبِ
بِرُسْنَهَ أَسِنْدِي بِبَيْتِهَا عَلَيْهِ السَّلَامُ أَكَا طَيْفَهَ
أَيْدِ وَبِ حَقِيقِ جَنَّتِهِ قُوجَهَ قَرِي كِرْمِ بِيُورْدِي
بِنَمَازِ وَفِي أَوْلُوبِ بِبَيْتِهَا عَلَيْهِ السَّلَامُ نَمَازِ جَعْدِ
أَوْلِ خَاوَنِ رِيَادَهَ أَغْلَدِي حَتَّى بِبَيْتِهَا عَلَيْهِ السَّلَامُ
نَمَازِ دَانَ دُونَ دَكَاةِ عَائِشَةَ يَا بِنِي اللَّهُ سِنِي وَخَاوَنِي
قُوجَهَ قَرِي جَنَّتِهِ كِرْمِ دِيدِكِ كَيْفَ أَيْچُونِ أَغْلَارِدِي
بِبَيْتِهَا عَلَيْهِ السَّلَامُ كُوبِ وَبِلَهَ دِرْ قُوجَهَ قَرِي

جَنَّتَهُ كَرَمًا لَكِنْ حَقَّ تَعَالَى فَجَعَلْنَا هُنَّ أَبْكَارًا عَرَبًا
 أُمَّ ابْنِ أَبِي بَرْزَةَ دِيكُ الْوَالِدِ كَوَزْ لِرَبِّكَ بُكَارِي
 جِيَا قَلَمِشُ قَوْجَه قَرِيلِدِرْ دَرِ اَوَّلْ حَالِدَه كَرَمِ دِي
 بِيورْدِيلِرْ بِنَه اَنَسْ دَنْ مَرُودِرْ رِكِه بِيغْبِرْ
 عَلَيْهِ السَّلَامُ اُمُّ سَلِيمٍ اَوْ زَرِينَه كِيرُوبُ
 اَبُو سَلِيمِكُ كَوْجَكُ اَوْ عَلِي اَبُو عَمْبَرِي مَحْرُوبُ
 كُورُوبُ يَا اُمُّ سَلِيمِ اَبُو عَمْرِي خُونِ مَحْرُودِرْ
 بِيورْدِقْدَه يَارَسُولَ اللّٰهِ نَغْبِرِي بَعْنِي قَوْشِجَرِي
 اَوْلَدِي دِي دِي بِيغْبِرْ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَا اَبَا عَمْرٍ
 نَسْلَدِي نَغْبِرْ بِيورْدِي وَاَنَسْ دَنْ مَرُودِرْ
 كِه بِيغْبِرْ عَلَيْهِ السَّلَامُ اَنَسْ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ خَطَا
 اَيْدُوبُ يَا اَلْاَذِنَيْنِ دِي دِي بَعْنِي اَيُّ اَيُّ قَوْلِي
 دِيوْبُ اَشْتَدِي كِي اَيُّجَه دِكَلِيوْبُ حِفْظِ اَمْتِكِه
 حَمَلِ اَوْلَدِي بَعْضِ شَرَاخِ حَدِيثِ اَنَسْ حَضْرَتِكُ
 زَكَوْحَسْنِ اِسْمَاعِيْنَه حَمَلِ اَيْلَدِي خُلَاصَه

كلام

كَلَامِ بِيغْبِرْ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِرُخْوِي بُوْقُ وَبِرْفَعِ
 صَادِرْ اَوْلَمَازِ اَلَا اَلْحَقُّ بِنُوتِنَه بَلَكِه رِسَالَتِنَه وَخَيْرُ
 خَلْقِ اللّٰهِ تَعَالَى اَوْلَدِيغْنَه دَلَالَتِ اَيْدِرْدِي خَارِقِ
 عَادَه كَنْدِيَه بِنُوتِنِ اَوَّلِ وِبِرْبِلِنَه اِرْهَاصَاتِ
 دِي بِيورْ نِيچَه سِي مَرُورْ اَيْلَدِي وَيِيچَه خَارِقِ عَادَه
 كَرَامَتِرْ كِه بُو اَمْتِ مَرْحُومِنِكُ اَوْلِيَا الرِّبِيَه حَسَنُ
 اَوْلَمَشْدَرِ اَلْيَوْمِ اَلْيَقِيْمَه ظَاهِرْ اَوْلَدِيغْنَه بِيغْبِرْ
 عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ اِتْبَاعِ بَرَكَاتِيْلَه اَوْلَدِيغْنَه
 بِنَاءِ هَرْ كَرَامَتِ بِيغْبِرْ عَلَيْهِ السَّلَامُ سَبْتِ مَجْرِي
 اَوْلُوبُ بِنُوتِنَه دَلَالَتِ اَيْدِرْ وَدَخِي بَرْعَدَه
 حَصْرِي مَمْنِ اَوْلِيَيْنِ مَعْجَزَاتِ بَاهِرَه سِنِكِ اَعْظَمِي
 عَظِيْمِ الشَّانِدِرْ مُتَضَمِّنِ اَوْلَدِيغْنَه مَعْجَزَاتِ بِيكِه كِي
 بِيكِه مَخْصَرْدِ كَلْدِرْ حَتَّى اِمَامِ سَيُوطِي رَحْمَه
 تَعَالَى اَنْمُوزِ اَلْبَيْتِ فِخْصَانِصِ حَبِيْبِ نَامِ تَالِيْفِنَه
 وَ اِنْ عَظِيْمِ الشَّانِدَه تَقْرِيْبًا اَلْمَشْرِ بِيكِ مَعْجَزَه وَارْدِ

وَاذْذُرْ دِيُوْزِكْرَ اَيْلَدِي وَصَدْرِكِرْ يَمْرِيكَ شَقَّ
 اَوْلِيُوْبُ مَاءِ جِنَانِ اَيْلَهْ عَسَلْ اَوْلَمْسِي سَابِقَابِيَانِي
 وَعَلِي قَارِيْنِكِ شَرَحْ شِفَادَهْ تَحْقِيْقِي اَوْزَرَهْ اَلَّتِي كَرَهْ
 وَاَفْعُ اَوْكُوْبُ هَرْبِرِي بَرِي سِرْ حَكْمِي مَتَضَمِّنْ مَعْجَرَهْ
 اَوْلَمْسِي دُرْ وَدَخِي غَايِبْ شَيْكِرَهْ كَلِمَتْ زَمَانَدَهْ
 اَوْلَهْ جَقْ شَيْكِرْدَنْ خَبَرُو بَرْمَسِي مَعْجَرَهْ سِي اَبُو هَرِي
 دَنْ رَوَابِتْ اَوْلُنُوْرِكِهْ بِيغْبَرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ اَيْلَهْ خِيْبَرِ
 غَرَّ سِيْنَدَهْ خَاَصِرْ اَيْدِيكَ بِيغْبَرُ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ
 اَيْلَهْ مَدْعُوْ وَمَعْرُوْفْ بَرِكْسِيَهْ اِيْجُوْنْ بُوْكَسِيَهْ اَهْلْ
 نَارْدَنْدُرْ بِيُوْرْدِيْكَرْ وَقَتَاكِهْ مَقَاتِلِيَهْ حَاَصِرْ اَوْلَدِيْ
 اَوْلْ كِسِيَهْ قِتَالْ شَدِيْدْ اَيْلَهْ مَقَاتِلَهْ اَيْدُوْبْ كَا حَرِيْتْ
 اِصَابَتْ اَيْلَدِي پَسْ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ تَحْقِيْقِي سَنَنْتْ
 اَهْلْ نَارْدَنْدُرْ دِيْدِيْكَرْ كِسِيَهْ بُوْكَوْنْ قِتَالْ
 شَدِيْدْ اَيْلَهْ مَقَاتِلَهْ اَيْدُوْبْ وَفَاتْ اَيْدِي دِيْدِيْ
 پَسْ بِيغْبَرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِيْنَهْ اِلَى النَّارِ بِيُوْرْدِي

پس بعضی

پَسْ بَعْضُ قَوْمِ شَكَّ اَتَمَكَهْ قَرِيْبْ اَوْلَدِي نَاكَاهْ
 اَلْكُرْبُوْلِكِ اَوْزَرِيْنَهْ اِيْكَنْ اَوْلْ كِسِيَهْ اَوْلَدِي يَعْنِي
 دُشْمَنْ زَخْمِيَلَهْ شَهِيْدْ اَوْلْمَادِي لَكِنْ اَكْبَرُ شَدِيْدْ
 جِرَاحَتْ اِصَابَتْ اَتَمَكَلَهْ كِيْجَهْ دَنْ بَرُوْقَتْ اَوْلْدَقَلَهْ
 يَارَهْ سِيْنَهْ عَمَلْ اَيْدِهْ مِيُوْبُ نَفْسِي قِتْلْ اَيْلَدِي
 دِيْدِيْكَرْ بِيغْبَرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ دَخِي بُوْنِكَلَهْ خَبَرُوْر
 وِيُوْرْدِي كَرِيْنَهْ اَللّٰهُ اَكْبَرُ اَشْهَدُ اَنِي عَبْدُ اللّٰهِ وَرَسُوْلُهُ
 بِيُوْرْدِي بَعْدَهْ بِلَا اِلَهَ اَمْرًا اَيْدُوْبْ اَوْلْ دَخِي نَاسَهْ
 يَدْ اَيْدُوْبْ جَنَّتَهْ دَاخِلْ اَوْلْمَاذْ اَلْاَنْفُسُ مُسْلِمٌ
 دَاخِلْ اَوْلُوْرِيَعْنِي اِسْلَامِيَهْ مَتَضَمِّنْ اَوْلَاَنْ نَفْسُ دَاخِلْ
 اَوْلُوْرْ وَتَحْقِيْقِي حَقُّ تَعَالَى بُوْدِيْنِي رَجُلٌ فَاجِرٌ اَيْلَهْ تَأْيِيْدْ
 اَيْلَرْ بِيُوْرْدِي بُوْحَدِيْتِي اِيْمَانِي خَرِيْجْ اَيْلَدِي
 حَضْرَتْ عَلِي رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ دَنْ مَرُوْبِدُرْ رَسُوْلَ اللّٰهِ
 صَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَنِي وَزُبَيْرِي وَمُقَدَّادِي
 كُوْنْدِي رُوْبْ مَكَّةَ وَمَدِيْنَهْ بِيْسِيْرَهْ رَوْضَهْ خَاخِرَهْ